

Pracownia **E**waluacji **J**akości **K**ształcenia

**Ogólnouniwersyteckie
badanie sytuacji bytowej
osób studiujących
na Uniwersytecie Warszawskim**

UNIWERSYTET
WARSZAWSKI

Warszawa, sierpień 2024

Zespół roboczy:

- Zespół Biura Innowacji Dydaktycznych – Pracowni Ewaluacji Jakości Kształcenia:
dr Marek Bożykowski
Marta Chełminiak
dr Albert Izdebski
dr hab. Mikołaj Jasiński (kierownik badania)
dr hab. Joanna Konieczna-Sałamatin, prof. ucz.
mgr Przemysław Kopa
mgr Paulina Steckiewicz
- Przedstawiciele i przedstawicielki studentów UW:
Zofia Adamowska (SS)
Joanna Brzezińska (SS)
Anna Gavrilets (SS)
Danuta Grabowska (SS)
Maciej Hadam (SS)
Ewelina Jackowska (OZZ IP)
Julia Keane (OZZ IP)
Marcin Kłos (SS)
Maja Kudła (OZZ IP)
Olga Łukaszewska (OZZ IP)
Adam Ochwat (OZZ IP)
Wiktoria Piątek (OZZ IP)
Aleksandra Przygodzka (SS)
Maria Siemek (OZZ IP)
Mateusz Skoratko (OZZ IP)
Weronika Wit Vel Wilk (SS)
Maria Wnęk (OZZ IP)
Karolina Żmijewska (SS)
- Współpraca:
Zofia Broszczak
Anna Lorenz
Zofia Paczos
Maria Poniatowska

Nadzór techniczny badania i przygotowanie danych do analizy: mgr Przemysław Kopa

Redakcja i korekta raportu: Marta Chełminiak

Skład i łamanie: Paulina Steckiewicz

Spis treści

1. WPROWADZENIE	4
2. GŁÓWNE WNIOSKI	7
3. CHARAKTERYSTYKA BADANIA ANKIETOWEGO I OPIS ZBIOROWOŚCI	18
3.1. Charakterystyka badania ankietowego	18
3.2. Opis zbiorowości	20
4. ZAPLECZE SOCJALNE W DNIACH NAUKI	26
4.1. Ocena przestrzeni do odpoczynku.....	27
4.2. Ocena przestrzeni do nauki.....	37
4.3. Oceny możliwości zjedzenia posiłku	48
4.4. Ocena jakości Wi-Fi w jednostce	51
5. WSPARCIE SOCJALNE ZE STRONY UCZELNI.....	54
5.1. Wsparcie instytucjonalne	54
5.2. Wsparcie materialne.....	62
5.3. Pozostałe formy wsparcia.....	71
6. SYTUACJA MIESZKANIOWA	74
6.1. Charakterystyka sytuacji mieszkaniowej osób studiujących na UW	75
6.1.1. Sytuacja mieszkaniowa z perspektywy swobodnych wypowiedzi osób studiujących	79
6.2. Warunki do nauki w miejscu zamieszkania.....	81
6.3. Akademiki – ocena standardu	84
6.4. Sytuacja mieszkaniowa studentów – Polska na tle Europy	86
7. ŹRÓDŁA UTRZYMANIA I SYTUACJA FINANSOWA.....	89
7.1. Źródła utrzymania	89
7.2. Sytuacja finansowa	94
7.3. Oceny wydatków studenckich.....	101
8. ZATRUDNIENIE.....	105
8.1. Charakterystyka pracy zarobkowej podczas studiów.....	105

8.2.	Okoliczności podejmowania pracy zarobkowej podczas studiów	121
9.	ZDROWIE I NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	134
9.1.	Charakterystyka osób z niepełnosprawnościami i chorobami przewlekłymi	134
9.2.	Oceny wsparcia UW przez osoby ze szczególnymi potrzebami	140
10.	SYTUACJA RODZINNA	143
11.	RYZYSKO PORZUCENIA STUDIÓW	148
12.	BADANIE TERENOWE INFRASTRUKTURY SOCJALNEJ UNIWERSYTETU WARSZAWSKIEGO	157
12.1.	Metodologia	157
12.2.	Wyniki badania	160
12.2.1.	Zaplecze gastronomiczne na terenie Uniwersytetu Warszawskiego	160
12.2.2.	Przestrzenie socjalne i miejsca do nauki	164
12.2.3.	Zaplecze gastronomiczne w okolicy Uniwersytetu Warszawskiego	166
12.2.4.	Akademiki	167
12.2.5.	Dodatkowe uwagi od osób zaangażowanych	168
12.3.	Podsumowanie i rekomendacje	169
12.3.1.	Zaplecze gastronomiczne dostępne dla społeczności UW w pigułce:	169
12.3.2.	Przestrzenie socjalne i miejsca do nauki:	170
12.3.3.	Rekomendacje do dalszych badań:	171
ANEKS	172

1. Wprowadzenie

W niniejszym raporcie przedstawiamy wyniki ogólnouniwersyteckiego *Badania sytuacji bytowej osób studiujących na UW*. Jego celem było dostarczenie władzom rektorskim oraz społeczności akademickiej Uniwersytetu Warszawskiego kompleksowych i rzetelnych informacji o warunkach bytowych, potrzebach socjalnych, a także o oczekiwaniach studentek i studentów dotyczących wsparcia ze strony naszej uczelni w obszarze potrzeb socjalno-bytowych.

Badanie zostało zaprojektowane i zrealizowane przez Zespół Roboczy powołany 18. grudnia 2023 r. decyzją Prorektora UW ds. studentów i jakości kształcenia dr hab. Sławomira Żółtka, prof. ucz. W skład Zespołu weszły studentki i studenci z Samorządu Studentów UW oraz Ogólnopolskiego Związku Zawodowego „Inicjatywa Pracownicza” oraz zespół Pracowni Ewaluacji Jakości Kształcenia. Taki tryb powołania Zespołu oraz jego skład pokazuje wagę, jaką władze rektorskie przywiązują do potrzeb socjalno-bytowych osób studiujących na Uniwersytecie Warszawskim. Równocześnie decyzja ta dała szansę udziału w procesie badawczym wszystkim zainteresowanym stronom, które znają zarówno problemy bytowe osób studiujących, jak i rozmaite przeszkody i bariery w ich rozwiązywaniu. W procesie projektowania badania kluczową rolę odegrała Uniwersytecka Rada ds. Kształcenia. Dzięki krytycznym uwagom i cennym sugestiom przedstawicielek i przedstawicieli URK możliwe było doprecyzowanie problematyki badań oraz rozwiązań metodologicznych.

Badanie sytuacji bytowej osób studiujących na UW koncentrowało się wokół następujących zagadnień:

- socjalne zaplecze w dniach nauki
- wsparcie socjalne ze strony uczelni
- sytuacja mieszkaniowa
- praca zarobkowa
- źródła utrzymania
- samoocena sytuacji finansowej
- zdrowie i niepełnosprawność
- sytuacja rodzinna
- plany kontynuowania/ryzyko przerwania studiów związane z sytuacją bytową.

W trakcie projektowania badania zdecydowano się na wykorzystanie trzech, uzupełniających się sposobów pozyskania informacji: metod jakościowych, metod ilościowych oraz badania terenowego zaplecza socjalnego budynków uczelni. Wykorzystanie różnorodnych podejść do pozyskania informacji pozwoliło spojrzeć na badane zagadnienia z różnych perspektyw i uzyskać wielowątkowy, możliwie kompletny obraz warunków bytowych oraz stopnia zaspokojenia potrzeb socjalnych osób studiujących na UW. Badanie jakościowe pozwoliło na stworzenie listy pojawiających się problemów i oczekiwań wraz z informacją o ich znaczeniu dla osób badanych. Wyniki badania ilościowego umożliwiły oszacowanie skali i natężenia interesujących nas zjawisk, zaś badania terenowe zobrazowały sytuację w zakresie dostępnej dla osób studiujących infrastruktury uczelni.

W ramach badań jakościowych zostały przeprowadzone konsultacje z osobami reprezentującymi ogólnouczelniane jednostki, których zadaniem jest udzielanie wsparcia osobom studiującym, z Kierownikami Jednostek Dydaktycznych oraz przedstawicielkami i przedstawicielami Samorządu Studentów UW. Przeprowadzono także wywiady grupowe i indywidualne z osobami reprezentującymi Ogólnopolski Związek Zawodowy „Inicjatywa Pracownicza” (wywiad grupowy) i z osobami studiującymi na UW (wywiady indywidualne). Celem jakościowej części badania było stworzenie listy problemów związanych z sytuacją bytową, które mają znaczenie dla możliwości i jakości studiowania. Wnioski z tych badań posłużyły do doprecyzowania poszczególnych problemów badawczych i przygotowania ankiety. Wyniki badań jakościowych były również wykorzystywane na etapie opracowywania i interpretacji danych z badań ilościowych.

Część ilościową badania stanowiła ankieta internetowa skierowana do wszystkich osób kształcących się na studiach I i II stopnia oraz jednolitych studiach magisterskich na naszej uczelni. Jej celem było poznanie opinii badanych na temat poszczególnych aspektów sytuacji bytowej osób studiujących na UW. W kwestionariuszu znalazło się osiem sekcji z pytaniami odnoszącymi się do wskazanych wyżej zagadnień badawczych. Ankieta była dostępna przez sześć tygodni w systemie *Ankieter* zintegrowanym z systemem USOSweb. Uczestnictwo w badaniu ankietowym było w pełni dobrowolne i anonimowe.

Badanie terenowe zaplecza socjalnego budynków UW zostało przeprowadzone w pierwszym półroczu 2024 r. i objęło 66 obiektów. Były to przede wszystkim budynki, w których odbywają się zajęcia dydaktyczne oraz Domy Studenckie (popularnie nazywane akademikami). Głównym celem badania terenowego był opis zaplecza gastronomicznego, przestrzeni socjalnej, miejsca do nauki w budynkach dydaktycznych oraz warunków

w akademikach. Ustalenie stanu faktycznego zaplecza socjalnego budynków odbywało się poprzez obserwację. Badanie terenowe zostało przeprowadzone i podsumowane przez studentki i studentów należących do OZZ „Inicjatywa Pracownicza” i Samorządu Studentów UW.

W niniejszym opracowaniu przyjęto następujący układ prezentacji wyników:

- w pierwszych rozdziałach przedstawiono ilościowe wyniki badania ankietowego,
- w kolejnym rozdziale umieszczone są wyniki badań jakościowych, które obejmują zagadnienia podejmowane w trakcie konsultacji, wywiadów oraz odpowiedzi na pytania otwarte w ankiecie,
- w ostatnim rozdziale znajdują się wyniki badań terenowych.

W tym miejscu chcielibyśmy gorąco podziękować wszystkim osobom zaangażowanym na etapach projektowania i realizacji badania. Dziękujemy Panu Prorektorowi UW ds. studentów i jakości kształcenia dr hab. Sławomirowi Żółtkowi, prof. ucz., Uniwersyteckiej Radzie ds. Kształcenia oraz Centrum Wsparcia Dydaktyki. Szczególne podziękowania kierujemy do studentek i studentów z OZZ „Inicjatywy Pracowniczej” i Samorządu Studentów UW. Osoby te nie tylko zainicjowały ogólnouniwersytecką debatę na temat sytuacji socjalno-bytowej w trakcie studiów, ale aktywnie włączyły się w prace zespołu roboczego i wykazały się dużym zaangażowaniem zarówno w pracach badawczych, jak i działaniach promocyjno-organizacyjnych.

2. Główne wnioski

Charakterystyka badania i opis zbiorowości

- Poziom realizacji w *Ankiecie dotyczącej potrzeb socjalnych i sytuacji bytowej osób studiujących na Uniwersytecie Warszawskim* wyniósł 14,3%.
- Wśród uczestników badania przeważały osoby kształące się w trybie stacjonarnym, stanowiły one 87% badanych.
- W badanej zbiorowości przeważały osoby zdobywające wykształcenie na studiach I stopnia – stanowiły one 60%, co czwarty respondent/ka studiował/ a na studiach II stopnia, zaś najmniejszą część wśród badanych stanowiły osoby kształące się na studiach jednolitych magisterskich.
- Wśród badanych przeważały osoby, które niedawno rozpoczęły studia na UW.
- Wśród objętych badaniem studentek i studentów dominowały osoby posiadające polskie obywatelstwo, jedynie 7% nie miało polskiego obywatelstwa.

Zaplecze socjalne w dniach nauki

- Pod względem dostępności przestrzeni do odpoczynku najgorzej prezentuje się Kampus Centralny i lokalizacje nienależące do głównych kampusów. W obu tych przypadkach ponad 20% respondentów stwierdziło, że w ich jednostce nie ma miejsca do odpoczynku.
- Braki w przestrzeni do wypoczynku w jednostkach Kampusu Centralnego są łagodzone przez obecność takich przestrzeni w innych jednostkach w ich okolicy.
- Kampus Ochota, ze względu na uzupełnianie się jednostek, *de facto* zapewnia dostęp do tych przestrzeni do odpoczynku wszystkim osobom studiującym na tym kampusie.
- Największy odsetek osób deklarujących częste lub bardzo częste korzystanie z przestrzeni do odpoczynku pochodzi z Kampusu Powiśle (48%), natomiast najczęściej odpowiedzi „rzadko” bądź „nigdy” (41%) udzielonych zostało przez studentów z jednostek mieszczących się w innych lokalizacjach niż wyróżnione kampusy.
- Jednostki najczęściej wskazywane jako posiadające wszystkie badane elementy wyposażenia przestrzeni do wypoczynku to Wydział Fizyki (61%) i Wydział Artes Liberales (56%). Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii był natomiast

najczęściej wskazywany jako nieposiadający żadnego z wymienionych typów sprzętów lub posiadający tylko jeden z nich (72%).

- Zdecydowana większość ankietowanych oceniła dostępne na wydziale elementy wyposażenia przestrzeni do wypoczynku jako przeważnie działające.
- Największy odsetek osób oceniających sprzęty jako czasami niedziałające stanowią studenci Wydziału Prawa i Administracji (21%).
- Zdecydowanie najwyższe oceny komfortu przebywania w przestrzeni do wypoczynku uzyskał Wydział Fizyki.
- Jednostkami najgorzej ocenianymi pod względem komfortu przebywania w przestrzeni do wypoczynku (poniżej środka skali, czyli wartości 3) okazały się: Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii, Wydział Pedagogiczny oraz Wydział Chemii i Wydział Psychologii.
- Wśród ogółu badanych odpowiadających na pytanie *Jak często zdarza się, że przestrzeń do odpoczynku jest przepełniona?* przeważały opinie o przepełnieniu przestrzeni do odpoczynku.
- Kobiety znacznie częściej zwracały uwagę na przepełnienie przestrzeni do odpoczynku niż pozostałe osoby – ponad połowa wskazywała, że przestrzeń ta jest przepełniona „często” lub „praktycznie zawsze”. Takich odpowiedzi udzieliła blisko połowa (45%) osób niebinarnych i mniej niż dwóch na pięciu mężczyzn.
- Osoby studiujące na Kampusie Centralnym oraz w jednostkach poza kampusami najczęściej wskazywały na brak osobnej przestrzeni do nauki w budynkach ich jednostek.
- Niedostatki wyposażenia w pomieszczenia do nauki występujące w jednostkach Kampusu Centralnego w znacznej mierze uzupełniane są przez pobliskie jednostki.
- Osoby, które – w swojej jednostce lub jej okolicy – miały dostęp zarówno do biblioteki, jak i innego pomieszczenia do nauki, korzystały z przestrzeni do nauki częściej niż osoby, które miały dostęp tylko do jednego typu pomieszczeń.
- Mniej niż $\frac{3}{4}$ ogółu badanych zadeklarowało dostęp do wygodnego miejsca do siedzenia w przestrzeni do nauki.
- Jednostką najczęściej ocenianą jako posiadająca wszystkie badane elementy wyposażenia przestrzeni do nauki jest Wydział Fizyki (41%).
- Za najbardziej komfortowe przestrzenie do nauki zostały uznane przestrzenie na Wydziale Fizyki oraz na Wydziale Filozofii.

- Najgorzej ocenianymi przestrzeniami do nauki (nie przekraczały środka skali) były natomiast przestrzenie z Wydziału Orientalistycznego i Wydziału Pedagogicznego oraz Wydziału Psychologii.
- Wśród ogółu badanych odpowiadających na pytanie *Jak często zdarza się, że przestrzeń do nauki jest przepełniona?* – inaczej niż w przypadku opinii na temat przestrzeni do odpoczynku – przeważały opinie o braku przepełnienia przestrzeni do nauki.
- Na przepełnienie przestrzeni do nauki najczęściej wskazywali studenci i studentki Kampusu Powiśle (łączny odsetek odpowiedzi „często” i „praktycznie zawsze” wyniósł 42%).
- Możliwość spożycia własnego posiłku na wszystkich kampusach była oceniana dość wysoko (wartość 3,5 – powyżej środka skali). Najniżej zaś na ogół oceniano możliwość kupienia posiłku we własnej jednostce (2,6 – poniżej środka skali). Jedyne wyjątkiem stanowił Kampus Szturmowa, gdzie wszystkie oceny były wyższe niż w pozostałych kampusach, a ponadto wyżej oceniano możliwość zakupu posiłku we własnej jednostce niż w okolicy. Możliwość zakupu pełnowartościowego posiłku w okolicy własnej jednostki została oceniona przez osoby badane przeciętnie (wartość 3,1 – blisko środka skali).
- Wyjątkowo źle oceniana była możliwość kupienia pełnowartościowego posiłku na Wydziale Psychologii, w Centrum Europejskim i na Wydziale Nauk o Kulturze i Sztuce, na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych, na Wydziale Artes Liberales, w Centrum Kształcenia Nauczycieli Języków Obcych i Edukacji Europejskiej UW, na Wydziale Filozofii i Wydziale Orientalistycznym oraz na Wydziale Socjologii.
- Jakość sieci Wi-Fi była generalnie oceniana jako przeciętna – blisko środka skali (3,1). Nieco wyżej jest oceniana na Kampusie Ochota ze średnim wynikiem 3,6, zaś najgorzej – w jednostkach poza kampusami, gdzie średnia ocena wyniosła 2,8.

Wsparcie socjalne ze strony uczelni

- Następujące jednostki wspierające osoby studiuje na UW były najbardziej znane wśród studentek i studentów: Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami, Centrum Pomocy Psychologicznej, Rzecznik praw studenta, Biuro ds. Pomocy Materialnej oraz Biuro Karier – przynajmniej 70% badanych znało te jednostki. Najmniej znanymi podmiotami udzielającymi wsparcia był Koordynator ds. przeciwdziałania mobbingowi oraz Konsultantka ds. przemocy seksualnej.

- Relatywnie niewielki procent badanych deklaruwał poszukiwanie wsparcia instytucjonalnego na UW. Tylko w przypadku pięciu jednostek: Biura ds. Osób z Niepełnosprawnościami, Biura ds. Pomocy Materialnej, Biura Karier, Centrum Pomocy Psychologicznej oraz Inkubatora UW frakcja poszukujących wsparcia przekraczała 10%.
- Najczęściej studentki i studenci szukali wsparcia w Biurze ds. Pomocy Materialnej – blisko co piąty/-a uczestnik/-czka badania.
- Wyraźna większość badanych, która szukała pomocy w różnego rodzaju jednostkach UW otrzymała to wsparcie. Procent osób, które uzyskały poszukiwane wsparcie wyniósł – w zależności od jednostki – od 59% do 89%.
- Procenty osób regularnie korzystających ze wsparcia poszczególnych jednostek na UW są niewielkie. Najczęściej osoby studiujące regularnie korzystają z pomocy Biura ds. Pomocy Materialnej, Biura ds. Osób z Niepełnosprawnościami oraz Inkubatora UW – około 5% badanych.
- Studentki i studenci korzystający z instytucjonalnego wsparcia na uczelni byli zadowoleni z otrzymanego wsparcia. Najwyżej badani oceniali pomoc uzyskaną z: Biura ds. Osób z Niepełnosprawnościami, Welcome Pointu i Inkubatora UW.
- Zdecydowana większość osób studiujących na UW nie interesowała się dostępnymi formami wsparcia materialnego (stypendiami, miejscem w akademiku, rozłożeniem lub anulowaniem opłat za studia). Zaś procent studentek i studentów, którzy nie wiedzieli, o poszczególnych dostępnych dla osób studiujących formach wsparcia materialnego był niski – rzadko kiedy przekraczał 10%.
- Największym zainteresowaniem cieszyło się stypendium Rektora – blisko co trzecia badana osoba deklaruwała, że ubiegała się o to stypendium. Na kolejnych miejscach rankingu zainteresowania znalazło się miejsce w akademiku – 14% osób, ubiegało się o tego rodzaju wsparcie – oraz stypendium socjalne, o które starała się co dziesiąta badana osoba.
- Wyraźna większość badanych, która ubiegała się o wsparcie materialne na UW otrzymała tą pomoc. Najczęściej było to rozłożenie opłat za studia, uzyskanie miejsca w akademiku oraz otrzymanie stypendium dla osób z niepełnosprawnościami.
- Poziom trudności przy składaniu wniosków o wsparcie materialne był wyraźnie zróżnicowany. Za najtrudniejsze badani uznali składanie wniosków o stypendium socjalne oraz miejsce w akademiku.

- Wyraźnie przeważały osoby, które w trakcie studiów nie podejmowały próby pozyskania dofinansowania na swoją aktywność naukową. Osoby, które nie wiedziały o możliwości pozyskania dofinansowania na własne aktywności naukowe stanowiły mniej niż 10% spośród ogółu badanych.
- Poziom zainteresowania możliwością uzyskania dofinansowania aktywności naukowej był dość niski. Najczęściej badani starali się uzyskać dofinansowanie do wyjazdów naukowych – było to 9% badanych.
- Przeważająca większość osób, które starały się o dofinansowanie aktywności naukowej je uzyskała. Procent osób, które uzyskały poszukiwane wsparcie wyniósł – w zależności od celu dofinansowania – od 64% do 80%.

Sytuacja mieszkaniowa

- Osoby studiujące zazwyczaj mieszkają z rodzicami lub rodziną (40%), choć wśród studiujących na II stopniu sytuacja jest już inna – różne formy zamieszkiwania poza domem rodzinnym zaczynają przeważać nad udziałem mieszkających z rodzicami. Udział mieszkających w akademiku wśród osób studiujących na Uniwersytecie Warszawskim jest dokładnie taki jak w skali ogólnokrajowej.
- Osoby mieszkające w akademiku wybierają tę opcję głównie ze względów ekonomicznych, a tylko co dziesiąty – ze względów społecznych. Co piąta osoba mieszkająca obecnie w akademiku deklaruje, że chciałaby się stamtąd wyprowadzić, ale bardzo niewielki odsetek faktycznie coś w tym kierunku robi.
- W wynajętym mieszkaniu mieszka 21%, a w wynajętym pokoju – 15%. Co dziesiąta osoba uczestnicząca w badaniu ma własne mieszkanie. Koszty wynajęcia i utrzymania mieszkania lub pokoju są najczęściej pokrywane wspólnie przez osobę studiującą i jej rodzinę. Co piąty badany pokrywa te koszty samodzielnie, a kolejne 16% – wspólnie z partnerami życiowymi.
- Blisko 70% wynajmujących nieruchomości ma poczucie stabilności swojej sytuacji mieszkaniowej, w tym 21% – „zdecydowanie”, a 48% – „raczej”.
- Ocena warunków do nauki była negatywnie skorelowana z liczbą osób na stałe mieszkających z badanymi, co oznacza, że im więcej współmieszkańców tym gorzej oceniano warunki do nauki. Związek ten nie był jednak bardzo silny.

- Wysokość opłat za akademik w większości uznano za uzasadnioną. Taką opinię wyraziło 71% mieszkańców. Co jedenasty (9%) uznał opłaty za nieuzasadnione, a 20% nie miało w tej sprawie zdania.
- Na tle innych krajów Unii Europejskiej, Polska wyróżnia się stosunkowo niewielkim odsetkiem osób mieszkających w akademikach. Jest on jednak większy niż na Malcie, w Portugalii czy we Włoszech. Ekspertki od rynku nieruchomości sądzą, że to się może zmienić w niedalekiej przyszłości ze względu na to, że zaczynają powstawać prywatne akademiki.

Źródła utrzymania i sytuacja finansowa

- Osoby studiujące najczęściej wymieniały wsparcie rodziny oraz dochody z pracy jako główne źródła utrzymania. Dla ponad połowy osób studiujących wsparcie rodziny stanowi główne źródło utrzymania, a dla 30% tym źródłem są dochody z pracy.
- Zdecydowana większość studentek i studentów trybu stacjonarnego jako główne źródło utrzymania wskazała wsparcie rodziny, natomiast wśród osób studiujących w trybie niestacjonarnym przeważały osoby, które utrzymywały się z pracy.
- Wśród osób kształcących się na studiach I stopnia oraz na jednolitych studiach magisterskich wyraźnie przeważały osoby, dla których głównym źródłem utrzymania była pomoc rodziny, na studiach II stopnia dominowały osoby, które utrzymywały się dzięki dochodom z pracy.
- Wśród obcokrajowców kształcących się na UW blisko jedna czwarta deklarowała, że ich głównym źródłem utrzymania są różnego rodzaju stypendia, podczas gdy wśród osób z polskim obywatelstwem frakcja takich osób wyniosła tylko 6%.
- Wśród osób w lepszej sytuacji finansowej znacznie większa ich część może korzystać z pomocy rodziny niż wśród osób będących w trudnej sytuacji finansowej. Ponadto osoby mające dobrą sytuację wyraźnie rzadziej niż pozostałe, jako główne źródło utrzymania wskazywały dochody z pracy.
- Wśród osób studiujących przeważały takie, które postrzegały swoją sytuację finansową jako lepszą niż przeciętna.
- Osoby z polskim obywatelstwem wyraźnie lepiej oceniały swoją sytuację finansową niż obcokrajowcy.
- Osoby z niepełnosprawnościami wyraźnie gorzej oceniały swoją sytuację finansową niż pozostałe osoby objęte badaniem.

- Wśród badanych przeważały osoby, które deklarowały, że ich sytuacja finansowa nie uległa zmianie w ciągu ostatniego roku.
- Wśród badanych z polskim obywatelstwem odsetek tych, którzy pozytywnie postrzegali zmiany swojej sytuacji finansowej był wyraźnie wyższy niż wśród obcokrajowców.
- Wśród osób z niepełnosprawnościami przeważały osoby, które twierdziły, że ich sytuacja finansowa zmieniła się w sposób niekorzystny.
- Im lepiej badani oceniali swoją sytuację finansową, tym częściej uznawali, że w ostatnim roku ich sytuacja finansowa zmieniła się w sposób korzystny.
- Osoby pracujące najczęściej oceniały zmiany swojej sytuacji finansowej jako korzystne, a najrzadziej takie oceny ferowały osoby niepracujące, które miały doświadczenia pracy w bieżącym roku akademickim.
- Najczęściej ponoszonymi wydatkami przez osoby studiujące na UW były wydatki na wyżywienie.
- Najbardziej obciążającymi dla studenckich budżetów były wydatki związane z wynajmem mieszkania (pokoju) oraz te ponoszone na wyżywienie.
- Osoby w gorszym położeniu finansowym oceniały wszystkie kategorie wydatków jako bardziej obciążające dla ich budżetu niż osoby znajdujące się w lepszej sytuacji.

Zatrudnienie

- Podejmowanie pracy przez osoby studiujące na UW jest masową aktywnością – niemal 2/3 badanych zadeklarowało, że pracowało zarobkowo w bieżącym roku akademickim.
- Studenci i studentki mające kogoś na utrzymaniu zdecydowanie częściej pracują zawodowo niż pozostałe osoby.
- Wśród ogółu badanych dominującą formą zatrudnienia okazała się umowa cywilno-prawna – była to główna forma zatrudnienia dla ponad 3/5 pracujących.
- Studentki i studenci studiów niestacjonarnych deklarowali pracę etatową jako główną formę zatrudnienia niemal równie często jak umowę cywilno-prawną.
- Osoby nieposiadające polskiego obywatelstwa wyraźnie rzadziej od obywateli polskich deklarowały pracę na umowę cywilno-prawną, zaś znacznie częściej – na etat.
- Osoby, które mają na swoim utrzymaniu co najmniej jedną osobę dwukrotnie częściej pracowały w tym roku akademickim na umowę o pracę niż pozostałe osoby.

- Osoby podejmujące pracę podczas studiów na UW spędzają na pracy zarobkowej blisko 2/3 roku akademickiego. Osoby studiujące w trybie niestacjonarnym spędzają na pracy większą część roku niż osoby ze studiów stacjonarnych.
- Z każdym rokiem kształcenia, studenci i studentki UW spędzają coraz większą część roku na pracy zarobkowej.
- Ogół osób studiujących, które podejmują aktywność zarobkową pracuje przeciętnie ponad 20 godzin tygodniowo, co odpowiada ponad połowie etatu. Osoby ze studiów niestacjonarnych pracują intensywniej (ekwiwalent ponad $\frac{3}{4}$ etatu) niż osoby ze studiów stacjonarnych (ekwiwalent poniżej $\frac{1}{2}$ etatu).
- Tygodniowa intensywność pracy studentek i studentów UW systematycznie rośnie w kolejnych latach kształcenia.
- Osoby ze studiów niestacjonarnych zarabiały przeciętnie wyraźnie (dwukrotnie) więcej niż ogół badanych.
- Najwyższe wynagrodzenia uzyskiwane były na podstawie umów etatowych, zaś najniższe – w wyniku pracy bez formalnej umowy.
- Wraz z osiągnięciem kolejnych lat kształcenia coraz większy jest procent osób traktujących swoją pracę jako związaną z przyszłą karierą zawodową.
- Wraz z kolejnymi latami studiów coraz częściej podejmuje się pracę, która może być traktowana „na poważnie”, jako element kariery zawodowej. Podobnie, podejmowanie odpowiedzialności za utrzymanie innej osoby (innych osób) również wiąże się z poważniejszym (nie tylko doraźnym) traktowaniem własnej pracy.
- Wśród studentek i studentów studiów niestacjonarnych wyraźna większość (65%) traktowała pracę jako konieczność ze względu na potrzebę utrzymania. Nawet wśród osób ze studiów stacjonarnych odsetek ten nie okazał się niższy niż udział osób wskazujących na chęć zdobycia dodatkowych środków na bieżące wydatki jako główny motyw podejmowania pracy.
- Cudzoziemcy, częściej niż polscy obywatele, podejmują pracę ze względu na konieczność utrzymania się, zaś znacznie rzadziej – ze względu na chęć dorobienia na bieżące wydatki.
- Wśród osób studiujących na studiach II stopnia większość motywuje swoją aktywność zarobkową podczas studiów koniecznością utrzymania siebie i/lub rodziny.
- Dominującą motywacją podejmowania pracy na studiach przez osoby z niepełnosprawnościami jest konieczność zdobycia środków na utrzymanie.

- Przygniatająca większość osób mających kogoś na utrzymaniu (ponad $\frac{3}{4}$) traktuje swoją pracę podczas studiów jako wyraz konieczności utrzymania siebie i/lub rodziny.
- Wśród ogółu badanych największą grupę stanowią osoby, które nie podjęły pracy podczas studiów ze względu na chęć skupienia się na studiowaniu, zaś jako drugą najczęstszą przyczynę wskazywano zaspokojenie podstawowych potrzeb nawet bez pracy.
- Trudność w znalezieniu pracy jako główna przyczyna niepodejmowania jej podczas studiów była wskazywana wyjątkowo często (37%) przez obcokrajowców.
- Udział osób oceniających łączenie pracy ze studiami za trudne jest przygniatający (87%).
- Nawet osoby, którym udaje się godzić studia z pracą, w przeważającej większości (82%) uznają to zadanie za trudne.
- Mężczyźni najrzadziej (choć i tak w większości) uznawali wyzwanie łączenia pracy zawodowej ze studiami za trudne, zaś najczęściej (97%) – osoby niebinarne.
- Studenci i studentki studiów stacjonarnych wskazywali liczbę godzin nauki niezbędnej podczas studiów oraz układ planu zajęć jako poważniejsze przeszkody w łączeniu studiów z pracą niż osoby studiujące w trybie niestacjonarnym.

Zdrowie i niepełnosprawność

- Potrzeby związane z wymogami architektonicznymi najczęściej zgłaszały osoby ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (22%).
- Prawidłowość ta dotyczy też potrzeb komunikacyjnych – 44% osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności zadeklarowało takie potrzeby.
- Osoby z niepełnosprawnościami, ale nieposiadające orzeczenia zgłaszały potrzeby związane ze studiowaniem nawet nieco częściej niż osoby z najwyższymi stopniami niepełnosprawności.
- Spośród różnych potrzeb poszczególnych grup wyróżnionych ze względu na niepełnosprawność najsilniej zgłaszano potrzeby dotyczące warunków mieszkaniowych (49%) oraz potrzeby komunikacyjne (44%). W obu przypadkach dotyczyło to osób z umiarkowanym lub znacznym stopniem niepełnosprawności.
- Podobnie jak w przypadku osób z niepełnosprawnościami, osoby posiadające choroby przewlekłe zgłaszały przede wszystkim potrzeby związane z warunkami mieszkaniowymi (32%) i potrzebami komunikacyjnymi (19%).

- W odniesieniu do wymogów architektonicznych, potrzeb komunikacyjnych i potrzeb związanych ze studiowaniem najczęstszą odpowiedzią było, że UW w niewielkim stopniu odpowiada na te potrzeby. Jednak niewiele rzadszą odpowiedzią było, że jednak odpowiada na nie w znacznym stopniu.
- Większość mieszkańców akademików, którzy ze względów zdrowotnych deklarowali specjalne potrzeby związane z warunkami mieszkaniowymi, pozytywnie ocenia ofertę Uniwersytetu Warszawskiego w tym obszarze.

Sytuacja rodzinna

- Osoby badane najczęściej nie mają nikogo na utrzymaniu – tak stwierdza 91% z nich, jednak co jedenasty respondent (9%) utrzymuje przynajmniej jedną osobę. Częściej zdarza się to na studiach II stopnia (14%) niż wśród studiujących na pierwszym stopniu lub na studiach jednolitych magisterskich (8%).
- Znacząca część uczestniczek i uczestników badania deklaruje, że może liczyć na wsparcie materialne i/lub emocjonalne ze strony rodziny i bliskich. Wsparcie materialne wskazywano nieco częściej (88%) niż emocjonalne (77%). Zgodnie z deklaracjami, na oba rodzaje wsparcia może liczyć 71% osób badanych, a na żadne – 6%.
- Uzyskiwanie wsparcia o charakterze emocjonalnym wydaje się szczególnie trudne dla osób niebinarnych (jedynie 59% z nich deklaruje otrzymywanie takiego wsparcia, podczas gdy wśród pozostałych – 78%) lub osób z niepełnosprawnościami (67% ma takie wsparcie, a wśród pozostałych – 78%).

Ryzyko porzucenia studiów

- Co czwarta osoba badana rozważała rezygnację ze studiów.
- Mężczyźni i kobiety okazali się w takim samym stopniu skłonni do dropoutu – wyraźnie niższym niż osoby niebinarne. Porzucenie studiów dopuszczała co czwarta kobieta lub mężczyzna i przeszło co trzecia osoba niebinarna.
- Osoby z niepełnosprawnościami okazały się wyraźnie bardziej skłonne do dropoutu niż pozostałe osoby (37% wobec 23%).
- Dropout rozważało 36% osób chorych przewlekle wobec 20% pozostałych osób.
- Osoby mające na utrzymaniu co najmniej jedną osobę zdecydowanie częściej rozważały porzucenie swoich studiów niż pozostałe osoby.

- Najczęstszymi wskazywanymi (przez większość badanych) powodami rozważanego dropoutu był stan zdrowia psychicznego (71%) i trudności finansowe (53%).
- Osoby ze studiów II stopnia i jednolitych studiów magisterskich częściej niż studenci i studentki studiów I stopnia wskazywały trudności finansowe jako potencjalną przyczynę dropoutu (64% wobec 47%).
- Trudność studiów jako przyczynę ich możliwego porzucenia najczęściej wskazywały osoby studiujące na studiach I stopnia (39%) i jednolitych studiach magisterskich (36%).
- Na stan zdrowia psychicznego jako przyczynę potencjalnego porzucenia studiów wskazywały przede wszystkim osoby niebinarne (91%). To znacznie większy udział niż wśród kobiet (74%) i mężczyzn (63%).
- Osoby z chorobami przewlekłymi wyraźnie częściej niż pozostałe osoby wskazywały na stan zdrowia psychicznego (87% wobec 61%) i stan zdrowia fizycznego (28% wobec 6%) jako przyczyny potencjalnego porzucenia studiów.
- Osoby mające kogoś na utrzymaniu zauważalnie częściej niż pozostałe osoby wymieniały jako przyczynę potencjalnego porzucenia studiów swoje trudności finansowe (66% wobec 51%) i sytuację rodzinną (37% wobec 18%).

3. Charakterystyka badania ankietowego i opis zbiorowości

3.1. Charakterystyka badania ankietowego

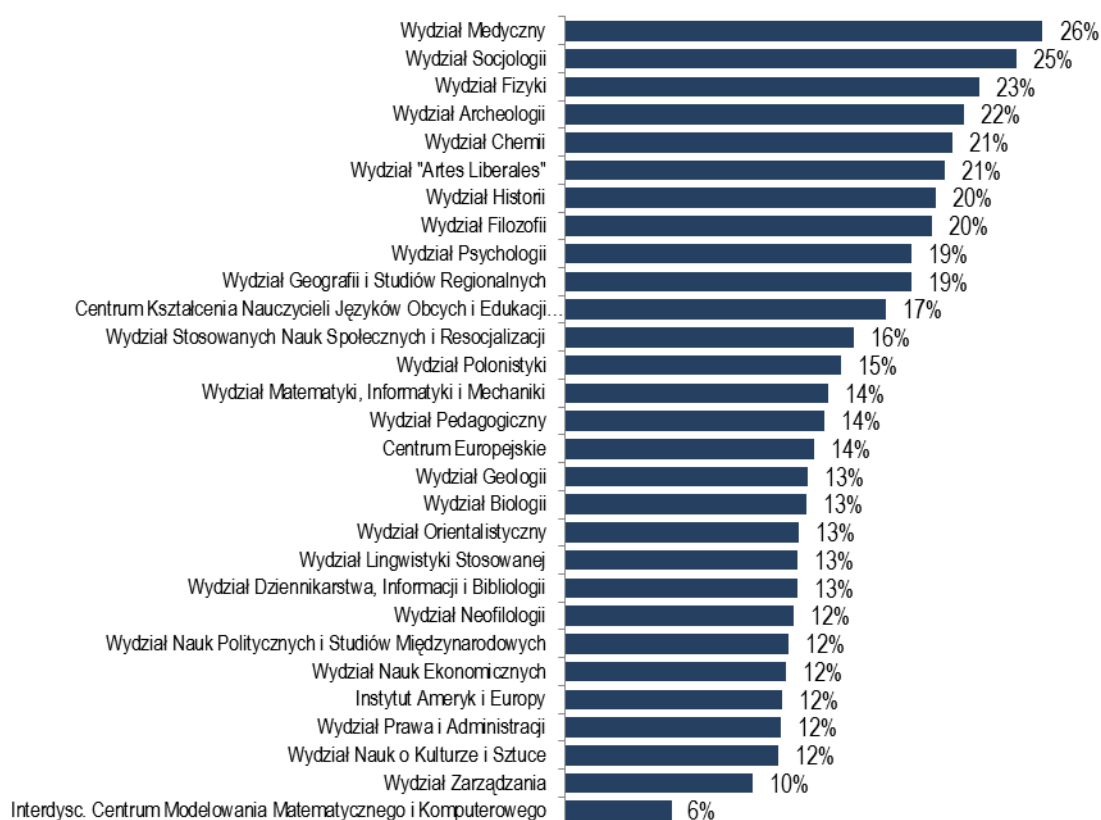
Badanie ankietowe poświęcone problematyce sytuacji bytowej osób studiujących na UW zostało poprzedzone szeregiem konsultacji z przedstawicielami jednostek ogólnouniwersyteckich świadczących wsparcie studentkom i studentom oraz badaniami jakościowymi. Celem tych działań było doprecyzowanie poszczególnych problemów badawczych i przygotowaniem narzędzia badawczego. Ostateczne modyfikacje narzędzia badawczego zostały wprowadzone dzięki cennym uwagom przedstawicieli Uczelnianej Rady ds. Kształcenia.

Ankieta dotycząca potrzeb socjalnych i sytuacji bytowej osób studiujących na Uniwersytecie Warszawskim była adresowana do wszystkich osób kształcących się na studiach I, II stopnia oraz jednolitych studiach magisterskich na naszej uczelni. Dane były gromadzone przy wykorzystaniu ankiety internetowej, która została udostępniona grupie docelowej w systemie *Ankieter* zintegrowanym z systemem USOSweb. Ankieta była dostępna w dwóch wersjach językowych: polskiej oraz angielskiej. *Ankieta dotycząca potrzeb socjalnych i sytuacji bytowej osób studiujących na Uniwersytecie Warszawskim* była anonimowa, a udział osób studiujących w tym przedsięwzięciu badawczym był dobrowolny.

Studentki i studenci mieli możliwość udzielenia odpowiedzi na pytania ankietowe w okresie od 9 kwietnia do 13 maja 2024 roku. Odpowiedzi **na pytania zawarte w ankiecie udzieliło 5 237 osób** co oznacza, że w *Ankiecie dotyczącej potrzeb socjalnych i sytuacji bytowej osób studiujących na Uniwersytecie Warszawskim* **poziom realizacji badania wyniósł 14,3%.**

Uczestnictwo w badaniu ankietowym studentek i studentów z poszczególnych jednostek dydaktycznych było bardzo wyraźnie zróżnicowane. W największym stopniu w tym ogólnouniwersyteckim badaniu ankietowym wzięły udział osoby kształcące się na Wydziale Medycznym oraz Wydziale Socjologii – w tych jednostkach dydaktycznych badaniem objęto co czwartą osobę.

Rysunek 3.1. Poziom realizacji badania według jednostek dydaktycznych

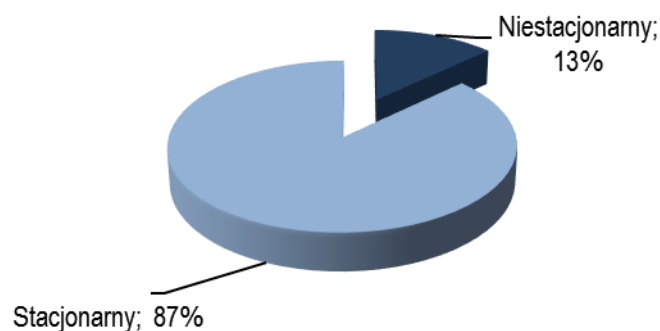
Natomiast w najmniejszym stopniu w badanie zaangażowały się osoby studiujące w Interdyscyplinarnym Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego – jedynie 6% studentek i studentów tej jednostki uczestniczyło w badaniu. Szczegółowe informacje o poziomie realizacji i liczbie osób objętych badaniem w jednostkach dydaktycznych przedstawiono w Aneksie (zob. tabela A3.1).

3.2. Opis zbiorowości

Na wstępie części poświęconej wynikom badania ankietowego należy scharakteryzować objętą badaniem zbiorowość. Przy tym opisie warto zwrócić uwagę na kilka istotnych charakterystyk respondentów, które pozwalają nie tylko zorientować się w składzie zbadanej zbiorowości, ale również umożliwiają lepsze zrozumienie wyników badań. Trzeba bowiem pamiętać, że wyrażane opinie osób studiujących na temat potrzeb socjalnych i sytuacji bytowej są w pewnej mierze uwarunkowane przez doświadczenia związane ze studiowaniem na UW oraz przez niektóre osobiste cechy badanych. Oznacza to, że poniżej przedstawione charakterystyki badanej zbiorowości mogą okazać się ważnymi cechami różnicującymi odpowiedzi respondentek i respondentów.

Niewątpliwie ważną cechą opisującą sytuację osób kształcących się na uczelni jest tryb, w jakim zdobywają one wykształcenie.

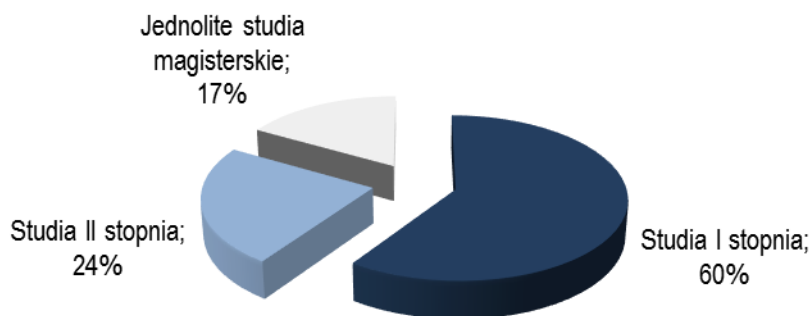
Rysunek 3.2. Struktura badanych wg trybu kształcenia

Na podstawie zgromadzonych danych można stwierdzić, że **w objętej obserwacją zbiorowości wyraźnie przeważały osoby kształcące się w trybie stacjonarnym; stanowiły one 87% badanych**, co oznacza, że udział osób, które studiowały w trybie niestacjonarnym wyniósł jedynie 13%.

Kolejną ważną charakterystyką osób studiujących na uczelni jest poziom kształcenia. Doświadczenia w studiowaniu na różnych poziomach mogą różnicować odpowiedzi udzielane przez badanych.

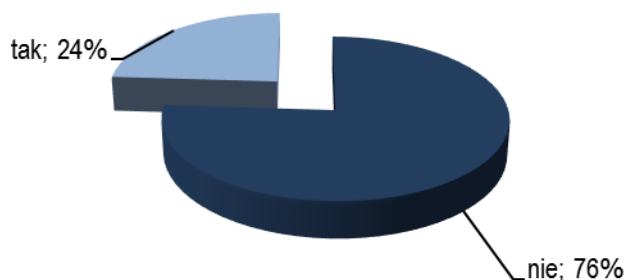
Rysunek 3.3. Struktura badanych wg poziomu kształcenia

Wśród osób objętych badaniem **przeważająca część zdobywała wykształcenie na studiach I stopnia**, jeden na czterech respondentów kształcił się na studiach II stopnia, najmniejszą część w badanej zbiorowości stanowiły osoby kształcące się na jednolitych studiach magisterskich.

Można przypuszczać, że niektóre opinie, mogą być w pewnym stopniu uwarunkowane poprzez wcześniejsze doświadczenia w studiowaniu. W związku z tym w ankiecie zapytaliśmy studentki i studentów o to, czy ich doświadczenia edukacyjne obejmują studia na innej uczelni.

Rysunek 3.4. Rozkład odpowiedzi na pytanie: Czy studiował Pan(i) lub studiuje na innej uczelni?

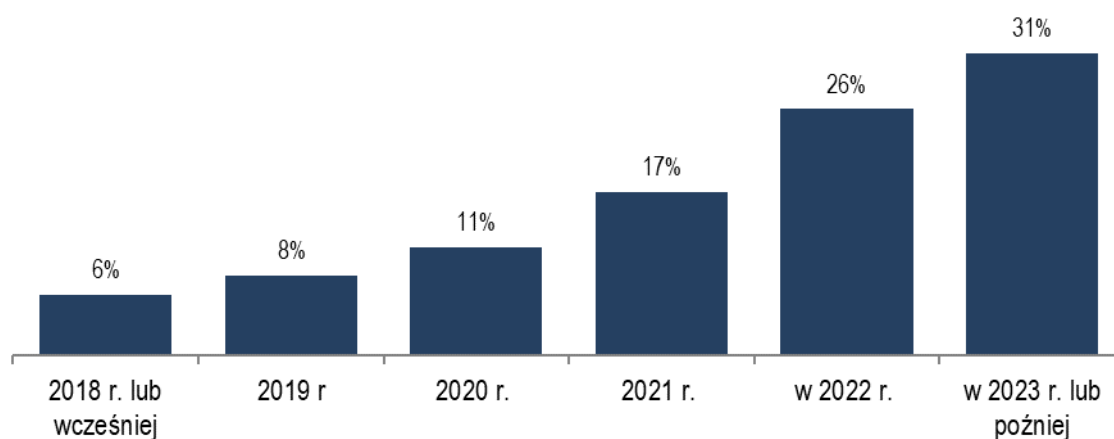

Okazało się, że **trzy na cztery osoby**, które wzięły udział w ankiecie, **nie miało doświadczeń w studiowaniu na innej uczelni**. Czynnikiem różnicującym doświadczenia w studiowaniu na innej uczelni okazał się poziom kształcenia. O ile wśród osób kształcących się na studiach I stopnia i jednolitych studiach magisterskich udział osób mających

doświadczenia w studiowaniu na innej uczelni nie przekraczał 20%, to wśród badanych kształcących się na studiach II stopnia frakcja osób mających doświadczenie w kształceniu na innej uczelni była dwukrotnie wyższa.

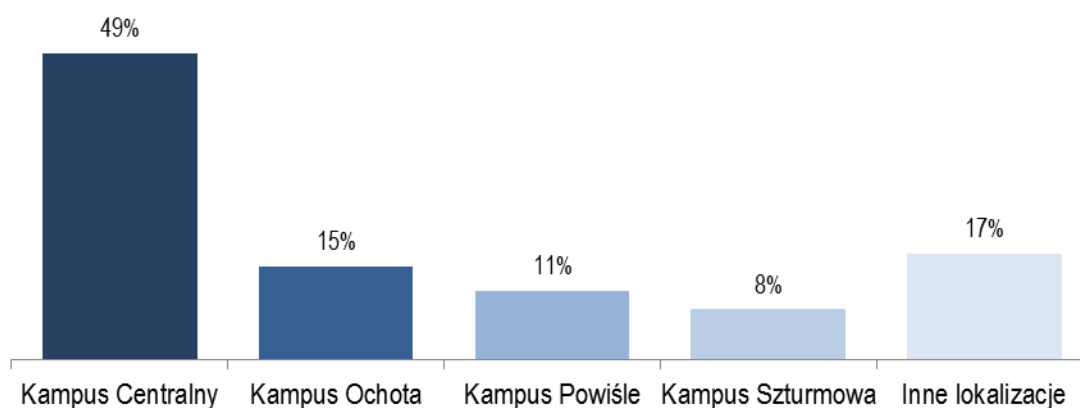
Do badanych skierowaliśmy także pytanie o rok rozpoczęcia studiów na UW. Było to kolejne pytanie pozwalające na określenie doświadczenia w studiowaniu osób badanych. W świetle uzyskanych odpowiedzi można stwierdzić, że **wśród badanych przeważały osoby, które stosunkowo niedawno rozpoczęły studia na UW**. Blisko co trzecia badana osoba rozpoczęła studia w obecnym roku akademickim, a co czwarta deklarowała, że zaczęła studia w poprzednim roku akademickim – czyli ponad połowa badanych miała co najwyżej dwuletnie doświadczenie w studiowaniu na naszej uczelni. Zaś osoby, które rozpoczęły studia na UW w 2018 r. lub wcześniej stanowiły jedynie 6% objętej badaniem zbiorowości.

Rysunek 3.5. Struktura badanych wg roku rozpoczęcia studiów na UW

Niektóre opinie wyrażane przez badanych, w szczególności te dotyczące kwestii związanych z zapleczem socjalnym dostępnym dla osób studiujących w dniach nauki mogą być kształtowane poprzez lokalne zróżnicowanie infrastruktury uniwersyteckiej. Z tego powodu badanych podzieliśmy ze względu na lokalizację jednostki, w której się kształcą. Na podstawie informacji o jednostce dydaktycznej zostali oni przypisani do pięciu kategorii, odpowiadających pięciu lokalizacjom: Kampus Ochota, Kampus Centralny, Kampus Szturmowa, Kampus Powiśle oraz inne lokalizacje.

Rysunek 3.6. Struktura badanych wg lokalizacji jednostki

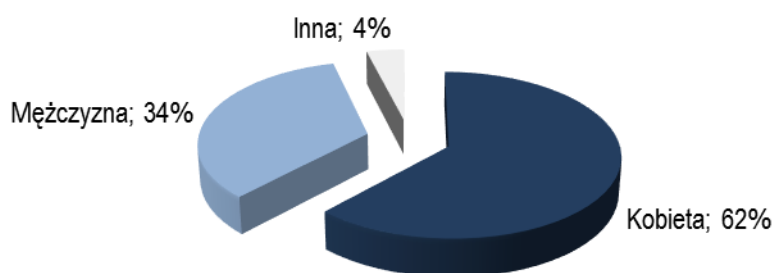
Okazało się, że wśród objętych badaniem studentek i studentów przeważały osoby studiujące na Kampusie Centralnym – stanowili oni blisko połowę badanych. Najmniejszą część wśród uczestniczek i uczestników badania ankietowego stanowiły osoby studiujące na Kampusie Szturmowa.

Poza cechami respondentów związanymi z ich sytuacją edukacyjną na wyrażane opinie mogą mieć wpływ także inne charakterystyki społeczno-demograficzne. W ankiecie znalazły się więc pytania o takie cechy badanych jak m.in.: płeć, obywatelstwo, niepełnosprawność, a także o ocenę sytuacji finansowej¹.

Wśród uczestników badania wyraźnie dominowały kobiety – stanowiły one blisko 2/3 badanych, co oznacza, że reprezentacja mężczyzn w badanej zbiorowości była prawie dwukrotnie niższa niż kobiet.

¹ Ocena sytuacji finansowej oraz niepełnosprawność zostaną szczegółowo omówione w dalszej części raportu, jednak z uwagi na ich potencjalne znaczenie jako zmiennych różnicujących odpowiedzi badanych zwięźle zostały one także omówione w niniejszej części opracowania.

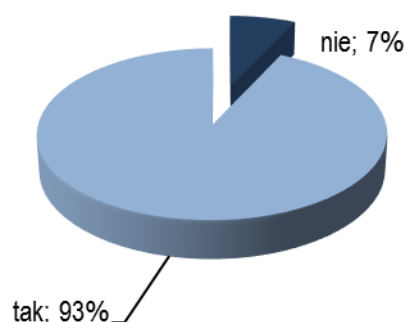
Rysunek 3.7. Struktura badanych wg płci

Warto także odnotować fakt, że 4% respondentów określiło siebie jako osoby niebinarne.

Fakt studiowania w ojczystym kraju bądź za granicą z pewnością kształtuje i różnicuje potrzeby socjalne i sytuację bytową studentek i studentów. Z tego powodu zadaliśmy badanym pytanie o posiadanie polskiego obywatelstwa. Tak jak można było przypuszczać **wśród badanych dominowały osoby posiadające polskie obywatelstwo** – stanowiły one przytłaczającą część badanych. **Jedynie 7% (a więc 390 osób) stanowili respondenci bez polskiego obywatelstwa.**

Rysunek 3.8. Rozkład odpowiedzi na pytanie: *Czy ma Pan(i) polskie obywatelstwo?*

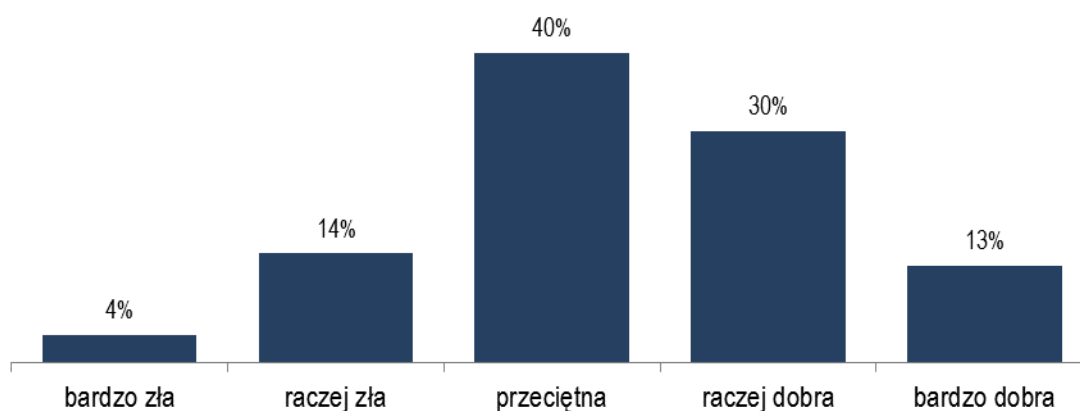
Obcokrajowcy stanowią niezbyt dużą grupę wśród wszystkich osób objętych badaniem, niemniej dostatecznie liczną, aby w dalszej części opracowania można było porównać ich odpowiedzi do tych udzielonych przez badanych z polskim obywatelstwem.

Z pewnością bardzo ważną cechą warunkującą potrzeby osób studiujących jest ich stan zdrowia - tej kwestii zostanie poświęcony osobny rozdział w niniejszym opracowaniu.

Niemniej na wstępie tej części raportu warto podkreślić, że **co dziesiąta badana osoba określiła siebie jako osobę z niepełnosprawnością** – niezależnie od posiadania odpowiedniego orzeczenia.

W badaniach społecznych bardzo częstym i wyraźnym uwarunkowaniem wyrażanych opinii jest sytuacja finansowa respondentów. Sytuacja materialna odgrywa szczególną rolę w kształtowaniu możliwości zaspokojenia różnego rodzaju potrzeb - zarówno bytowych, jak i tych związanych ze zdobywaniem wykształcenia. Z tego powodu w badaniu poprosiliśmy studentki i studentów o ocenę własnej sytuacji finansowej. Na podstawie uzyskanych odpowiedzi można stwierdzić, że **w badanej zbiorowości większość stanowiły osoby, które oceniły swoją sytuację finansową jako przeciętną**. Niemniej należy zauważyć, że relatywnie duża część uczestniczek i uczestników badania oceniła swoją sytuację finansową jako raczej dobrą – 30% badanych osób. Łącznie osoby oceniające swoją sytuację jako dobrą lub bardzo dobrą stanowiły 43% badanych, podczas gdy frakcja badanych oceniających swoją sytuację finansową jako raczej złą lub bardzo złą wyniosła jedynie 18%.

Rysunek 3.9. Struktura badanych wg oceny własnej sytuacji finansowej

W świetle uzyskanych wyników wydaje się więc, że finansowa sytuacja studentek i studentów, którzy wzięli udział w badaniu jest dość dobra.

4. Zaplecze socjalne w dniach nauki

Niniejszy rozdział zawiera podsumowanie odpowiedzi osób badanych dotyczących częstości korzystania i oceny komfortu zaplecza socjalnego w poszczególnych jednostkach Uniwersytetu Warszawskiego. Wyzwania związane z warunkami w czasie odbywania zajęć na uczelni to kwestie niezwykle istotne – wpływające często na ogólny stosunek do studiów, bardzo ważne nie tylko dla poczucia komfortu, ale i dla możliwości skoncentrowania się na nauce.

Uczestniczki i uczestnicy sondażu zostali poproszeni o ocenę zarówno przestrzeni przeznaczonej do odpoczynku, jak i tej przeznaczonej do nauki / pracy intelektualnej. Zapytani zostali także o opinie na temat możliwości spożycia posiłku w czasie przebywania na terenie uczelni.

Przestrzeń do odpoczynku została w kwestionariuszu zdefiniowana jako „przestrzeń / pomieszczenie udostępnione osobom studiującym, gdzie można odpocząć, porozmawiać itp.”, przestrzeń do nauki została zdefiniowana jako „przestrzeń / pomieszczenie udostępnione osobom studiującym, gdzie można w spokoju uczyć się i pracować intelektualnie”.

W niniejszym rozdziale wyniki będą przedstawiane często osobno dla różnych jednostek dydaktycznych. Dla zapewnienia większej rzetelności wniosków w tego typu zestawieniach uwzględniamy tylko te jednostki, w których na dane pytanie odpowiedziało przynajmniej 30 osób badanych.

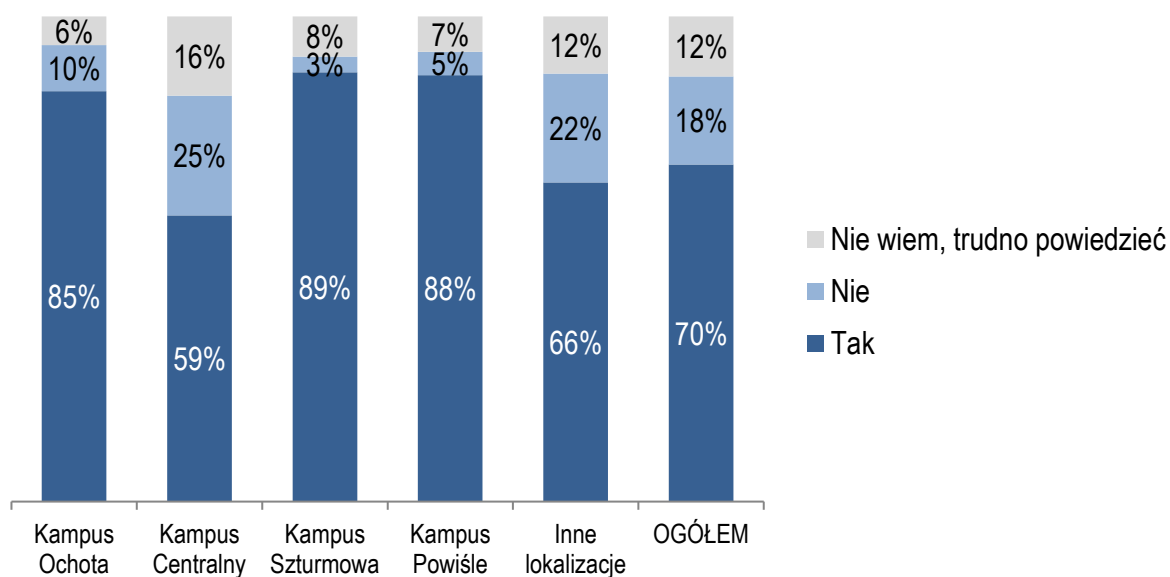
Wśród pytań zadawanych w opisywanych poniżej sekcjach znajdowały się pytania o fakty – o występowanie pomieszczeń do wypoczynku i pomieszczeń nauki oraz ich wyposażenie. Te kwestie były przedmiotem badań terenowych, których podsumowanie znajduje się w osobnym rozdziale raportu. Tam należy szukać informacji o stanie faktycznym w okresie prowadzenia badania. Rolą analizy odpowiedzi na pytania o fakty zadawane w pytaniu kwestionariuszowym jest ustalenie jak ta rzeczywistość jest postrzegana przez użytkowników i użytkowniczki tych przestrzeni i ich wyposażenia. Odpowiedzi kwestionujące istnienie pomieszczeń wykazanych nawet w badaniu terenowym mogą świadczyć o tym, że osoby badane nie wiedzą o istnieniu danego elementu lub inaczej postrzegają jego funkcję. Wówczas może to być raczej wyraz problemu komunikacyjnego, związanego z niedoinformowaniem społeczności akademickiej.

4.1. Ocena przestrzeni do odpoczynku

Studentki i studenci poproszeni o wskazanie, czy w ich jednostce istnieje miejsce do odpoczynku, szczególnie zwracali uwagę na ich ograniczoną dostępność w Centrum Europejskim oraz Centrum Kształcenia Nauczycieli Języków Obcych i Edukacji Europejskiej UW. Warto zauważyć, że w przypadku tych jednostek respondenci byli niemal jednogłośni. Jednostek w których ponad połowa osób udzielających odpowiedzi innej niż „nie wiem”, odpowiedziała przecząco na pytanie *Czy w Pana(i) jednostce jest przestrzeń / pomieszczenie udostępnione osobom studiującym, gdzie można usiąść, porozmawiać itp.?* jest siedem. Są to: Centrum Europejskie (94%), Centrum Kształcenia Nauczycieli Języków Obcych i Edukacji Europejskiej UW (93%), Wydział Archeologii (65%), Wydział Geologii (62%), Wydział Polonistyki (59%), Wydział Orientalistyczny (58%) oraz Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii (52%).

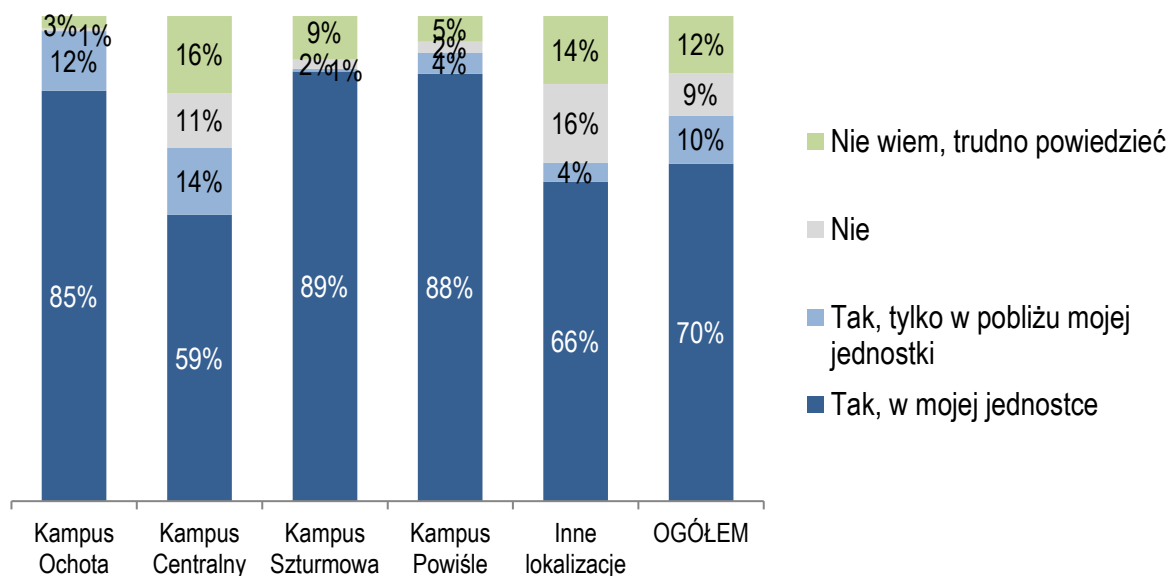
Jeśli podzielimy odpowiedzi ze względu na kampusy, możemy zobaczyć, że **pod względem dostępności przestrzeni do odpoczynku najgorzej prezentuje się Kampus Centralny i lokalizacje nienależące do głównych kampusów. W obu tych przypadkach ponad 20% respondentów stwierdziło, że w ich jednostce nie ma miejsca do odpoczynku, a kilkanaście procent nie umiało udzielić odpowiedzi.**

Rysunek 4.1. Rozkład odpowiedzi na pytanie o istnienie w jednostce przestrzeni do odpoczynku dla osób studiujących w podziale ze względu na kampus.

Osoby badane, które wskazały, że w ich jednostce nie ma przestrzeni do wypoczynku lub o niej nie wiedziały, zostały zapytane również o to, czy w pobliżu ich jednostki (w innym budynku UW) jest łatwo dostępna taka przestrzeń. Poniższy wykres podsumowuje odpowiedzi na oba pytania.

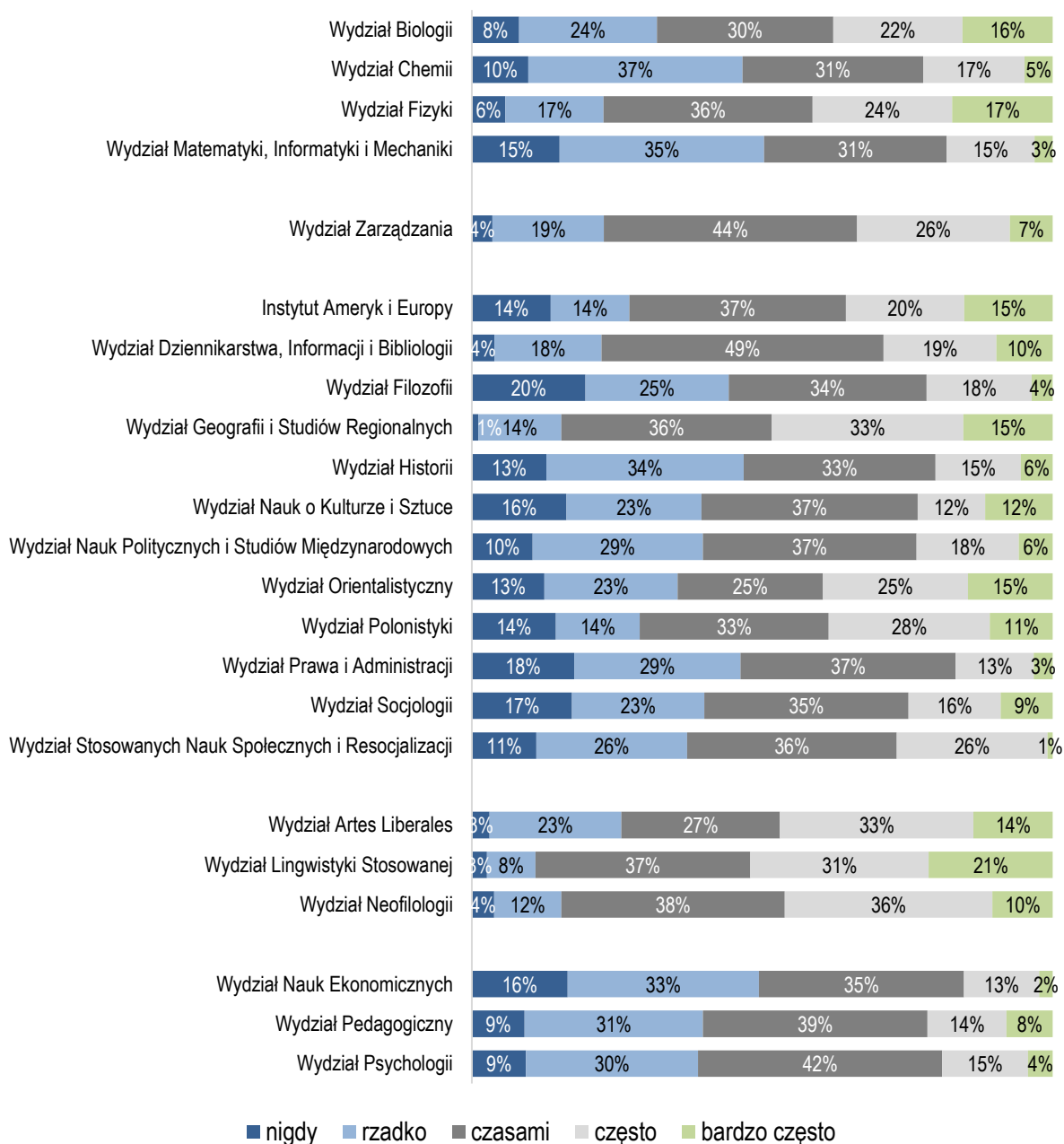
Rysunek 4.2. Rozkład odpowiedzi na pytanie o istnienie w jednostce lub w jej okolicy przestrzeni do odpoczynku dla osób studiujących w podziale ze względu na kampus.

Jak widać powyżej, **braki w przestrzeni do wypoczynku w jednostkach Kampusu Centralnego są łagodzone przez obecność takich przestrzeni w innych jednostkach w ich okolicy**. W przypadku jednostek poza kampusami („inne lokalizacje”) możliwość taka jest rzadsza z powodu braku innych budynków UW w okolicy. **Zwraca uwagę Kampus Ochota, który, ze względu na uzupełnianie się jednostek, *de facto* zapewnia dostęp do tych przestrzeni wszystkim osobom studiującym na tym kampusie.**

Na poniższych wykresach prezentujemy rozkłady deklarowanej częstości korzystania przez osoby uczestniczące w badaniu z przestrzeni do odpoczynku w jednostkach, w których studiują. **Wydziałem, na którym studenci i studentki deklarują najmniej spędzonego czasu w przestrzeniach do odpoczynku, jest Wydział Matematyki, Informatyki i Mechaniki, z którego 50% wypełniających ankietę stwierdziło, że nigdy nie przebywa w takich przestrzeniach albo robi to rzadko. Częste bądź bardzo częste spędzanie czasu w przestrzeniach do odpoczynku najczęściej deklarują studenci Wydziału Lingwistyki Stosowanej (52%).**

Rysunek 4.3. Rozkład deklarowanej częstości korzystania z przestrzeni do odpoczynku w jednostkach*.

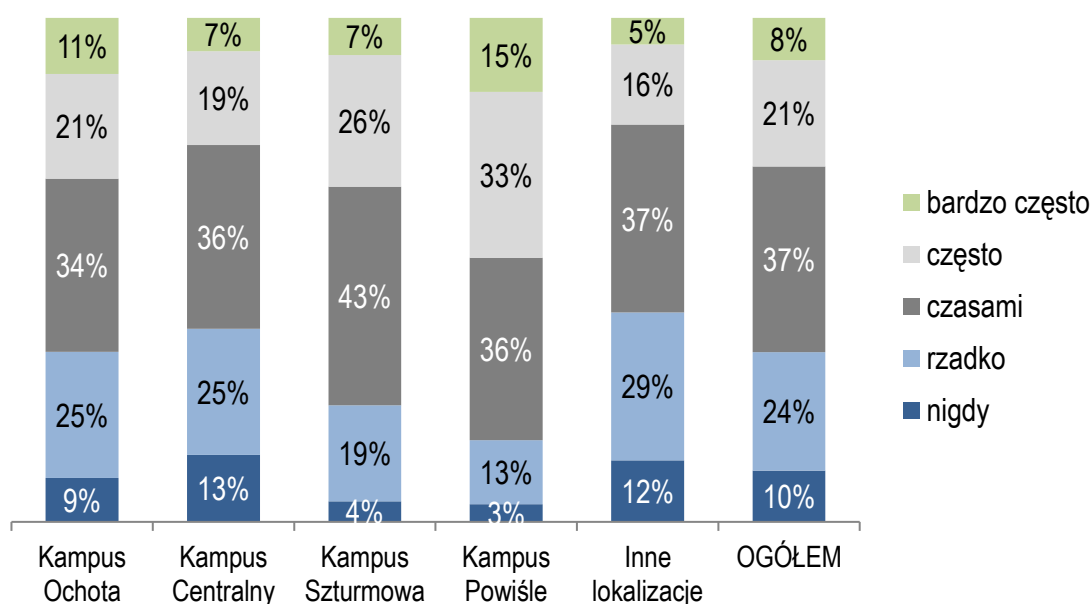

* Uwaga: Jednostki zostały pogrupowane według przynależności do kampusów: Ochota, Szturmowa, Centralnego, Powiśle oraz pozostałych lokalizacji

Wyjątkowo dużo studentów i studentek (62%) pochodzących z innych jednostek, niż wyszczególnione na wykresach, deklaruje częste bądź bardzo częste korzystanie z przestrzeni do odpoczynku.

Częstości korzystania z przestrzeni do odpoczynku różnią się między kampusami, co może wynikać zarówno z czasu, jaki osoby studiujące spędzają na uczelni, jak i z dostępności odpowiednich przestrzeni. **Największy odsetek osób deklarujących częste lub bardzo częste korzystanie z przestrzeni do odpoczynku pochodzi z Kampusu Powiśle (48%), natomiast najczęściej odpowiedzi „rzadko” bądź „nigdy” (41%) udzielonych zostało przez studentów z jednostek mieszczących się w innych lokalizacjach niż wyróżnione kampusy.** Warto wspomnieć również, że wynik podobny do „innych lokalizacji” (38%) uzyskał Kampus Centralny.

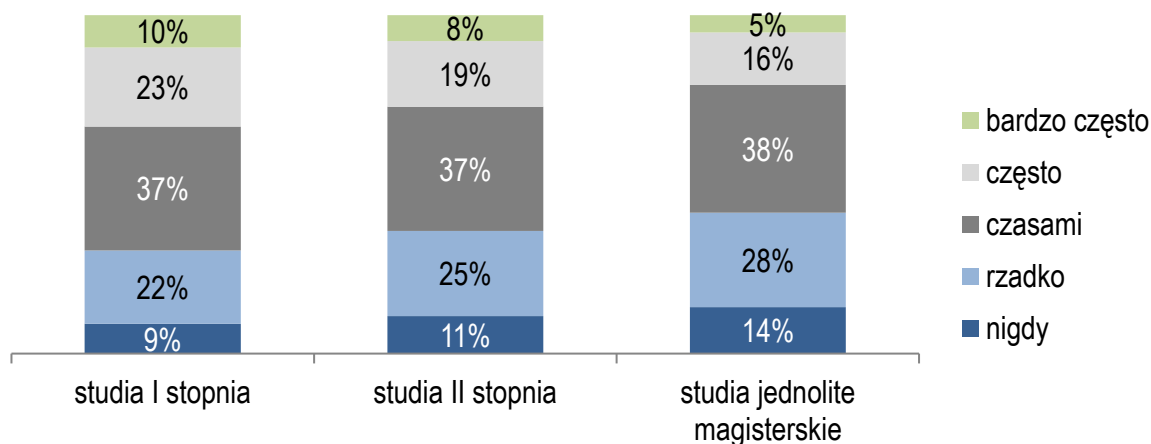
Rysunek 4.4. Rozkład deklarowanej częstości korzystania z przestrzeni do odpoczynku w podziale ze względu na kampus.

Deklarowana częstość przebywania w przestrzeniach do odpoczynku nie zależy od posiadania bądź nieposiadania polskiego obywatelstwa, bardzo zbliżone są także rozkłady odpowiedzi w przypadku osób z niepełnosprawnościami i pozostałych osób.

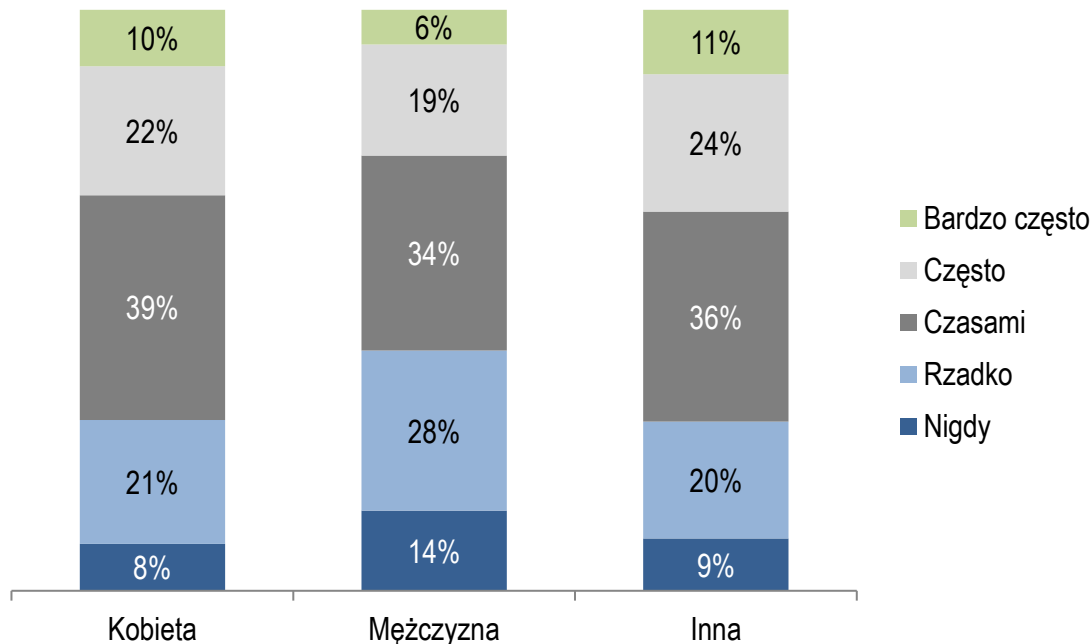
Można dostrzec niewielkie zróżnicowanie częstości korzystania z przestrzeni do odpoczynku w zależności od poziomu studiów (wykres poniżej). Rozkłady odpowiedzi studentek i studentów studiów I i II stopnia są do siebie zbliżone, natomiast osoby kształcące się na studiach jednolitych magisterskich korzystają z miejsc do odpoczynku zauważalnie rzadziej niż pozostałe (42% odpowiedzi „rzadko” lub „nigdy”, podczas gdy wśród studiujących na I stopniu odsetek ten wynosi 31%).

Rysunek 4.5. Rozkłady deklarowanej częstości korzystania z przestrzeni do odpoczynku ze względu na poziom studiów.

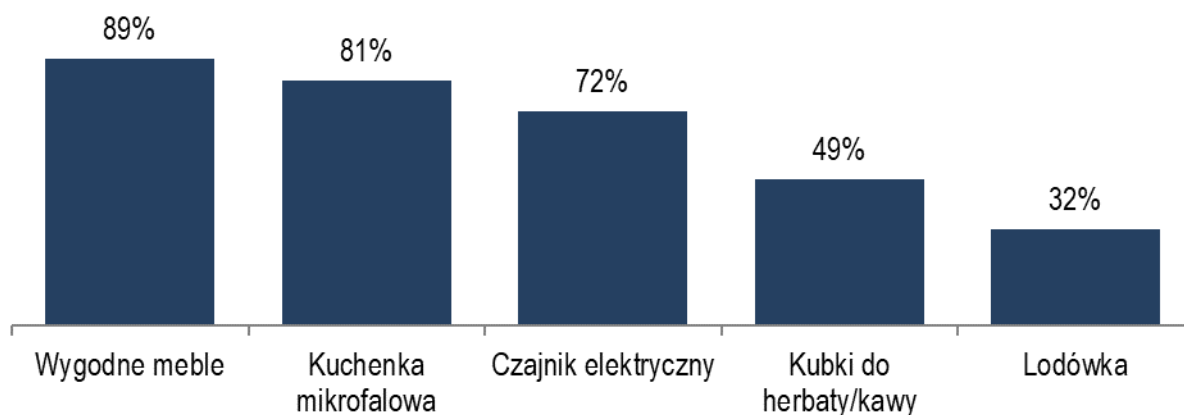
Częstość korzystania z przestrzeni do odpoczynku różnicowała płeć badanych. Jak widać na poniższym wykresie, mężczyźni zauważalnie rzadziej deklarowali korzystanie z tych przestrzeni niż pozostałe osoby.

Rysunek 4.6. Rozkłady deklarowanej częstości korzystania z przestrzeni do odpoczynku ze względu na płeć.

Jak można się domyślać, osoby studiujące będą korzystać z przestrzeni do odpoczynku tym chętniej, im bardziej te pomieszczenia będą komfortowe. Studenci zostali zapytani, czy w przestrzeni do odpoczynku w ich jednostce znajdują się odpowiednie meble, kuchenka mikrofalowa, czajnik, kubki i lodówka. Poniższy wykres przedstawia udziały odpowiedzi potwierdzających obecność poszczególnych sprzętów w skali całego UW.

Rysunek 4.7. Procenty odpowiedzi twierdzących na pytania o wyposażenie przestrzeni do odpoczynku dla osób studiujących na UW.

Jak widać, najrzadziej wskazywano na obecność lodówki (około 1/3 wskazań). Pozostałe elementy wyposażenia były wskazywane przez co najmniej połowę badanych.

Jednostki najczęściej wskazywane jako posiadające wszystkie badane elementy wyposażenia przestrzeni do wypoczynku to Wydział Fizyki (61%) i Wydział Artes Liberales (56%). Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii był natomiast najczęściej wskazywany jako nieposiadający żadnego z wymienionych typów sprzętów lub posiadający tylko jeden z nich (72%).

Zdaniem osób badanych wszystkie te elementy wyposażenia są dostępne bezpłatnie, jednak na Wydziale Polonistyki oraz na Wydziale Lingwistyki Stosowanej relatywnie duży odsetek badanych wskazywał, że za niektóre sprzęty trzeba płacić (odpowiedziało tak po 16% osób z tych jednostek).

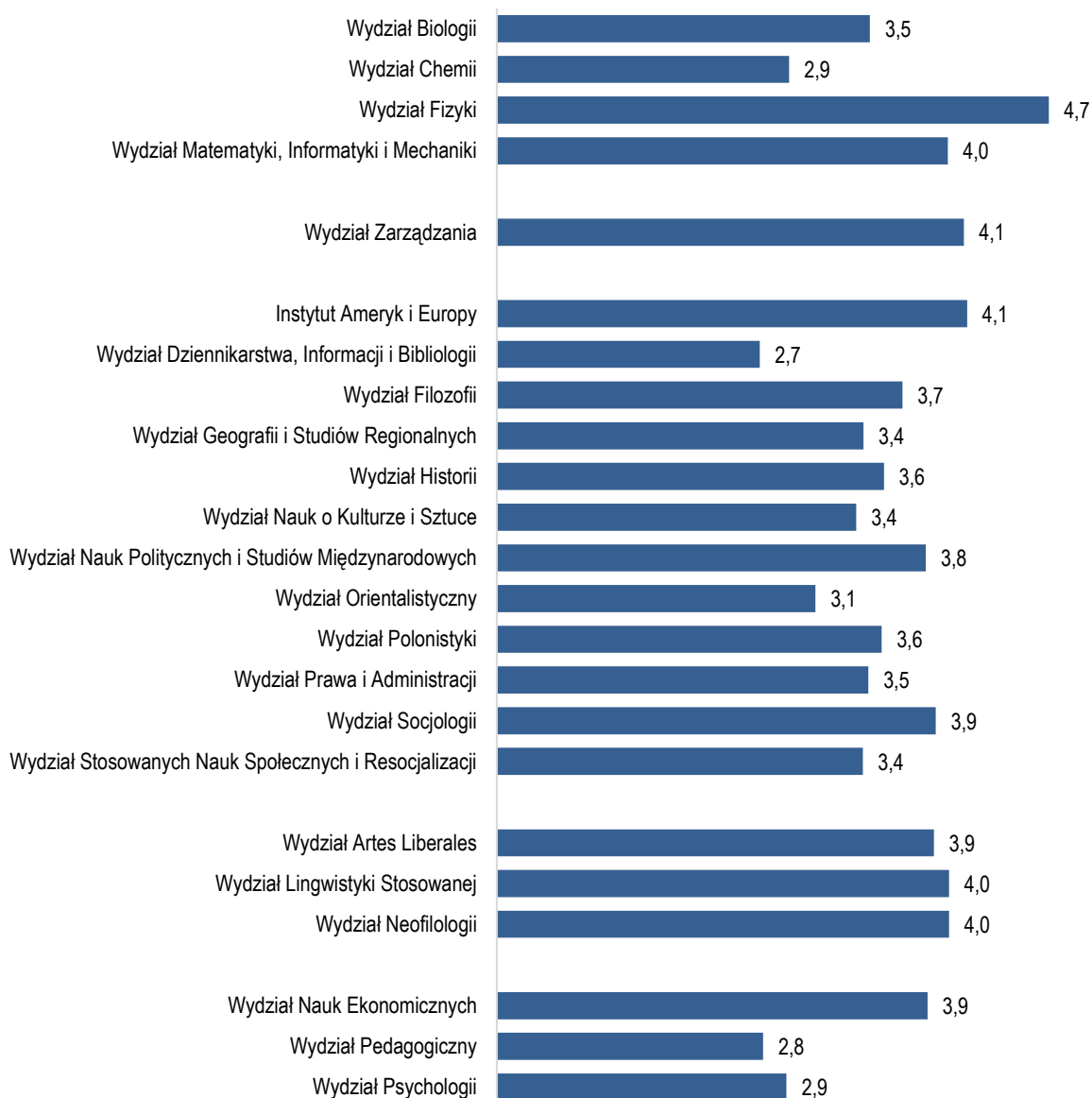
Zdecydowana większość ankietowanych oceniła dostępne na wydziale elementy wyposażenia przestrzeni do wypoczynku jako przeważnie działające. Największy odsetek osób oceniających sprzęty jako czasami niedziałające stanowią studenci Wydziału Prawa i Administracji (21%).

Jak zaznaczyliśmy na początku tego rozdziału, wyposażenie jednostek UW było przedmiotem badań terenowych, których wyniki zostały opisane w osobnym rozdziale niniejszego raportu. Poniżej analizie zostaną poddane odpowiedzi badanych dotyczące ocen komfortu przestrzeni do wypoczynku.

Komfort przebywania w przestrzeniach udostępnionych osobom studiującym oceniano na pięciopunktowej skali, gdzie 1 oznacza „bardzo źle”, a 5 – „bardzo dobrze”. **Zdecydowanie**

najwyższe oceny komfortu przebywania w przestrzeni do wypoczynku uzyskał Wydział Fizyki (4,7), przy kolejnych wynikach zaczynających się od 4,1 (uzyskane przez Wydział Zarządzania oraz Instytut Ameryk i Europy). Jednostkami najgorzej ocenianymi pod względem komfortu przebywania w przestrzeni do wypoczynku (poniżej środka skali, czyli wartości 3) okazały się: Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii (2,7), Wydział Pedagogiczny (2,8) oraz Wydział Chemii i Wydział Psychologii (oba po 2,9). Jednostki, w których pojawiały się głosy, że za niektóre sprzęty trzeba płacić (Wydział Polonistyki i Wydział Lingwistyki Stosowanej) nie miały ocen różniących się szczególnie od innych jednostek zlokalizowanych na tych samych kampusach (odpowiednio 3,6 i 4,0).

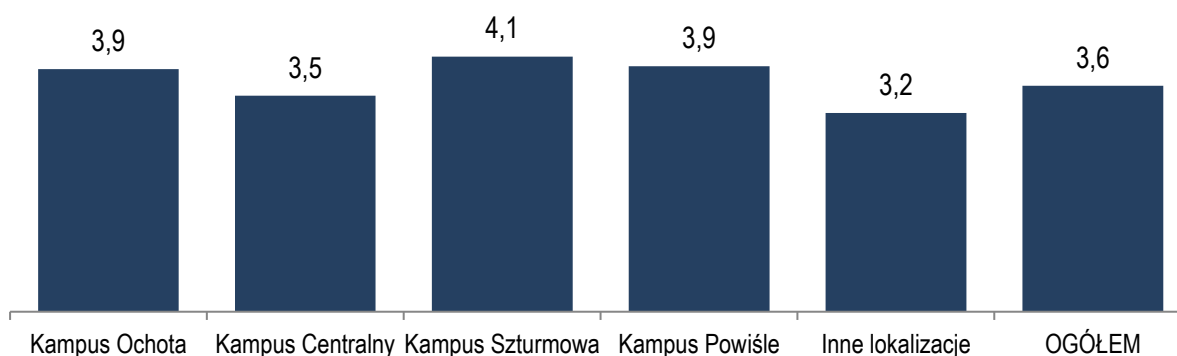
Rysunek 4.8. Średnie oceny* komfortu przestrzeni do odpoczynku w jednostkach UW.

* średnia dla pięciopunktowej skali: na której 1 oznaczało „bardzo źle”, a 5 oznaczało „bardzo dobrze”. Uwaga: Jednostki zostały pogrupowane według przynależności do kampusów: Ochota, Szturmowa, Centralnego, Powiśle oraz pozostałych lokalizacji.

Przy podziale odpowiedzi ze względu na kampus, na którym respondent ma zajęcia, możemy zobaczyć, że najlepsze średnie oceny uzyskały przestrzenie do odpoczynku na Kampusie Szturmowa (gdzie mieści się wyłącznie Wydział Zarządzania – 4,1), zaś najgorsze w budynkach nienależących do żadnego z kampusów (3,2). Warto jednak zwrócić uwagę na poniższy wykres, na którym widać znaczne zróżnicowanie ocen wewnątrz poszczególnych kampusów.

Rysunek 4.9. Średnie oceny* komfortu przestrzeni do odpoczynku w podziale ze względu na kampus.

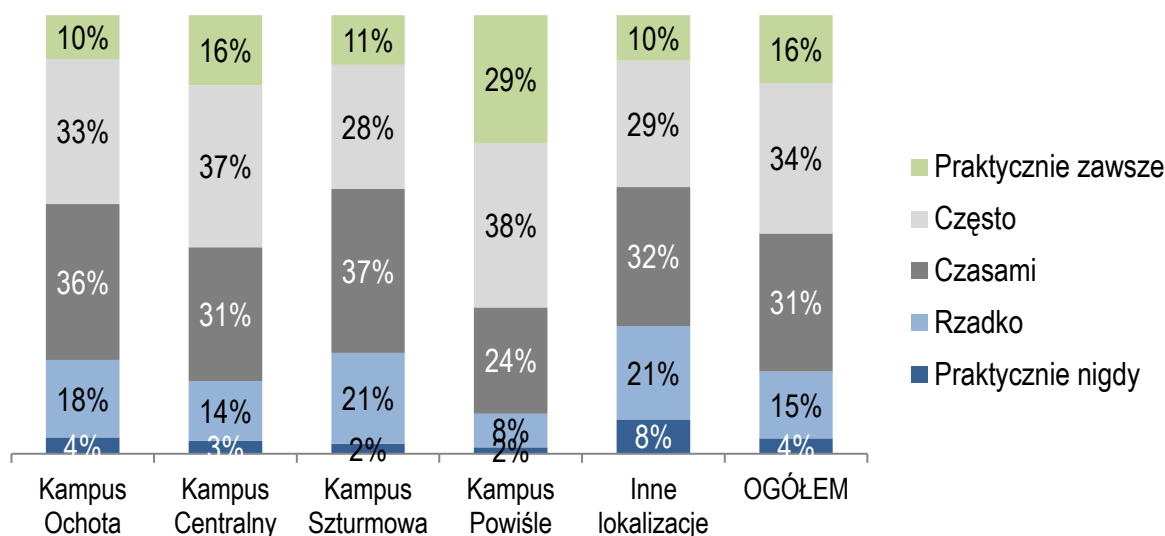

* średnia dla pięciopunktowej skali: na której 1 oznaczało „bardzo źle”, a 5 oznaczało „bardzo dobrze”

Oceny komfortu, podobnie jak częstość użytkowania przestrzeni do odpoczynku nie były zróżnicowane ze względu na płeć, obywatelstwo, niepełnosprawność, tryb studiów oraz doświadczenie studiowania na innej uczelni.

Na wygodę przebywania w przestrzeniach wspólnych dla osób studiujących wpływa istotnie stopień ich zapelnienia. **Wśród ogółu badanych odpowiadających na pytanie „Jak często zdarza się, że przestrzeń do odpoczynku jest przepelniona?” przeważały opinie o przepelnieniu przestrzeni do odpoczynku.** Odpowiedzi „często” lub „praktycznie zawsze” wskazała połowa badanych, zaś „rzadko” lub „praktycznie nigdy” – co piąta osoba.

Rysunek 4.10. Rozkład deklarowanej częstości przepełnienia przestrzeni do odpoczynku w podziale ze względu na kampus.

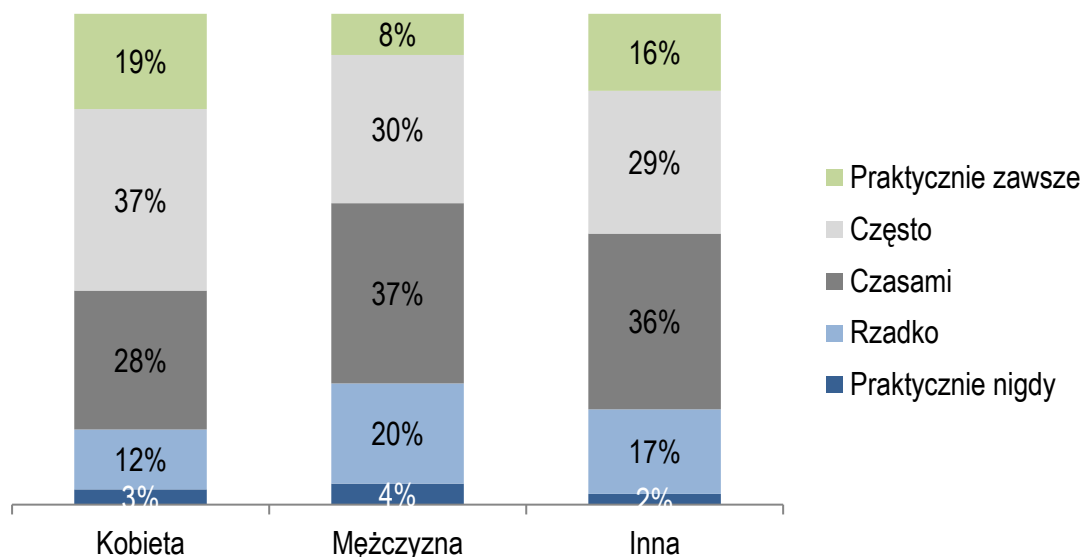

Kampusy wskazywane przez badanych najczęściej jako posiadające przepełnione przestrzenie do odpoczynku (odpowiedzi „często” lub „praktycznie zawsze”), to Kampus Powiśle (67%) i Kampus Centralny (53%).

Na wspomnianym powyżej, najbardziej przepełnionym Kampusie Powiśle, najgorsza wydaje się sytuacja na Wydziale Lingwistyki Stosowanej, gdzie co trzeci respondent deklarował, że przestrzenie do odpoczynku są przepełnione „praktycznie zawsze”. Nie pojawiły się też żadne głosy twierdzące, że te przestrzenie nie są przepełnione „praktycznie nigdy”. Minimalnie lepiej ma się sytuacja na Wydziale Neofilologii, gdzie 31% respondentów deklaruje, że przestrzenie są przepełnione „praktycznie zawsze”, a zaledwie 2%, że nie są przepełnione „praktycznie nigdy”. Co ciekawe, są to dwie jednostki, które były oceniane pod względem komfortu dość dobrze – oba wydziały uzyskały średnią ocenę 4,0. Natomiast rzadziej wskazywany jako przepełniony Wydział Artes Liberales uzyskał niższą ocenę komfortu (3,9). Może to oznaczać, że w jednostkach posiadających bardziej komfortowe przestrzenie dla studentów, więcej osób z nich korzysta, przez co są one częściej przepełnione.

Jedyną cechą indywidualną osób badanych różnicującą odpowiedzi na pytanie o doświadczanie przepełnienia przestrzeni do odpoczynku okazała się płeć. Poniższy wykres przedstawia rozkłady odpowiedzi badanych w podziale na płeć.

Rysunek 4.11. Rozkład deklarowanej częstości przepełnienia przestrzeni do odpoczynku w podziale ze względu na płeć.

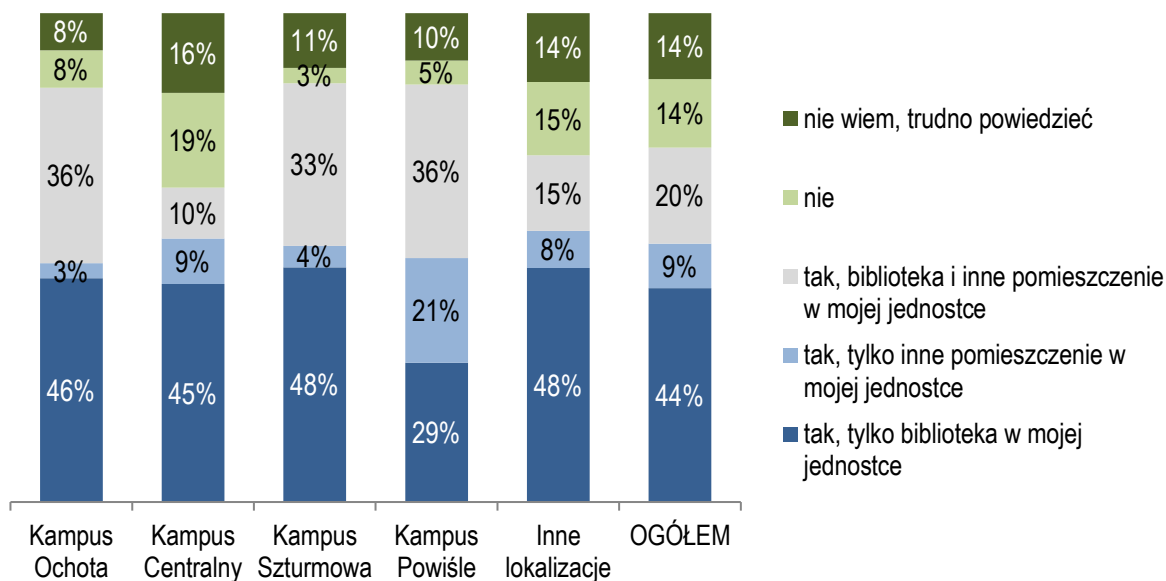

Jak widać, **kobiety znacznie częściej zwracały uwagę na przepełnienie przestrzeni do odpoczynku niż pozostałe osoby – ponad połowa wskazywała, że przestrzeń ta jest przepełniona „często” lub „praktycznie zawsze”.** Takich odpowiedzi udzieliła blisko połowa (45%) osób niebinarnych i mniej niż dwóch na pięciu mężczyzn. Może się to wiązać z nieco mniejszymi wymaganiami mężczyzn dotyczącymi przestrzeni osobistej.

4.2. Ocena przestrzeni do nauki

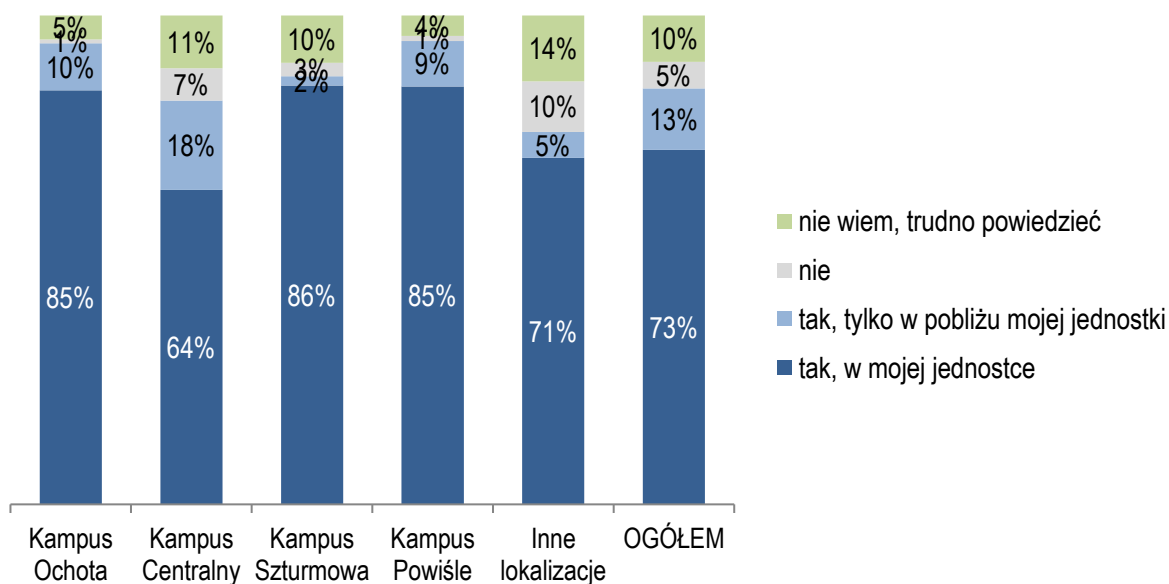
Drugim elementem zaplecza socjalnego jednostek jest przestrzeń do nauki. W ankiecie zdefiniowano ją jako „przestrzeń / pomieszczenia udostępniane osobom studiującym, gdzie można w spokoju uczyć się i pracować intelektualnie”. Pytano także o to, jakiego rodzaju jest to pomieszczenie (biblioteka, inne pomieszczenie, czy też może w jednostce znajdują się oba te miejsca).

Rysunek 4.12. Rozkład odpowiedzi na pytanie o istnienie w jednostce przestrzeni do nauki dla osób studiujących w podziale ze względu na kampus.

Podobnie jak w przypadku pomieszczeń do odpoczynku, **osoby studiujące na Kampusie Centralnym oraz w jednostkach poza kampusami najczęściej wskazywały na brak osobnej przestrzeni do nauki w budynkach ich jednostek.** Badanym, którzy nie wskazali na obecność takiego pomieszczenia w ich jednostce, zadawano osobne pytanie o dostępność takiej przestrzeni w innym budynku UW w pobliżu ich jednostki. Chcieliśmy w ten sposób sprawdzić, w jakim stopniu sąsiednie jednostki UW uzupełniają się wzajemnie pod względem udostępniania przestrzeni do nauki. Poniższy wykres przedstawia zestawienie odpowiedzi na oba pytania bez rozróżniania czy jest to biblioteka, czy inne pomieszczenie do nauki.

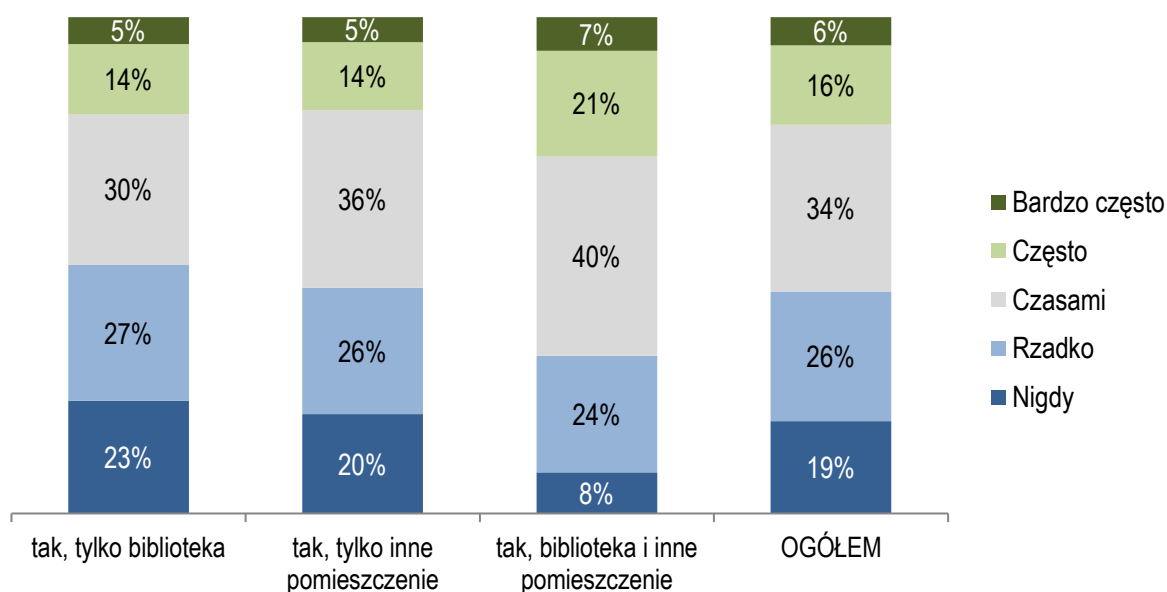
Rysunek 4.13. Rozkład odpowiedzi na pytanie o istnienie przestrzeni do nauki dla osób studiujących w ich jednostce lub w budynkach UW w pobliżu w podziale ze względu na kampus.

Jak widać powyżej, **niedostatki wyposażenia w pomieszczenia do nauki występujące w jednostkach Kampusu Centralnego w znacznej mierze uzupełniane są przez pobliskie jednostki**. Podobny mechanizm zaobserwowaliśmy w przypadku pomieszczeń do odpoczynku.

Zapytaliśmy osoby badane o częstość korzystania z takiej przestrzeni. Poniższy wykres przedstawia zestawienie odpowiedzi o częstość korzystania z poszczególnych typów przestrzeni do nauki.

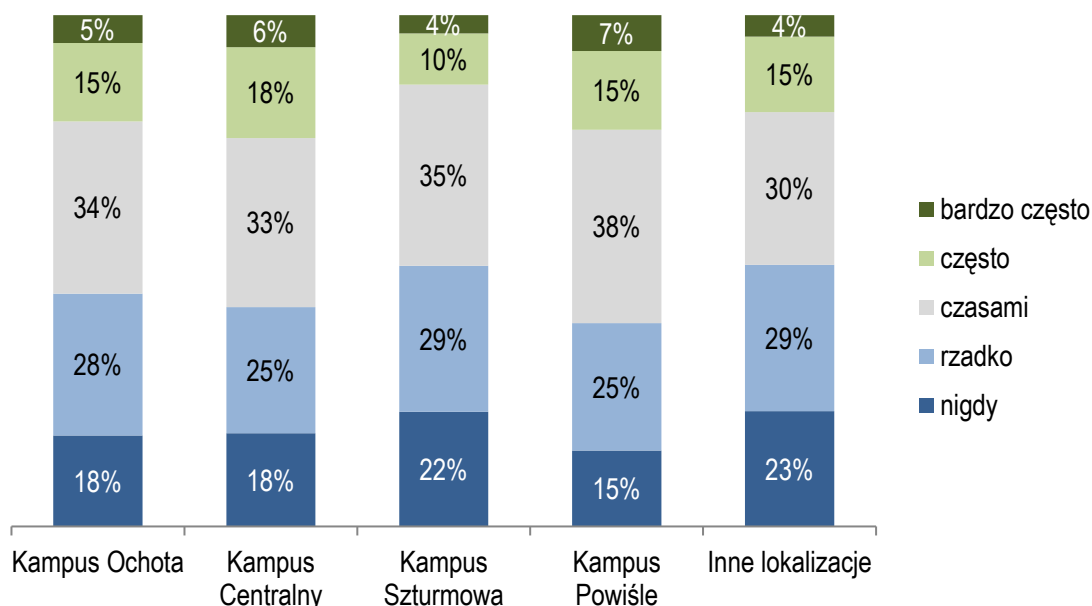
Rysunek 4.14. Rozkład deklarowanej częstości korzystania z poszczególnych typów przestrzeni do nauki.

Osoby, które – w swojej jednostce lub jej okolicy – miały dostęp zarówno do biblioteki, jak i innego pomieszczenia do nauki, korzystały z przestrzeni do nauki częściej niż osoby, które miały dostęp tylko do jednego typu pomieszczeń. Wskazuje to na funkcjonalne uzupełnianie się bibliotek i innych pomieszczeń, gdzie można w spokoju uczyć się i pracować intelektualnie jako miejsc sprzyjających nauce.

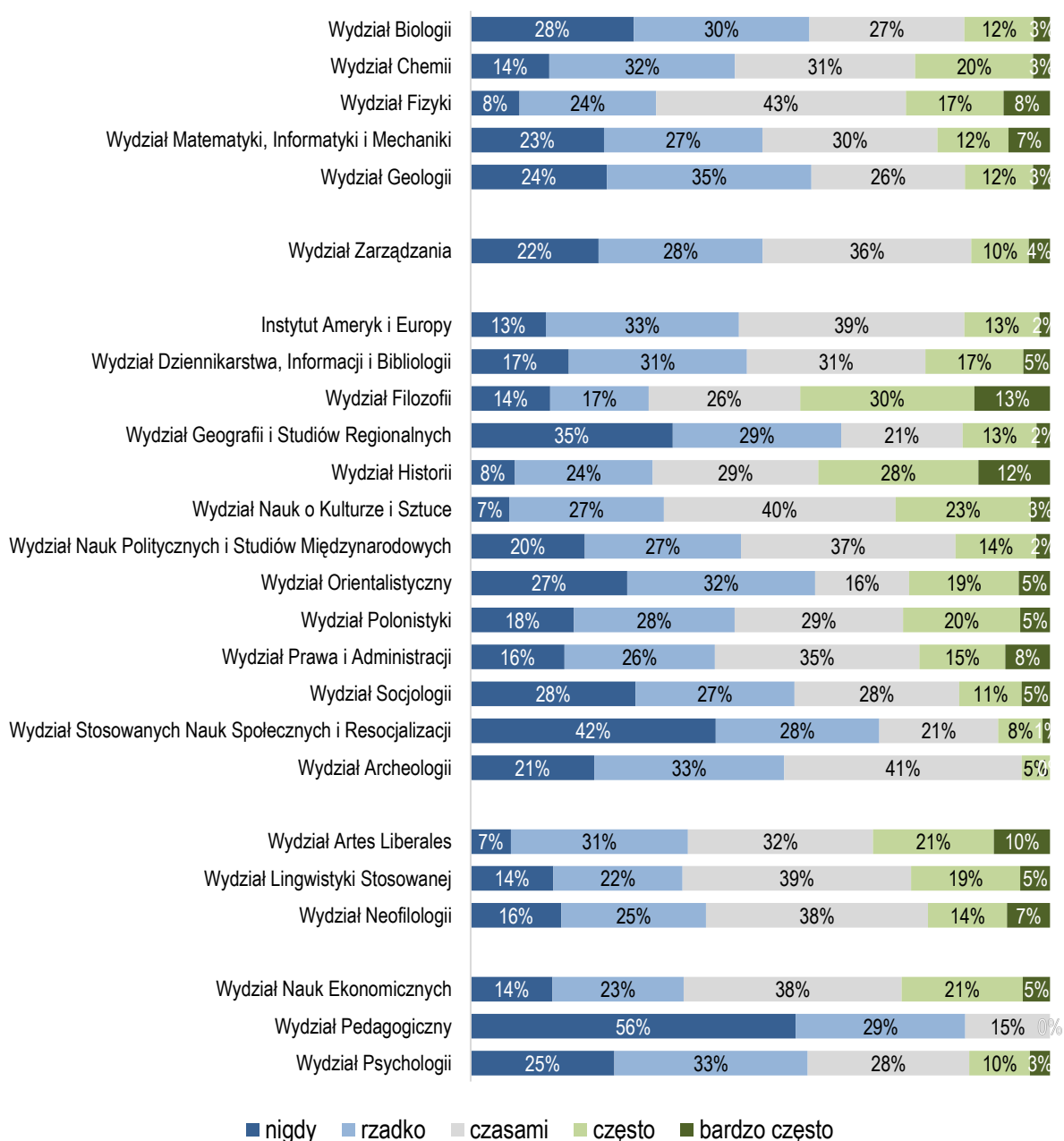
Częstość korzystania z przestrzeni do nauki nie różnicuje znacząco osób studiujących na poszczególnych kampusach. Udział osób deklarujących częste lub bardzo częste korzystanie z takiej przestrzeni wynosi od 14% (Kampus Szturmowa) do 24% (Kampus Centralny).

Rysunek 4.15. Rozkład deklarowanej częstości korzystania z przestrzeni do nauki w podziale ze względu na kampus.

Na Kampusie Ochota najrzadziej z przestrzeni do nauki korzystają studenci i studentki Wydziału Biologii i Wydziału Geologii (łącznie procent odpowiedzi „nigdy” i „rzadko”, odpowiednio 58% i 59%), a na Kampusie Centralnym – Wydziału Orientalistycznego (59%), Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych (64%), Wydziału Socjologii (55%) i Wydziału Stosowanych Nauk Społecznych i Resocjalizacji (70%). Wśród lokalizacji nienależących do głównych kampusów najrzadziej z przestrzeni do nauki korzystają studenci Wydziału Pedagogicznego (85%) i Wydziału Psychologii (58%). Na Kampusie Powiśle i Kampusie Szturmowa nie ma jednostki, dla której łączny odsetek wskazań odpowiedzi „nigdy” i „rzadko” przekroczyłby połowę.

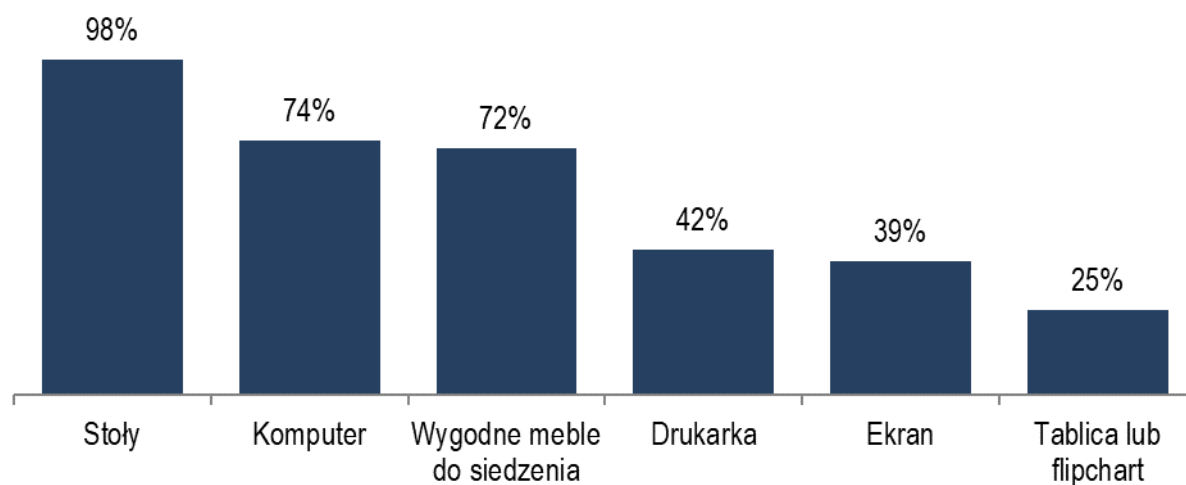
Rysunek 4.16. Rozkład deklarowanej częstości korzystania z przestrzeni do nauki w jednostkach*.

* Uwaga: Jednostki zostały pogrupowane według przynależności do kampusów: Ochota, Szturmowa, Centralnego, Powiśle oraz pozostałych lokalizacji.

Wyposażenie przestrzeni do nauki, o które pytano osoby uczestniczące w badaniu to wygodne meble do siedzenia, stoły, tablica lub flipchart, komputer, ekran i drukarka. Poniższy wykres przedstawia zestawienie procentów twierdzących odpowiedzi na poszczególne pytania dotyczące wyposażenia przestrzeni do nauki.

Rysunek 4.17. Procenty odpowiedzi twierdzących na pytania o poszczególne elementy wyposażenia przestrzeni do nauki.

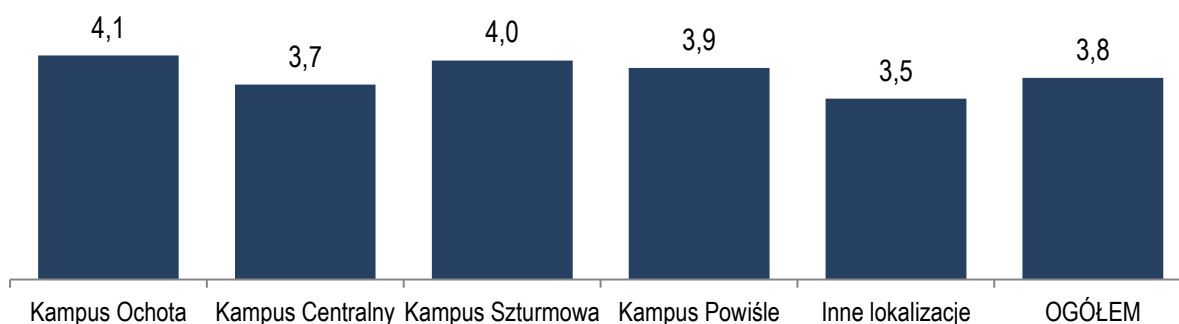
Jak widać, wprawdzie stoły do nauki wskazywano niemal zawsze, to **mniej niż 3/4 ogółu badanych zadeklarowało dostęp do wygodnego miejsca do siedzenia w przestrzeni do nauki**. Częsta dostępność komputerów jest istotna, ale nie tak ważna jak wygodne miejsce do pracy umysłowej. Najrzadziej wskazywano na obecność tablic lub flipchartów – nawet po wyłączeniu z analizy bibliotek, które nie są naturalnym miejscem do korzystania z tablic, udział osób wskazujących na obecność tablicy w innych pomieszczeniach do nauki osiągnął zaledwie 30%.

Jednostką najczęściej ocenianą jako posiadająca wszystkie badane elementy wyposażenia przestrzeni do nauki jest Wydział Fizyki (41%). Nie było jednostek, w których istotna liczba studentów stwierdziłaby, że nie ma dostępu do żadnego albo tylko jednego z wymienionych sprzętów. Zdaniem znaczącej części studentów z niektórych jednostek, używanie części wyposażenia jest odpłatne, w szczególności odpowiedzi takiej udzieliły osoby z Wydziału Chemii (66%), Wydziału Zarządzania (47%), Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych (25%), Wydziału Nauk o Kulturze i Sztuce (24%) oraz Wydziału Prawa i Administracji (22%). Nie było jednostki, w której istotna część studentów oceniałaby sprzęty jako często niedziałające.

Komfort przebywania w pomieszczeniach do nauki oceniano podobnie, jak komfort przestrzeni do odpoczynku, czyli na pięciopunktowej skali, gdzie 1 oznaczało „bardzo źle”, a 5 – „bardzo dobrze”.

Poniższy wykres przedstawia średnie ocen komfortu przebywania w przestrzeniach do nauki w podziale ze względu na kampus. Najwyżej oceniony został Kampus Ochota (średnia ocena 4,1). Najgorzej oceniane były budynki nie znajdujące się na żadnym z głównych kampusów, które łącznie uzyskały średni wynik 3,5. Niewiele lepiej oceniany był również Kampus Centralny (3,7). Warto tu zauważyć, że ogólne oceny komfortu przebywania w przestrzeniach do nauki są wyższe od ocen komfortu przebywania w przestrzeniach do odpoczynku.

Rysunek 4.18. Średnie oceny* komfortu przestrzeni do nauki w podziale ze względu na kampus.

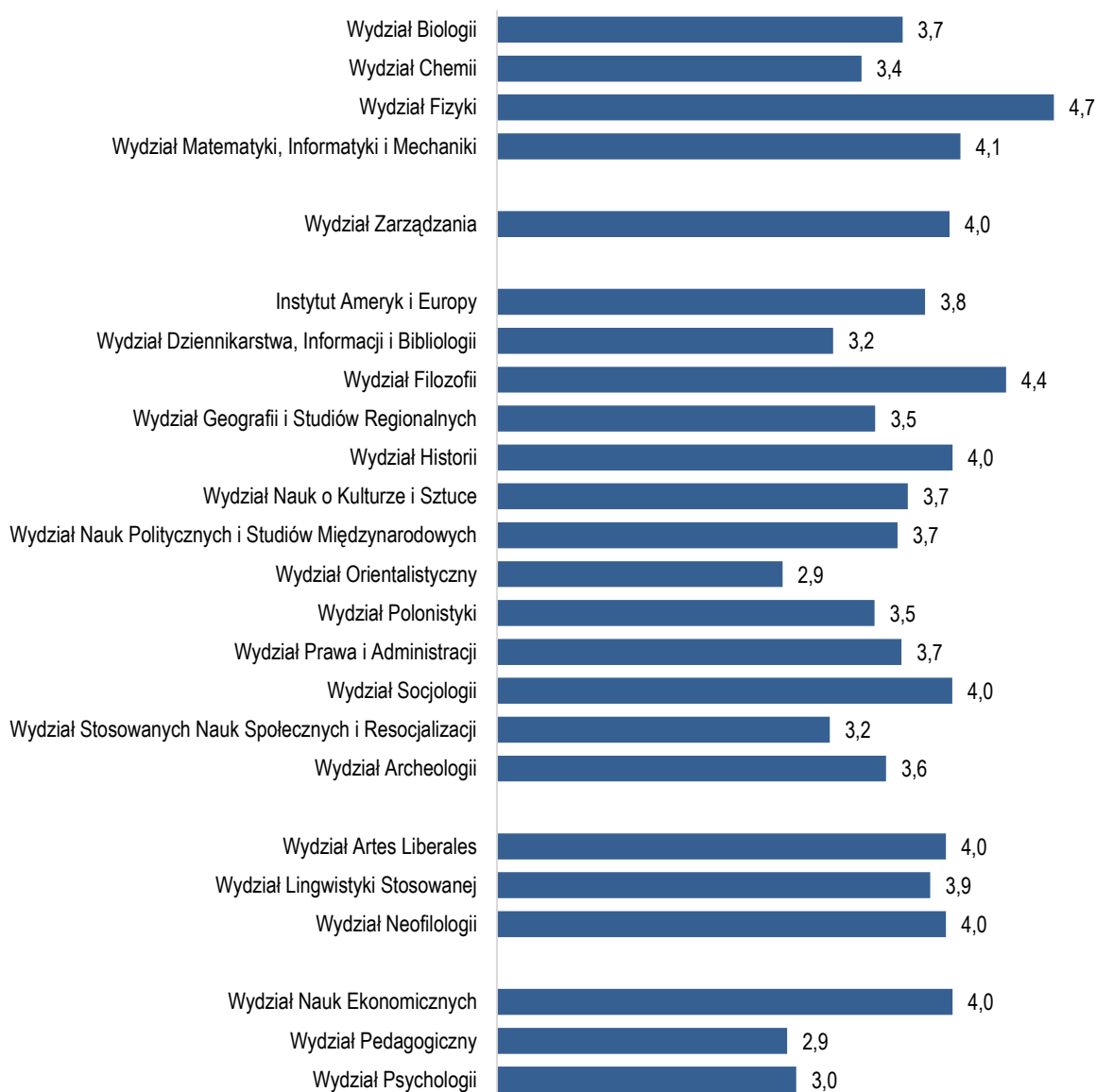

* średnia dla pięciopunktowej skali: na której 1 oznaczało „bardzo źle”, a 5 oznaczało „bardzo dobrze”

Średnie wyniki oceny komfortu przestrzeni do nauki w podziale ze względu na jednostkę UW zostały przedstawione na kolejnym wykresie.

Za najbardziej komfortowe przestrzenie do nauki zostały uznane przestrzenie na Wydziale Fizyki ze średnią oceną 4,7 oraz na Wydziale Filozofii (4,4). Najgorzej ocenianymi przestrzeniami do nauki (nie przekraczały środka skali) były natomiast przestrzenie z Wydziału Orientalistycznego i Wydziału Pedagogicznego (oba po 2,9) oraz Wydziału Psychologii (3,0).

Rysunek 4.19. Średnie oceny* komfortu przestrzeni do nauki w jednostkach UW

* średnia dla pięciopunktowej skali: na której 1 oznaczało „bardzo źle”, a 5 oznaczało „bardzo dobrze”. Uwaga: Jednostki zostały pogrupowane według przynależności do kampusów: Ochota, Szturmowa, Centralnego, Powiśle oraz pozostałych lokalizacji

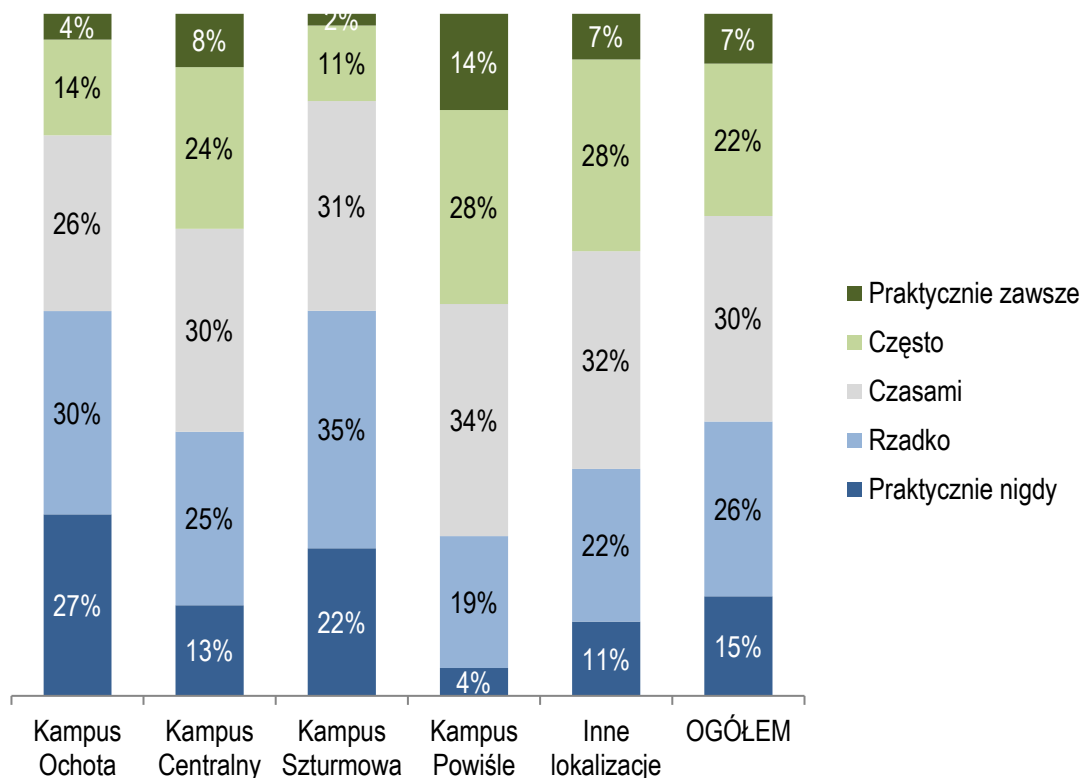
Zarówno cechy demograficzne jak i cechy studiów osób badanych nie różnicowały znacząco ocen komfortu przestrzeni do nauki.

Elementem komfortu jest także liczba osób, które przebywają w przestrzeni przeznaczonej do nauki. Z tego względu w ankiecie znalazło się pytanie o to, jak często zdarza się, że przestrzeń do nauki dostępna w danej jednostce jest przepelniona. Poniższy wykres przedstawia rozkłady odpowiedzi w podziale ze względu na kampus.

Wśród ogółu badanych odpowiadających na pytanie *Jak często zdarza się, że przestrzeń do nauki jest przepelniona?* – inaczej niż w przypadku opinii na temat

przestrzeni do odpoczynku – przeważały opinie o braku przepełnienia przestrzeni do nauki. Odpowiedzi „rzadko” lub „praktycznie nigdy” wybrało 41% badanych, podczas gdy odpowiedzi „często” lub „praktycznie zawsze” – 29% osób.

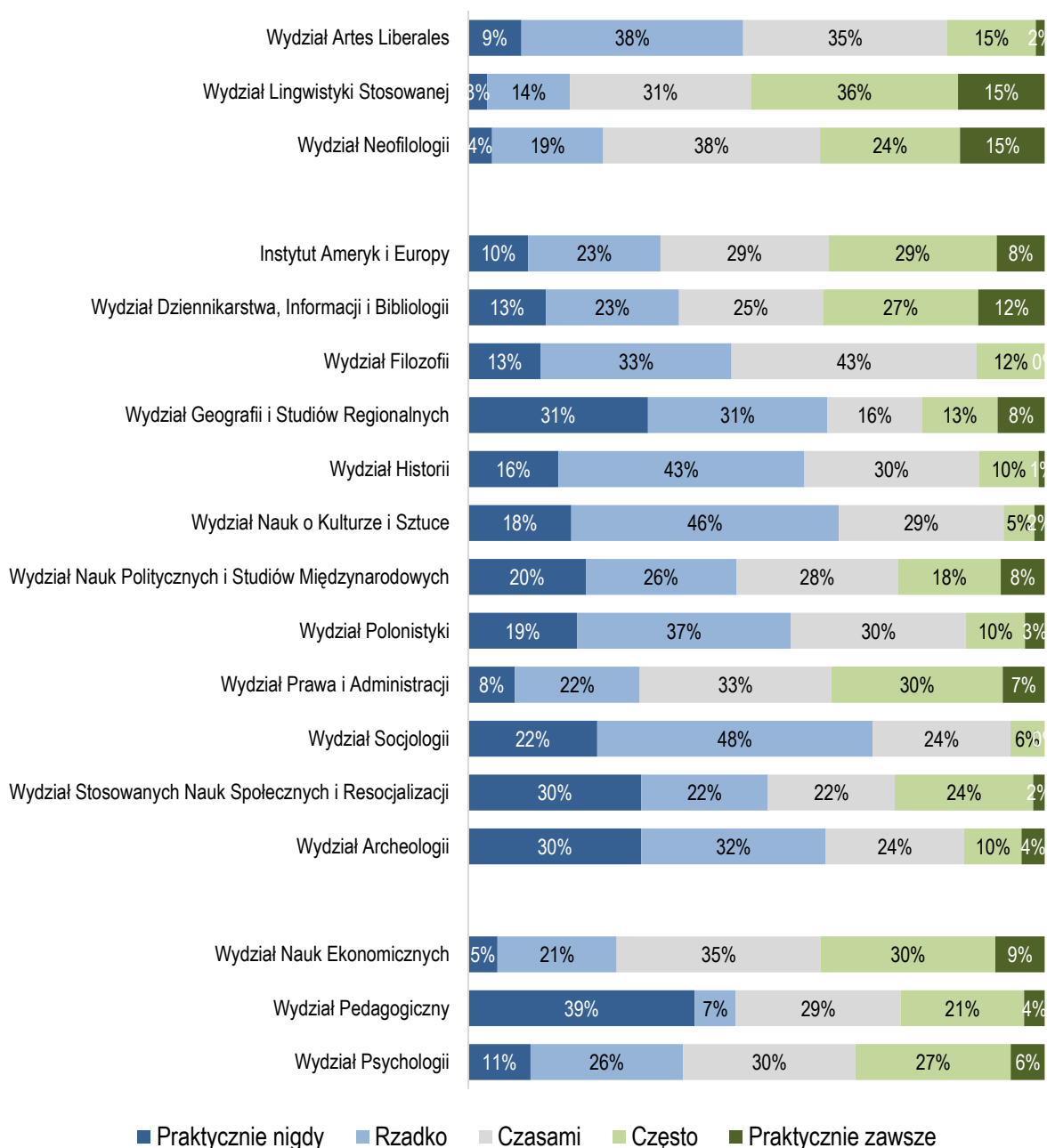
Rysunek 4.20. Jak często zdarza się, że przestrzeń do nauki jest przepełniona? (w podziale ze względu na kampus)

Na przepełnienie przestrzeni do nauki najczęściej wskazywali studenci i studentki Kampusu Powiśle (łącznie odsetek odpowiedzi „często” i „praktycznie zawsze” wyniósł 42%). Dla Kampusu Centralnego było to 32%, a dla jednostek mieszczących się poza kampusami – 35%. W przypadku pozostałych kampusów odsetek takich odpowiedzi był niższy (najniższy był wśród osób studiujących na Kampusie Szturmowa – 13%).

Na kolejnym wykresie znajdują się rozkłady odpowiedzi dla poszczególnych jednostek na tych kampusach, w których przestrzeń do nauki były najczęściej oceniane jako przepełnione.

Rysunek 4.21. Rozkład odpowiedzi na pytanie *Jak często zdarza się, że przestrzeń do nauki jest przepelniona?* w podziale na jednostki*.

* Uwaga: Jednostki zostały pogrupowane według przynależności do kampusów: Powiśle i Centralnego oraz pozostałych lokalizacji

Jak widać powyżej, oceny częstości przepelnienia przestrzeni do nauki w budynkach jednostek UW są zróżnicowane. Na kampusach, w których wskazywano na problem przepelnienia tych przestrzeni, oceny te nie są rozłożone równomiernie. Z jednej strony występują jednostki, w których powszechnie wskazywano na częste przepelnienie: Wydział Lingwistyki Stosowanej (51% odpowiedzi „często” lub „praktycznie zawsze”), Wydział Neofilologii, Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii oraz Wydział Nauk

Ekonomicznych (po 39%). Z drugiej strony, na kampusach, w których najczęściej wskazywano na przepełnienie przestrzeni do nauki występują również jednostki, w których powszechnie twierdzono, że problem przepełnienia w zasadzie nie występuje: Wydział Socjologii (70% odpowiedzi „praktycznie nigdy” lub „rzadko”), Wydział Nauk o Kulturze i Sztuce (64%), Wydział Geografii i Studiów Regionalnych i Wydział Archeologii (oba po 62%), Wydział Historii (59%), Wydział Polonistyki (56%), czy Wydział Stosowanych Nauk Społecznych i Resocjalizacji (52%).

Zarówno cechy demograficzne jak i cechy studiów osób badanych nie różnicowały znacząco opinii na temat przepełnienia przestrzeni do nauki.

4.3. Oceny możliwości zjedzenia posiłku

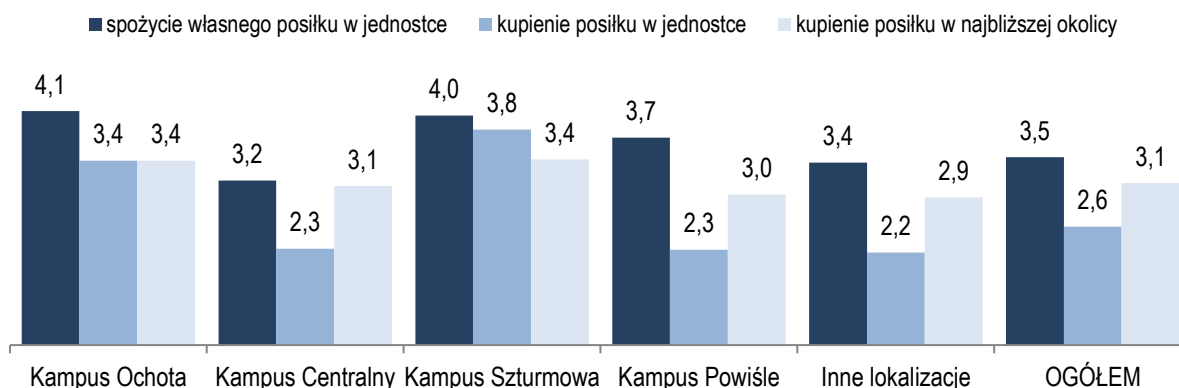
Szczegółowa prezentacja infrastruktury gastronomicznej w poszczególnych budynkach Uniwersytetu Warszawskiego i ich okolicy znajduje się w osobnym rozdziale niniejszego raportu zawierającym wyniki badania terenowego. W niniejszej sekcji przedstawiamy oceny studentek i studentów dotyczące możliwości:

- spożycia w swojej jednostce przyniesionego ze sobą posiłku,
- kupienia pełnowartościowego posiłku w przystępnej cenie w swojej jednostce,
- kupienia pełnowartościowego posiłku w przystępnej cenie w najbliższej okolicy swojej jednostki.

Osoby badane dokonywały oceny na skali pięciopunktowej od 1 („bardzo źle”) do 5 („bardzo dobrze”).

Poniższy wykres przedstawia średnie ocen dotyczące możliwości spożycia posiłków w poszczególnych kampusach UW.

Rysunek 4.22. Średnie ocen* możliwości spożycia posiłków w podziale ze względu na kampus.

* średnia dla pięciopunktowej skali: na której 1 oznaczało „bardzo źle”, a 5 oznaczało „bardzo dobrze”

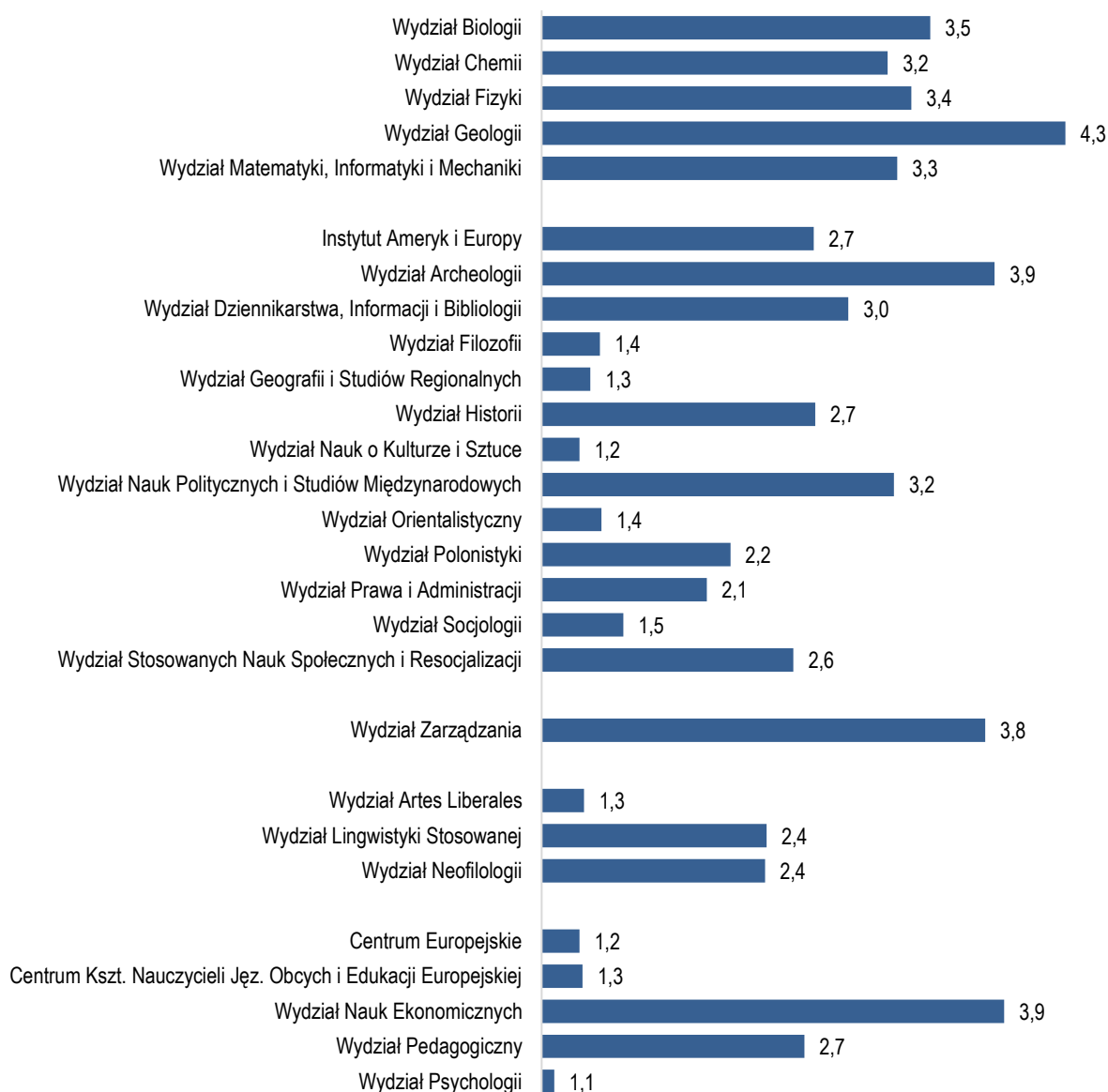
Jak widać, **możliwość spożycia własnego posiłku na wszystkich kampusach była oceniana dość wysoko (wartość 3,5 – powyżej środka skali). Najniżej zaś na ogół oceniano możliwość kupienia posiłku we własnej jednostce (2,6 – poniżej środka skali). Jedyny wyjątek stanowił Kampus Szturmowa, gdzie wszystkie oceny były wyższe niż w pozostałych kampusach, a ponadto wyżej oceniano możliwość zakupu posiłku we własnej jednostce niż w okolicy. Możliwość zakupu pełnowartościowego posiłku w okolicy własnej jednostki została oceniona przez osoby badane przeciętnie (wartość 3,1 – blisko środka skali).**

Możliwość spożycia własnego posiłku oceniana jest najlepiej na Kampusie Ochota (średnia ocena wynosi 4,1), zaś najgorzej na Kampusie Centralnym (3,2). Niektóre osoby studiujące zwracały przy tym uwagę, że możliwość komfortowego spożycia (podgrzania) własnego posiłku nie zaspokaja ich potrzeb żywieniowych ze względu na to, że nie zawsze mają czas na odpowiednie przygotowanie sobie takiego posiłku. To zagadnienie pojawiało się m.in. w odpowiedziach na pytania otwarte.

Z tego powodu bardzo istotna jest możliwość kupienia na terenie jednostki lub w najbliższej okolicy pełnowartościowego posiłku w przystępnej cenie. Jednostki położone na tym samym kampusie mają wspólną bazę gastronomiczną w swojej okolicy. Dlatego w analizach pominięte zostały różnice ocen możliwości spożycia pełnowartościowego posiłku w przystępnej cenie w najbliższej okolicy różnych jednostek na tych samych kampusach. Warto jednak porównać oceny możliwości zakupu takiego posiłku w swojej własnej jednostce. Pod tym względem najwyższą średnią ocenę uzyskał Kampus Szturmowa (3,8).

Najgorszy wynik (2,2) uzyskały jednostki znajdujące się w lokalizacjach poza głównymi kampusami, przy czym wyniki na Kampusie Centralnym i Kampusie Powiśle nie były dużo lepsze i wyniosły średnio po 2,3. Na poniższym wykresie przedstawiono średnie oceny dla poszczególnych jednostek pogrupowanych według kampusów.

Rysunek 4.23. Średnie ocen* możliwości kupienia pełnowartościowego posiłku w przystępnej cenie w jednostkach UW pogrupowanych według kampusów.

* średnia dla pięciopunktowej skali: na której 1 oznaczało „bardzo źle”, a 5 oznaczało „bardzo dobrze”.

Badani z większości jednostek z najniżej ocenianych kampusów (Powiśle, Centralny i jednostki spoza głównych kampusów) skrajnie nisko oceniali możliwość spożycia posiłku we własnej jednostce – większość ocen lokowała się poniżej środka skali. **Wyjątkowo źle oceniana była możliwość kupienia pełnowartościowego posiłku na Wydziale Psychologii**

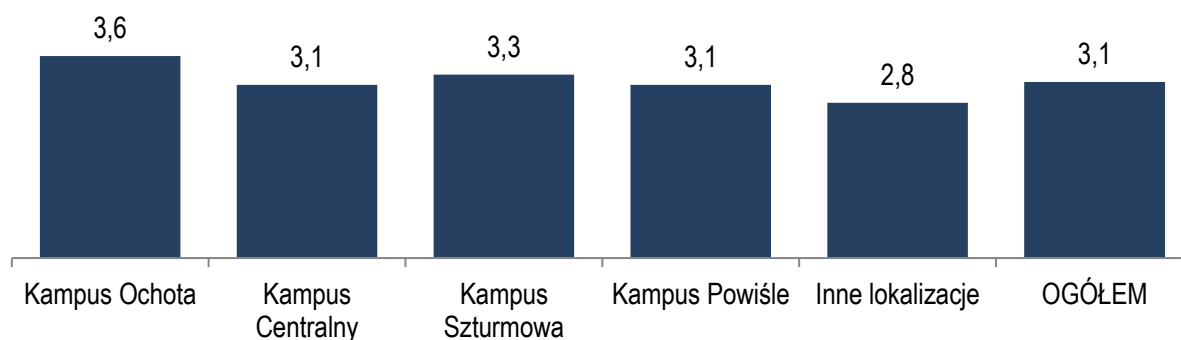
(1,1), w Centrum Europejskim i na Wydziale Nauk o Kulturze i Sztuce (po 1,2), na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych, na Wydziale Artes Liberales, w Centrum Kształcenia Nauczycieli Języków Obcych i Edukacji Europejskiej UW (po 1,3), na Wydziale Filozofii i Wydziale Orientalistycznym (po 1,4) oraz na Wydziale Socjologii (1,5). Warto zauważyć, że żadna z jednostek z pozostałych kampusów nie uzyskała oceny pod względem możliwości zakupu pełnowartościowego posiłku w budynku jednostki poniżej środka skali. Najwyżej ocenianymi jednostkami pod względem możliwości zakupu posiłku w przystępnej cenie były: Wydział Geologii (4,3), Wydział Archeologii i Wydział Nauk Ekonomicznych (oba po 3,9) oraz Wydział Zarządzania (3,8).

4.4. Ocena jakości Wi-Fi w jednostce

Ważnym elementem wyposażenia jednostek jest dostęp do sieci internetowej. Zapytaliśmy osoby badane, jak oceniają jakość sieci Wi-Fi w swojej jednostce. Tu również posłużyliśmy się pięciopunktową skalą od 1 („bardzo źle”) do 5 („bardzo dobrze”).

Poniższy wykres przedstawia średnie ocen w podziale na kampusy.

Rysunek 4.24. Średnie ocen* jakości Wi-Fi w podziale ze względu na kampus.

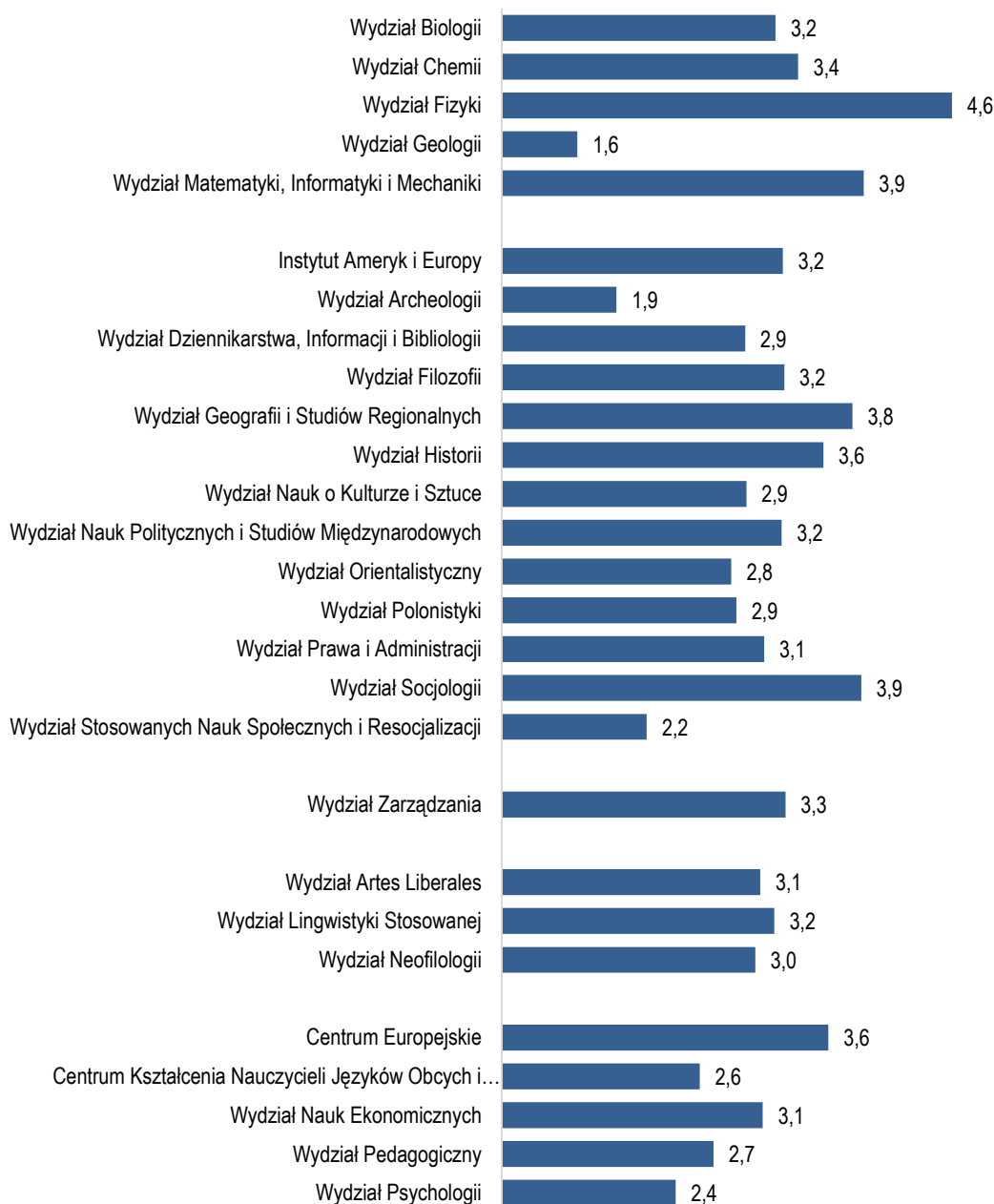

* średnia dla pięciopunktowej skali: na której 1 oznaczało „bardzo źle”, a 5 oznaczało „bardzo dobrze”

Jakość sieci Wi-Fi była generalnie oceniana jako przeciętna – blisko środka skali (3,1). Nieco wyżej jest oceniana na Kampusie Ochota ze średnim wynikiem 3,6, zaś najgorzej – w jednostkach poza kampusami, gdzie średnia ocena wyniosła 2,8. Oceny Wi-Fi, jak widać, nie różnicowały bardzo kampusów. Znaczne większe zróżnicowanie pod tym względem obserwować można między jednostkami.

Poniższy wykres przedstawia oceny jakości sieci Wi-Fi w poszczególnych jednostkach pogrupowanych według przynależności do poszczególnych kampusów.

Rysunek 2.25. Średnie ocen* jakości Wi-Fi w podziale ze względu na jednostki UW.

* średnia dla pięciopunktowej skali: na której 1 oznaczało „bardzo źle”, a 5 oznaczało „bardzo dobrze”

Wśród wszystkich jednostek UW najniżej oceniano Wi-Fi na Wydziale Geologii (1,6). Tylko nieznacznie lepiej wypadły: Wydział Archeologii (1,9), Wydział Stosowanych Nauk Społecznych i Resocjalizacji (2,1) i Wydział Psychologii (2,4). Najwyższe oceny jakości Wi-Fi odnotował Wydział Fizyki (4,6).

Przedstawione powyżej wyniki potwierdzają znaczne zróżnicowanie Uniwersytetu Warszawskiego pod względem zaplecza socjalnego i jego percepcji przez osoby studiujące. Wyniki badania pokazują, że UW w znacznej mierze odpowiada na potrzeby studentek i studentów w zakresie analizowanym w tym rozdziale.

Pokazaliśmy, że przestrzenie do odpoczynku i do nauki dobrze się uzupełniają w obrębie poszczególnych kampusów – tam, gdzie brakuje ich w budynku własnej jednostki, uzupełniane są w sąsiednich budynkach UW. Wyjątek stanowią jednostki spoza głównych kampusów – tam z oczywistych względów nie ma z zasady takiej możliwości. Komfort przestrzeni do odpoczynku i do nauki jest generalnie dobrze oceniany (oceny, odpowiednio, 3,6 i 3,8 – wyraźnie powyżej środka skali). W przypadku przestrzeni do odpoczynku wskazywane było jej częste przepełnienie, podczas gdy w przypadku przestrzeni do nauki problem ten wskazywany był znacznie rzadziej.

Większym wyzwaniem natomiast jest zapewnienie możliwości spożycia posiłku w dniu nauki na uczelni. Możliwość spożycia własnego posiłku na wszystkich kampusach była wprawdzie oceniana dość wysoko (powyżej środka skali), jednak nie wszystkim odpowiada takie rozwiązanie. Z tego powodu tak bardzo istotna jest dla nich możliwość kupienia na terenie jednostki lub w najbliższej okolicy pełnowartościowego posiłku w przystępnej cenie. Możliwość kupienia takiego posiłku we własnej jednostce została oceniona dość nisko (2,6 – wartość poniżej środka skali), zaś w okolicy jednostki – przeciętnie (wartość 3,1 – blisko środka skali). Przedstawione wyniki pokazały, że dla niektórych jednostek zapewnienie możliwości zakupu pełnowartościowego posiłku stanowi poważne wyzwanie.

Jakość Wi-Fi została oceniona przez badanych przeciętnie - blisko środka skali.

Na szczególne podkreślenie zasługują bardzo wysokie oceny wszystkich badanych aspektów zaplecza socjalnego na Wydziale Fizyki. Zdaniem osób badanych wydział ten ma najlepiej wyposażone i najbardziej komfortowe przestrzenie do odpoczynku i do nauki. Wydział Fizyki uzyskał też najwyższe oceny jakości Wi-Fi.

5. Wsparcie socjalne ze strony uczelni

Na Uniwersytecie Warszawskim funkcjonuje rozbudowany system wsparcia osób studiujących. Studentki i studenci naszej uczelni mogą liczyć na różnego rodzaju wsparcie świadczone przez wyspecjalizowane, ogólnouniwersyteckie jednostki. Przykładowo w rozwiązywaniu problemów bytowych studentek i studentów specjalizuje się Biuro ds. Pomocy Materialnej, z kolei wsparcie psychologiczne dla osób kształcących się na UW świadczy Centrum Pomocy Psychologicznej, osoby studiujące mogą także liczyć na pomoc w rozwiązywaniu różnych spraw związanych z kształceniem – tego typu wsparcie świadczą np.: Rzecznik akademicki, czy Główna specjalistka ds. równouprawnienia. Instytucje te mają za zadanie zapewnić zaspokojenie różnego typu potrzeb osób studiujących.

Bardzo istotną częścią systemu – szczególnie z punktu widzenia potrzeb materialnych studentek i studentów – jest wsparcie finansowe, realizowane przede wszystkim poprzez system stypendialny. System stypendialny wspiera finansowo osoby studiujące na UW, zarówno te, których sytuacja materialna jest trudna, jak i te, które wyróżniają się osiągnięciami naukowymi. Uniwersytet stara się także odpowiadać na potrzeby mieszkaniowe osób studiujących zapewniając miejsca w akademikach. Warto także zaznaczyć, że w sytuacjach kryzysowych studentki i studenci mogą liczyć na jednorazowe wsparcie finansowe w formie zapomogi.

Istnieją także i inne instrumenty wsparcia finansowego osób kształcących się na naszej uczelni. Wśród nich przede wszystkim należy wymienić możliwości uzyskania dofinansowania do różnych typów aktywności naukowo-badawczej studentów takich jak np. dofinansowanie wyjazdów naukowych lub organizacji konferencji.

5.1. Wsparcie instytucjonalne

W badaniu ankietowym staraliśmy się określić poziom wiedzy badanych o istniejących instytucjach wspierających osoby studiujące na UW oraz określić to, jaka część starała się skorzystać, bądź korzystała z ich pomocy. Zapytaliśmy studentki i studentów o opinie na temat następujących jednostek UW: Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami, Biuro ds. Pomocy Materialnej, Biuro Karier, Biuro Spraw Socjalnych, Centrum Pomocy Psychologicznej, Główna specjalistka ds. równouprawnienia, Inkubator UW, Konsultantka ds. przemocy

seksualnej, Ombudsman (rzecznik akademicki), Koordynator ds. przeciwdziałania mobbingowi, Rzecznik praw studenta, Welcome Point.

Pytanie o powyższe jednostki brzmiało: *Poniżej przedstawione są biura i inne jednostki uniwersyteckie udzielające wsparcia osobom w różnych sytuacjach życiowych. O których z tych biur i jednostek uniwersyteckich Pan(i) słyszał(a), bądź kiedykolwiek korzystał(a) z oferowanego przez nie wsparcia?*

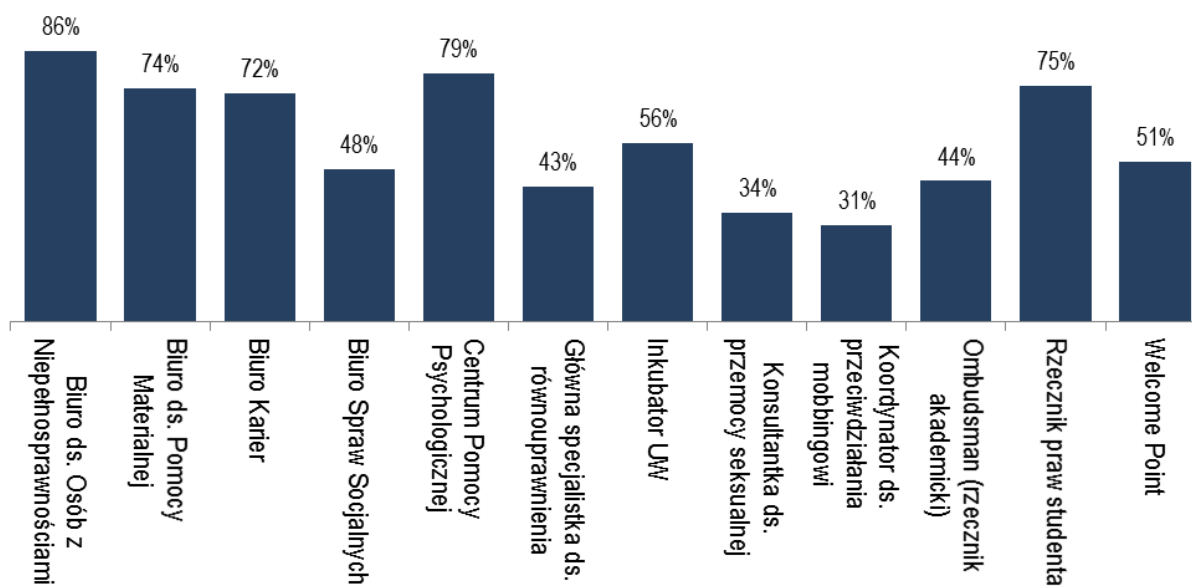
W odpowiedzi na te pytania osoby badane mogły wybrać następujące opcje:

- *Nie słyszałem(am) o tej jednostce i oferowanej przez nią formie wsparcia*
- *Słyszałem(am) o tej jednostce i oferowanej formie wsparcia, ale nie korzystałem(am)*
- *Chciałem(am) skorzystać z oferowanego przez tę jednostkę wsparcia, ale mi się nie udało*
- *Zdarzyło mi się skorzystać raz lub kilka razy ze wsparcia oferowanego przez tę jednostkę*
- *Korzystam regularnie ze wsparcia oferowanego przez tę jednostkę*

Tak sformułowane pytanie pozwala z jednej strony na określenie poziomu wiedzy o funkcjonujących na UW instytucjach wspierających osoby studiujące, umożliwia także ustalenie poziomu zainteresowania usługami poszczególnych jednostek oraz daje możliwość oszacowania tego, jaka część spośród zbadanych osób korzysta ze oferowanego przez UW wsparcia.

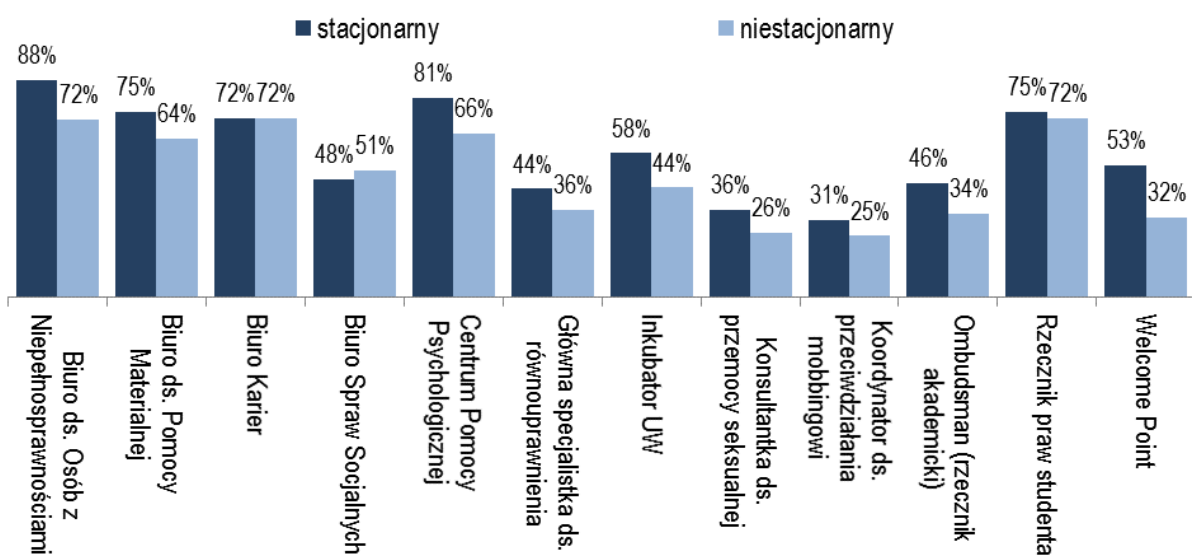
Omówienie wyników warto rozpocząć od charakterystyki poziomu znajomości poszczególnych jednostek. Jak widać na poniższym wykresie, **jednostkami najpowszechniej znanymi wśród osób studiujących, były: Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami, Centrum Pomocy Psychologicznej, Rzecznik praw studenta, Biuro ds. Pomocy Materialnej oraz Biuro Karier.** Najrzadziej wskazywanymi podmiotami były: Koordynator ds. przeciwdziałania mobbingowi oraz Konsultantka ds. przemocy seksualnej. Z jednej strony może to oznaczać, że nie ma zbyt wielu powodów do zwracania się o ich interwencję, z drugiej – gdyby zaistniała potrzeba zaangażowania tych ważnych podmiotów, wiele studentek i studentów nie wiedziałoby o możliwości szukania u nich wsparcia.

Rysunek 5.1. Procent osób, które słyszały o poszczególnych formach instytucjonalnego wsparcia na UW

Wyniki szczegółowych analiz mających na celu wskazanie zróżnicowania wiedzy o instytucjonalnym wsparciu na UW wśród osób studiujących pokazały, że jednym z ważniejszych uwarunkowań był tryb studiów.

Rysunek 5.2. Procent osób, które słyszały o poszczególnych formach instytucjonalnego wsparcia na UW wg trybu studiów

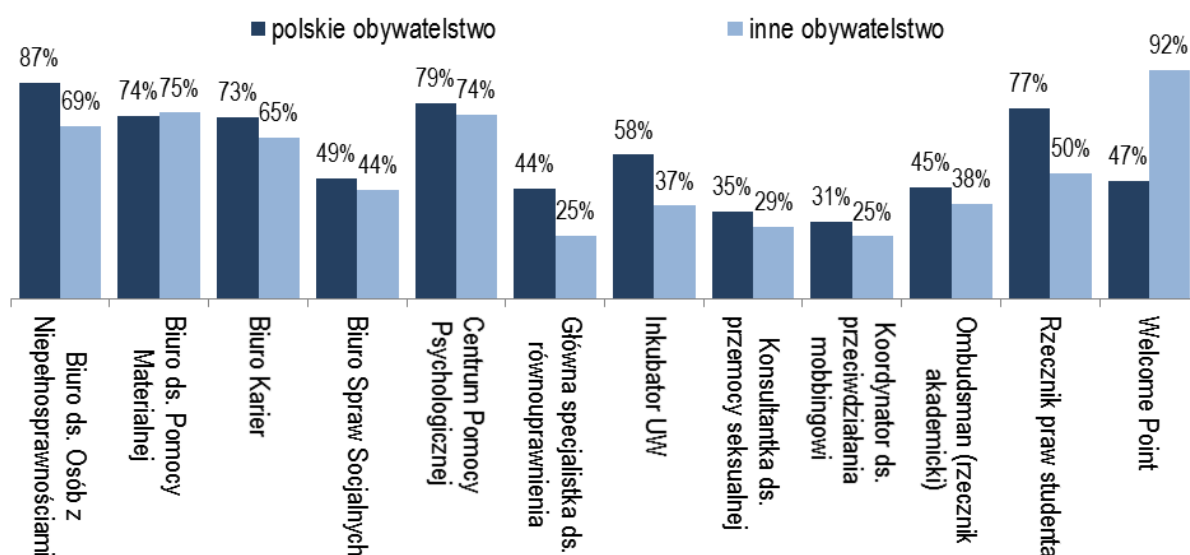

Osoby kształcące się na studiach stacjonarnych wyraźnie częściej niż badani ze studiów niestacjonarnych deklarowali wiedzę o istnieniu większości uwzględnionych w badaniu podmiotów. W szczególności te różnice były wyraźnie widoczne w przypadku: Biura ds. Osób z Niepełnosprawnościami, Biura ds. Pomocy Materialnej, Centrum Pomocy Psychologicznej,

Inkubatora UW, Ombudsmana (rzecznik akademicki), Welcome Pointu. Jedynie w przypadku Biura Spraw Socjalnych, Biura Karier, Rzecznika praw studenta – poziom wiedzy osób studiujących w trybie stacjonarnym był zbliżony do poziomu wiedzy studentek i studentów trybu niestacjonarnego.

Kolejną cechą wyraźnie różnicującą znajomość poszczególnych jednostek wspierających osoby studiujące na UW było obywatelstwo.

Rysunek 5.3. Procent osób, które słyszały o poszczególnych formach instytucjonalnego wsparcia na UW wg obywatelstwa

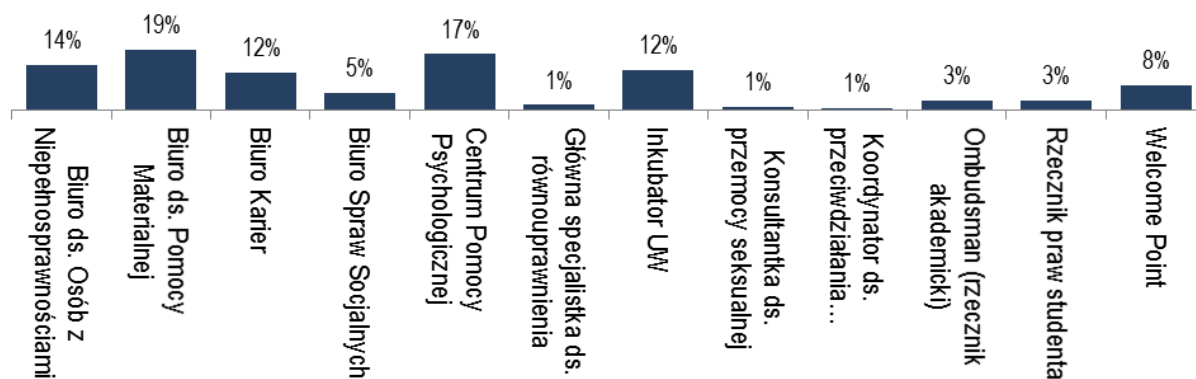

Wśród osób z polskim obywatelstwem zazwyczaj poziom wiedzy był wyższy niż wśród obcokrajowców. Jedynie w przypadku znajomości Welcome Pointu poziom wiedzy o tej jednostce był wyższy niż wśród polskich studentek i studentów. Ten wynik nie jest zaskoczeniem, biorąc pod uwagę, że Welcome Point jest ogólnouczelnianą jednostką, która ma na celu udzielania wsparcia obcokrajowcom rozpoczynającym studia na UW.

Przeprowadzone szczegółowe analizy pokazały ponadto, że cechą różnicującą znajomość niektórych jednostek ogólnouniwersyteckich wspierających osoby studiujące była niepełnosprawność – dane zostały zamieszczone w Aneksie (zob. tabela A5.1). Osoby z niepełnosprawnościami wyraźnie częściej niż pozostali deklarowali znajomość Biura ds. Osób z Niepełnosprawnościami oraz Centrum Pomocy Psychologicznej. Natomiast zauważalnie mniejsza ich część miała wiedzę o tym, że na uczelni działa Biuro Karier.

Kolejnym ważnym pytaniem jest to, jaki jest poziom zainteresowania studentów i studentek poszukiwaniem wsparcia u poszczególnych ogólnouczelnianych jednostek. Na poniższym wykresie przedstawiono poziom zainteresowania studentów i studentek poszukiwaniem wsparcia u poszczególnych podmiotów – są to połączone odpowiedzi: chciałem(am) skorzystać z oferowanego przez tę jednostkę wsparcia, ale mi się nie udało, zdarzyło mi się korzystać raz lub kilka razy ze wsparcia oferowanego przez tę jednostkę oraz korzystam regularnie ze wsparcia oferowanego przez tę jednostkę.

Rysunek 5.4. Procent osób poszukujących wsparcia w poszczególnych jednostkach na UW

Wyniki analiz pokazują, że **stosunkowo niewielki procent badanych zadeklarował poszukiwanie wsparcia instytucjonalnego na UW**. Jedynie w przypadku pięciu jednostek: Biura ds. osób z Niepełnosprawnościami, Biura ds. Pomocy Materialnej, Biura Karier, Centrum Pomocy Psychologicznej oraz Inkubatora UW frakcja poszukujących wsparcia przekraczała 10%. Przy czym warto podkreślić, że **najczęściej studentki i studenci szukali wsparcia w Biurze ds. Pomocy Materialnej** – blisko co piąty/a uczestnik/czka badania. Z kolei najrzadziej osoby kształcące się na naszej uczelni poszukiwały pomocy w takich podmiotach jak: Główna specjalistka ds. równouprawnienia, Konsultantka ds. przemocy seksualnej, Koordynator ds. przeciwdziałania mobbingowi, Ombudsman (rzecznik akademicki) oraz Rzecznik praw studenta – co najwyżej 3% badanych osób.

Wyniki szczegółowych analiz pokazały ponadto, że zainteresowanie poszukiwaniem wsparcia w takich jednostkach jak: Centrum Pomocy Psychologicznej oraz Inkubator UW było uwarunkowane poprzez tryb studiów – dane zostały zamieszczone w Aneksie (zob. tabela A5.2). Osoby studiujące stacjonarnie wyraźnie częściej deklarowały swoje zainteresowanie

poszukiwaniem pomocy w wyżej wymienionych podmiotach niż studentki i studenci trybu niestacjonarnego.

Poziom kształcenia także w niektórych przypadkach różnicował zainteresowanie poszukiwaniem wsparcia instytucjonalnego na uczelni - dane zostały zamieszczone w Aneksie (zob. tabela A5.3). Osoby z II stopnia studiów wyraźnie częściej niż pozostałe były zainteresowane ofertą Biura Karier oraz Inkubatora UW.

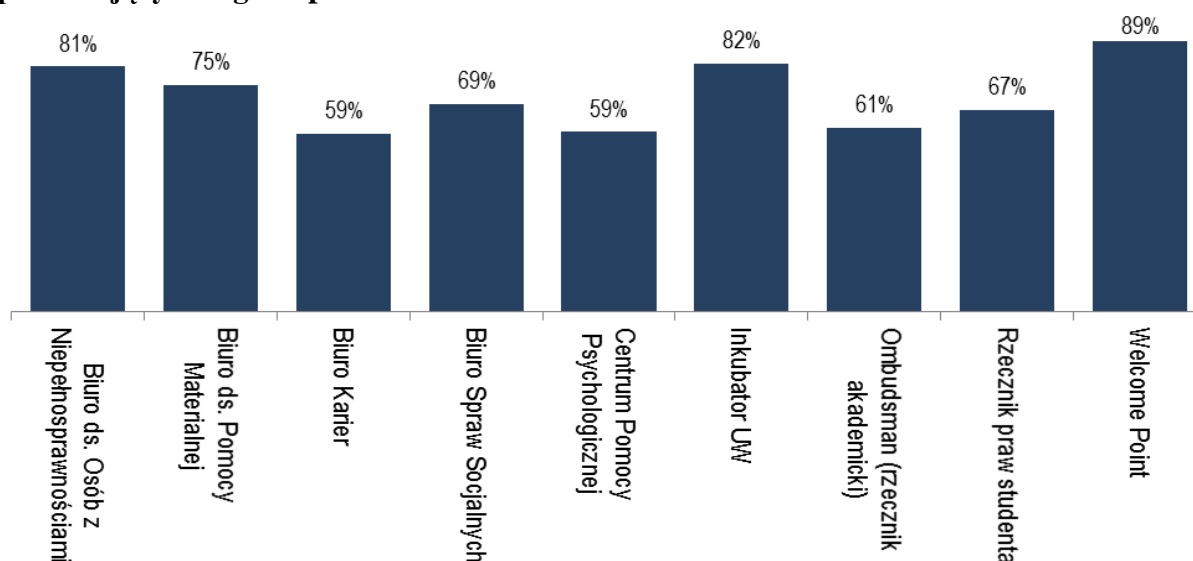
Kolejną cechą zauważalnie różnicującą zainteresowanie poszukiwaniem wsparcia w przypadku niektórych jednostek okazało się obywatelstwo badanych osób – dane zostały zamieszczone w Aneksie (zob. tabela A5.4). Zainteresowanie pomocą świadczoną przez Biuro ds. Pomocy Materialnej oraz Welcome Point było wyraźnie wyższe wśród osób, które nie mają polskiego obywatelstwa niż wśród badanych z polskim obywatelstwem.

Osoby z niepełnosprawnościami wyraźnie częściej niż pozostałe były zainteresowane poszukiwaniem pomocy w: Biurze ds. Osób z Niepełnosprawnościami, Centrum Pomocy Psychologicznej oraz u Ombudsmana (rzecznika akademickiego) - dane zostały zamieszczone w Aneksie (zob. tabela A5.1).

Sytuacja finansowa badanych była także, w niektórych przypadkach, czynnikiem różnicującym poziom zainteresowania poszukiwaniem wsparcia – dane zostały zamieszczone w Aneksie (zob. tabela A5.5). Zainteresowanie poszukiwaniem wsparcia w takich jednostkach jak: Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami, Biuro ds. Pomocy Materialnej, Biuro Spraw Socjalnych, Centrum Pomocy Psychologicznej, Welcome Point pozostawało w monotonicznym związku z samooceną sytuacji finansowej – im ocena była niższa, tym poziom zainteresowania uzyskaniem wsparcia był wyższy.

Interesującą kwestią jest określenie tego, jaki był poziom skuteczności przy uzyskaniu pomocy. Inaczej mówiąc, jaka część osób poszukujących wsparcia w poszczególnych jednostkach na UW uzyskała tam pomoc. Poniżej przedstawiono frakcje osób, którym udało się skorzystać ze wsparcia poszczególnych podmiotów spośród tych, które tej pomocy poszukiwały. W tym zestawieniu z uwagi na małe liczebności zostały pominięte następujące jednostki: Główna specjalistka ds. równouprawnienia, Konsultantka ds. przemocy seksualnej, Koordynator ds. przeciwdziałania mobbingowi.

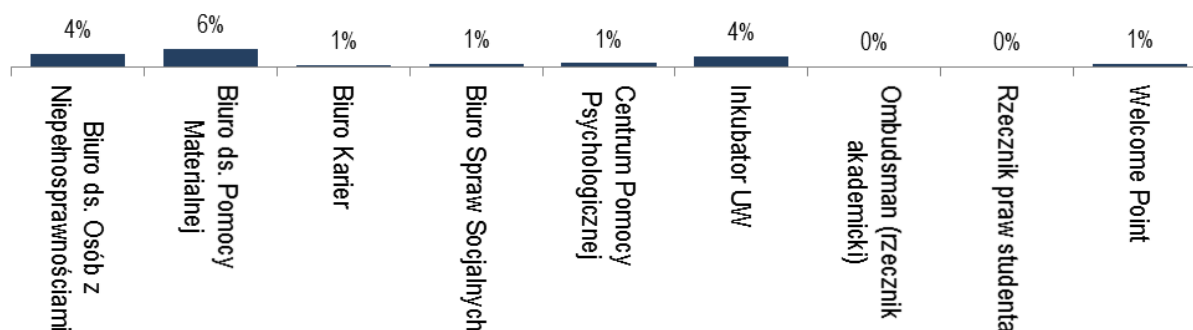
Rysunek 5.5. Procent osób, które uzyskały wsparcie instytucjonalne na UW wśród poszukujących tego wsparcia

Okazuje się, że **wyraźna większość badanych otrzymała poszukiwane wsparcie** – najczęściej w Biurze ds. Osób z Niepełnosprawnościami, Inkubatorze UW oraz w Welcome Point. Zaś najrzadziej w Biurze Karier i Centrum Pomocy Psychologicznej. Warto jednak podkreślić, że w przypadku tych jednostek wskaźnik wynosi 59% skuteczności – więc większość uzyskała tą pomoc.

Poniżej na wykresie przedstawiono procent osób korzystających regularnie ze wsparcia oferowanego przez ogólnouczelniane jednostki. Podobnie jak wcześniej z uwagi na małe liczebności zostały pominięte niektóre jednostki.

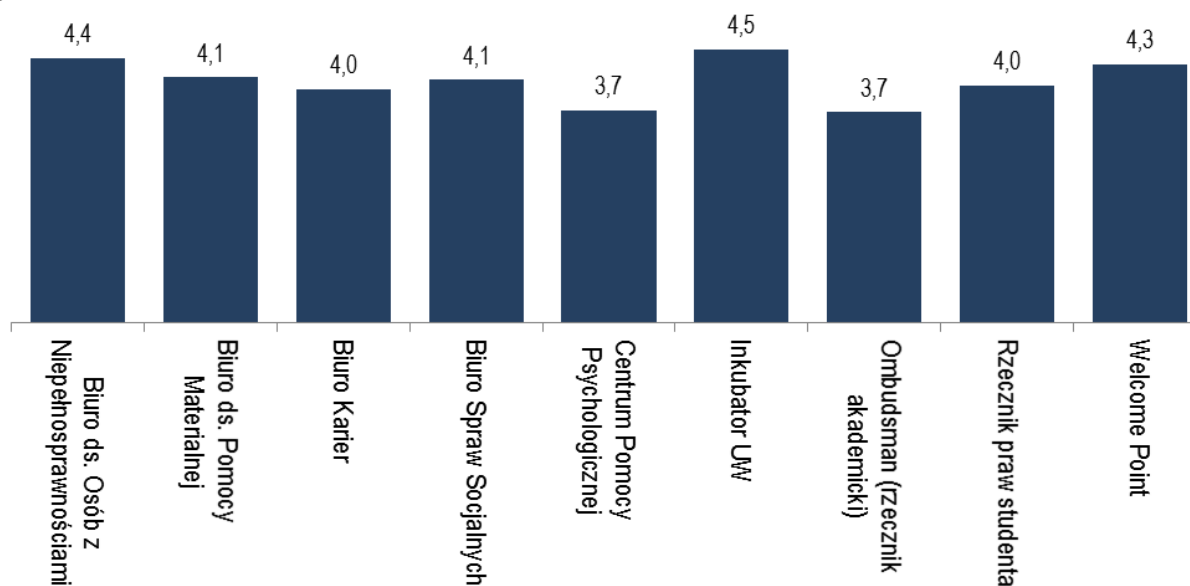
Rysunek 5.6. Procent osób, które regularnie korzystają ze wsparcia w poszczególnych jednostkach na UW

Widać wyraźnie, że **frakcje osób regularnie korzystających ze wsparcia poszczególnych jednostek na UW są niewielkie**. Najczęściej osoby studiujące korzystają z pomocy Biura ds. Pomocy Materialnej, Biura ds. Osób z Niepełnosprawnościami oraz Inkubatora UW – około 5% badanych.

Interesującym zagadnieniem jest to, w jaki sposób osoby korzystające ze wsparcia poszczególnych jednostek UW oceniają uzyskaną pomoc. Z tego powodu w badaniu ankietowym osobom deklarującym korzystanie z pomocy zadaliśmy pytanie o ocenę zadowolenia z uzyskanego wsparcia. Na poniższym wykresie przedstawiamy wartości średnie charakteryzujące odpowiedzi badanych. Na wykresie umieściliśmy wskaźniki zadowolenia dla wybranych jednostek. W tym zestawieniu z uwagi na małe liczebności zostały pominięte następujące jednostki: Główna specjalistka ds. równouprawnienia, Konsultantka ds. przemocy seksualnej, Koordynator ds. przeciwdziałania mobbingowi.

Rysunek 5.7. Oceny* zadowolenia ze wsparcia otrzymanego od poszczególnych jednostek

* średnia dla pięciopunktowej skali: na której 1 oznaczało „bardzo niezadowolony(a)”, zaś 5 oznaczało „bardzo zadowolony(a)”

Z przeprowadzonych analiz wynika, że wartości wskaźnika zadowolenia dla wszystkich podmiotów objętych analizą sytuują się wyraźnie powyżej środka skali (3). Oznacza to, że **osoby korzystające z instytucjonalnego wsparcia na UW są zadowolone z uzyskanej pomocy**. Najwyższe oceny uzyskały podmioty: Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami, Welcome Point i Inkubator UW. Zaś najniższe Centrum Pomocy Psychologicznej oraz Ombudsman (rzecznik akademicki).

5.2. Wsparcie materialne

Na naszej uczelni osoby studiujące mogą ubiegać się o różne formy wsparcia materialnego. Te rodzaje pomocy adresowane są jedynie do wybranych grup studentek i studentów, w szczególności kierowane są do osób znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej oraz tych osób, które mają wyróżniające się osiągnięcia naukowe, sportowe lub artystyczne.

W badaniu staraliśmy się określić poziom wiedzy badanych na temat istniejących form wsparcia materialnego dla osób studiujących, w szczególności różnych dostępnych stypendiach, a także ustalić jaka część spośród badanych osób ubiegała się o tego rodzaju wsparcie. Zapytaliśmy studentki i studentów o to, czy w bieżącym roku akademickim ubiegali się o: stypendium socjalne, stypendium dla osób z niepełnosprawnościami, zapomogę, stypendium Rektora, „Stypendium na Start”, miejsce w akademiku, zwolnienie z opłat za studia, rozłożenie na raty opłat za studia.

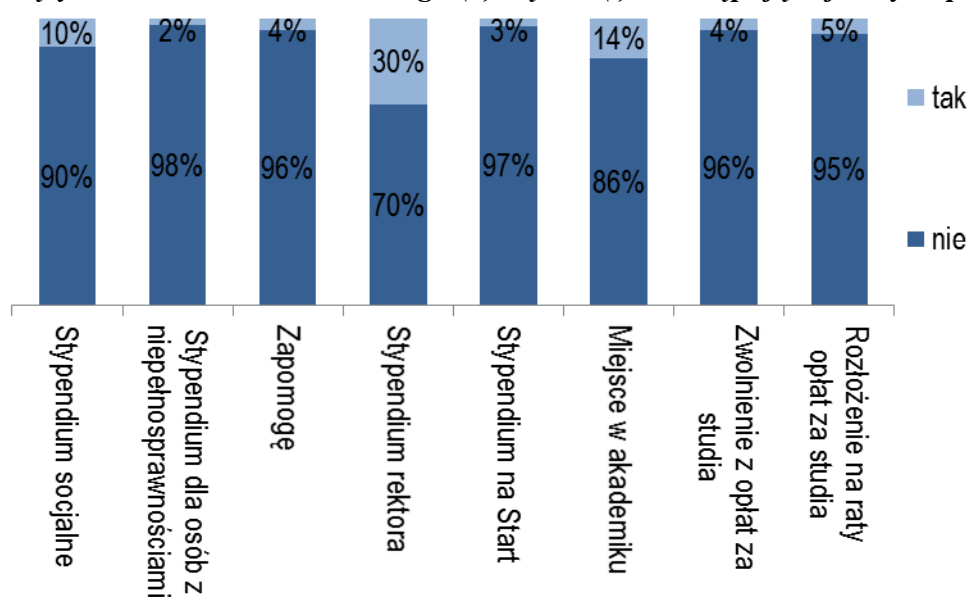
W odpowiedzi na te pytania osoby badane mogły wybrać następujące opcje:

- *Nie, nie interesowałem(am) się*
- *Nie, bo nie wiedziałem(am) o takiej możliwości*
- *Nie, z innych przyczyn*
- *Tak, ale nie uzyskałem(am)*
- *Tak i uzyskałem(am)*

Tak sformułowane pytanie pozwala na szczegółowe przeanalizowanie takich kwestii jak: poziom wiedzy o dostępnych formach wsparcia, zainteresowanie różnymi dostępnymi na uczelni rodzajami pomocy materialnej oraz oszacowanie tego jaka część wśród osób studiujących na UW korzysta z tego wsparcia.

Omówienie wyników dotyczących zainteresowania uzyskaniem wsparcia materialnego wśród osób studiujących warto rozpocząć od przedstawienia rozkładu odpowiedzi negatywnych i pozytywnych na powyższe pytania. Na poniższym wykresie zaprezentowano wyniki mówiące o tym, jaka część spośród badanych ubiegała się, a jaka część nie ubiegała się o poszczególne formy wsparcia.

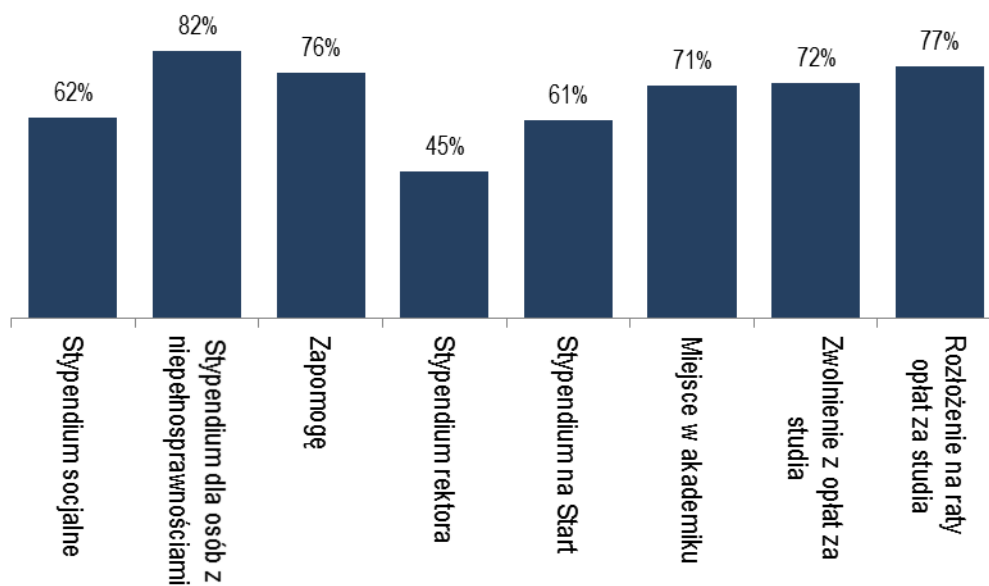
Rysunek 5.8. Rozkład odpowiedzi negatywnych i pozytywnych na pytanie: Czy w bieżącym roku akademickim ubiegał(a) się Pan(i) o następujące formy wsparcia na UW?

W świetle danych empirycznych okazuje się, że **zdecydowana większość osób studiujących na UW nie interesowała się dostępnymi formami wsparcia materialnego**. Oczywiście zainteresowanie poszczególnymi formami wsparcia było wyraźnie zróżnicowane. **Największym zainteresowaniem cieszyło się stypendium Rektora – blisko co trzecia badana osoba deklarowała, że ubiegała się o to stypendium**. Na kolejnych miejscach rankingu zainteresowania znalazło się miejsce w akademiku – 14% osób ubiegało się o tego rodzaju wsparcie – oraz stypendium socjalne, o które starała się co dziesiąta badana osoba. Najmniejszym zainteresowaniem cieszyły się: stypendium dla osób z niepełnosprawnościami oraz „Stypendium na Start” – wskazywane odpowiednio przez 2% lub 3% badanych. Ostatnie miejsca w rankingu zainteresowania tych dwóch form wsparcia materialnego oczywiście wynika z warunków ograniczających możliwość ubiegania się o nie. O dla osób z niepełnosprawnościami ubiegać się mogą studentki i studenci z niepełnosprawnościami, zaś o „Stypendium na Start” mogą starać się najzdolniejsi, którzy zostali przyjęci w danym roku akademickim na studia.

Kryteria określające dostępność różnych form wsparcia materialnego na uczelni często powodują, że osoby studiujące nawet nie rozważają ubiegania się o tego rodzaju pomoc – po prostu wiedzą, że nie spełniają tych wymogów. Wyniki analiz potwierdziły to przypuszczenie. Na poniższym wykresie przedstawiamy procent osób, które nie interesowały się możliwością uzyskania poszczególnych form wsparcia.

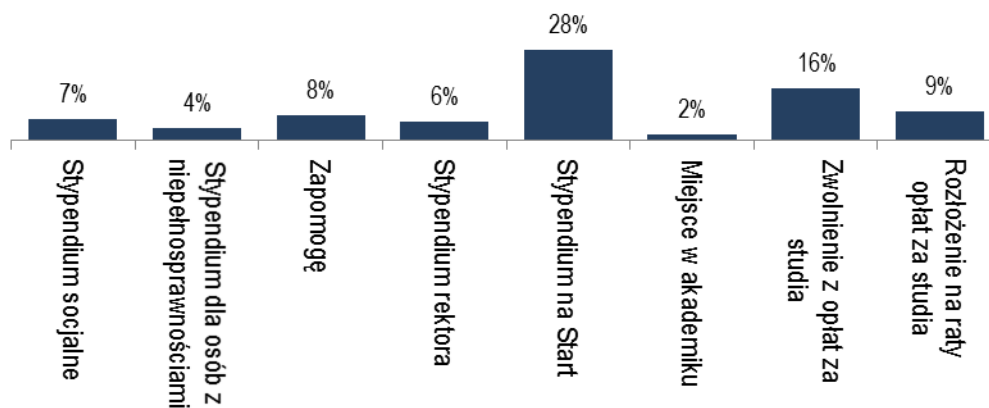
Rysunek 5.9. Procent osób udzielających odpowiedzi *Nie, nie interesowałem(am) się* na pytanie: *Czy w bieżącym roku akademickim ubiegał(a) się Pan(i) o następujące formy wsparcia na UW?*

Niezależnie od formy wsparcia materialnego odpowiedź „nie, nie interesowałem(am) się” była dominująca. Oznacza to, że **większość osób studiujących na UW po prostu nie rozważa nawet ubiegania się o wsparcie materialne z uczelni**. Ponadto wyraźnie widać, że kryteria dostępności poszczególnych form wsparcia materialnego kształtują poziom zainteresowania ubiegania się o poszczególne formy pomocy materialnej. Przykładowo z jednej strony widać, że aż 82% badanych nie było zainteresowanych stypendium dla osób z niepełnosprawnościami, gdzie kryterium dostępności świadczenia to niepełnosprawność. Z drugiej strony jedynie 45% badanych stwierdziło, że nie interesowało się ubieganiem o stypendium Rektora, gdzie kryterium dostępności są wyróżniające osiągnięcia osób studiujących w obszarze nauki, sportu lub działalności artystycznej.

Zgromadzony w trakcie badania materiał pozwala także na określenie tego, jaka część spośród osób studiujących nie była świadoma możliwości uzyskania poszczególnych form wsparcia. Kategoria osób nie poinformowanych jest dość interesująca, gdyż wskazuje na skalę działań informacyjnych mówiących o możliwościach pozyskania pomocy materialnej na uczelni. W tej kategorii badanych mogą być osoby zainteresowane w przyszłości ubieganiem się o wsparcie materialne.

Rysunek 5.10. Procent osób udzielających odpowiedzi *Nie, bo nie wiedziałem(am) o takiej możliwości* na pytanie: *Czy w bieżącym roku akademickim ubiegał(a) się Pan(i) o następujące formy wsparcia na UW?*

Okazuje się, że udział studentek i studentów, którzy nie wiedzieli, o poszczególnych dostępnych dla osób studiujących formach wsparcia materialnego był niski – rzadko kiedy przekraczał 10%.

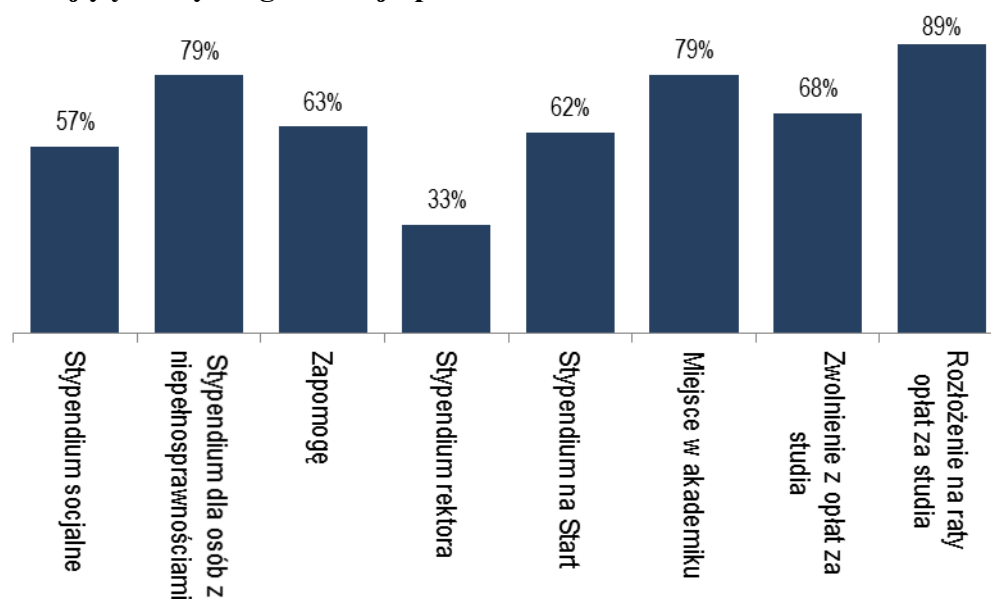
Na tym tle, niskiego poziomu nieznaności form wsparcia materialnego dla osób studiujących, wyróżnia się wyraźnie „Stypendium na Start”. O tej formie pomocy materialnej nie wiedziało 28% badanych. Nie jest to jednak zaskakujący wynik biorąc pod uwagę fakt, że jest to nowa forma wsparcia. Na naszej uczelni ten rodzaj pomocy kierowany do najzdolniejszych osób przyjętych na uczelnie funkcjonuje bardzo krótko. „Stypendium na Start” istnieje na UW od roku akademickiego 2022/2023².

W przypadku wsparcia materialnego ciekawym zagadnieniem jest także określenie tego, jaki jest poziom skuteczności przy uzyskaniu pomocy. Inaczej mówiąc, chodzi o określenie tego, jaka część osób starających się o różne formy wsparcia materialnego na UW uzyskała tę pomoc. Poniżej na wykresie przedstawiono frakcje osób, które uzyskały poszczególne formy wsparcia wśród tych, którzy starali się o taką pomoc.

² Zob. <https://bpm.uw.edu.pl/stypendium-na-start-rektorski-fundusz-stypendialny/>

Okazuje się, że w przypadku większości form pomocy **wyraźna większość badanych otrzymała wsparcie materialne, o które się ubiegało** – najczęściej było to rozłożenie opłat za studia, uzyskanie miejsca w akademiku oraz otrzymanie stypendium dla osób z niepełnosprawnościami. W przypadku większości form wsparcia można odnotować wartości wskaźnika powyżej 50% skuteczności – co oznacza, że większość studentek i studentów ubiegających się o pomoc materialną na naszej uczelni ją uzyskała.

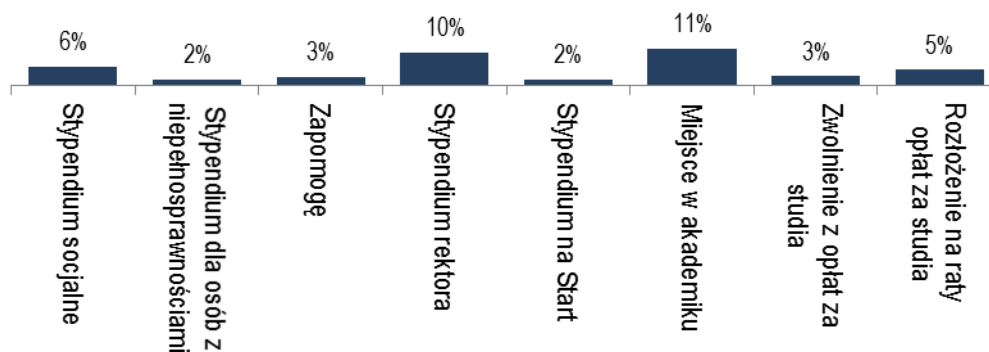
Rysunek 5.11. Procent osób, które uzyskały wsparcie materialne na UW wśród starających się o tego rodzaju pomoc

Jedynie w przypadku stypendium Rektora wartość wskaźnika wynosi wyraźnie mniej, tylko 33% – tłumaczyć to należy relatywnie dużym zainteresowaniem tą formą wsparcia materialnego wśród badanych.

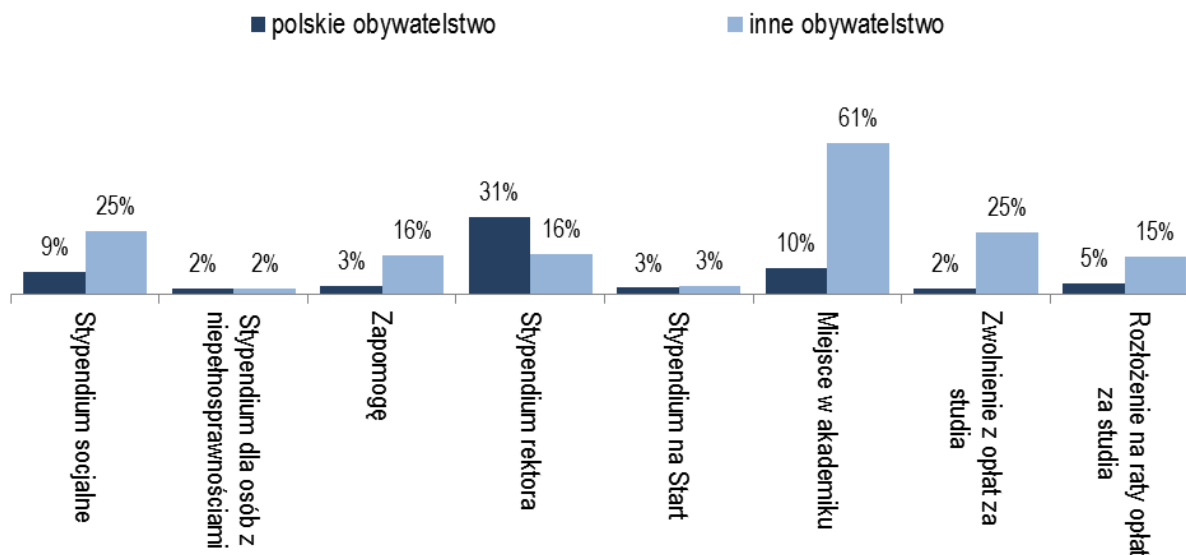
Na poniższym wykresie przedstawiamy procent osób, które w bieżącym roku uzyskały poszczególne rodzaje wsparcia materialnego. Ze zgromadzonych danych wynika, że największej części badanych udało się uzyskać miejsce w akademiku oraz stypendium Rektora – co dziesiąta osoba korzystała z tych rodzajów wsparcia. Najrzadziej zaś wskazywano na dwie formy pomocy: „Stypendium na Start” oraz stypendium dla osób z niepełnosprawnościami – tylko 2% badanych. Co wiąże się ściśle z kryteriami koniecznymi do uzyskania tych rodzajów świadczeń.

Rysunek 5.12. Procent osób, które uzyskały w bieżącym roku akademickim poszczególne typy wsparcia materialnego

Wyniki szczegółowych analiz pokazały ponadto, że poziom zainteresowania wsparciem materialnym (połączone kategorie osób ubiegających się o wsparcie oraz osób, które otrzymały pomoc) był uwarunkowany przez obywatelstwo osób studiujących.

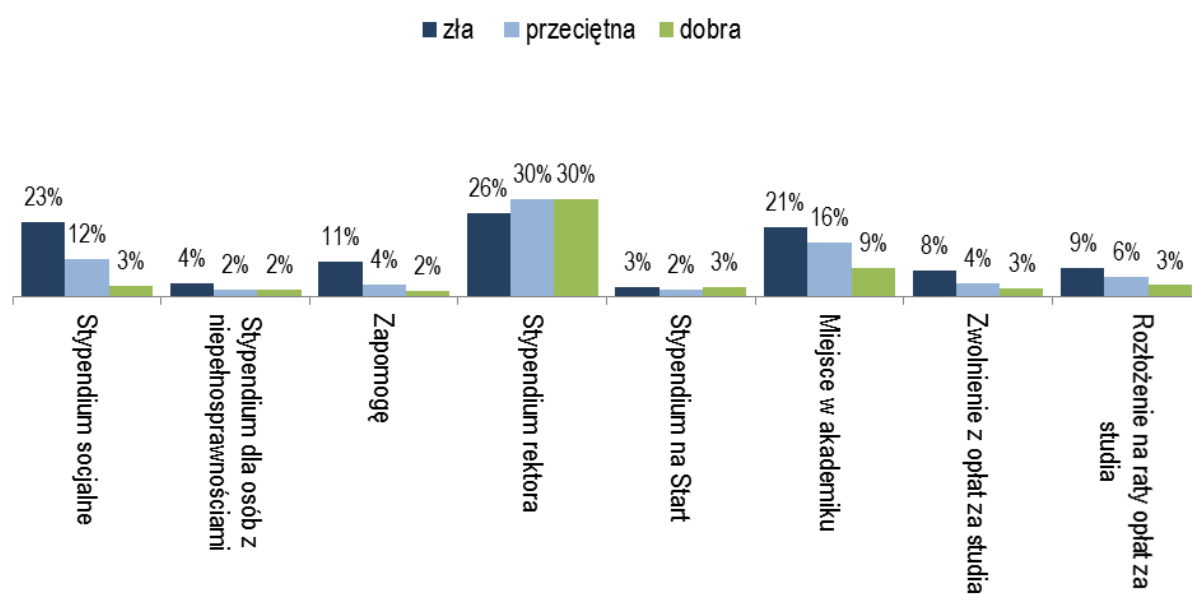
Rysunek 5.13. Procent osób, które były zainteresowane poszczególnymi formami wsparcia materialnego wg obywatelstwa

Obcokrajowcy wyraźnie częściej niż osoby z polskim obywatelstwem byli zainteresowani takimi formami wsparcia jak: stypendium socjalne, zapomoga, miejsce w akademiku, zwolnienie z opłat za studia, rozłożenie opłat na raty. Z kolei studentki i studenci z polskim obywatelstwem wyraźnie częściej byli zainteresowani stypendium Rektora niż obcokrajowcy.

Kolejną cechą wyraźnie różnicującą zainteresowanie wsparciem materialnym była sytuacja finansowa badanych, ściśle biorąc samoocena tejże sytuacji. W przypadku następujących form wsparcia: stypendium socjalnego, zapomogi, miejsca w akademiku, zwolnienia z opłat za studia oraz rozłożenia na raty opłat za studia występuje wyraźna zależność między poziomem zainteresowania wsparciem a sytuacją finansową. Osoby o gorszej sytuacji finansowej częściej były zainteresowane tymi formami pomocy materialnej.

Rysunek 5.14. Procent osób, które były zainteresowane poszczególnymi formami wsparcia materialnego wg samooceny sytuacji finansowej

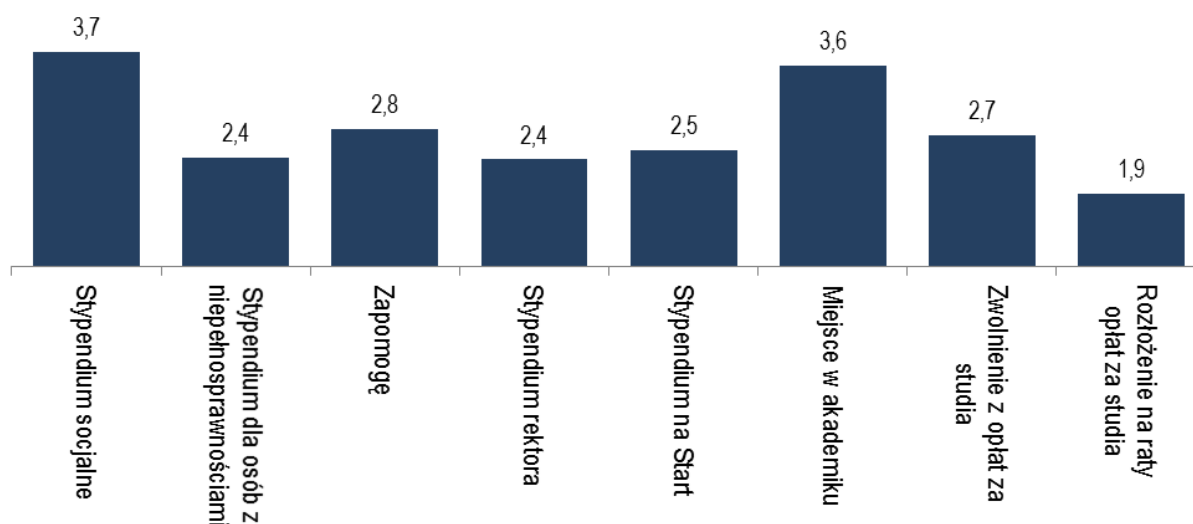

W świetle szczegółowych analiz okazało się także, że tryb studiów różnicował poziom zainteresowania niektórymi rodzajami wsparcia materialnego – dane zostały zamieszczone w Aneksie (zob. tabela A5.6). Wśród osób kształcących się w trybie stacjonarnym poziom zainteresowania stypendium Rektora oraz miejscem w akademiku był znacznie wyższy niż wśród osób studiujących w trybie niestacjonarnym. Natomiast studentki i studenci trybu niestacjonarnego byli częściej zainteresowani rozłożeniem opłat za studia na raty oraz zwolnieniem z tychże opłat niż osoby studiujące w trybie stacjonarnym.

Bardzo ważnym zagadnieniem podjętym w badaniu ankietowym było to, w jaki sposób osoby korzystające z różnych form wsparcia materialnego oceniają uzyskaną skalę trudności składania odpowiednich wniosków. Na problem polegający na skomplikowaniu procedur przy składaniu wniosków o wsparcie materialne zwracano uwagę w trakcie wywiadów oraz konsultacji. W badaniu ankietowym osobom deklarującym korzystanie z poszczególnych form

wsparcia materialnego zadaliśmy pytanie o ocenę poziomu trudności przy składaniu wniosku. Poniżej przedstawiamy wartości średnie charakteryzujące odpowiedzi osób badanych.

Rysunek 5.15. Oceny* poziomu trudności przy składaniu wniosku o poszczególne formy wsparcia materialnego

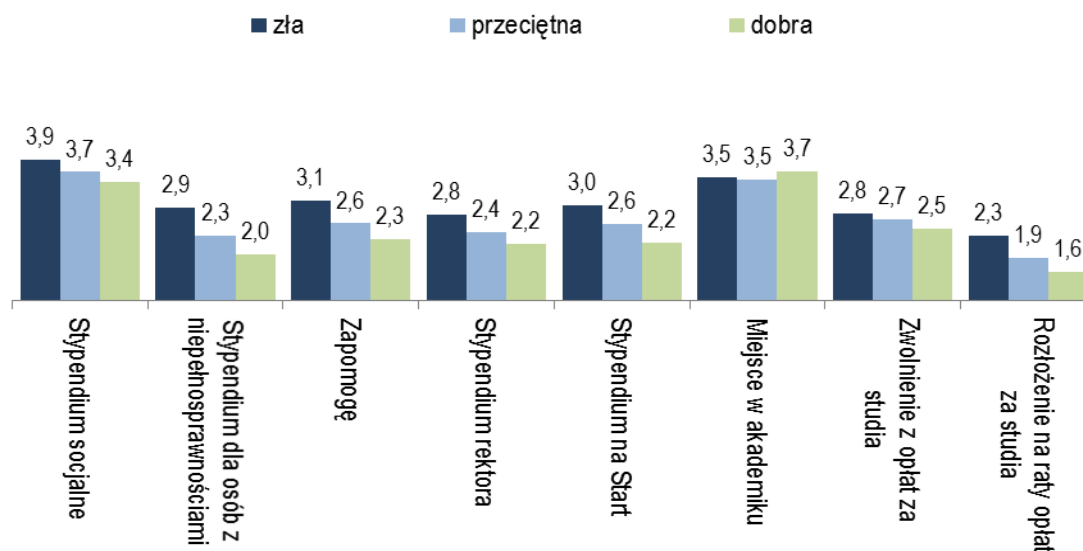
* średnia dla pięciopunktowej skali: na której 1 oznaczało „bardzo łatwy”, zaś 5 oznaczało „bardzo trudny”

Na podstawie uzyskanych wyników można stwierdzić, że wartości wskaźnika charakteryzującego poziom trudności przy składaniu wniosku objętych analizą sytuują się zwykle wokół środka skali (3). Choć równocześnie występuje relatywnie duże zróżnicowanie ocen w zależności od rodzaju wsparcia o jaki się wnioskuje.

Wśród uwzględnionych w badaniu różnych form pomocy materialnej **za najtrudniejsze wyzwanie badani uznali składanie wniosków o stypendium socjalne oraz o miejsce w akademiku**. Z kolei składanie wniosków o rozłożenie opłat za studia na raty zostało ocenione przez respondentki i respondentów jako najłatwiejsze.

Szczegółowe analizy – mające na celu ustalenie uwarunkowań w ocenie poziomu trudności składania wniosków – wykazały interesującą zależność między oceną poziomu trudności wniosku a sytuacją finansową badanych. Okazało się, że w przypadku większości form wsparcia – wyjątkiem jest jedynie wniosek o miejsce w akademiku – można stwierdzić systematyczne prawidłowości, wyrażające się tym, że im lepsza sytuacja badanych, tym niższa ocena poziomu trudności wypełniania wniosków o pomoc materialną.

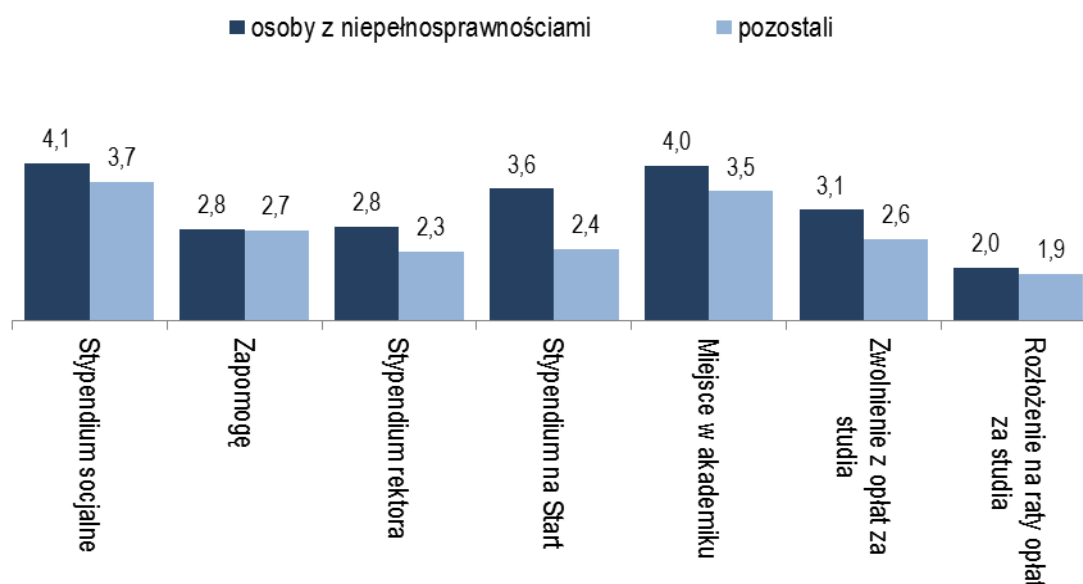
Rysunek 5.16. Oceny* poziomu trudności przy składaniu wniosku o poszczególne formy wsparcia materialnego wg samooceny sytuacji finansowej

* średnia dla pięciopunktowej skali: na której 1 oznaczało „bardzo łatwy”, zaś 5 oznaczało „bardzo trudny”

Zauważalną rolę w kształtowaniu ocen poziomu trudności składania wniosków o wsparcie materialne odgrywała także niepełnosprawność badanych – co przedstawiono na poniższym wykresie³.

Rysunek 5.17. Oceny* poziomu trudności przy składaniu wniosku o poszczególne formy wsparcia materialnego wg niepełnosprawności

* średnia dla pięciopunktowej skali: na której 1 oznaczało „bardzo łatwy”, zaś 5 oznaczało „bardzo trudny”

³ Na wykresie z uwagi na małe liczebności osób z kategorii „pozostali” pominięto stypendium dla osób z niepełnosprawnościami.

W większości przypadków – wyjątkami są wnioski o zapomogę oraz o rozłożenie na raty opłat za studia – osoby z niepełnosprawnościami oceniły skalę trudności przy składaniu wniosków o pomoc materialną zauważalnie wyżej niż pozostałe osoby.

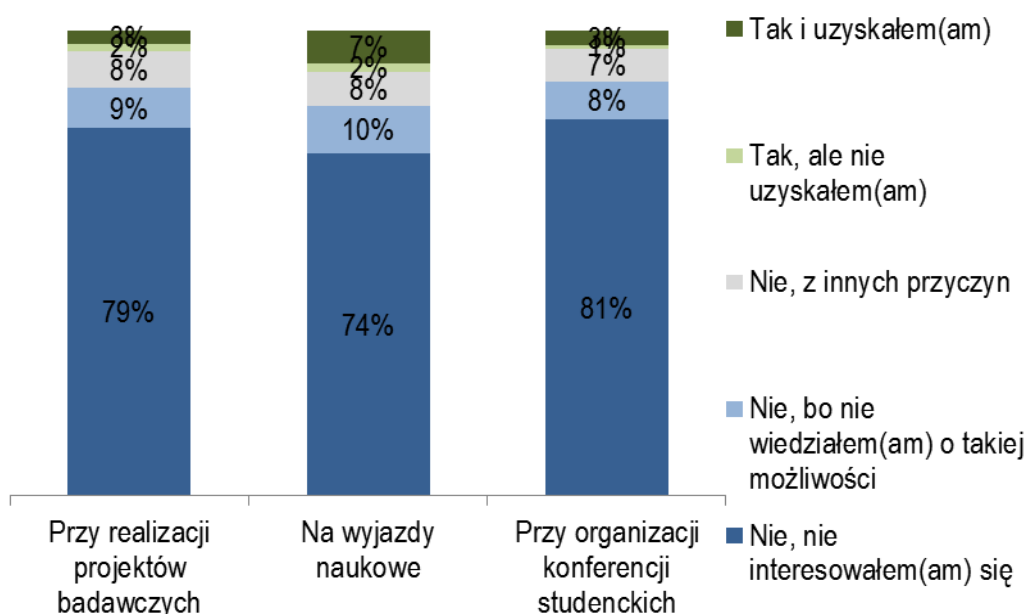
W kształtowaniu ocen poziomu trudności składania wniosków o wsparcie materialne odgrywało również obywatelstwo – dane zostały zamieszczone w Aneksie (zob. tabela A5.7). Okazało się, że obcokrajowcy zauważalnie niżej niż studentki i studenci z polskim obywatelstwem oceniali trudność składania wniosków o: stypendium socjalne, miejsce w akademiku, zwolnienie z opłat za studia.

5.3. Pozostałe formy wsparcia

Nieco poza systemem wsparcia świadczonym przez wyspecjalizowane jednostki, istnieją na naszej uczelni także instrumenty wspomagające osoby studiujące w działalności naukowo-badawczej. Szeroko rozpowszechnioną praktyką na UW jest to, że studentki i studenci mogą starać się o dofinansowanie różnych aktywności związanych ze studiami.

W ankiecie zadaliśmy pytanie o to, czy w trakcie studiów badani ubiegali się o wsparcie finansowe uczelni przy realizacji projektów badawczych, na wyjazdy naukowe oraz przy organizowaniu konferencji.

Rysunek 5.18. Rozkład odpowiedzi na pytanie: *Czy w trakcie studiów na UW ubiegał(a) się Pan(i) o wsparcie finansowe uczelni?*

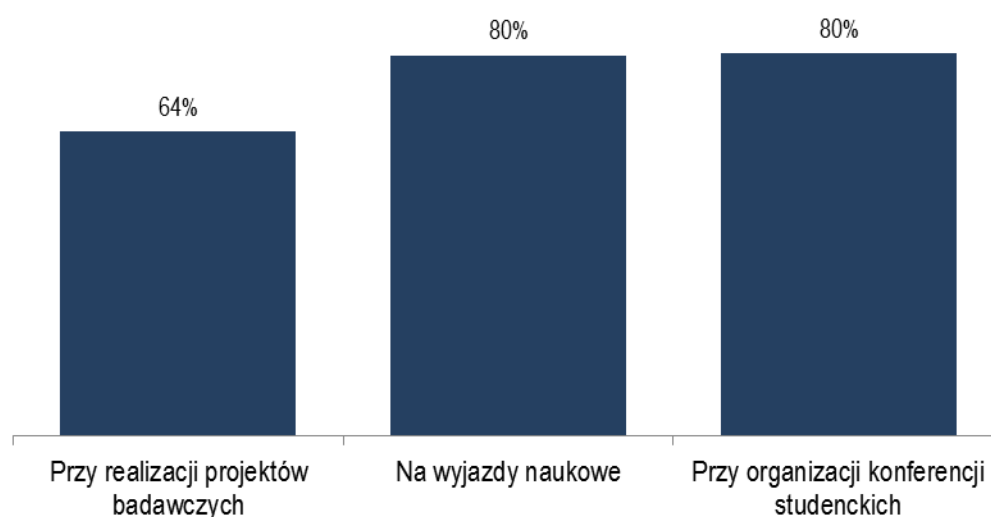

Jak wynika z poniżej przedstawionych danych **wśród badanych wyraźnie przeważały osoby, które w trakcie studiów nie podejmowały próby pozyskania dofinansowania na swoją aktywność naukową**. A wśród nich dominowali tacy, których to zupełnie nie interesowało. Z kolei **osoby, które nie wiedziały o możliwości pozyskania dofinansowania na aktywności naukowe stanowiły mniej niż 10% spośród ogółu badanych**.

Poziom zainteresowania możliwością uzyskania dofinansowania aktywności naukowej był niski i nie przekraczał 10%. Najczęściej badani starali się uzyskać dofinansowanie do wyjazdów naukowych – 9% badanych. Z kolei o dofinansowanie prac przy realizacji projektów badawczych oraz konferencji starało się około 4% osób objętych badaniem. Wydaje się więc, że z możliwość pozyskania z uczelni dofinansowania na własną aktywność naukową korzysta jedynie nieliczna grupa, aktywnych naukowo osób kształcących się na UW.

W przypadku dofinansowania aktywności naukowej można również określić poziom skuteczność pomocy. A więc wyznaczyć to, jaka część z osób starających się o różne rodzaje dofinansowania je otrzymała. Poniżej przedstawiono procent osób, które uzyskały poszczególne rodzaje dofinansowania wśród tych, którzy starali się o takie wsparcie.

Rysunek 5.19. Procent osób, które uzyskały dofinansowanie z uczelni na poszczególne działania naukowe wśród starających się o tego rodzaju wsparcie

W świetle wyników analizy można stwierdzić, że w każdym przypadku **wyrażna większość badanych otrzymała dofinansowanie, o które się ubiegała**. W przypadku dofinansowania wyjazdów naukowych oraz organizacji konferencji aż 80% spośród studentów

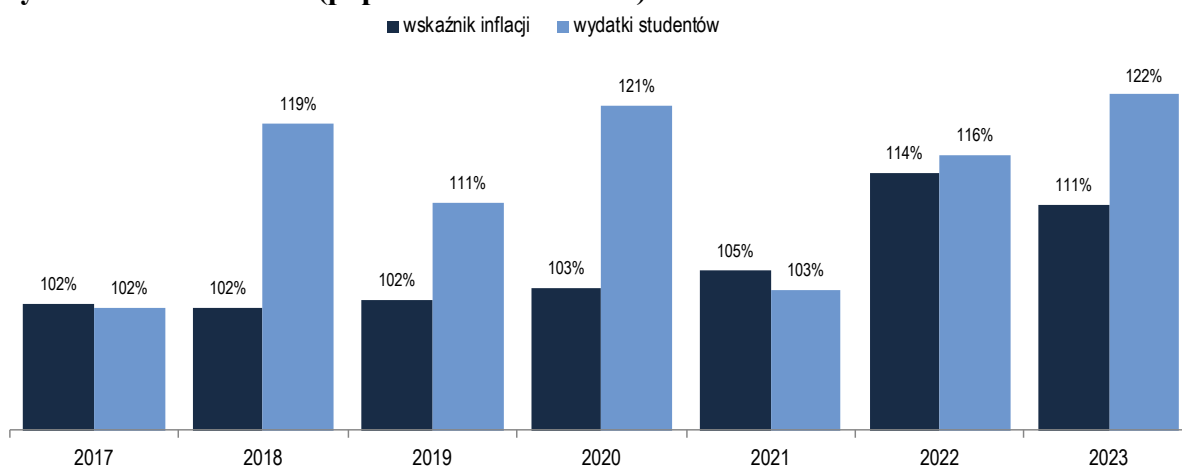
i studentek starających się o tego rodzaju wsparcie je otrzymało. Nieco niższy wskaźnik charakteryzuje dofinansowanie prac przy realizacji projektów badawczych, jednak i w tym przypadku wyraźnie przekracza 50%, co oznacza, że dla większości starania zakończyły się sukcesem.

Przeprowadzone szczegółowe analizy wykazały, że uwarunkowaniem zainteresowania możliwościami pozyskania dofinansowań z uczelni dla swojej działalności naukowej był tryb studiów – dane zostały zamieszczone w Aneksie (zob. tabela A5.8). Osoby kształące się w trybie stacjonarnym były częściej zainteresowane, niż studentki i studenci trybu niestacjonarnego, pozyskaniem dofinansowania z uczelni dla swojej aktywności naukowej.

6. Sytuacja mieszkaniowa

Kolejnym i zarazem jednym z ważniejszych zagadnień poruszonych w badaniu omawianym w niniejszym raporcie była sytuacja mieszkaniowa. Pod koniec 2023 r. ta kwestia przyciągała uwagę mediów i opinii publicznej, a eksperci zwracali uwagę na to, że studenci mogą rezygnować z uczelni ze względu na to, że nie stać ich na wynajem⁴. Równocześnie dane z badań nad sytuacją finansową młodych ludzi pokazują, że średnie miesięczne wydatki studentów są z roku na rok coraz wyższe, a ich przyrost przekracza wskaźniki inflacji, szczególnie w ostatnim roku.

Rysunek 6.1. Zestawienie wskaźnika inflacji z przyrostem średnich miesięcznych wydatków studenckich (poprzedni rok = 100%)

Źródła danych: wskaźnik inflacji bazowej – NBP (<https://nbp.pl/statystyka-i-sprawozdawczosc/inflacja-bazowa/>); wydatki studentów – Raport „Portfel Studenta 2023” <https://www.zbp.pl/aktualnosci/wydarzenia/Portfel-Studenta-2023> (dostęp 6.07.2023)

Osoby studiujące są szczególną kategorią klientów na rynku nieruchomości – potrzebują mieszkań niedrogich i równocześnie w niezbyt dużej odległości od uniwersytetu, spełniających różne wymagania odnośnie do standardu wyposażenia i jakości. Brak dostępu do odpowiedniego miejsca zamieszkania powoduje nierówność szans i dyskryminację – szczególnie uprzywilejowani są mieszkańcy ośrodków uniwersyteckich i ich rodziny, które nie muszą płacić za wynajęcie nieruchomości. To są argumenty na rzecz tego, by uczelnia

⁴ Patrz np. komunikat z portalu money.pl <https://www.money.pl/gospodarka/studenci-rezygnuja-z-uczelni-bo-nie-stac-ich-na-wynajem-sytuacja-jest-zla-to-dyskryminacja-6970787030402689v.html> (dostęp 6.07.2024)

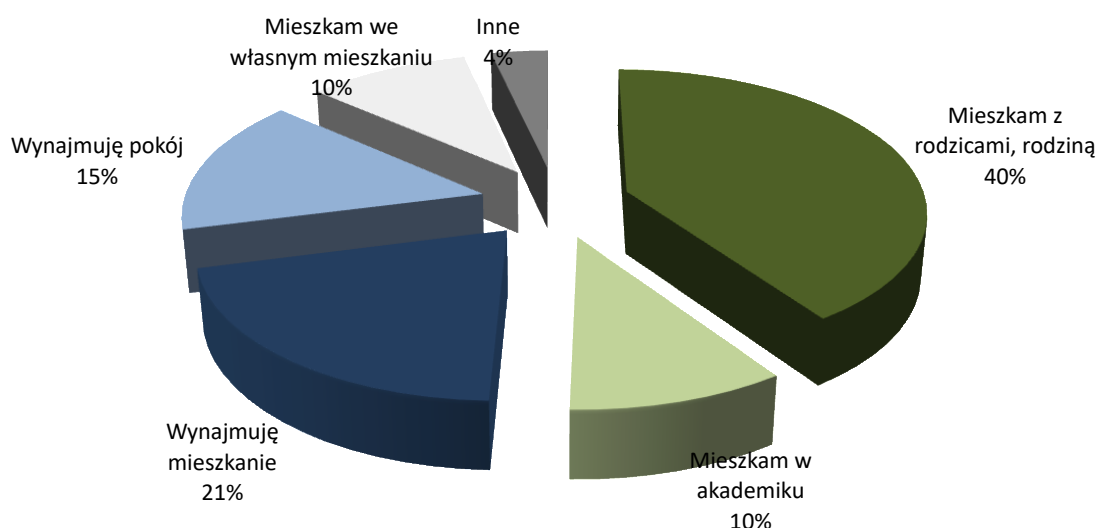
poświęcała uwagę warunkom, w jakich mieszkają osoby studiujące oraz – w miarę możliwości – udzielała wsparcia tym, którzy tego potrzebują.

6.1. Charakterystyka sytuacji mieszkaniowej osób studiujących na UW

Jeśli bierzemy pod uwagę wszystkich badanych, okazuje się, że 40% mieszka z rodzicami lub rodziną i jest to najczęściej wskazywana opcja. Z drugiej strony oznacza to, że 60% wybiera inne formy zakwaterowania niż dom rodzinny.

Cztery osoby na 100 określiły swoją sytuację mieszkaniową jako „inną”, ale nikt jej nie opisał bardziej szczegółowo, choć w ankiecie było na to miejsce.

Rysunek 6.2. Gdzie mieszkają osoby studiujące na UW

W badaniu p.t. Portfel Studenta prowadzonym cyklicznie przez Związek Banków Polskich i Warszawski Instytut Bankowości⁵ i obejmującym ogólnokrajową próbę osób w wieku 18-24 lata, sytuacja mieszkaniowa rozkładała się bardzo podobnie jak sytuacja studentów Uniwersytetu Warszawskiego. A zatem, **warszawscy studenci nie wyróżniają się na tle ogólnopolskim.**

Autorzy badania dostrzegli rosnącą popularność mieszkania z rodzicami lub rodziną, co objaśniali rosnącymi cenami najmu. Badanie objęło reprezentatywną próbę mieszkańców Polski w wieku 18-24 lata.

⁵ <https://www.zbp.pl/aktualnosci/wydarzenia/Portfel-Studenta-2023> – dostęp 7 lipca 2024.

Tabela 6.1. Sytuacja mieszkaniowa studentów w 2022 i 2023 r. według badania „Portfel studenta”

Miejsce zamieszkania w trakcie minionego roku akademickiego	2022	2023
Mieszkam w akademiku	8%	10%
Mieszkam w wynajmowanej nieruchomości	34%	29%
Mieszkam u rodziny lub znajomych, ale płacę za najem	6%	9%
Mieszkam u rodziny lub znajomych i nie płacę za najem	43%	46%
Mam własną nieruchomość i nie płacę za najem	9%	7%

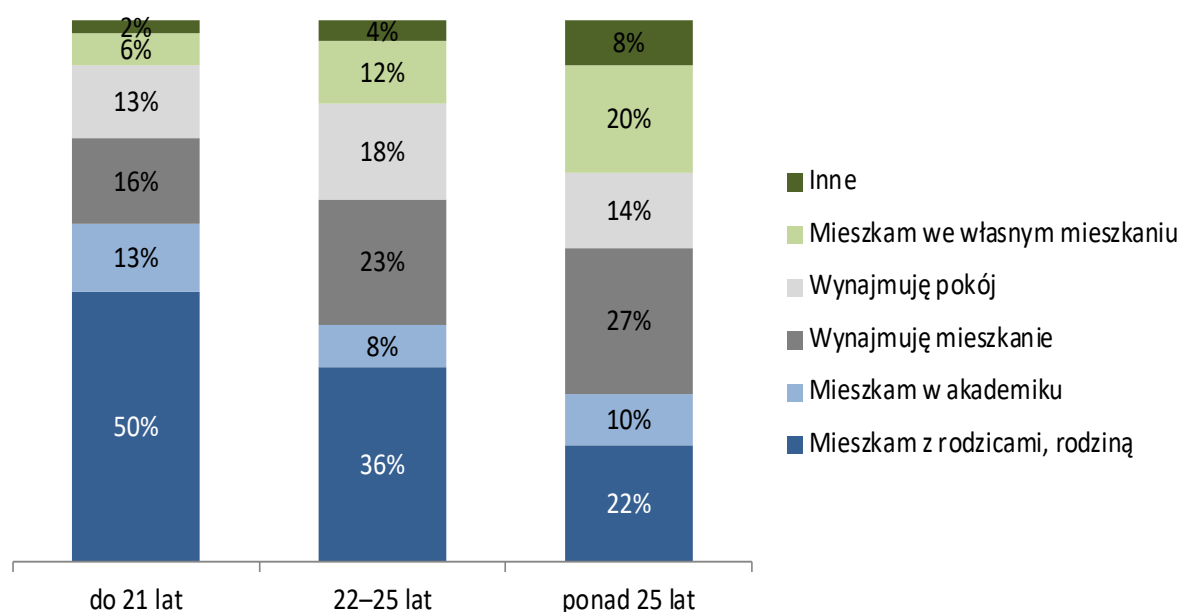
Źródło: Badanie „Sytuacja finansowa młodych Polaków”, Warszawski Instytut Bankowości 2023

Autorzy raportu zwracają uwagę na wzrost odsetka osób korzystających z akademików w ciągu roku dzielącego oba badania (o 2 punkty procentowe) i równocześnie wskazują, że nadal jest to wynik poniżej europejskiej średniej wynoszącej 13%.

Jak można przekonać się z rozkładu przedstawionego na rys. 6.2., **udział mieszkających w akademiku wśród osób studiujących na Uniwersytecie Warszawskim jest dokładnie taki jak w skali ogólnokrajowej.**

Sytuacja mieszkaniowa studentów i studentek Uniwersytetu Warszawskiego była najsilniej związana z wiekiem oraz obywatelstwem: osoby młodsze częściej niż inne mieszkały z rodzicami lub w akademiku, z kolei cudzoziemcy z rodzicami mieszkali rzadko (tylko 11%), natomiast połowa z nich mieszkała w akademikach. Nie stwierdziliśmy zależności sytuacji mieszkaniowej od płci ani od tego, czy osoba badana ma jakąś niepełnosprawność. Występuje pewien związek sytuacji mieszkaniowej ze stopniem studiów, ale dokładniejsze analizy sugerują, że chodzi tu raczej o zależność od wieku (osoby na II stopniu studiów są przeciętnie starsze od osób na I stopniu), którą prezentujemy na poniższym wykresie. Widać na nim, że z upływem czasu następuje usamodzielnianie się badanych, zatem w starszych grupach wiekowych znacznie mniejszy jest udział mieszkających z rodzicami, rośnie za to zarówno udział wynajmujących mieszkanie lub pokój, jak posiadających własną nieruchomość.

Rysunek 6.3. Sytuacja mieszkaniowa osób studiujących na UW w grupach wiekowych

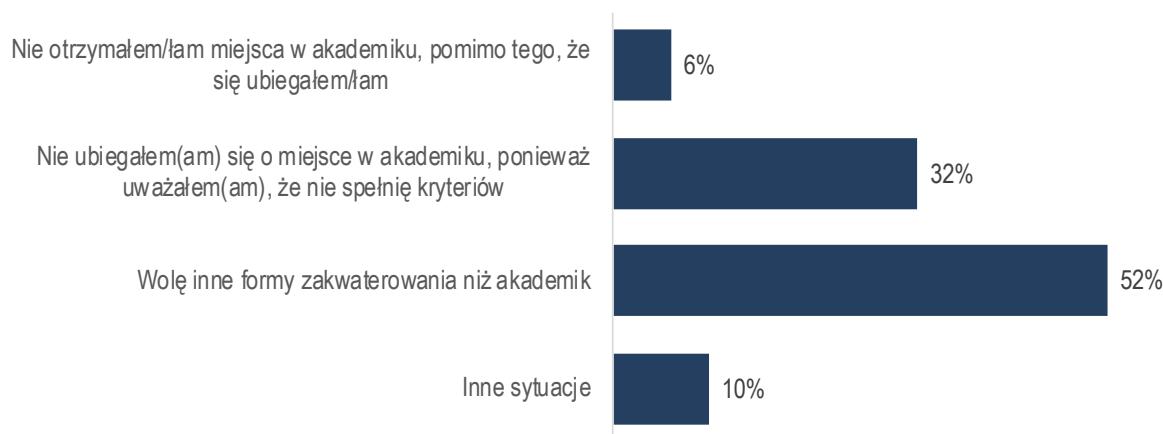

Występuje również związek sytuacji mieszkaniowej ze źródłami utrzymania osób badanych, przy czym można porównywać jedynie osoby utrzymujące się z dochodów z pracy z osobami których głównym źródłem utrzymania jest wsparcie rodziny, bo osoby wskazujące inne źródła utrzymania były na tyle nieliczne, że badanie ich sytuacji mieszkaniowej byłoby obarczone znacznym błędem.

Ci, którzy wskazali wsparcie rodziny jako swoje główne źródło utrzymania, najczęściej mieszkali z rodzicami (50%), ewentualnie wynajmowali mieszkanie (17%) lub pokój (13%). Osoby, które utrzymywały się przede wszystkim z pracy, najczęściej wynajmowały mieszkanie (30%), ale także dość często mieszkali z rodzicami (27%), 19% z nich wynajmowało pokój a 14% mieszkało we własnym mieszkaniu.

Osoby studiujące, które wynajmowały mieszkanie lub pokój zostały zapytane o to, dlaczego nie mieszkają w akademiku. Ponad połowa tych osób nie była zainteresowana akademikiem („wolę inne formy zakwaterowania niż akademik” – 52%), ale już wśród tych, którzy odpowiedzieli, że nie ubiegali się, bo uznali, że nie spełnią kryteriów (32%), a szczególnie wśród osób, którym odmówiono miejsca (6%) można szukać potencjalnych użytkowników akademików – gdyby te były łatwiej dostępne.

Rysunek 6.4. Przyczyny niemieszkania w akademiku

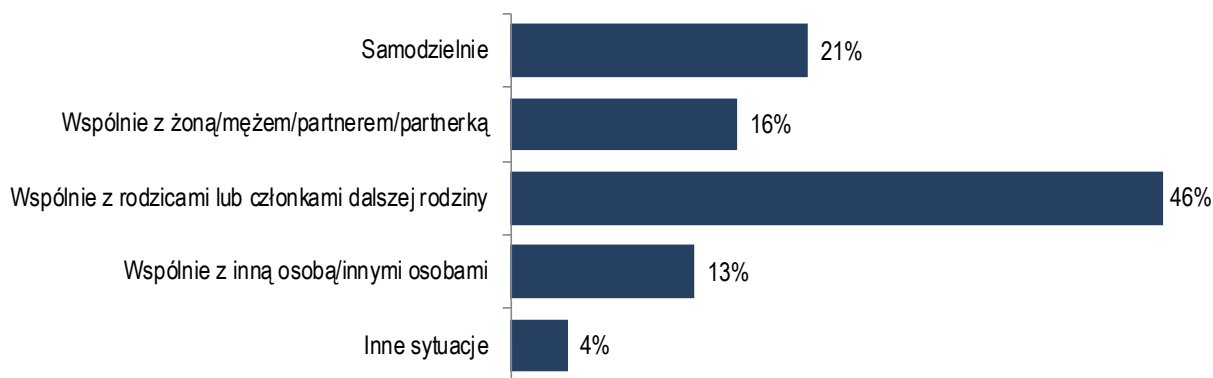

Uwaga: 100% to osoby, które wynajmują mieszkanie lub pokój (N=1939)

Warto jeszcze zauważyć, że osoby, które bezskutecznie ubiegały się o miejsce w akademiku obecnie (w momencie badania) częściej wynajmują pokój niż mieszkanie. Wśród pozostałych studiujących jest inaczej – wynajmowanie mieszkania jest częstszym wyborem niż wynajmowanie pokoju.

Koszty wynajęcia i utrzymania mieszkania lub pokoju są najczęściej pokrywane wspólnie przez osobę studiującą i jej rodzinę. Co piąty badany pokrywa te koszty samodzielnie, a kolejne 16% – wspólnie z partnerami życiowymi.

Rysunek 6.5. Kto ponosi koszty wynajmu mieszkania lub pokoju

Blisko 70% wynajmujących nieruchomości ma poczucie stabilności swojej sytuacji mieszkaniowej, w tym 21% – „zdecydowanie”, a 48% – „raczej”. Częściej o stabilności mówili wynajmujący mieszkania (72%) niż wynajmujący pokoje (63%). Warto też zwrócić uwagę na to, że około 18% wynajmujących nie miało podpisanej umowy najmu, przy czym częściej dotyczyło to wynajmujących pokój (22%) niż mieszkanie (15%). Większość umów to

zwykle umowy na czas określony (69%), wyraźnie rzadziej zawierano umowy najmu okazjonalnego (26%), a ok 5% zaznaczyło „inne umowy”.

6.1.1. Sytuacja mieszkaniowa z perspektywy swobodnych wypowiedzi osób studiujących

W ankiecie było tzw. pytanie otwarte o sytuację mieszkaniową, w odpowiedzi na które osoby uczestniczące w ankiecie mogły ustosunkować się do kwestii, które same uważają za ważne w związku ze swoją sytuacją mieszkaniową. Na zapisanie swojego komentarza zdecydowało się około 17% badanych.

Główne wątki wypowiedzi były następujące:

- 1) **Odległość miejsca zamieszkania od miejsca nauki.** Z odległością wiąże się czas dojazdu, ale także – cena jaką trzeba płacić za ewentualne wynajmowanie nieruchomości. Wątek odległości i czasu dojazdu był poruszany dosyć często.
- 2) **Stosunki międzyludzkie z domownikami** – głównie w kontekście mieszkania z rodzicami lub dalszą rodziną. Osoby znajdujące się w takiej sytuacji niekiedy wspominały, że z rodzicami układa im się niezbyt dobrze i chętnie by się wyprowadzili, ale fakt, że rodzice mieszkają w Warszawie wyklucza możliwość ubiegania się o miejsce w akademiku. Problemy z domownikami miewają też, naturalnie, osoby wynajmujące mieszkania wspólnie lub dzielące pokój w akademiku. Te również pojawiały się w wypowiedziach.
- 3) **Wielkość zajmowanych mieszkań** – niewystarczająca przestrzeń do życia i nauki. Zagadnienie to pojawiało się zarówno w kontekście mieszkania w akademiku, jak w wynajętej kawalerce zamieszkiwanej przez więcej niż jedną osobę.
- 4) **Korzystanie z BUW oraz bibliotek wydziałowych jako miejsca do nauki.** Z jednej strony pozytywnie oceniano fakt, że BUW jest otwarty całodobowo, z drugiej – w wielu wypowiedziach pojawiała się krytyka obowiązku korzystania z szatni i zakazu wnoszenia czegokolwiek poza wodą. Brakuje tam też miejsc do pracy grupowej, gdzie można swobodnie dyskutować nie przeszkadzając innym.
- 5) **Świadomość uprzywilejowanej pozycji osób, które mają mieszkanie lub stać je na wynajmowanie w miarę komfortowego mieszkania.** Osoby, które były w takiej sytuacji podkreślały często, że zdają sobie sprawę ze swojej szczególnej sytuacji i bardzo ją doceniają. Niekiedy z konstatacji tego uprzywilejowanego statusu wynikały oczekiwania, że uczelnia zajmie się w jakiś sposób tymi studentami, których nie stać na wynajmowanie mieszkania.

Oto wybrane cytaty z odpowiedzi na pytanie otwarte:

Mieszkam z 3 osobami w mieszkaniu, koszty utrzymania są dość spore, gdyby nie stypendium rektora byłoby ciężko wyżyć. BUW pozwala mi na spokojną naukę, jest to miejsce, gdzie nikt nie przeszkadza, całe szczęście, że jest całodobowy, bo mogę tam iść jak nie jestem w stanie się skupić w domu. Brakuje mi pomieszczeń na wydziale do nauki wspólnej jak piszę artykuły ze znajomymi, w domu nie mam drugiego biurka by ktoś obok mnie usiadł, a BUW średnio nadaje się do pracy grupowej, bo kabiny nauki wspólnej trzeba rezerwować, a wiadomo, że nie będę dyskutował w miejscu, gdzie inni chcą się uczyć.

Chcę zaznaczyć, że jestem osobą uprzywilejowaną, jeśli chodzi o wynajem mieszkania, ponieważ jestem na utrzymaniu pracujących rodziców. Gdybym musiała utrzymywać się sama lub otrzymywałabym niewielkie wsparcie rodziców moje wyniki w nauce, stan psychiczny, komfort życia, plany na przyszłość itd. drastycznie by się pogorszyły i uważam, że NOWE AKADEMICKI TO ABSOLUTNA PODSTAWA PODSTAW!!!! I żądam tego, wraz z innymi studentkami i studentami, od władz naszej uczelni.

Wynajmuję mieszkanie w Warszawie, gdyż komfort życia w akademiku był dla mnie ciężki do codziennego funkcjonowania. Być może niefortunnie trafiłam na współlokatorki. Jedna z nich po wielu napisanych skargach wspólnie z pozostałymi współlokatorkami, została przeniesiona do innego segmentu. Trwało to jednak kilka miesięcy a sytuacja była na tyle ciężka, że pracownicy administracji odradzali nam nawet trzymanie jakichkolwiek swoich rzeczy w części wspólnej, a dzielącą z tą osobą współlokatorka bała się przebywać z nią w pokoju (w nocy również nie czuła się bezpiecznie). Taka sytuacja utrzymywała się kilka tygodni zanim otrzymałyśmy wsparcie. Standard akademików również nie jest w najlepszej kondycji, nie pozwalają na życie w komfortowych warunkach. Ceny mieszkań w Warszawie są bardzo wysokie i aktualnie wizja wynajmu jest kłopotliwa. Aby utrzymać się w Warszawie na pewnym poziomie i korzystać z życia (np. spotkać się ze znajomymi) podejmowałam pracę.

Mieszkam z mamą ze względu na brak funduszy na wynajęcie mieszkania/pokoju samemu. Ze względu na nasze relacje jest to dla mnie bardzo trudne i nie stwarza dobrych warunków do nauki czy po prostu odpoczynku.

W DS3 na Kickiego 9 pokój nauki jest słabo wyposażony: krzesła są bardzo niewygodne, lampy często się psują, nie ma możliwości podłączenia się z laptopem przy każdym stanowisku. W pokoju meble są bardzo w porządku, poza biurkiem i krzesłem, które są koszmarne niewygodne. Trudno uczyć się w pokoju z inną osobą, ale się tego w akademiku nie przeskoczy.

Najem w Warszawie jest drogi, obowiązują "konkursy na współlokatorów" króluje patodeweloperka i wynajem z drugiej ręki. Czas dojazdu do uczelni jest ważny. Jeśli ktoś "nagle" nie dostanie miejsca w akademiku to może mieć problem ze znalezieniem mieszkania, jeśli długo czekał na decyzję władz uczelnianych. Czasami w starszych mieszkaniach lub akademikach są uciążliwe awarie np. wody.

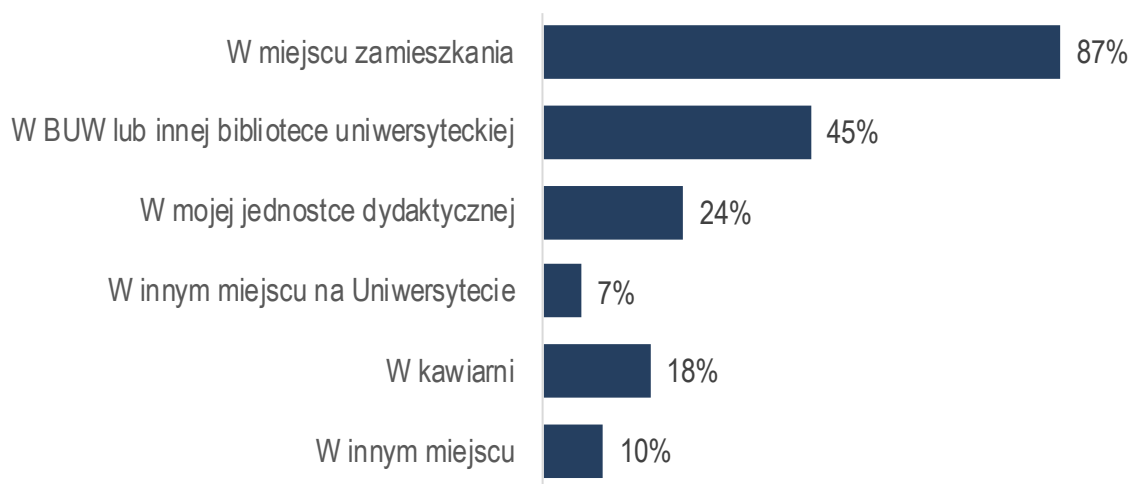
Mieszkam w Warszawie, ale daleko od centrum, kampusów i z kiepskim dojazdem - dojazd na mój wydział zajmuje mi ponad godzinę. Co z tego, że jestem w administracyjnych granicach Warszawy? I tak jest lepiej niż było, bo zdarzało mi się jeździć 2h w jedną stronę - z Białołęki, więc z Warszawy, więc nie mam szans na akademik (dochody na osobę też są wyższe niż próg stypendium, bo jesteśmy dwie, ja i mama, i mama ma 2 etaty, a ja dorabiam). W takich warunkach - 3-4h dziennie na dojazdy!!! nie da się uczyć, nawiązywać kontaktów, angażować w koła naukowe, uczestniczyć w spotkaniach, zwłaszcza popołudniowych czy wieczornych.

6.2. Warunki do nauki w miejscu zamieszkania

Jedną z ważnych funkcji mieszkania jest zapewnienie warunków do nauki, czy też szerzej – pracy intelektualnej, dlatego nic dziwnego, że niemal wszyscy badani wskazali miejsce zamieszkania jako to, w którym najczęściej uczą się lub pracują umysłowo. Z drugiej strony jednak, pojawiały się i takie opinie (w odpowiedziach na pytania otwarte), że przygotowanie się do zajęć i egzaminów – to praca, a miejsce do pracy powinna im zapewnić uczelnia. Mieszkanie jest miejscem relaksu. Szczególnie klarownie tę myśl wyraziła jedna z osób wypełniających ankietę w języku angielskim.

Dość popularnym miejscem do pracy okazały się także uniwersyteckie biblioteki, choć np. BUW krytykowano za to, że wprowadził obowiązek korzystania z szatni, przez co tworzą się kolejki i zupełnie nie daje się wpaść tam „na chwilę”.

Rysunek 6.6. Miejsca, w których osoby studiujące najczęściej uczą się lub zajmują pracą umysłową

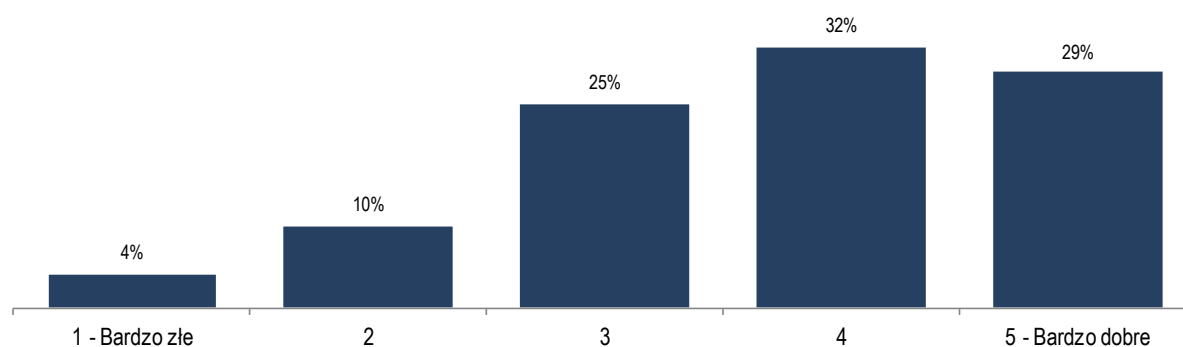

Uwaga: Suma odsetków przekracza 100%, gdyż można było wskazać więcej niż jedno miejsce

Osoby uczestniczące w badaniu na ogół oceniały pozytywnie swoje warunki do pracy umysłowej w miejscu zamieszkania, a jedynie 14% uznało, że warunki są złe lub bardzo złe (Rys. 6.7.). Warto jednak zauważyć, że nawet w tej grupie ponad połowa wskazywała miejsce zamieszkania jako swoje zwykłe miejsce do nauki czy pracy umysłowej. Częstość wskazywania wymienionych tu miejsc do nauki praktycznie nie była zróżnicowana w zależności od tego, czy ktoś mieszkał w akademiku, czy w innym miejscu.

Stwierdziliśmy niewielką zależność skłonności do pracy umysłowej w domu od opinii w sprawie tego, czy współmieszkańcy przeszkadzają, czy nie przeszkadzają w nauce. Otóż, osoby, które stwierdziły, że współmieszkańcy przeszkadzają im „zdecydowanie” (było prawie 13% takich badanych) wyraźnie rzadziej niż inne wskazywały miejsce zamieszkania jako miejsce, w którym pracują umysłowo. W tej grupie tylko 69% wskazało miejsce zamieszkania, a w pozostałych grupach odsetek ten wyraźnie przekraczał 80%.

Rysunek 6.7. Ocena warunków do nauki w miejscu zamieszkania

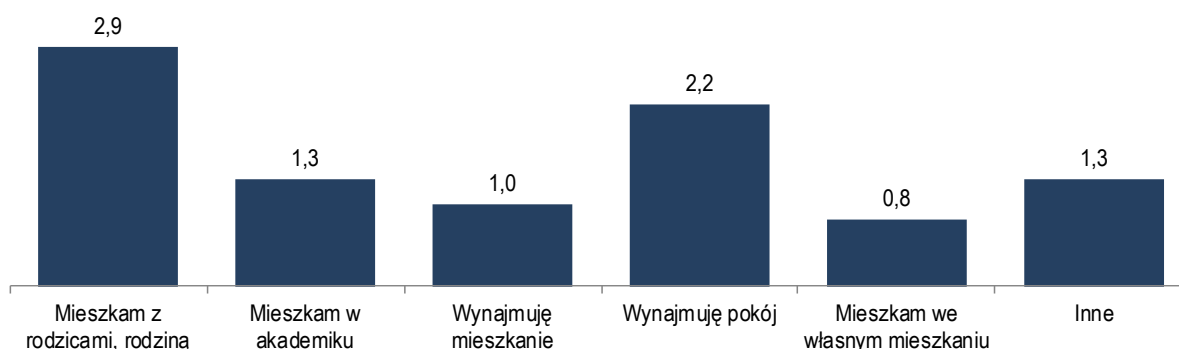

Jak nietrudno się domyślić, z warunków do nauki najczęściej byli zadowoleni ci, którzy mieszkali we własnym mieszkaniu (aż 54% z nich uznało te warunki za „bardzo dobre”), a najrzadziej – mieszkańcy akademików (tylko 14% ocen „bardzo dobrych”, a 23% oceniło warunki jako „złe” lub „bardzo złe”).

Ocena warunków do nauki była negatywnie skorelowana z liczbą osób na stałe mieszkających z badanymi, ale związek ten nie był bardzo silny (współczynnik korelacji Spearmana wyniósł -0,19).

Liczba współmieszkańców kształtowała się różnie w zależności od rodzaju miejsca zamieszkania, co prezentujemy na wykresie. Osoby mieszkające we własnym mieszkaniu często mieszkały same (stąd średnia liczba współmieszkańców mniejsza od 1). Podobnie było z wynajmującymi mieszkanie, choć tu już częściej zdarzało się wspólne wynajmowanie przez co najmniej 2 osoby (średnia liczba współmieszkańców wśród wynajmujących mieszkanie wynosiła 0,97, na wykresie zaokrąglono do 1).

Rysunek 6.8. Średnia liczba współmieszkańców w zależności od sytuacji mieszkaniowej

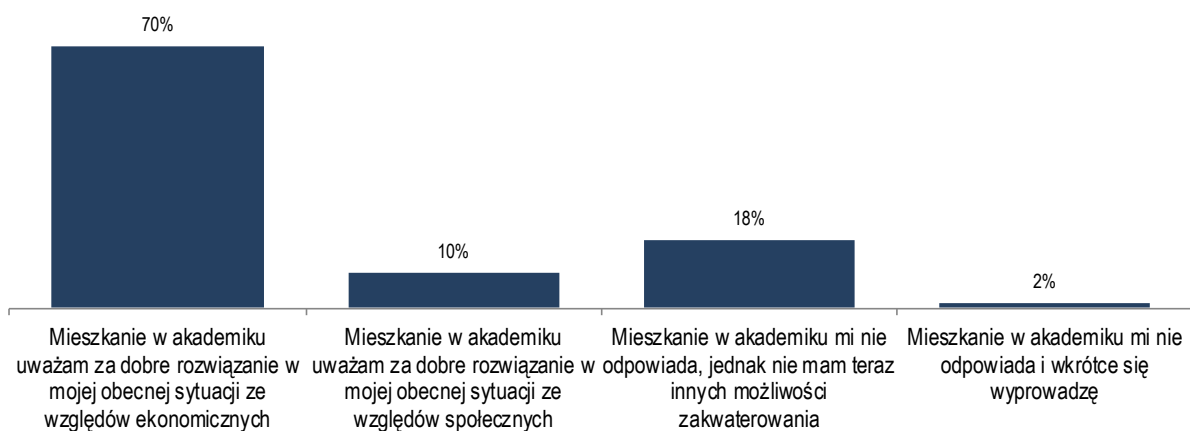

6.3. Akademiki – ocena standardu

Osoby mieszkające w akademiku były pytane o przyczyny takiego wyboru, a następnie miały scharakteryzować swoje miejsce zamieszkania ze względu na ogólny standard i czystość.

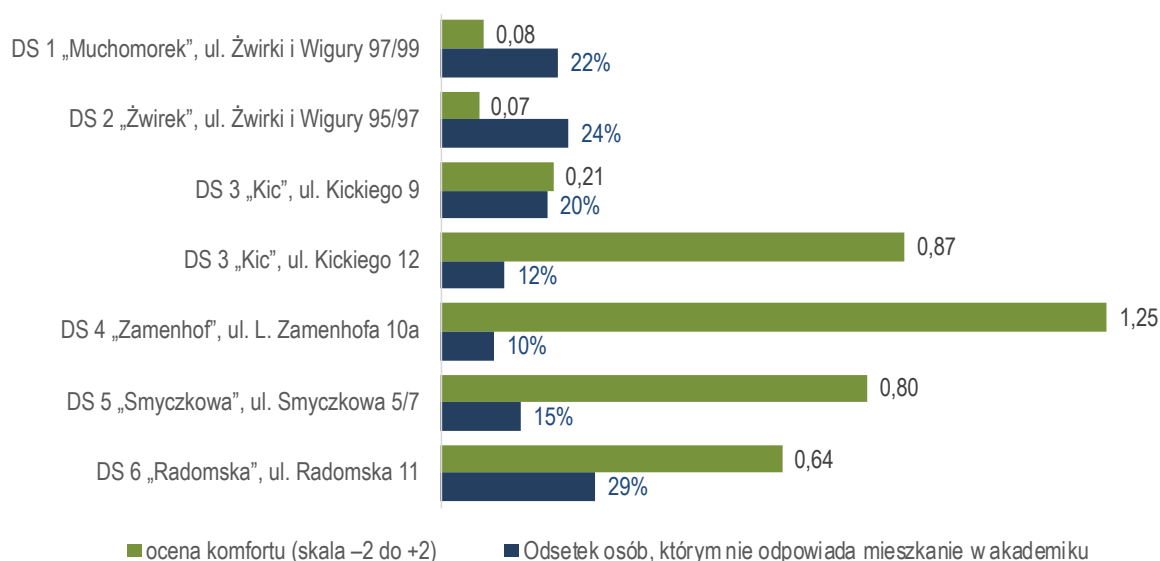
Okazało się, że główną motywacją do mieszkania w akademiku były względy ekonomiczne (wskazało je 70% mieszkańców akademików), a nie społeczne (wskazane tylko przez 10%). Jedna na pięć osób mieszkających w akademiku w momencie badania nie była zadowolona z tej sytuacji, ale tylko 2% wskazało, że zamierza się wkrótce wyprowadzić.

Rysunek 6.9. Argumenty na rzecz mieszkania w akademiku

Średnia ocena komfortu zamieszkiwania w akademiku wynosiła 0,45 na pięciostopniowej skali od -2 do +2. Dodatnia wartość tej średniej wskazuje, że więcej osób wystawiło oceny pozytywne niż negatywne: bardzo niski lub niski komfort wskazało 21%, a wysoki lub bardzo wysoki – 56%. Pojawiły się jednak znaczne różnice w ocenach między poszczególnymi akademikami, co pokazuje rys. 6.10. Widać na nim również to, że niska ocena komfortu idzie w parze z częstością pojawiania się opinii „mieszkanie w akademiku mi nie odpowiada”.

Rysunek 6.10. Średnie oceny komfortu poszczególnych akademików należących do UW oraz odsetek niezadowolonych z mieszkania w akademiku

Jak wspominaliśmy, mieszkańcy akademików zostali poproszeni o bardziej szczegółową ocenę stanu technicznego i standardu wyposażenia ich pokoi oraz części wspólnych akademików, w których mieszkają. Ze względu na znaczne zróżnicowanie ocen wśród mieszkańców poszczególnych akademików, rezygnujemy z prezentowania ocen zbiorczych. Pokazujemy je osobno w odniesieniu do każdego ocenianego akademika. Skala ocen: od 1 „zdecydowanie nie zgadzam się”, do 5 „zdecydowanie zgadzam się”.

Tabela 6.2. Średnie oceny standardu technicznego i wyposażenia akademików

	DS 1	DS 2	DS 3 Kickiego 9	DS 3 Kickiego 12	DS 4	DS 5	DS 6
Mój pokój jest wystarczająco duży	2,6	2,9	3,9	3,4	3,6	3,5	2,5
W moim pokoju są wszystkie niezbędne sprzęty	2,9	2,9	3,3	3,4	3,9	3,6	3,4
Wyposażenie pokoju zapewniane przez akademik jest dobrej jakości	2,7	2,7	2,8	3,7	3,8	3,5	3,1
Mój pokój jest w dobrym stanie technicznym	3,1	2,9	3,4	4,1	4,1	4,0	3,2
Stan techniczny infrastruktury wspólnej (wspólne sanitariaty, pralnia itp.) jest dobry	3,1	3,2	3,2	3,6	3,4	3,2	3,5
Czystość infrastruktury wspólnej (wspólne sanitariaty, pralnia itp.) jest wystarczająca	2,8	3,1	3,2	3,6	4,0	3,2	3,9

Średnia na pięciopunktowej skali, na której 1 oznacza „zdecydowanie nie zgadzam się”, a 5 – „zdecydowanie zgadzam się”

Mieszkańcy akademików mieli możliwość odpowiedzi na pytanie otwarte o oczekiwania względem akademików. Z tej możliwości skorzystało blisko 38% mieszkańców. Ich wypowiedzi koncentrowały się głównie na wielkości pokoi i stanie wyposażenia –

wspominano o starych i niezbyt dobrej jakości meblach, niewystarczającej liczbie półek na książki i bardzo niewygodnych krzesłach. Oto jedna z wypowiedzi, którą można uznać za dosyć typową.

Cena za akademik jest przystępna, jednakże brakuje niektórych sprzętów technicznych, np. palniki czasami nie działają, na każdym piętrze powinna znajdować się kuchenka mikrofalowa. W miejscach wspólnych (kuchnie, łazienki) nierzadko panuje brud, ale jest to wina studentów - pomieszczenia są codziennie czyszczone.

Narzekano także na hałas, szczególnie nieprzestrzeganie ciszy nocnej oraz palenie papierosów, czyli niewystarczająco stanowcze egzekwowanie zakazu palenia (*Jeśli chodzi o sam Żwirek to niestety jest to miejsce głośne, że słabą możliwością na wyciszenie się w pokoju; [chciałbym] by był całkowity zakaz palenia papierosów wewnątrz akademika*).

Jedna z osób badanych zwróciła też uwagę na to, że nie jest dobrze, kiedy w akademiku mieszkają sami cudzoziemcy i nie ma w nim Polaków, bo wtedy powstaje tendencja do tworzenia się gett narodowych (*...brakuje w nich polskich studentów, co nie sprzyja integracji, bo tworzą się narodowościowe grupki*). Uwagi dotyczące dużej (czasem „zbyt dużej”) liczby cudzoziemców przewijały się w kilkunastu wypowiedziach, np. *Mieszkam kilka lat w akademiku i nie mam tu praktycznie znajomych (może to też wynikać ze zbyt dużej liczby obcokrajowców)*.

Wysokość opłat za akademik w większości uznano za uzasadnioną. Taką opinię wyraziło 71% mieszkańców. Co jedenasty (9%) uznał opłaty za nieuzasadnione, a 20% nie miało w tej sprawie zdania.

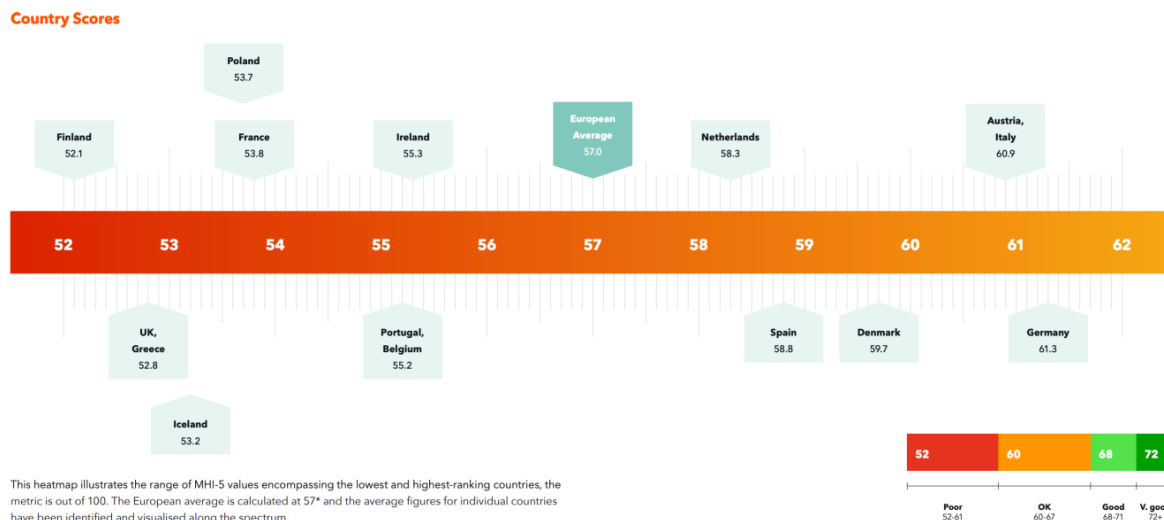
6.4. Sytuacja mieszkaniowa studentów – Polska na tle Europy

Na zakończenie tego rozdziału prezentujemy dane zebrane przez różne instytucje badawcze pozwalające na porównanie sytuacji mieszkaniowej polskich studentów do sytuacji ich koleżanek i kolegów z innych krajów należących do Unii Europejskiej.

Badacze zajmujący się tym zagadnieniem dostrzegają, że sytuacja mieszkaniowa ma wpływ także na inne ważne aspekty funkcjonowania osób studiujących, takie jak ilość posiadanego wolnego czasu, dobrostan psychiczny, a nawet szerzej na kwestie zdrowotne, a to z kolei przekłada się na efekty kształcenia. O badaniach tych zagadnień w różnych krajach Unii

Europejskiej można przeczytać m.in. w raporcie The Class Foundation⁶ (badaniami objęto 40 krajów, ale tylko dla 11 z nich wyniki można uznać za miarodajne ze względu na liczbę uzyskanych odpowiedzi. Poniższy wykres pokazuje, że Polska znajduje się wśród krajów z raczej kiepskimi wynikami wskaźnika MHI-5 (Mental Health Inventory) wśród osób studiujących.

Rysunek 6.11. Porównanie krajów europejskich pod względem wartości wskaźnika MHI-5 wśród osób studiujących

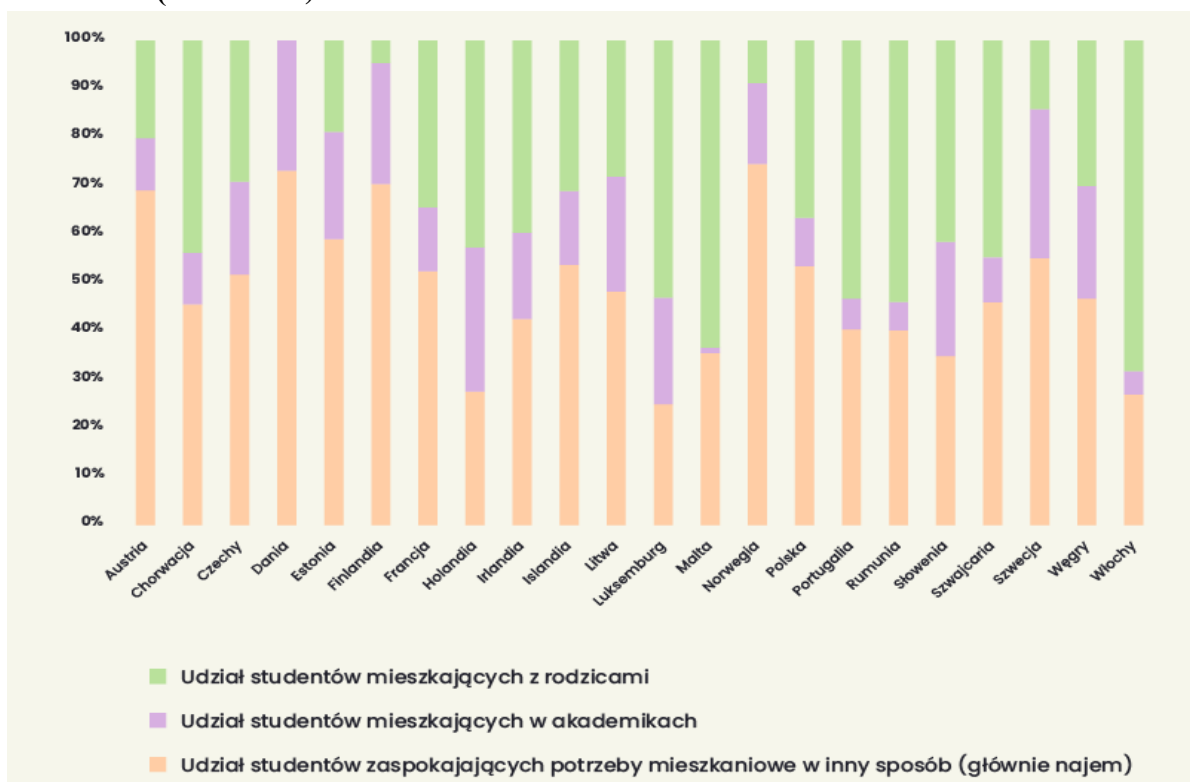
Źródło danych: Badanie The Class Foundation, <https://wonkhe.com/blogs/what-is-the-rest-of-europe-doing-about-student-housing> – dostęp 8.07.2024

W wielu krajach europejskich do rozwiązywania problemu zakwaterowania studentów podchodzi się systemowo, na szczeblu ogólnopaństwowym, np. próbując ustawowo regulować ceny najmu albo dofinansowując budownictwo tanich mieszkań na wynajem w ośrodkach uniwersyteckich. Zwięzły przegląd różnych podejść do rozwiązania tych problemów w krajach europejskich prezentuje cytowany już portal „Wonkhe” w materiale pt. „Co reszta Europy robi w sprawie mieszkań studenckich?”⁷.

⁶ Raport „Student Living Monitor” opublikowano w 2023 r. Jest dostępny na stronie https://assets-global.website-files.com/644412f33896b5075ae4157d/64f817f63a05ffa005dfce79_slm_english.pdf – dostęp 6.07.2024

⁷ <https://wonkhe.com/blogs/what-is-the-rest-of-europe-doing-about-student-housing/> – dostęp 8.07.2024

Rysunek 6.12. Sposób zaspokajania potrzeb mieszkaniowych przez europejskich studentów (2018-2021)

Źródło: <https://rynekpierwotny.pl/wiadomosci-mieszkaniowe/jak-mieszkaja-europejscy-studenci/8872/#akademik-czy-wynajem?-polska-na-tle-innych-panstw> – dostęp 9 lipca 2024.

Warto odnotować, że **Polska wyróżnia się stosunkowo niewielkim odsetkiem osób mieszkających w akademikach, choć jest on większy niż na Malcie, w Portugalii czy we Włoszech.** Eksperti od rynku nieruchomości sądzą jednak, że to się może zmienić w niedalekiej przyszłości ze względu na to, że zaczynają powstawać prywatne akademiki. W Europie Zachodniej tak zwana branża PBSA (Purpose Built Student Accommodation) jest liczącym się segmentem rynku nieruchomości, szczególnie w Wielkiej Brytanii, Niemczech i Szwecji.

7. Źródła utrzymania i sytuacja finansowa

Sytuacja bytowa to ogólne pojęcie, w którego skład wchodzi wiele bardzo różnych aspektów m.in. warunki mieszkaniowe, sytuacja na rynku pracy. Jednak bez wątpienia jej fundamentalnym elementem jest wymiar finansowy. W obecnych warunkach zaspokojenie różnego typu potrzeb wiąże się ściśle z sytuacją materialną - im ona jest lepsza, tym większe są możliwości zaspokojenie różnego rodzaju potrzeb. Z tego powodu w tegorocznym badaniu ankietowym staraliśmy się zgromadzić podstawowe informacje charakteryzujące aspekty sytuacji materialnej osób kształcących się na UW. Do badanych skierowaliśmy więc pytania o źródła utrzymania, ocenę własnej sytuacji finansowej, a także chcieliśmy się dowiedzieć o to, które z wydatków stanowią najbardziej obciążającą pozycję w budżetach studenckich.

Warto dodać, że badanie tego typu zagadnień wymaga zwykle zebrania szeregu szczegółowych informacji o wydatkach oraz dochodach. Taki materiał dopiero umożliwia precyzyjne określenie źródeł dochodów, wielkości kategorii wydatków i oceny sytuacji materialnej⁸. W badaniu ankietowym nie mieliśmy możliwości zastosowania złożonej metodologii pozwalającej na zgromadzenie odpowiednich informacji w związku z tym uzyskane wyniki należy traktować jako dane orientacyjne, z należytą ostrożnością, przybliżające jedynie wyżej wspomniane aspekty sytuacji bytowej osób kształcących się na UW.

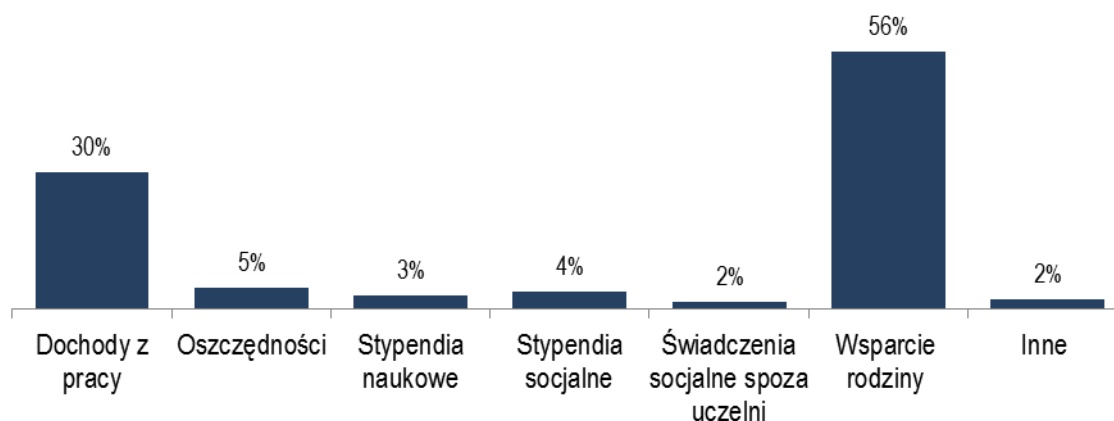
7.1. Źródła utrzymania

W celu ustalenia źródeł utrzymania osób kształcących się na naszej uczelni zadaliśmy respondentkom i respondentom dwa pytania. W pierwszym prosiliśmy o wskazanie głównego źródła utrzymania - badani w tym pytaniu mogli zaznaczyć tylko jedną odpowiedź. W drugim pytaniu o dodatkowe źródła utrzymania, badani mogli zaznaczyć kilka różnych pozycji, jednak na pojawiającej się liście dodatkowych źródeł nie było wskazanego już wcześniej głównego źródła utrzymania.

⁸Szczegółowe badania nad strukturą dochodów i wydatków, sytuacją finansową prowadzone są przy wykorzystaniu skomplikowanych schematów metodologicznych zob. np. Household Budget Surveys in the EU. Methodology and Recommendations for Harmonisation - 2003, Eurostat.

Na podstawie przeprowadzonych analiz można stwierdzić, że **wśród badanych wyraźnie wyróżniają się dwa, główne źródła utrzymania: wsparcie rodziny oraz dochody z pracy.**

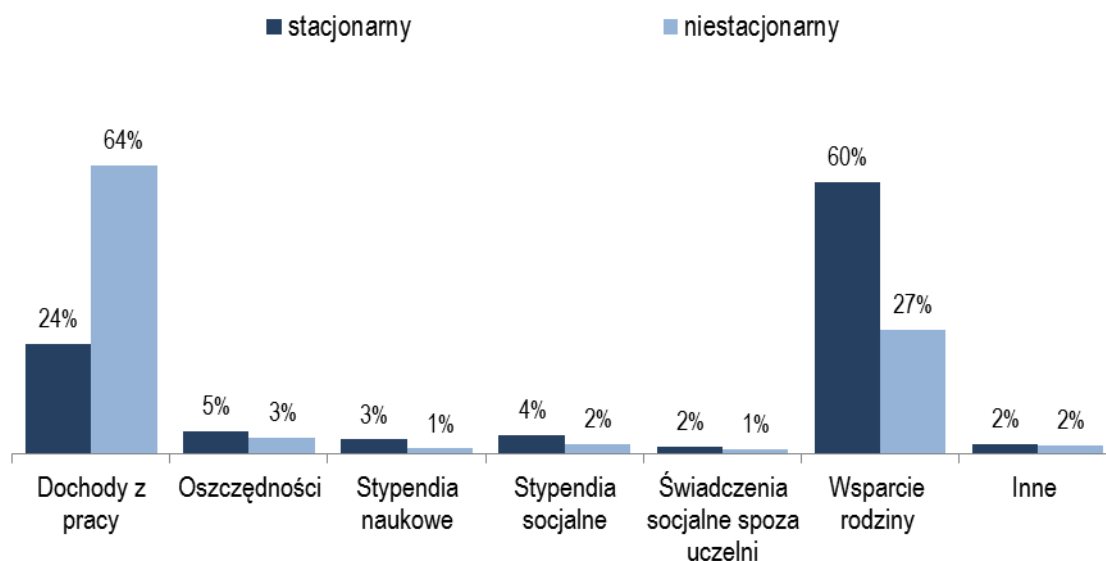
Rysunek 7.1. Struktura badanych wg głównego źródła utrzymania

Ponad połowa osób studiujących korzysta z finansowego wsparcia rodziny. Drugą pod względem liczebności, relatywnie dużą kategorią są osoby **utrzymujące się z dochodów z pracy** – zgodnie z deklaracjami dla **30%** dochody z pracy były **głównym źródłem utrzymania**. Pozostałe źródła utrzymania zostały wskazane przez niewielką część respondentów. Choć warto zaznaczyć, że dla zauważalnej części studentek i studentów stypendia stanowiły główne źródło utrzymania - 7% badanych utrzymywało się ze stypendiów (jest to łączny procent utrzymujących się ze stypendium socjalnego i naukowego).

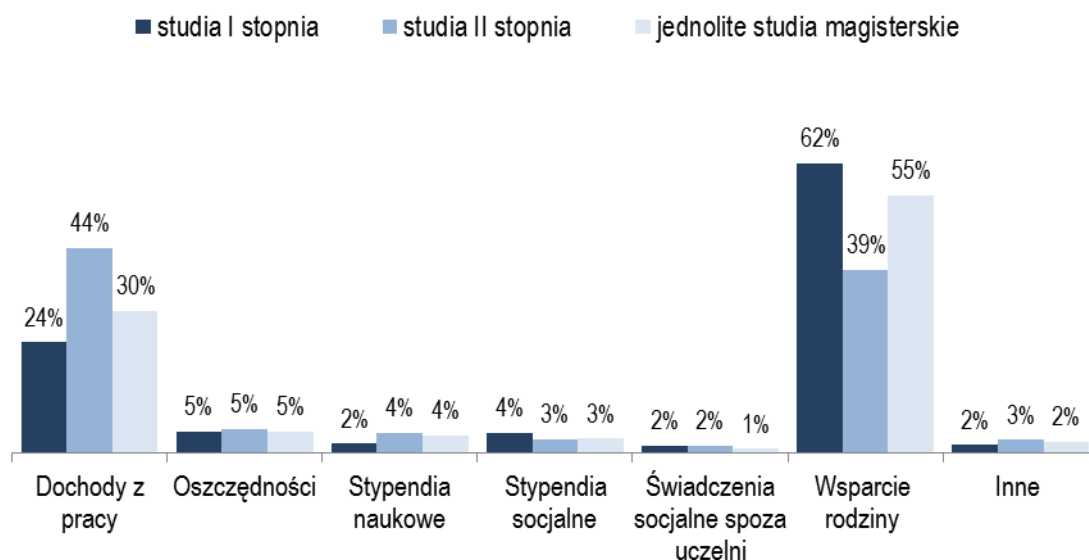
Główne źródło utrzymania było wyraźnie odmienne dla osób kształcących się w trybie stacjonarnym oraz tych, które zdobywają wykształcenie w trybie niestacjonarnym. **Zdecydowana większość studentek i studentów trybu stacjonarnego jako główne źródło utrzymania wskazała wsparcie rodziny** – 60% badanych. Natomiast **wśród osób studiujących w trybie niestacjonarnym przeważały osoby, które utrzymywały się z pracy** – prawie dwie na trzy osoby. Wynik ten nie jest oczywiście zaskoczeniem biorąc pod uwagę fakt, że plan zajęć zwykle poważnie ogranicza osobom studiującym stacjonarnie podjęcie regularnej pracy zarobkowej, podczas gdy na studiach niestacjonarnych jest on tak ułożony, aby nie kolidował z pracą zawodową.

Rysunek 7.2. Struktura badanych wg głównego źródła utrzymania wśród osób kształcących się w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym

Czynnikiem różnicującym główne źródło utrzymania okazał się także poziom kształcenia.

Rysunek 7.3. Struktura badanych wg głównego źródła utrzymania wśród osób studiujących na różnych poziomach kształcenia

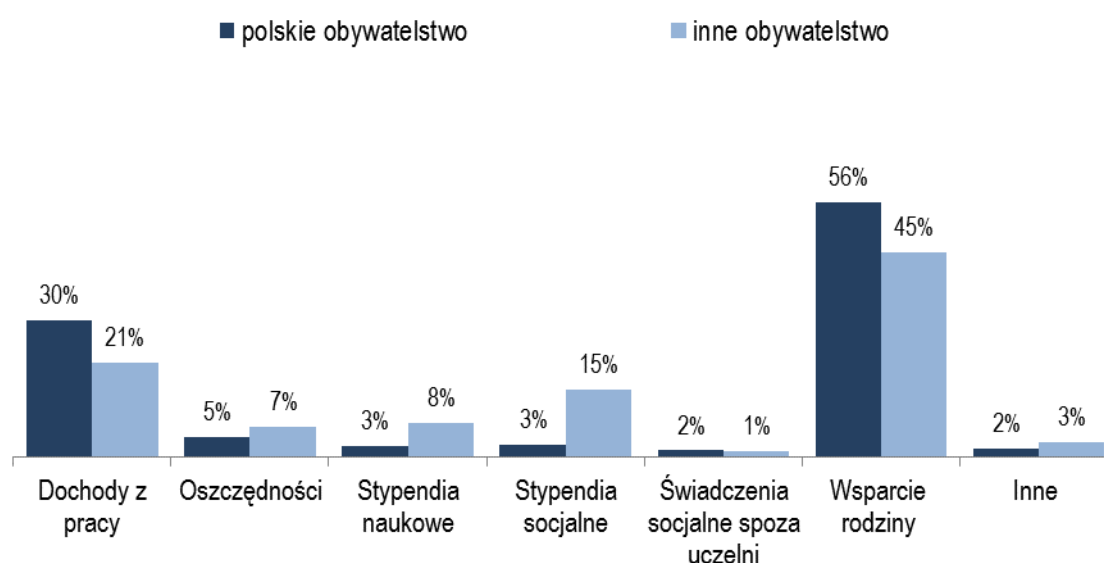

Wśród osób kształcących się na studiach I stopnia oraz na jednolitych studiach magisterskich wyraźnie przeważały osoby, które korzystały ze wsparcia rodzin – była to ponad połowa badanych. Natomiast na studiach II stopnia dominowały osoby, które utrzymywały się z pracy. Wydaje się więc, że osoby kształcące się na wyższym poziomie

studiów starają się podejmować pracę zawodową i dążą do niezależności finansowej, wówczas gdy studenci przede wszystkim I stopnia, wyraźnie częściej korzystają z finansowego wsparcia swoich bliskich.

W świetle analiz okazało się, że cechą różnicującą główne źródła utrzymania było obywatelstwo.

Rysunek 7.4. Struktura badanych wg głównego źródła utrzymania wśród osób różniących się obywatelstwem

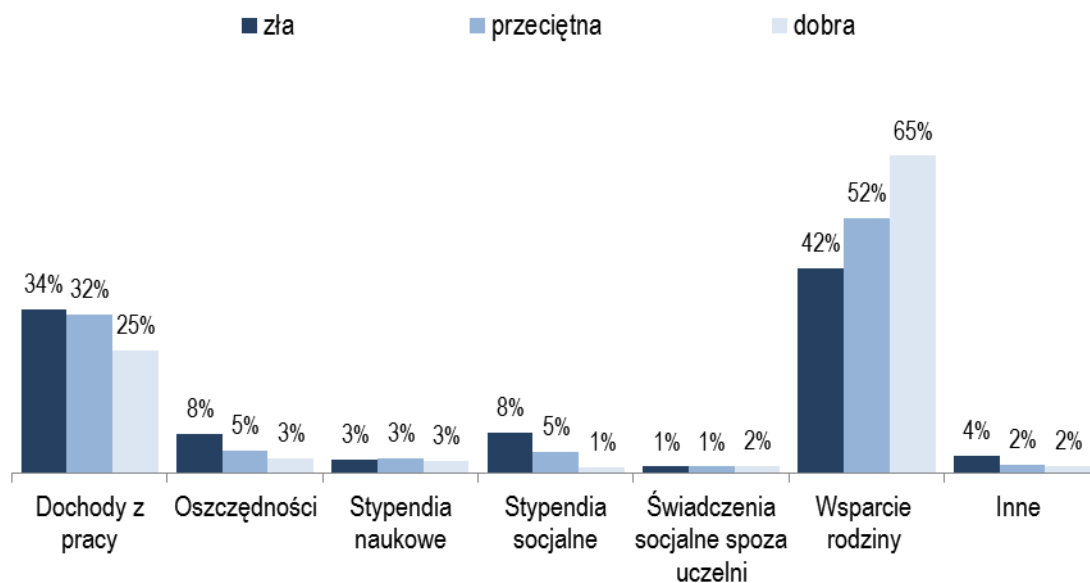

Co prawda zarówno wśród studentek i studentów z polskim obywatelstwem jak i tych, którzy go nie mieli dominowały osoby utrzymujące się dzięki wsparciu rodziny, a w dalszej kolejności były to osoby, które utrzymywały się z dochodów z pracy, to jednak występuje bardzo wyraźna różnica w przypadku udziału tych, którzy utrzymują się z różnego rodzaju stypendiów. W przypadku **obcokrajowców kształcących się na UW blisko jedna czwarta deklarowała, że ich głównym źródłem utrzymania są różnego rodzaju stypendia, podczas gdy wśród studentek i studentów z polskim obywatelstwem frakcja takich osób wyniosła tylko 6%**. Oznacza to że system stypendialny pełni szczególnie ważną rolę dla obcokrajowców zdobywających wykształcenie na UW.

Na podstawie zgromadzonego materiału można także stwierdzić wyraźne różnice w głównych źródłach utrzymania pomiędzy osobami o odmiennej sytuacji finansowej. Wśród wszystkich kategorii badanych wyodrębnionych na podstawie samooceny sytuacji finansowej przeważały takie osoby, które korzystają ze wsparcia finansowego rodziny. Niemniej można dostrzec wyraźną prawidłowość, polegającą na tym, że **wśród osób w lepszej kondycji**

finansowej, znacznie większa frakcja osób może korzystać z pomocy rodziny niż wśród osób w trudnej sytuacji finansowej. Wśród osób mających dobrą sytuację materialną dwie na trzy deklarowały, że środki finansowe pozyskują przede wszystkim od rodziny, podczas gdy w przypadku osób negatywnie oceniających swoją sytuację finansową jedynie 42% wskazało na pomoc bliskich jako główne źródło utrzymania.

Rysunek 7.5. Struktura badanych wg głównego źródła utrzymania wśród osób różniących się samoocena sytuacji finansowej

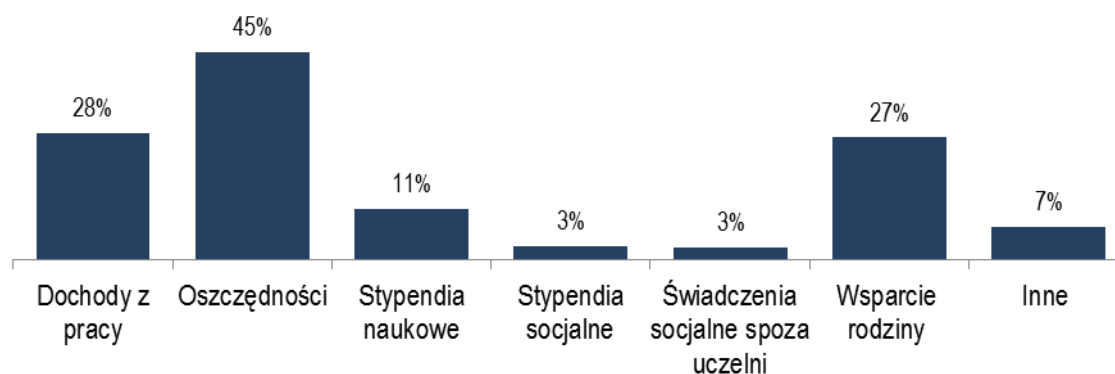
Ponadto widać, że **osoby pozytywnie oceniające swoje położenie finansowe wyraźnie rzadziej niż pozostali jako główne źródło utrzymania wskazywali dochody z pracy.** Może to oznaczać, że osoby mniej zamożne są zmuszone po prostu do podjęcia pracy zarobkowej, z której dochody mogą zrekompensować niedostateczne możliwości wsparcia finansowego przez rodzinę.

Można dostrzec również pewną różnicę między osobami będących w dobrej i złej sytuacji, jeśli chodzi o źródło utrzymania jakim są oszczędności. Wśród osób będących w trudnej sytuacji finansowej aż 8% wskazało na oszczędności jako na główne źródło utrzymania, podczas gdy wśród osób mających dobrą sytuację – tylko dla 3% było to główne źródło utrzymania.

Na podstawie odpowiedzi na pytanie o dodatkowe źródła utrzymania można stwierdzić, że 21% osób badanych nie ma dodatkowych źródeł utrzymania, 43% wskazało jedno dodatkowe źródło, a 36% – więcej niż jedno dodatkowe źródło utrzymania.

Okazało się, że badani najczęściej wskazywali na oszczędności jako dodatkowe źródło utrzymania - 45% wskazań.

Rysunek 7.6. Struktura badanych wg dodatkowych źródeł utrzymania

Stosunkowo często jako dodatkowe źródła wskazywano również dochody z pracy oraz wsparcie rodziny. Warto też zauważyć, że dla co dziesiątej badanej osoby dodatkowym źródłem finansowania potrzeb okazały się stypendia naukowe.

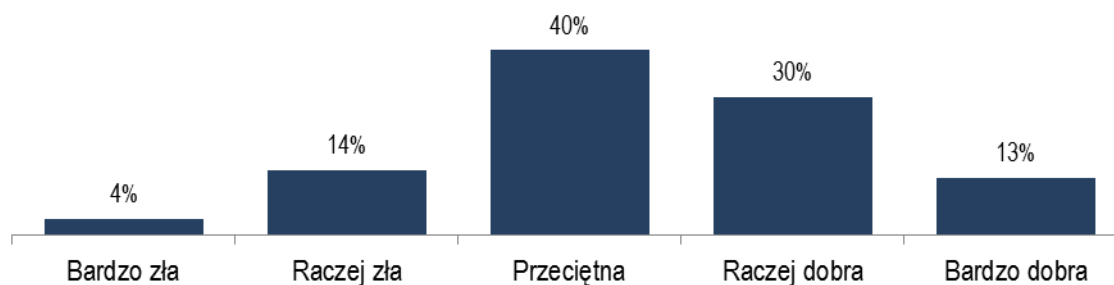
7.2. Sytuacja finansowa

Określenie sytuacji finansowej nie jest zadaniem prostym, choćby dlatego, że poza bieżącymi dochodami w jej kształtowaniu rolę odgrywa także kilka innych cech, takich jak np.: zgromadzone oszczędności, zamożność pozostałych członków rodziny, czy wysokość zobowiązań kredytowych. Dodatkowo sytuacja finansowa może ulegać bardzo dynamicznej zmianie nawet w krótkich okresach. W związku z tym, bardzo często w badaniach sondażowych, do określenia położenia finansowego wykorzystuje się pytanie o samoocenę sytuacji – zakładając, że respondenci będą rzetelnie udzielali odpowiedzi. Tak też postąpiliśmy w badaniu ankietowym – poprosiliśmy osoby badane o ocenę własnej sytuacji finansowej. Odpowiadając na nie badani mogli wybrać z pięciu opcji: bardzo dobra, dobra, przeciętna, zła, bardzo zła.

Osoby studiujące na naszej uczelni najczęściej oceniały swoją sytuację finansową jako przeciętną – tę kategorię odpowiedzi wybrało 40% respondentów i respondentek. Blisko co trzecia osoba oceniła swoją sytuację jako raczej dobrą, a 13% jako bardzo dobrą. A więc **łącznie wśród badanych przeważały osoby które postrzegały swoją sytuację finansową jako lepszą niż przeciętna** – było to 43%. Z drugiej strony łącznie 18% studentek i studentów

stwierdziło, że ich sytuacja jest gorsza niż przeciętna. W tym 14% oceniło swoją sytuację finansową jako raczej złą, a tylko 4% uznało ją za bardzo złą.

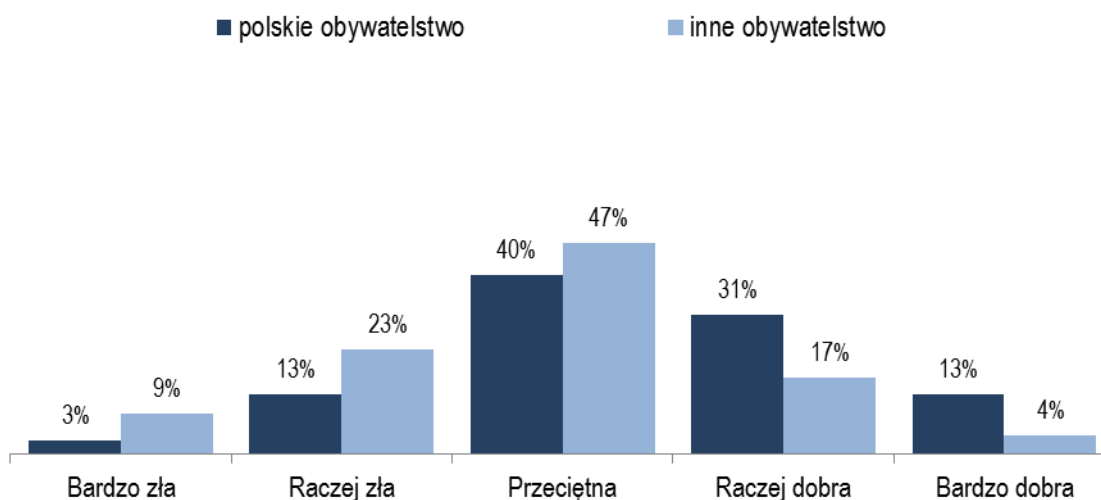
Rysunek 7.7. Struktura badanych wg samooceny sytuacji finansowej

Uzyskane wyniki wskazują zatem, że przeważająca większość osób kształcących się na naszej uczelni nie ma problemów finansowych. Jednakże, z drugiej strony należy pamiętać, iż z trudnościami finansowymi mierzy się co piąta osoba studiującą na UW i dla nich wsparcie ze strony uczelni zapewne ma duże znaczenie.

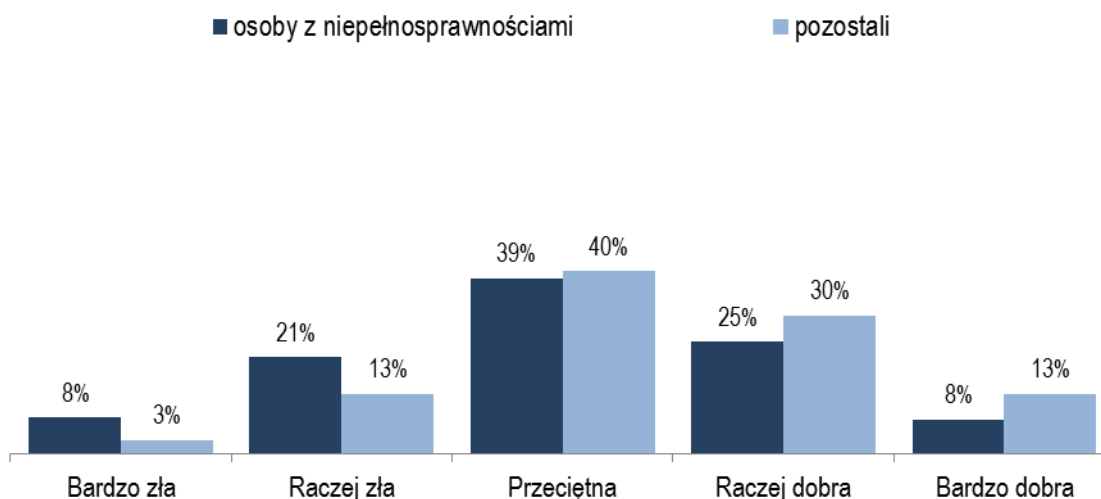
Szczegółowe wyniki analizy pozwalają stwierdzić, że wśród czynników różnicujących samoocenę sytuacji finansowej osób badanych jest obywatelstwo. Zgodnie z danymi przedstawionymi na poniższym wykresie **osoby z polskim obywatelstwem wyraźnie lepiej oceniały swoją sytuację finansową niż obcokrajowcy**. Przykładowo sytuację finansową poniżej przeciętnej wskazało 16% studentek i studentów z polskim obywatelstwem, gdy wśród obcokrajowców analogiczny odsetek był dwukrotnie wyższy. Co więcej można przypuszczać, że niekorzystne położenie finansowe obcokrajowców nie jest tylko przejściowe, gdyż ich możliwości poprawy swojej sytuacji są bardziej ograniczone niż studentek i studentów z polskim obywatelstwem.

Rysunek 7.8. Struktura badanych wg samooceny sytuacji finansowej wśród osób różniących się obywatelstwem

Czynnikiem różnicującym samoocenę sytuacji finansowej była również niepełnosprawność. Osoby z niepełnosprawnościami wyraźnie gorzej oceniały swoją sytuację finansową niż pozostałe osoby objęte badaniem.

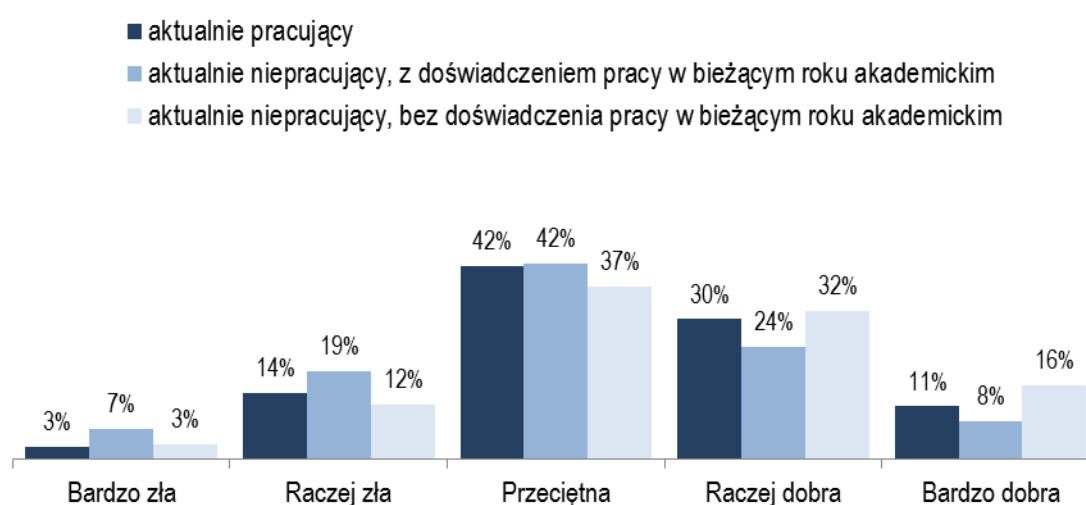
Rysunek 7.9. Struktura badanych wg samooceny sytuacji finansowej wśród osób z niepełnosprawnościami i pozostałych

Przykładowo sytuację finansową jako gorszą niż przeciętna oceniło aż 29% osób z niepełnosprawnościami, zaś wśród pozostałych osób objętych badaniem analogiczny odsetek był blisko dwa razy niższy i wyniósł 16%.

Kolejnym uwarunkowaniem samooceny sytuacji finansowej okazała się aktywność zawodowa. Wśród osób aktualnie niepracujących i bez doświadczeń zawodowych w bieżącym roku akademickim samoocena sytuacji finansowej była najlepsza. Nieco gorzej swoją sytuację oceniły osoby aktualnie pracujące, a najgorzej swoją sytuację oceniały osoby, które w momencie badania nie pracowały, ale miały doświadczenie zawodowe w bieżącym roku akademickim.

Rysunek 7.10. Struktura badanych wg samooceny sytuacji finansowej wśród osób różniących doświadczeniem pracy zawodowej

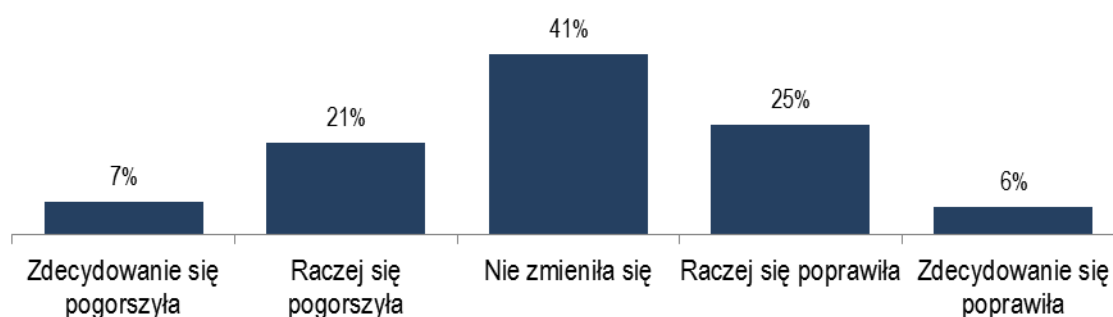

Nasuwa się zatem przypuszczenie, że osoby o korzystnej sytuacji materialnej nie są zmuszone do podjęcia pracy. Natomiast dla osób gorzej sytuowanych dochody z pracy stanowią istotne uwarunkowanie wpływające na postrzeganie własnej sytuacji finansowej. Osoby, które pracują, postrzegają swoją sytuację lepiej niż te, które wcześniej zarabkowały, ale obecnie już nie osiągają dochodów z pracy.

W ostatnich latach dynamicznie wzrastały ceny towarów i usług, co przekładało się na obniżenie siły nabywczej wynagrodzeń i w konsekwencji powodowało spadek poziomu życia wielu rodzin. Te dynamiczne procesy skłoniły nas do zadania badanym pytania o to, jak oceniają zmiany swojej sytuacji finansowej na przestrzeni ostatniego roku. Badane osoby mogły ocenić tę zmianę wybierając jedną z pięciu kategorii: zdecydowanie się pogorszyła, raczej się pogorszyła, nie uległa zmianie, raczej się poprawiła, zdecydowanie się poprawiła.

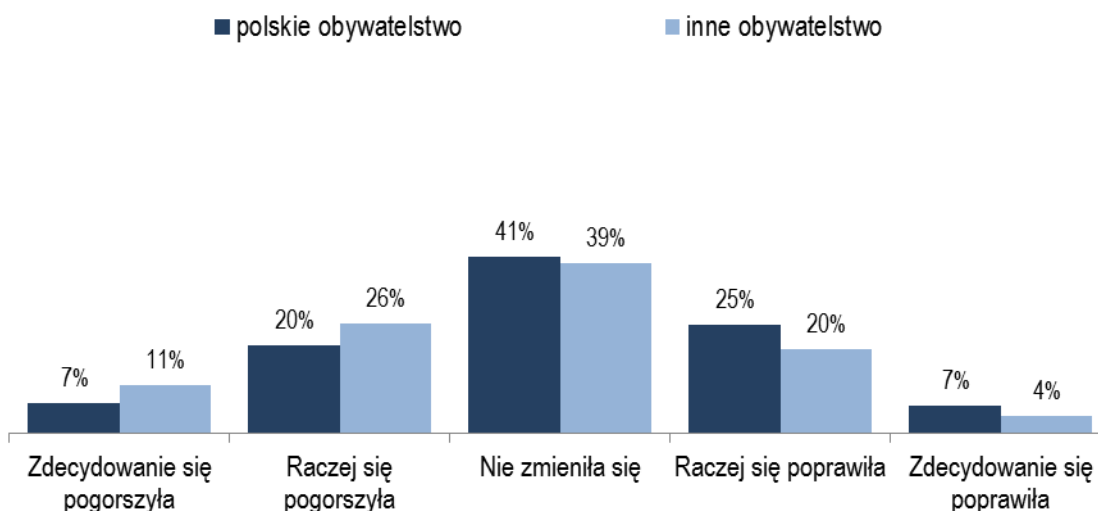
Na podstawie uzyskanych wyników można stwierdzić, że **osoby badane najczęściej deklarowały, że ich sytuacja finansowa nie uległa zmianie w ostatnim roku** – 41%. Z kolei osoby, które twierdziły, że ich sytuacja się poprawiła (połączone kategorie odpowiedzi: raczej się poprawiła i zdecydowanie się poprawiła) nieznacznie przeważały nad tymi, które zmiany swojej sytuacji finansowej oceniły negatywnie (połączone kategorie odpowiedzi: raczej się pogorszyła oraz zdecydowanie się pogorszyła) – różnica między tymi dwoma frakcjami badanych wyniosła jedynie 3 punkty procentowe.

Rysunek 7.11. Struktura badanych wg oceny zmiany swojej sytuacji finansowej w ostatnim roku

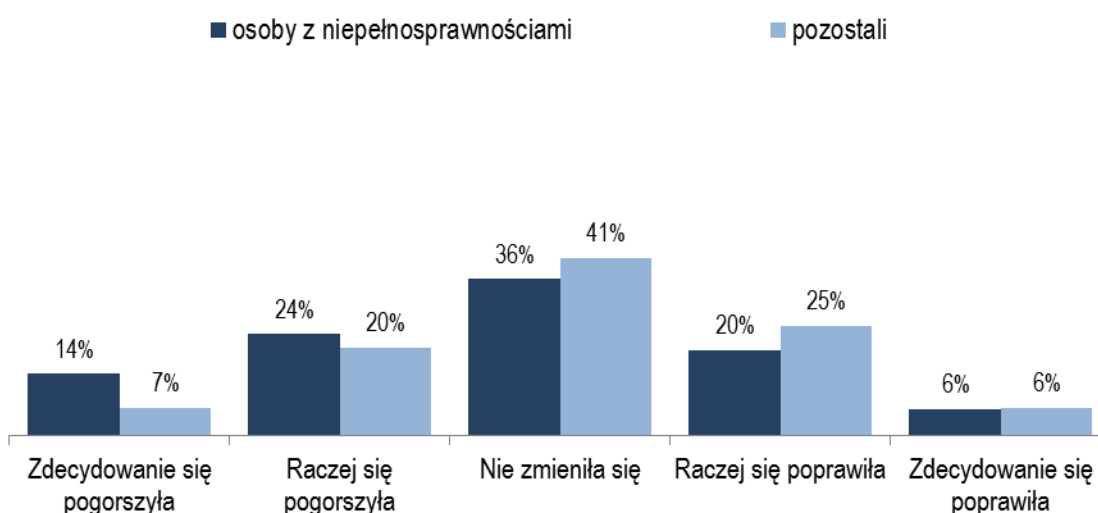
Szczegółowe wyniki analiz pokazały, że pewnym uwarunkowaniem **postrzegania zmiany własnej sytuacji finansowej było obywatelstwo**. Wśród badanych z polskim obywatelstwem odsetek tych, którzy **pozytywnie postrzegali zmiany swojej sytuacji finansowej był wyraźnie wyższy niż wśród obcokrajowców**. Natomiast wśród obcokrajowców można odnotować wyraźnie wyższy odsetek osób, które stwierdziły, że ich sytuacja finansowa zmieniła się w sposób niekorzystny niż wśród studentek i studentów z polskim obywatelstwem.

Rysunek 7.12. Struktura badanych wg oceny zmiany swojej sytuacji finansowej wśród osób różniących się obywatelstwem

Także niepełnosprawność okazała się czynnikiem, który różnicował opinię na temat kierunku zmiany sytuacji finansowej w ostatnim roku. **Wśród osób z niepełnosprawnością przeważały osoby, które twierdziły, że ich sytuacja finansowa zmieniła się w sposób niekorzystny.**

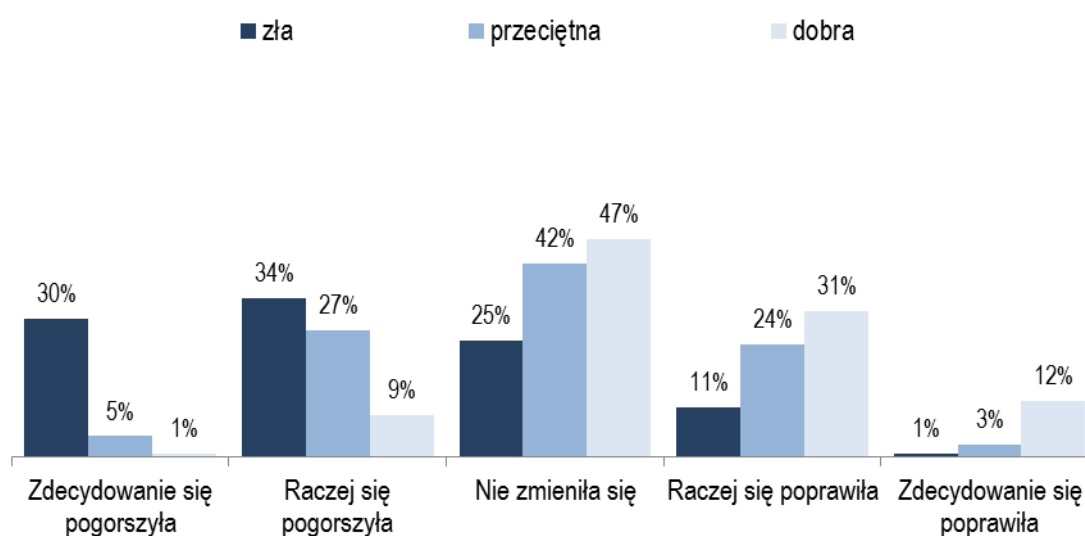
Rysunek 7.13. Struktura badanych wg oceny zmiany swojej sytuacji finansowej wśród osób z niepełnosprawnościami i pozostałych

Natomiast w przypadku pozostałych badanych przeważały osoby, które twierdziły, że ich sytuacja finansowa w ostatnim roku nie uległa zmianie.

Wyniki szczegółowych analiz – przedstawione na poniższym wykresie – ujawniają także wyraźny związek korelacyjny pomiędzy samooceną sytuacji finansowej badanych a oceną zmiany sytuacji finansowej w ostatnim roku⁹. **Im lepiej badani oceniali swoją sytuację finansową, tym częściej uznawali, że w ostatnim roku ich sytuacja finansowa zmieniła się w sposób korzystny.** Przykładowo wśród osób oceniających swoją sytuację finansową jako dobrą 43% badanych twierdziło, że w ostatnim roku ich sytuacja finansowa się poprawiła. Natomiast wśród osób, które oceniły swoje położenie finansowe jako przeciętne frakcja oceniających zmianę jako korzystną wyniosła 27%, a wśród osób znajdujących się w najgorszej sytuacji finansowej podobnego zdania było tylko 12%.

Rysunek 7.14. Struktura badanych wg oceny zmiany swojej sytuacji finansowej wśród osób różniących się samooceną sytuacji finansowej

Z kolei wśród osób oceniających niekorzystnie swoje położenie finansowe 64% badanych uznało, że ich sytuacja się pogorszyła, podczas gdy wśród pozytywnie oceniających własną sytuację finansową niekorzystnie postrzegających zmiany było tylko 10%.

Można też dostrzec związki pomiędzy aktywnością zawodową a oceną zmian w sytuacji finansowej w ostatnim roku.

⁹ Na podstawie zgromadzonego materiału trudno jest rozstrzygnąć o kierunku zależności między tymi cechami.

Rysunek 7.15. Struktura badanych wg oceny zmiany swojej sytuacji finansowej wśród osób różniących doświadczeniem pracy zawodowej

Osoby pracujące najczęściej oceniały zmiany swojej sytuacji finansowej jako korzystne, a najrzadziej takie oceny ferowały osoby niepracujące, które jednak miały doświadczenia pracy w bieżącym roku akademickim. Wśród osób pracujących w okresie badania dominowali ci, którzy zmiany swojej sytuacji finansowej ocenili jako korzystne – 44% badanych. Osoby, które nie wykonywały pracy w ostatnim roku akademickim najczęściej wyrażały opinie, że ich sytuacja finansowa nie uległa zmianie. Zaś osoby, które w okresie badania nie pracowały, ale miały doświadczenia zawodowe w ostatnim roku akademickim najczęściej twierdziły że ich sytuacja uległa pogorszeniu.

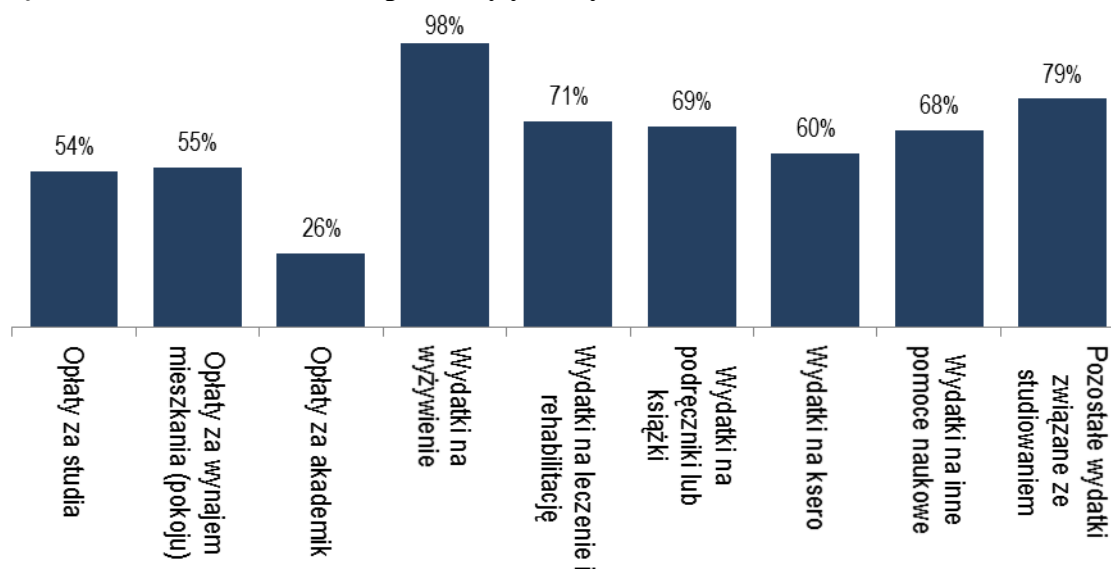
7.3. Oceny wydatków studenckich

Uzupełnieniem sytuacji finansowej osób studiujących na naszej uczelni jest obraz uciążliwości wydatków studenckich. W tegorocznej ankiecie starając się określić, które z wydatków w najwyższym stopniu obciążają budżet osób studiujących zadaliśmy uczestnikom badania pytanie: *W jakim stopniu poniższe kategorie wydatków były obciążeniem dla Pana(i) budżetu w bieżącym roku akademickim?* Respondentki i respondenci oceniali stopień obciążenia budżetu wydatkami na pięciopunktowej skali: od 1 – „w bardzo małym stopniu” do 5 – „w bardzo dużym stopniu”, dodatkowo mogli także zaznaczyć odpowiedź „nie dotyczy”. Oczywiście w ten sposób sformułowane pytanie nie daje możliwości oszacowania wysokości poszczególnych kategorii wydatków, ale pozwala zorientować się, które z wydatków są dla osób studiujących na UW największym obciążeniem.

Omówienie odpowiedzi na powyższe pytanie należy rozpocząć od tego, jaka część badanych deklarowała, że ponosi poszczególne wydatki – wyniki przedstawiamy na poniższym wykresie. Na podstawie deklaracji badanych można stwierdzić, że większość badanych ponosi wydatki uwzględnione w ankiecie - jedynym wyjątkiem były opłaty za akademik.

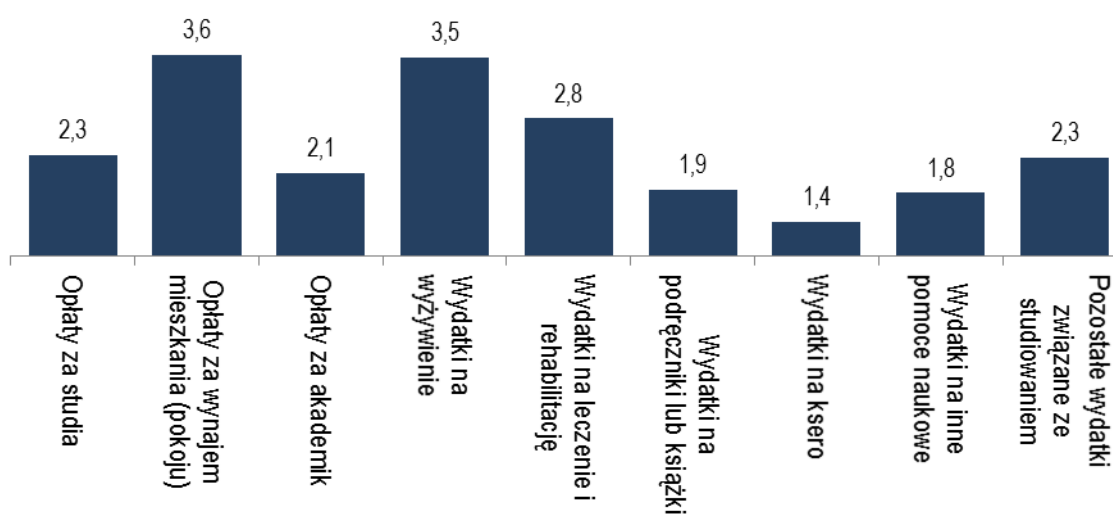
Najczęściej ponoszonymi wydatkami przez osoby studiujące na UW były wydatki na wyżywienie – 98% wskazań oraz pozostałe wydatki związane ze studiami – 79% wskazań. Pozostałe kategorie wydatków były wymieniane przez badanych zdecydowanie rzadziej, a najrzadziej – co jest dość oczywiste - wskazywano na opłaty za akademik - tylko 26% wskazań.

Rysunek 7.16. Procent osób ponoszących wydatki na:

Na podstawie wyników – przedstawionych na poniższym wykresie – można stwierdzić, że **najbardziej obciążającymi dla studenckich budżetów były wydatki związane z wynajmem mieszkania bądź pokoju oraz te ponoszone na wyżywienie** – ocenione zostały one powyżej środka skali. Zdaniem badanych stosunkowo dużym obciążeniem dla budżetu były też ich wydatki związane z leczeniem i rehabilitacją. I dopiero na dalszych miejscach osoby badane lokowały wydatki związane ściśle ze studiami – można dodać, że oceny obciążenia tymi wydatkami dla budżetu były poniżej środka skali.

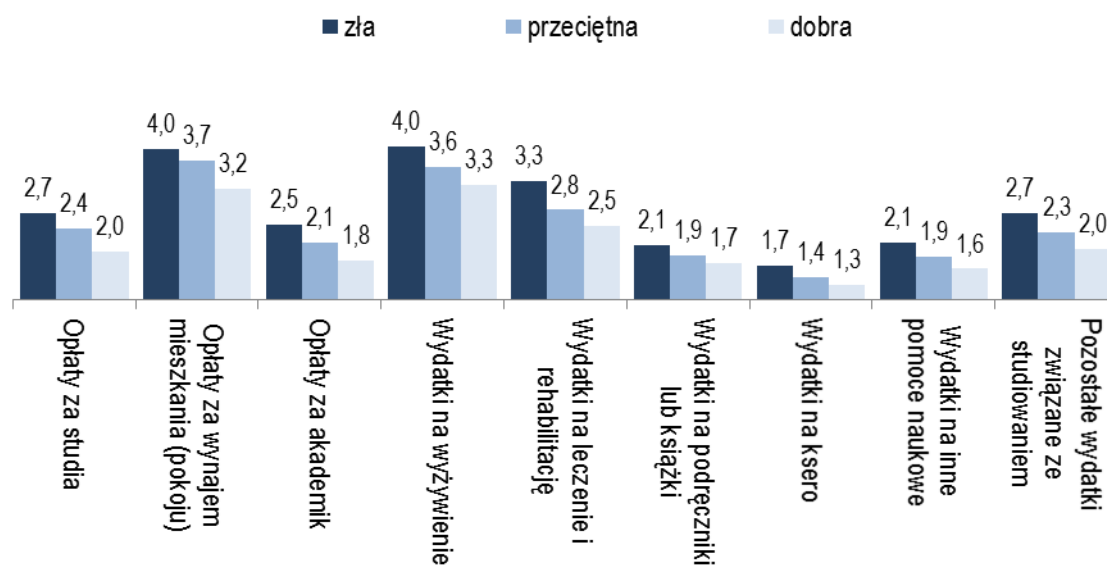
Rysunek 7.17. Oceny* kategorii wydatków pod względem stopnia obciążenia dla budżetu

* średnia dla pięciopunktowej skali: na której 1 oznaczało „w bardzo małym stopniu”, zaś 5 oznaczało „w bardzo dużym stopniu”

Bardzo wyraźnym uwarunkowaniem oceny obciążenia budżetu różnymi rodzajami wydatków okazała się samoocena sytuacji finansowej. **Osoby w gorszym położeniu finansowym oceniały wszystkie kategorie wydatków jako bardziej obciążające dla ich budżetu niż osoby znajdujące się w lepszej sytuacji.**

Rysunek 7.18. Oceny* kategorii wydatków pod względem stopnia obciążenia dla budżetu wg samooceny sytuacji finansowej

* średnia dla pięciopunktowej skali: na której 1 oznaczało „w bardzo małym stopniu”, zaś 5 oznaczało „w bardzo dużym stopniu”

Szczegółowa analiza pokazała, że tryb studiów różnicował oceny wydatków związanych z opłatami za studia. Studenci studiów stacjonarnych, którzy w zasadzie ich nie ponoszą, ocenili obciążenie takimi wydatkami dla budżetu wyraźnie niżej niż studenci studiów niestacjonarnych – dane zostały zamieszczone w Aneksie (zob. tabela A7.1).

Z kolei obywatelstwo w pewien sposób różnicowało oceny wydatków związanych z opłatami za akademik. Obcokrajowcy opłaty za akademik ocenili jako bardziej obciążające niż studentki i studenci z polskim obywatelstwem – dane zostały zamieszczone w Aneksie (zob. tabela A7.2).

Oceny wydatków na leczenie i rehabilitację różnicowała niepełnosprawność – dane zostały zamieszczone w Aneksie (zob. tabela A7.3). Osoby z niepełnosprawnościami tę kategorię wydatków oceniły jako bardziej obciążającą dla ich budżetu niż pozostali badani.

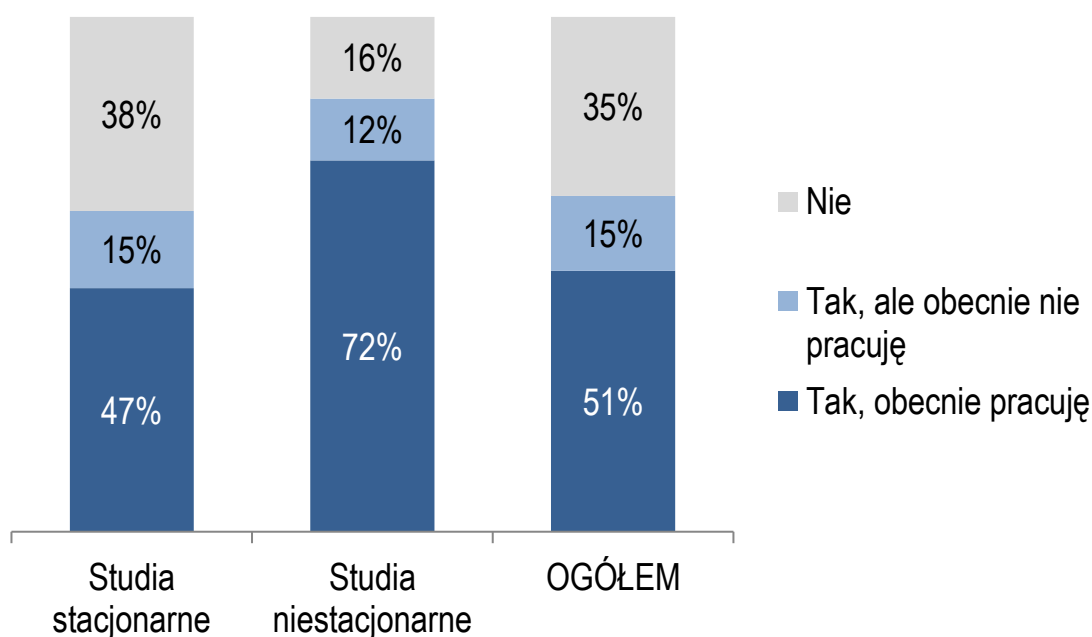
8. Zatrudnienie

Podejmowanie pracy podczas studiów staje się z każdym rokiem coraz powszechniejsze. W wielu przypadkach uznawane jest jako konieczność ze względu na potrzeby socjalno-bytowe albo jako inwestycja w przyszłą karierę zawodową. Rosnąca aktywność zawodowa osób studiujących ma zarazem bardzo duży wpływ na ich funkcjonowanie na uczelni. Dlatego ta tematyka znalazła się w obszernym bloku w niniejszym badaniu.

W tym rozdziale najpierw scharakteryzujemy sposób pracy zarobkowej przez studentki i studentów Uniwersytetu warszawskiego, a następnie przedstawimy wyniki analiz, które naświetlą okoliczności podejmowania przez nich pracy podczas studiów i jej znaczenie dla ich planów na przyszłość. Oprócz generalnego przedstawienia wyników dla ogółu badanych, pokażemy także najsilniejsze i dobrze interpretowalne różnice wskazań pomiędzy różnymi grupami objętymi badaniem. Jedną z kluczowych cech jest tu tryb studiów – wyróżnikiem studiów niestacjonarnych jest często łączenie studiowania z wykonywaniem pracy zarobkowej, intensywniejsze niż w przypadku studiów stacjonarnych. Dlatego tryb studiów jest wykorzystywany jako zmienna różnicująca na początku kolejnych bloków analiz w tym rozdziale.

8.1. Charakterystyka pracy zarobkowej podczas studiów

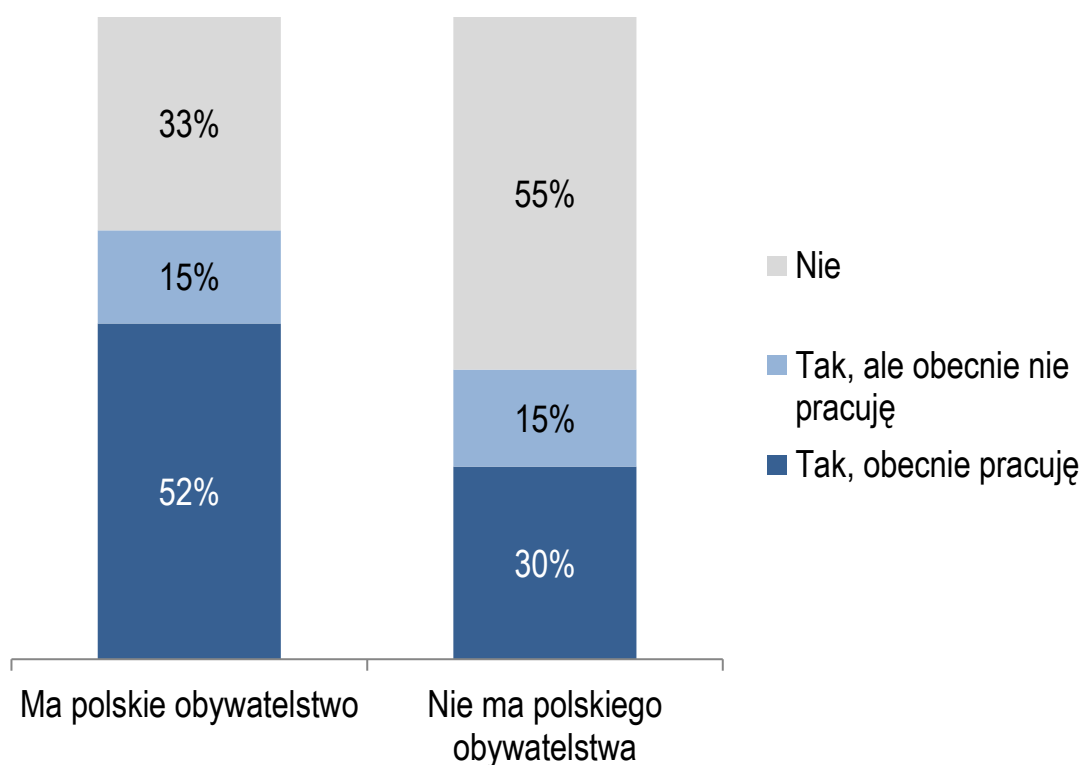
Rysunek 8.1. Czy kiedykolwiek w tym roku akademickim (od października 2023) podejmował(a) Pan(i) pracę zarobkową? (ze względu na tryb studiów oraz ogółem)

Jak widać, **podejmowanie pracy przez osoby studiujące na UW jest masową aktywnością – niemal 2/3 badanych zadeklarowało, że pracowało zarobkowo w bieżącym roku akademickim** (ponad połowa pracowała w momencie badania). W jeszcze większej mierze doświadczenie to obejmowało osoby ze studiów niestacjonarnych – pięcioro na sześcioro z nich pracowało w ciągu ostatniego roku.

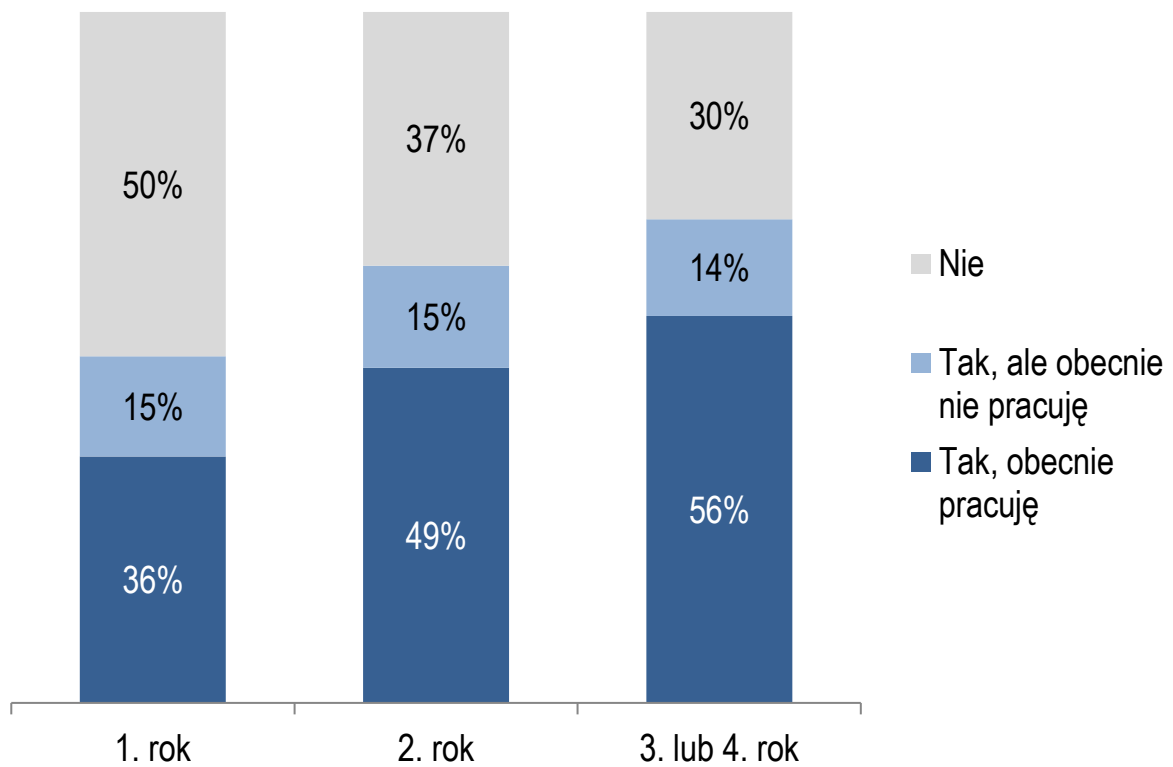
Poniższy wykres pokazuje, że studenci i studentki z zagranicy rzadziej podejmują aktywność zawodową niż osoby z polskim obywatelstwem.

Rysunek 8.2. Czy kiedykolwiek w tym roku akademickim (od października 2023) podejmował(a) Pan(i) pracę zarobkową? (ze względu na posiadanie polskiego obywatelstwa)

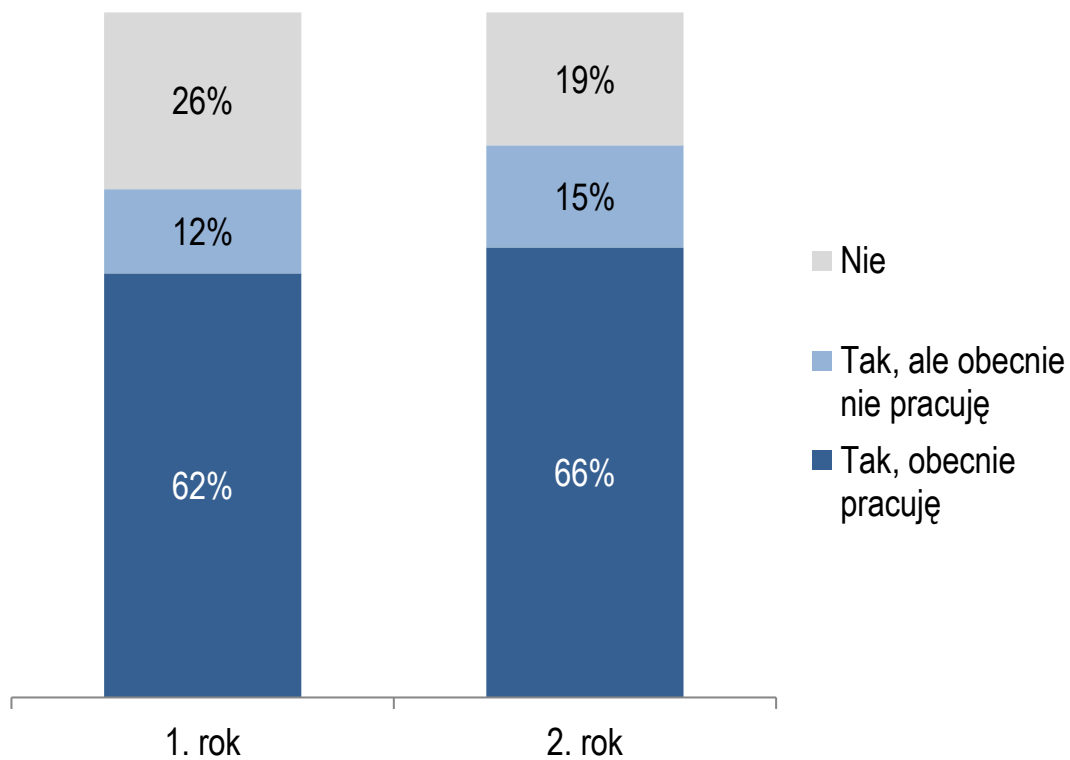

Kolejne trzy wykresy przedstawiają dynamikę aktywności zarobkowej studentów i studentek na kolejnych latach studiów. Jak widać, osobno dla każdego poziomu studiów, aktywność zarobkowa staje się coraz powszechniejsza z każdym rokiem kształcenia. W dalszej części tego rozdziału przedstawimy także dynamikę intensywności pracy zarobkowej (liczby przepracowanych miesięcy i liczby godzin tygodniowo) na kolejnych latach studiów.

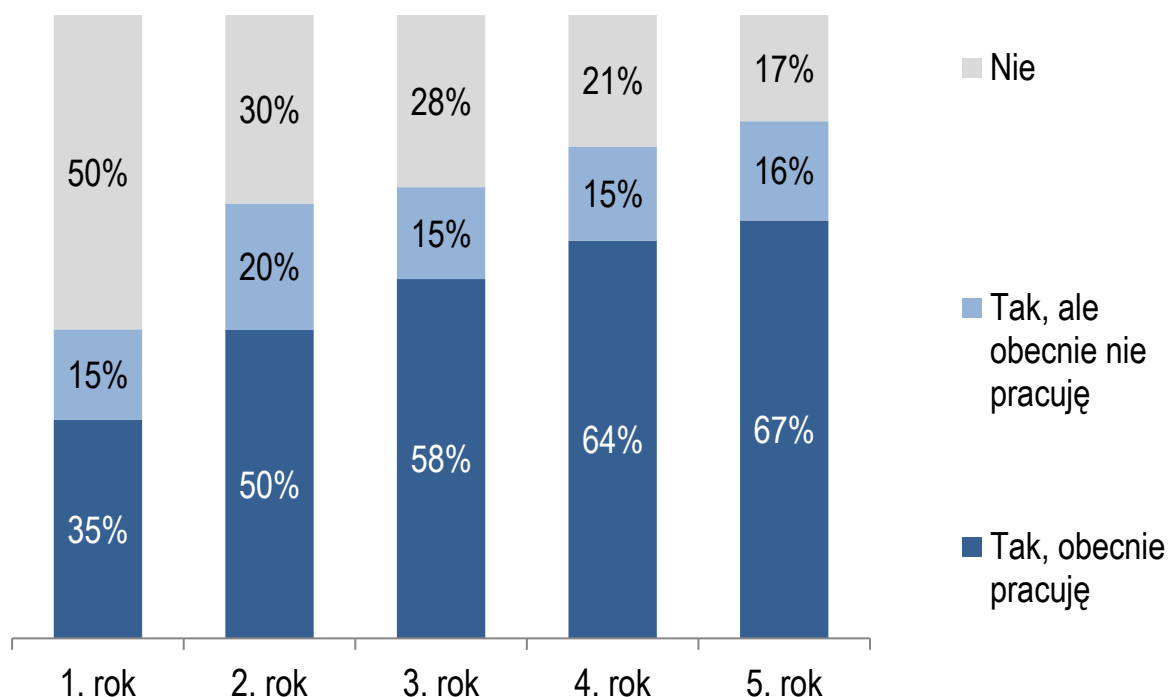
Rysunek 8.3. Czy kiedykolwiek w tym roku akademickim (od października 2023) podejmował(a) Pan(i) pracę zarobkową? (ze względu na rok studiów; studia I stopnia)

Rysunek 8.4. Czy kiedykolwiek w tym roku akademickim (od października 2023) podejmował(a) Pan(i) pracę zarobkową? (ze względu na rok studiów; studia II stopnia)

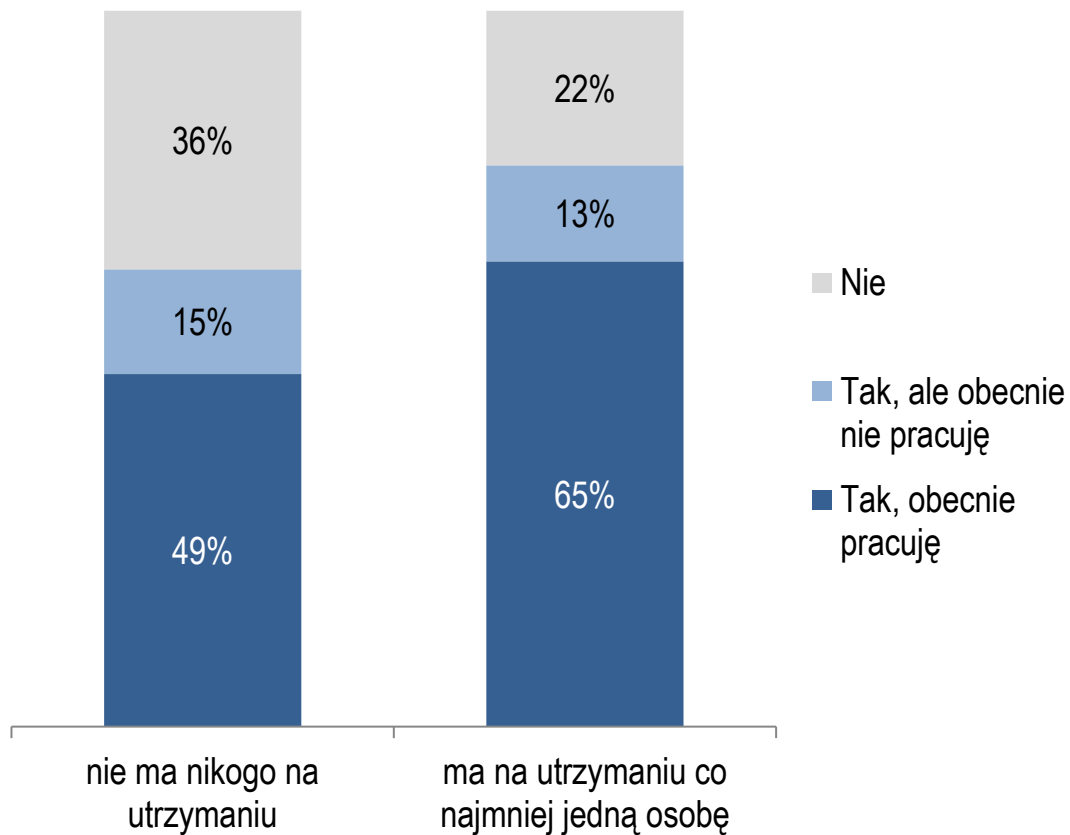
Rysunek 8.5. Czy kiedykolwiek w tym roku akademickim (od października 2023) podejmował(a) Pan(i) pracę zarobkową? (ze względu na rok studiów; jednolite studia magisterskie)

Ważnym czynnikiem skłaniającym do podjęcia pracy jest konieczność utrzymania innych osób. Aby uwzględnić tę cechę zadaliśmy badanym pytanie: *Ile osób, poza Panem(ią), znajduje się na Pana(i) utrzymaniu lub zależy od Pana(i) systematycznego wsparcia finansowego (dzieci, rodzice itp.)?* 9,4% badanych w odpowiedzi podało liczbę większą od zera. W dalszych analizach uwzględniamy tę kategorię osób jako ważną kategorię analityczną – znaczącą zarówno dla aktywności zawodowej, jak i studiowania.

Poniższy wykres ilustruje aktywność zawodową osób posiadających kogoś na utrzymaniu.

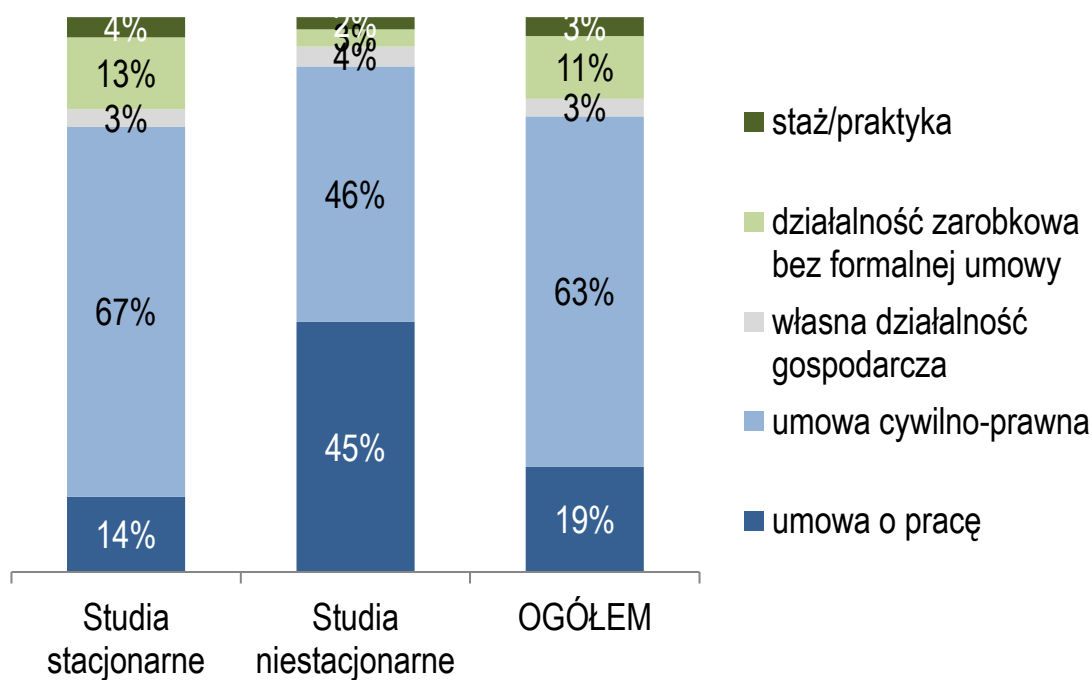
Rysunek 8.6. Czy kiedykolwiek w tym roku akademickim (od października 2023) podejmował(a) Pan(i) pracę zarobkową? (ze względu na posiadanie kogoś na utrzymaniu)

Jak widać, **studenci i studentki mające kogoś na utrzymaniu zdecydowanie częściej pracują zawodowo niż pozostałe osoby** (78% wobec 64%).

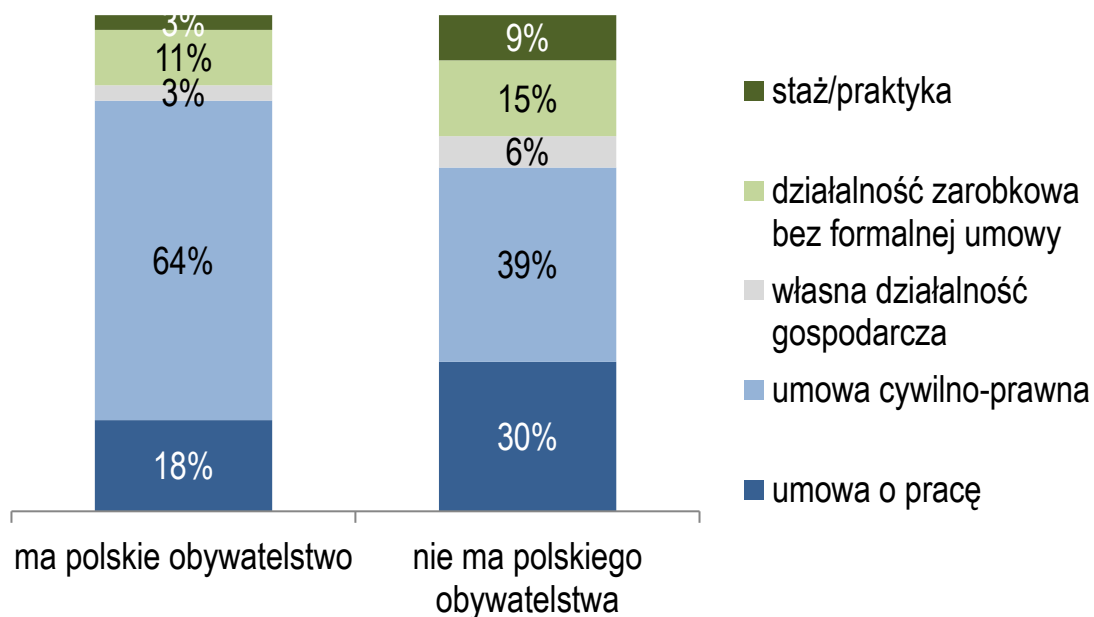
Bardzo istotną kwestią jest także ustalenie formy zatrudnienia studentek i studentów podejmujących pracę zarobkową.

Rysunek 8.7. Jaka jest/była Pana(i) główna forma zatrudnienia? (ze względu na tryb studiów oraz ogółem)

Jak widać, wśród ogółu badanych dominującą formą zatrudnienia okazała się **umowa cywilno-prawna** – była to główna forma zatrudnienia dla ponad 3/5 pracujących. Warto zwrócić uwagę, że **studentki i studenci studiów niestacjonarnych deklarowali pracę etatową jako główną formę zatrudnienia niemal równie często jak umowę cywilno-prawną (45% wobec 46%)**.

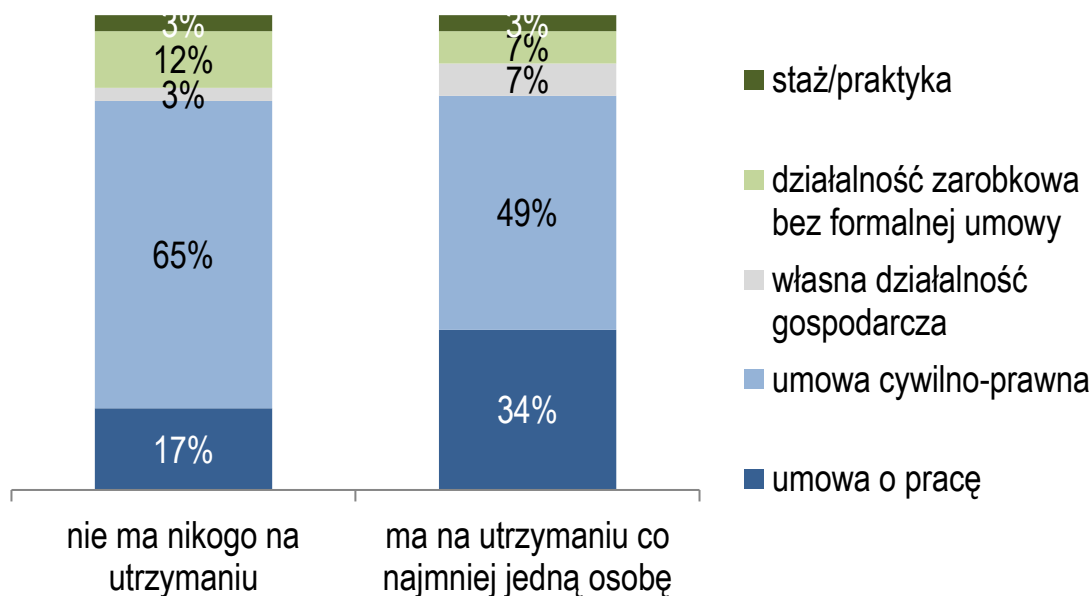
Rysunek 8.8. Jaka jest/była Pana(i) główna forma zatrudnienia? (ze względu na posiadanie polskiego obywatelstwa)

Jak pokazuje powyższy wykres, **osoby nieposiadające polskiego obywatelstwa wyraźnie rzadziej od obywateli polskich deklarowały pracę na umowę cywilno-prawną, zaś znacznie częściej – na etat.**

Poniższy wykres charakteryzuje formy zatrudnienia osób posiadających kogoś na utrzymaniu.

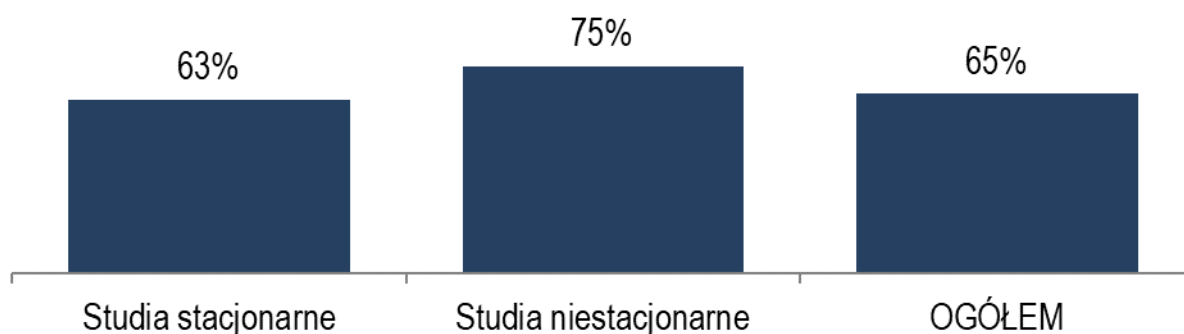
Rysunek 8.9. Jaka jest/była Pana(i) główna forma zatrudnienia? (ze względu na posiadanie kogoś na utrzymaniu)

Zwraca uwagę, że **osoby, które mają na swoim utrzymaniu co najmniej jedną osobę dwukrotnie częściej pracowały w tym roku akademickim na umowę o pracę niż pozostałe osoby (34% wobec 17%).**

W dalszej części tej sekcji niniejszego rozdziału charakteryzujemy intensywność pracy zarobkowej osób studiujących na UW. W tym celu posłużymy się dwoma wskaźnikami: procentem miesięcy przepracowanych w bieżącym roku akademickim oraz przeciętna tygodniową liczbą godzin pracy. Ze względu na okres przeprowadzenia badania (kwiecień-maj 2024 r.) badani mogli wskazać maksymalnie 8 miesięcy pracy w tym roku akademickim (od października 2023 r.), w związku z czym wskaźnik procentu miesięcy przepracowanych w ciągu roku jest ilorazem wskazanej liczby przepracowanych miesięcy przez 8. Na koniec tej sekcji przedstawimy charakterystykę zarobków osób studiujących na UW.

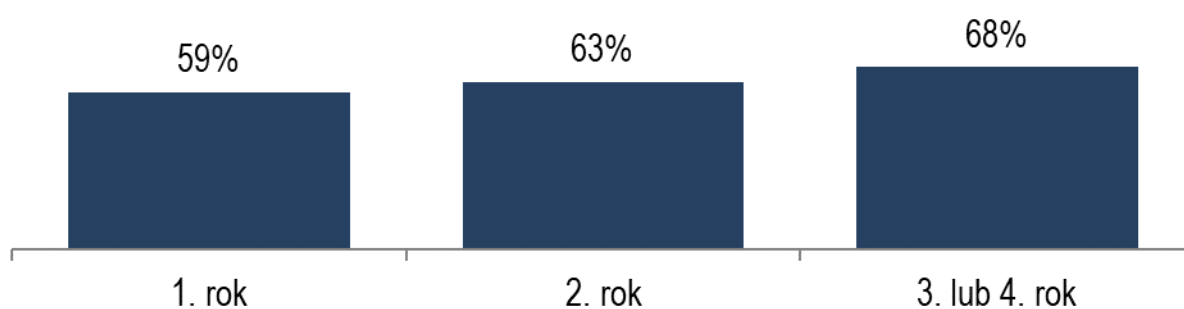
Rysunek 8.10. Ile miesięcy pracował(a) Pan(i) zarobkowo w tym roku akademickim (od października 2023 r.)? (średnie procenty przepracowanych miesięcy ze względu na tryb studiów oraz ogółem)

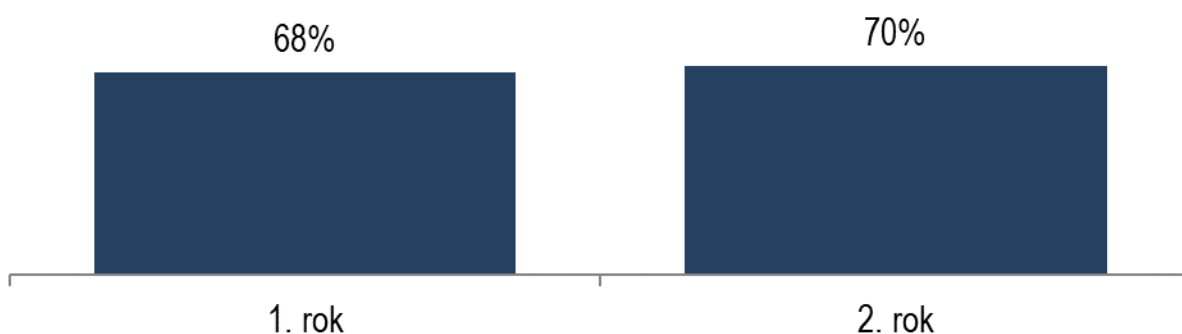
Jak widać, osoby podejmujące pracę podczas studiów na UW spędzają na pracy zarobkowej blisko 2/3 roku akademickiego. Osoby studiujące w trybie niestacjonarnym spędzają na pracy większą część roku niż osoby ze studiów stacjonarnych (75% wobec 63%).

Poniższe wykresy ilustrują dynamikę okresów przepracowanych w ciągu roku akademickiego dla kolejnych lat studiów, osobno dla każdego poziomu.

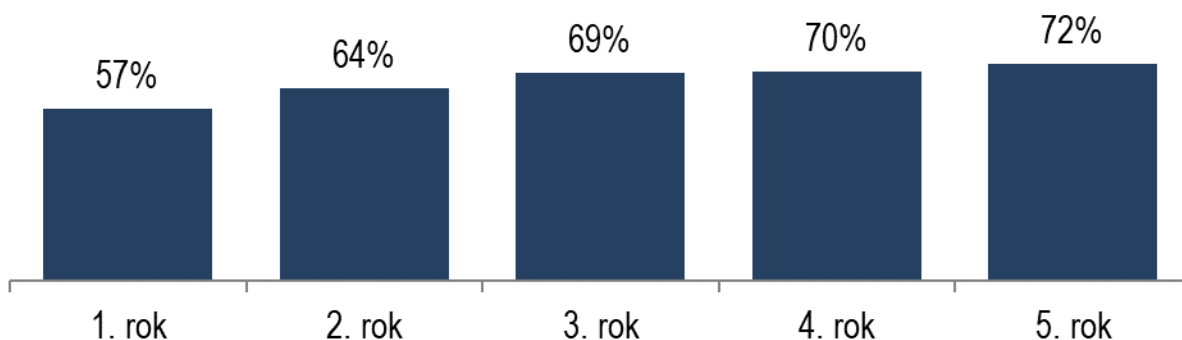
Rysunek 8.11. Ile miesięcy pracował(a) Pan(i) zarobkowo w tym roku akademickim (od października 2023 r.)? (średnie procenty przepracowanych miesięcy ze względu na rok studiów; studia I stopnia)

Rysunek 8.12. Ile miesięcy pracował(a) Pan(i) zarobkowo w tym roku akademickim (od października 2023 r.)? (średnie procenty przepracowanych miesięcy ze względu na rok studiów; studia II stopnia)

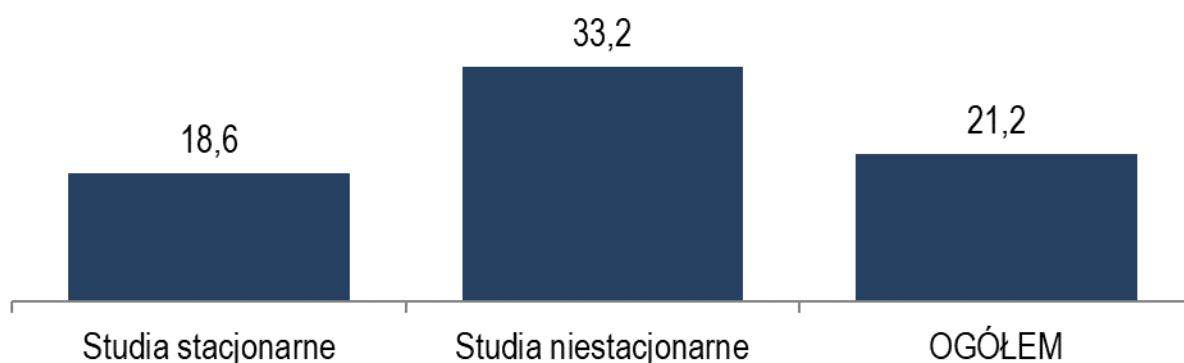
Rysunek 8.13. Ile miesięcy pracował(a) Pan(i) zarobkowo w tym roku akademickim (od października 2023 r.)? (średnie procenty przepracowanych miesięcy ze względu na rok studiów; jednolite studia magisterskie)

Jak widać, z każdym rokiem kształcenia, studenci i studentki UW spędzają coraz większą część roku na pracy zarobkowej. Warto podkreślić, że nawet na pierwszym roku studiów udział ten nie jest niższy niż połowa.

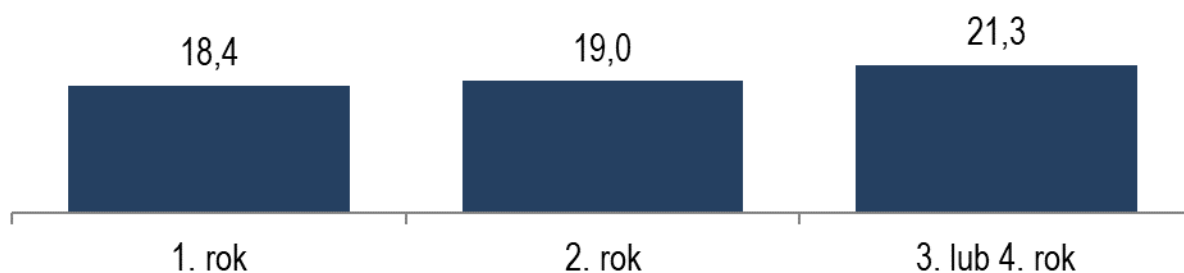
Poniższe wykresy przedstawiają wyniki dla drugiego wskaźnika intensywności zarobkowania – liczby godzin w tygodniu poświęconych na pracę.

Rysunek 8.14. Ile godzin przeciętnie w tygodniu poświęcał(a) Pan(i) na działalność zarobkową w ostatnich trzech miesiącach? (średnie ze względu na tryb studiów oraz ogółem)

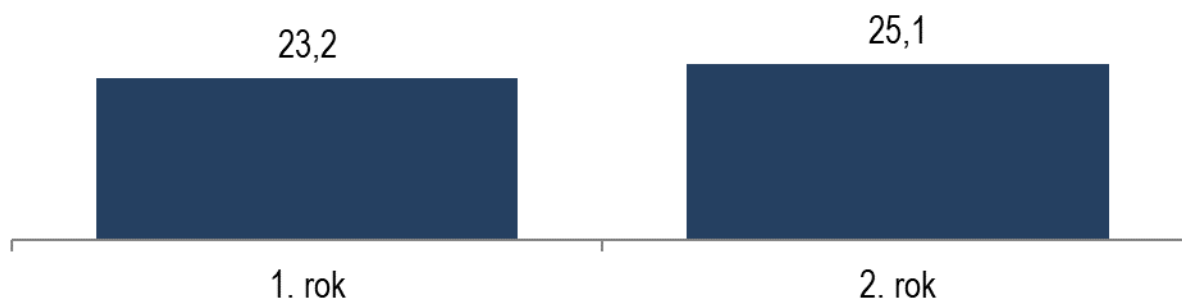

Jak widać powyżej, ogół osób studiujących, które podejmują aktywność zarobkową pracuje przeciętnie ponad 20 godzin tygodniowo, co odpowiada ponad połowie etatu. Osoby ze studiów niestacjonarnych pracują intensywniej (ekwiwalent ponad $\frac{3}{4}$ etatu) niż osoby ze studiów stacjonarnych (ekwiwalent poniżej $\frac{1}{2}$ etatu).

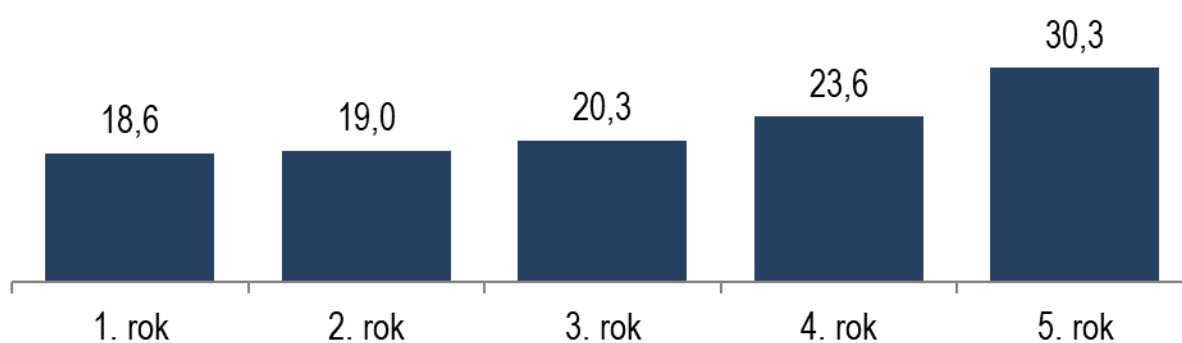
Rysunek 8.15. Ile godzin przeciętnie w tygodniu poświęcał(a) Pan(i) na działalność zarobkową w ostatnich trzech miesiącach? (średnie ze względu na rok studiów; studia I stopnia)

Rysunek 8.16. *Ile godzin przeciętnie w tygodniu poświęcał(a) Pan(i) na działalność zarobkową w ostatnich trzech miesiącach? (średnie ze względu na rok studiów; studia II stopnia)*

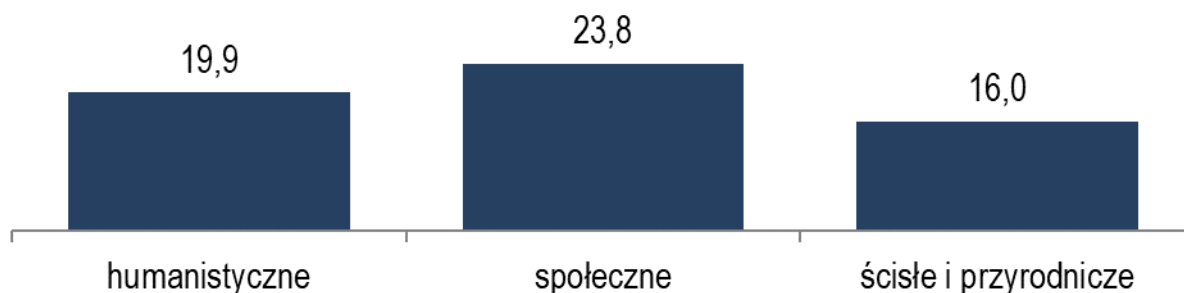

Rysunek 8.17. *Ile godzin przeciętnie w tygodniu poświęcał(a) Pan(i) na działalność zarobkową w ostatnich trzech miesiącach? (średnie ze względu na rok studiów; jednolite studia magisterskie)*

Podobnie, jak w przypadku liczby miesięcy spędzonych na pracy w ciągu roku, tygodniowa intensywność pracy studentek i studentów UW systematycznie rośnie w kolejnych latach kształcenia.

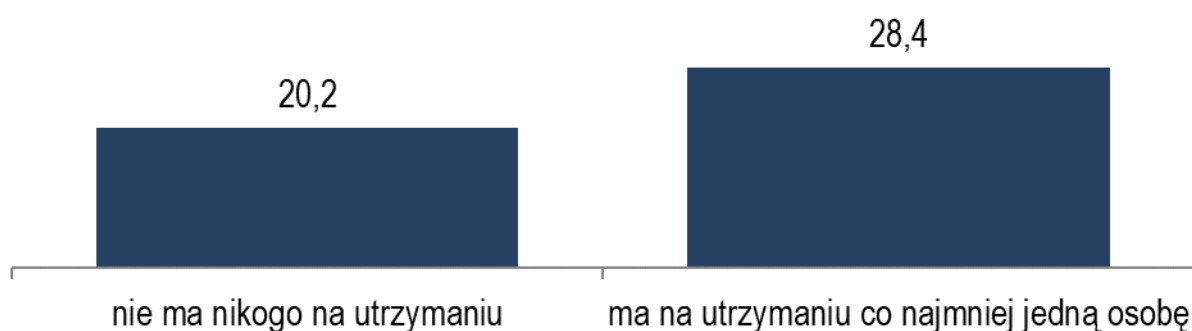
Rysunek 8.18. Ile godzin przeciętnie w tygodniu poświęcał(a) Pan(i) na działalność zarobkową w ostatnich trzech miesiącach? (średnie ze względu na dziedzinę kształcenia)

Badanie pokazało zróżnicowanie intensywności tygodniowego zaangażowania w zarobkowanie ze względu na dziedzinę kształcenia. Najintensywniej pracowały osoby z kierunków społecznych (przeciętnie 23,8 godziny tygodniowo), zaś najmniej intensywnie – z kierunków ścisłych i przyrodniczych (16 godzin). Dziedziny kształcenia nie różniły się natomiast ze względu na liczbę miesięcy przepracowanych w ciągu roku.

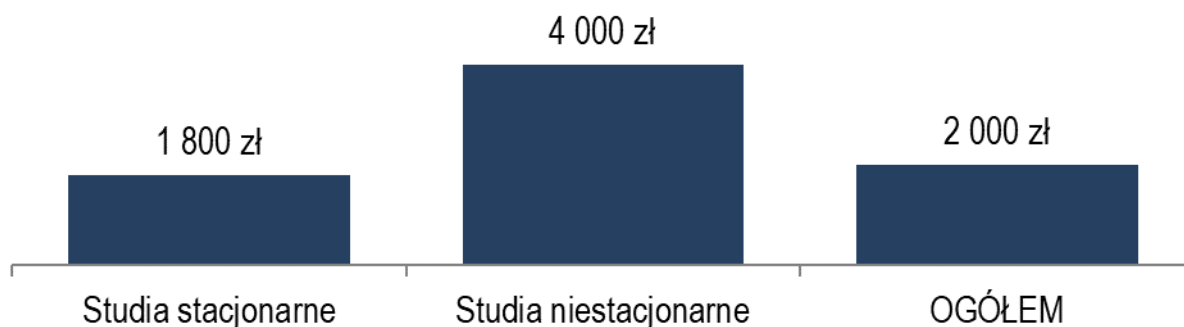
Poniższy wykres pokazuje na wyraźnie wyższą intensywność pracy osób posiadających kogoś na utrzymaniu: przeciętnie 28,4 godziny tygodniowo wobec 20,2 godzin w przypadku pozostałych osób.

Rysunek 8.19. Ile godzin przeciętnie w tygodniu poświęcał(a) Pan(i) na działalność zarobkową w ostatnich trzech miesiącach? (średnie ze względu na posiadanie kogoś na utrzymaniu)

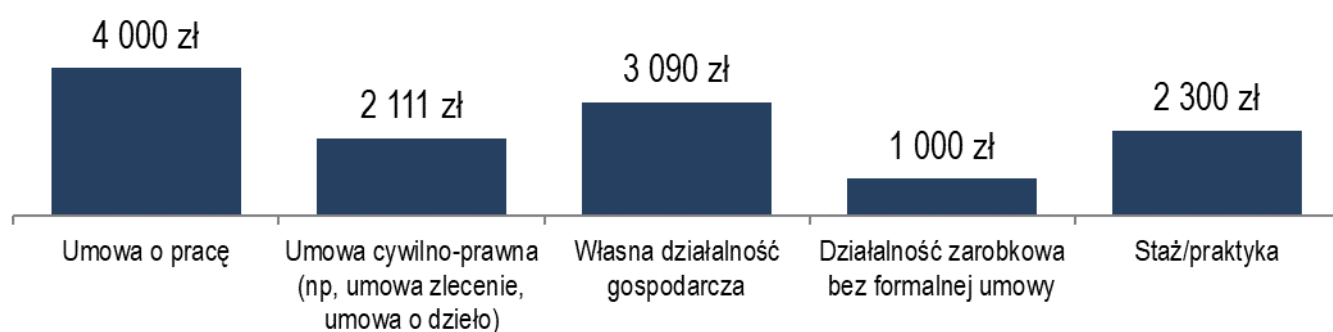
Poniższa seria wykresów ilustruje poziom wynagrodzeń netto deklарowanych przez osoby objęte badaniem. W prezentacjach używamy median wynagrodzeń.

Rysunek 8.20. Proszę podać przeciętną miesięczną wysokość zarobków netto („na rękę”) z ostatnich trzech miesięcy. Mediany wynagrodzeń (ze względu na tryb studiów oraz ogółem)

Jak widać powyżej, osoby ze studiów niestacjonarnych zarabiały przeciętnie wyraźnie (dwukrotnie) więcej niż ogół badanych.

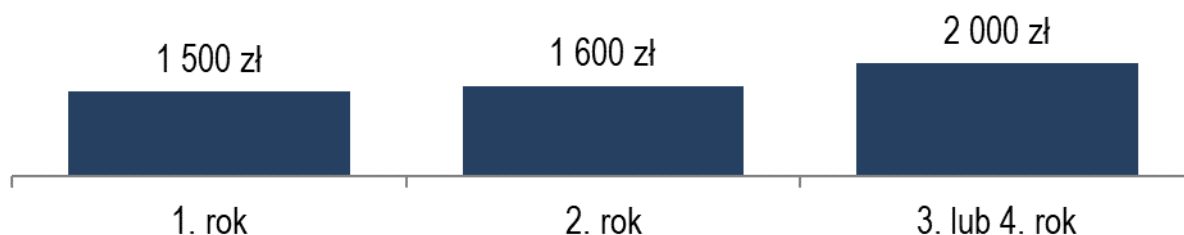
Rysunek 8.21. Proszę podać przeciętną miesięczną wysokość zarobków netto („na rękę”) z ostatnich trzech miesięcy. Mediany wynagrodzeń według głównej formy zatrudnienia.

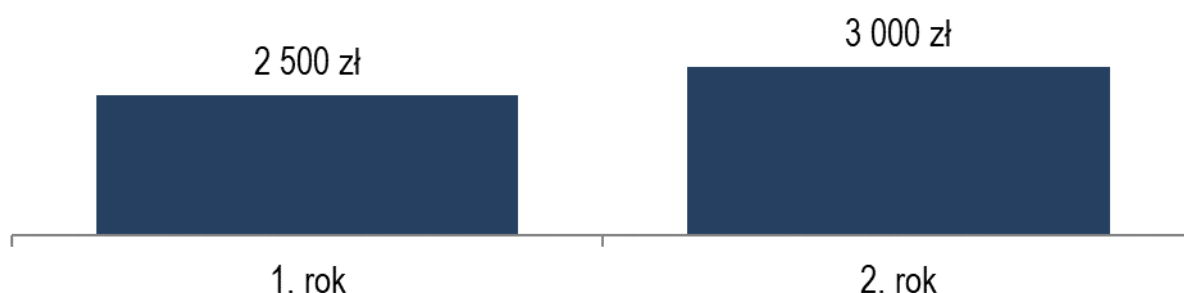
Najwyższe wynagrodzenia uzyskiwane były na podstawie umów etatowych, zaś najniższe – w wyniku pracy bez formalnej umowy.

Poniższe trzy wykresy ilustrują dynamikę wynagrodzeń netto w kolejnych latach studiów.

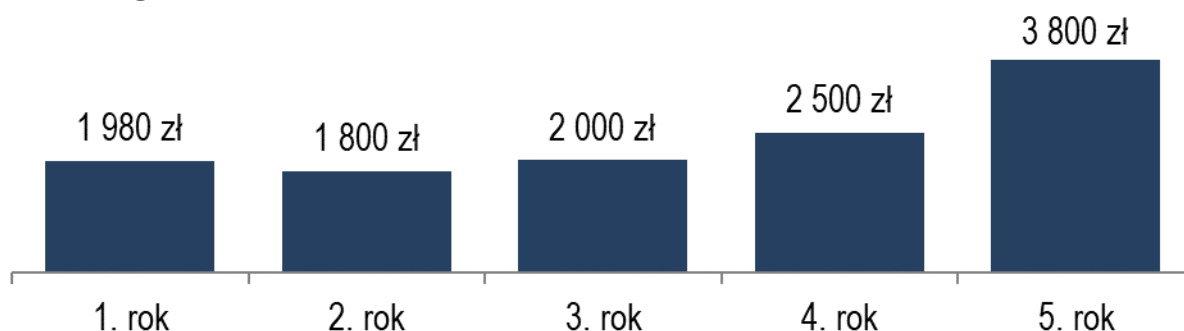
Rysunek 8.22. Proszę podać przeciętną miesięczną wysokość zarobków netto („na rękę”) z ostatnich trzech miesięcy. Mediany wynagrodzeń (ze względu na rok studiów; studia I stopnia)

Rysunek 8.23. Proszę podać przeciętną miesięczną wysokość zarobków netto („na rękę”) z ostatnich trzech miesięcy. Mediany wynagrodzeń (ze względu na rok studiów; studia II stopnia)

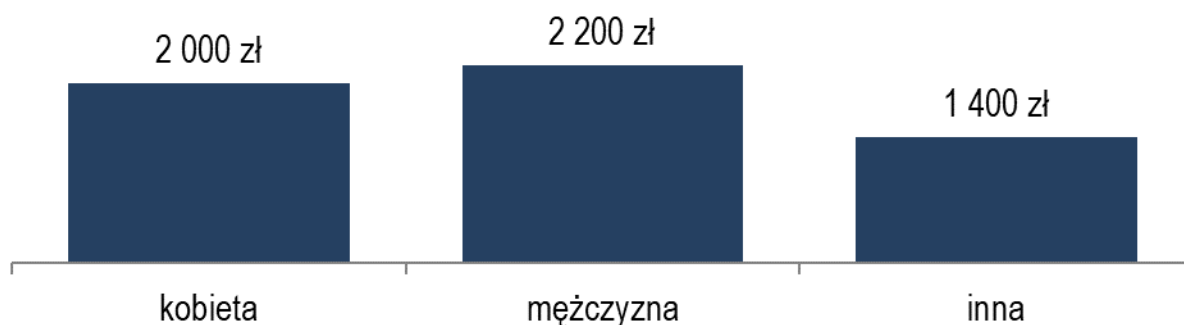

Rysunek 8.24. Proszę podać przeciętną miesięczną wysokość zarobków netto („na rękę”) z ostatnich trzech miesięcy. Mediany wynagrodzeń (ze względu na rok studiów; jednolite studia magisterskie)

Daje się zaobserwować, podobny jak w przypadku intensywności pracy, względnie systematyczny wzrost zarobków w kolejnych latach kształcenia na UW.

Rysunek 8.25. Proszę podać przeciętną miesięczną wysokość zarobków netto („na rękę”) z ostatnich trzech miesięcy. Mediany wynagrodzeń (ze względu na płeć)

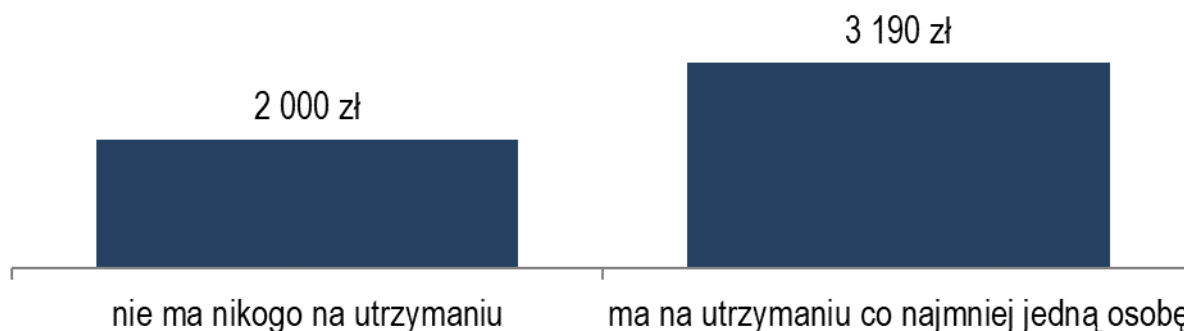
Powyższy wykres ilustruje lukę płacową ze względu na płeć wśród osób studiujących na UW. Mężczyźni zadeklarowali nieco wyższe wynagrodzenia niż kobiety (różnica 200 zł), zaś najniższe wynagrodzenia wskazały osoby deklarujące niebinarność.

Rysunek 8.26. Proszę podać przeciętną miesięczną wysokość zarobków netto („na rękę”) z ostatnich trzech miesięcy. Mediany wynagrodzeń (ze względu na dziedzinę kształcenia)

Najwyższe zarobki deklarowały osoby ze studiów społecznych, zaś najniższe – z kierunków ścisłych i przyrodniczych. Pozostaje to w zgodzie z zaobserwowanymi różnicami w intensywności ich pracy.

Rysunek 8.27. Proszę podać przeciętną miesięczną wysokość zarobków netto („na rękę”) z ostatnich trzech miesięcy. Mediany wynagrodzeń (ze względu na posiadanie kogoś na utrzymaniu)

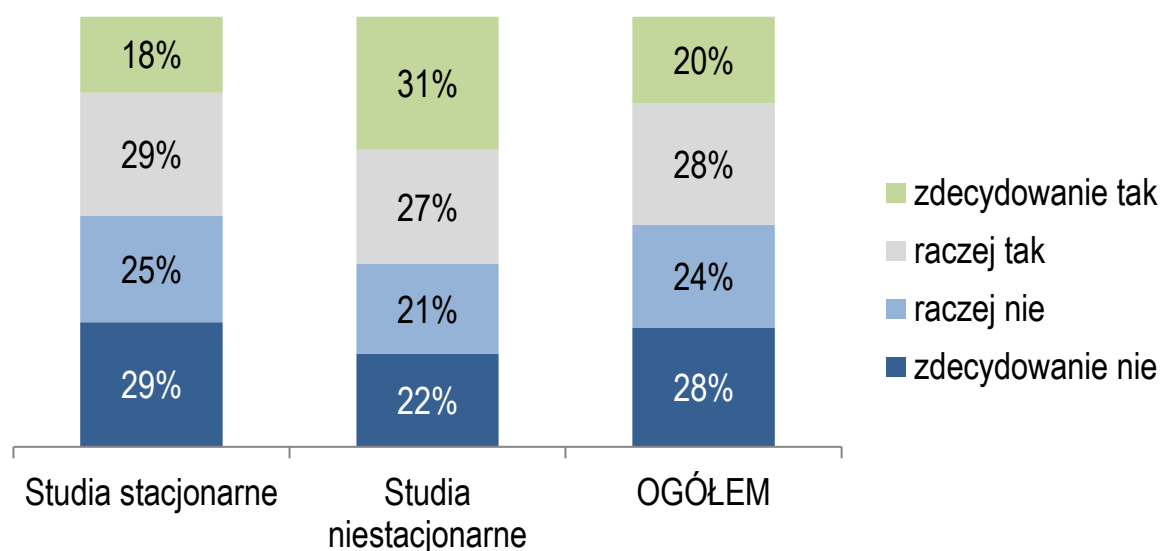

Powyższy wynik również pozostaje w zgodzie z zaobserwowaną wcześniej wyższą intensywnością zarobkowania osób mających kogoś na utrzymaniu – osoby te zarabiały wyraźnie więcej niż pozostałe osoby.

8.2. Okoliczności podejmowania pracy zarobkowej podczas studiów

W tej sekcji przedstawimy opinie badanych na temat znaczenia wykonywanej przez nich pracy zarobkowej w ich życiu – zarówno w karierze zawodowej, jak i w związku ze studiami. Analizowane pytania dotyczyły związku ich aktualnej pracy z planami zawodowymi, czynników postrzeganych jako wpływające na podejmowanie, bądź rezygnację z pracy podczas studiów oraz czynników utrudniających godzenie studiów z pracą zarobkową.

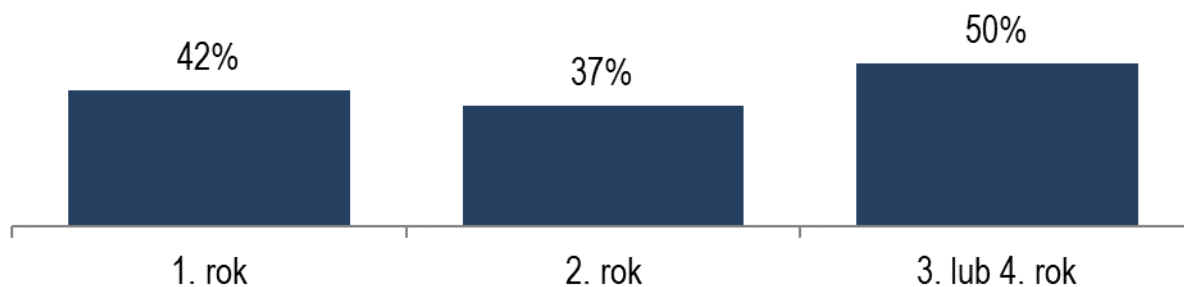
Rysunek 8.28. Czy wiąże Pan(i) z tą pracą swoje plany zawodowe na najbliższą przyszłość? (ze względu na tryb studiów oraz ogółem)

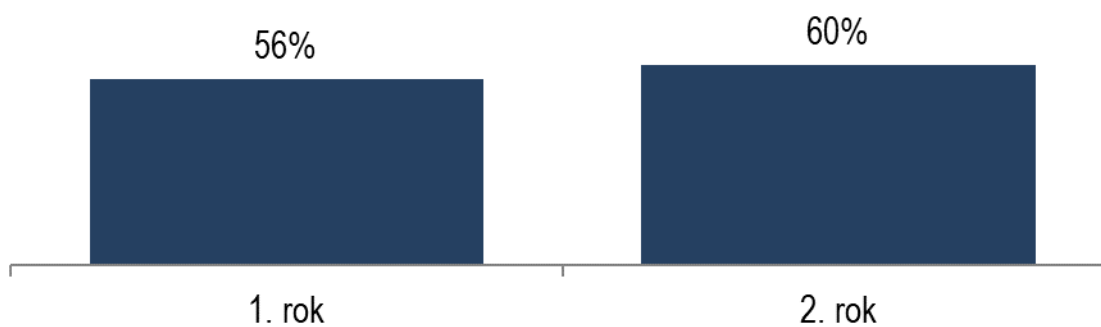
Opinie o związku aktualnej pracy z planami zawodowymi okazały się rozłożone równomiernie w badanej zbiorowości. Wśród studentek i studentów studiów stacjonarnych da się zauważyć nieznaczna przewaga osób, które nie wiążą obecnej pracy z przyszłą karierą (53% odpowiedzi negatywnych), zaś wśród badanych ze studiów niestacjonarnych przeważało przekonanie o związku wykonywanej pracy z przyszłą karierą zawodową (58% odpowiedzi pozytywnych).

W dalszej części, dla ułatwienia interpretacji, prezentujemy odsetki odpowiedzi pozytywne – wskazujących na związek aktualnej pracy z planami zawodowymi na najbliższą przyszłość.

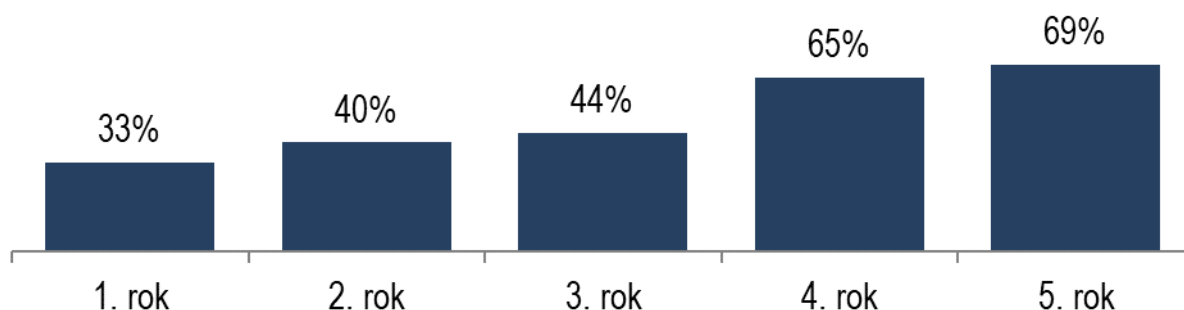
Rysunek 8.29. Czy wiąże Pan(i) z tą pracą swoje plany zawodowe na najbliższą przyszłość? (procent odpowiedzi twierdzących ze względu na rok studiów; studia I stopnia)

Rysunek 8.30. Czy wiąże Pan(i) z tą pracą swoje plany zawodowe na najbliższą przyszłość? (procent odpowiedzi twierdzących ze względu na rok studiów; studia II stopnia)

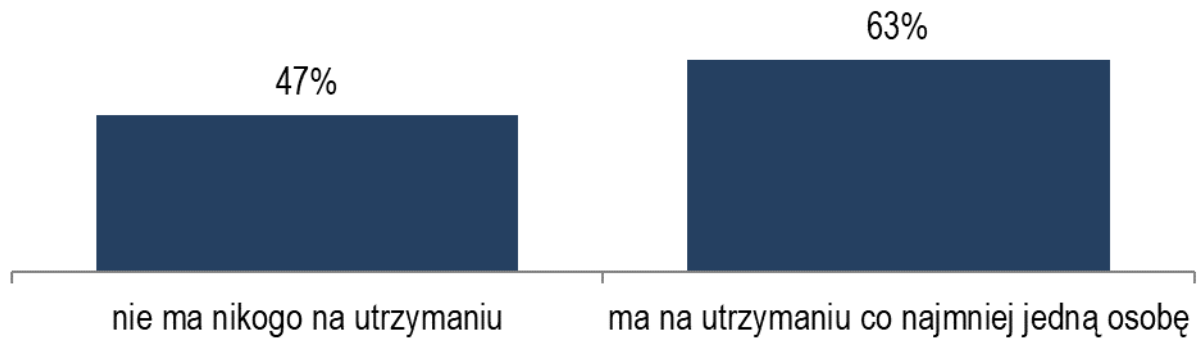
Rysunek 8.31. Czy wiąże Pan(i) z tą pracą swoje plany zawodowe na najbliższą przyszłość? (procent odpowiedzi twierdzących ze względu na rok studiów; jednolite studia magisterskie)

Jak widać, wraz z osiągnięciem kolejnych lat kształcenia coraz większy jest procent osób traktujących swoją pracę jako związaną z przyszłą karierą zawodową.

Poniższy wykres pokazuje, że osoby mające kogoś na utrzymaniu wyraźnie częściej niż pozostali (63% do 47%) wykonują pracę, którą wiążą z przyszłymi planami zawodowymi.

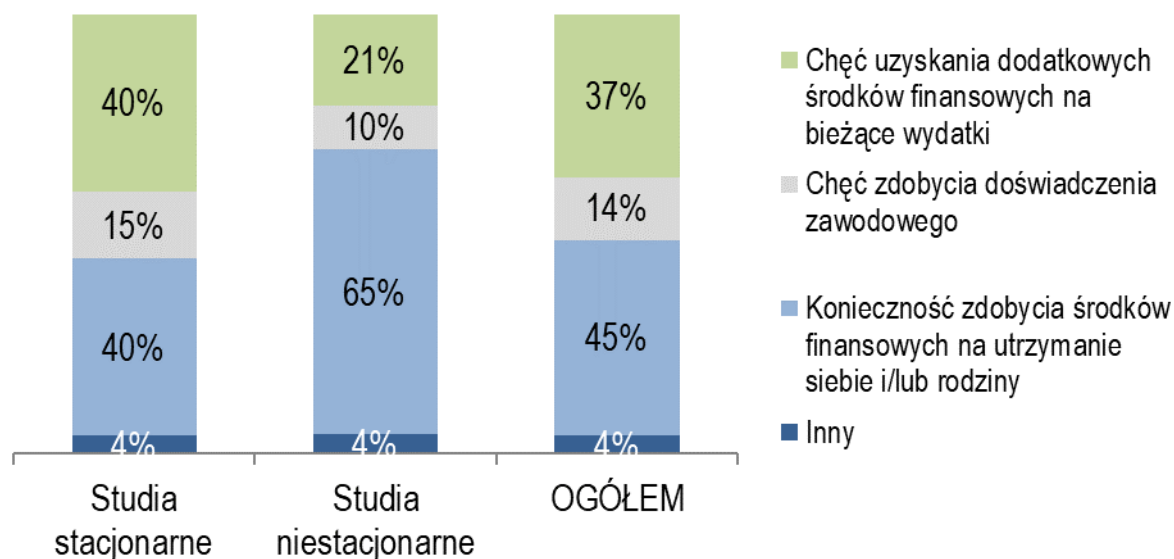
Rysunek 8.32. Czy wiąże Pan(i) z tą pracą swoje plany zawodowe na najbliższą przyszłość? (procent odpowiedzi twierdzących ze względu na posiadanie kogoś na utrzymaniu)

Zaprezentowane związki pokazują, że **wraz z kolejnymi latami studiów coraz częściej podejmuje się pracę, która może być traktowana „na poważnie”, jako element kariery zawodowej. Podobnie, podejmowanie odpowiedzialności za utrzymanie innej osoby (innych osób) również wiąże się z poważniejszym (nie tylko doraźnym) traktowaniem własnej pracy.**

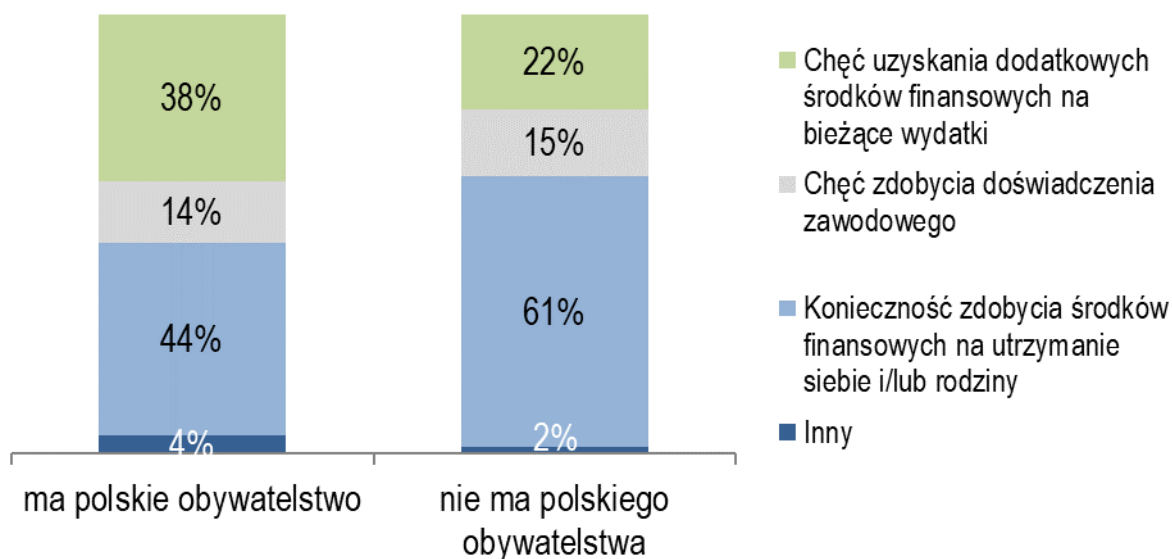
Poniższy wykres potwierdza egzystencjalne traktowanie wykonywanej pracy przez osoby studiujące – jak widać poniżej, do przyczyn podejmowania pracy podczas studiów należą głównie te związane albo z koniecznością utrzymania się (ta dominuje), albo z chęcią zdobycia doświadczenia zawodowego. Chęć pozyskania środków na bieżące wydatki, choć częsta (37%), jest jednak zdominowana przez dwie pierwsze, egzystencjalne motywacje.

Rysunek 8.33. Który z czynników w największym stopniu zdecydował, że w tym roku akademickim pracował(a) Pan(i) zarobkowo? (ze względu na tryb studiów oraz ogółem)

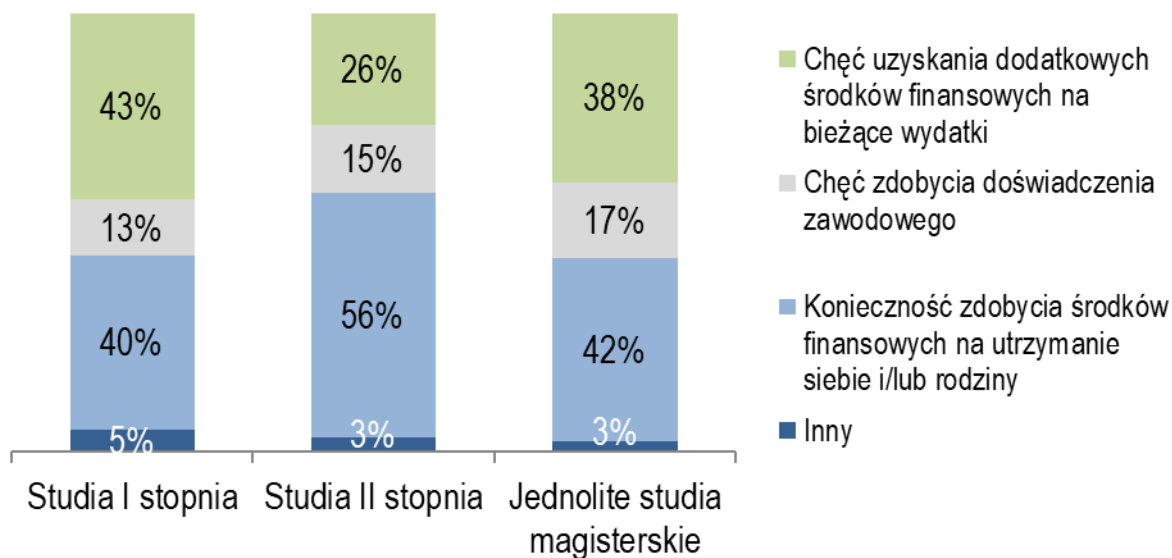
Powyższy wykres pokazuje ponadto, że **wśród studentek i studentów studiów niestacjonarnych wyraźna większość (65%) traktowała pracę jako konieczność ze względu na potrzebę utrzymania. Nawet wśród osób ze studiów stacjonarnych odsetek ten nie okazał się niższy niż udział osób wskazujących na chęć zdobycia dodatkowych środków na bieżące wydatki jako główny motyw podejmowania pracy.** Pokazuje to egzystencjalne znaczenie pracy wykonywanej podczas studiów.

Rysunek 8.34. Który z czynników w największym stopniu zdecydował, że w tym roku akademickim pracował(a) Pan(i) zarobkowo? (ze względu na obywatelstwo)

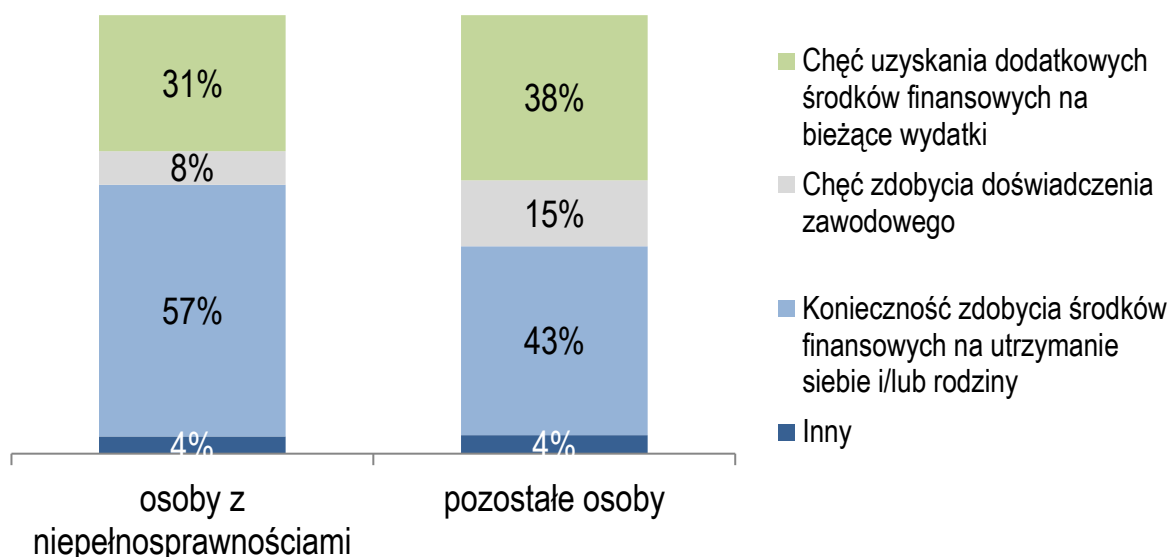
Jak widać powyżej, **cudzoziemcy, częściej niż polscy obywatele, podejmują pracę ze względu na konieczność utrzymania się, zaś znacznie rzadziej – ze względu na chęć dorobienia na bieżące wydatki.**

Rysunek 8.35. Który z czynników w największym stopniu zdecydował, że w tym roku akademickim pracował(a) Pan(i) zarobkowo? (ze względu na poziom studiów)

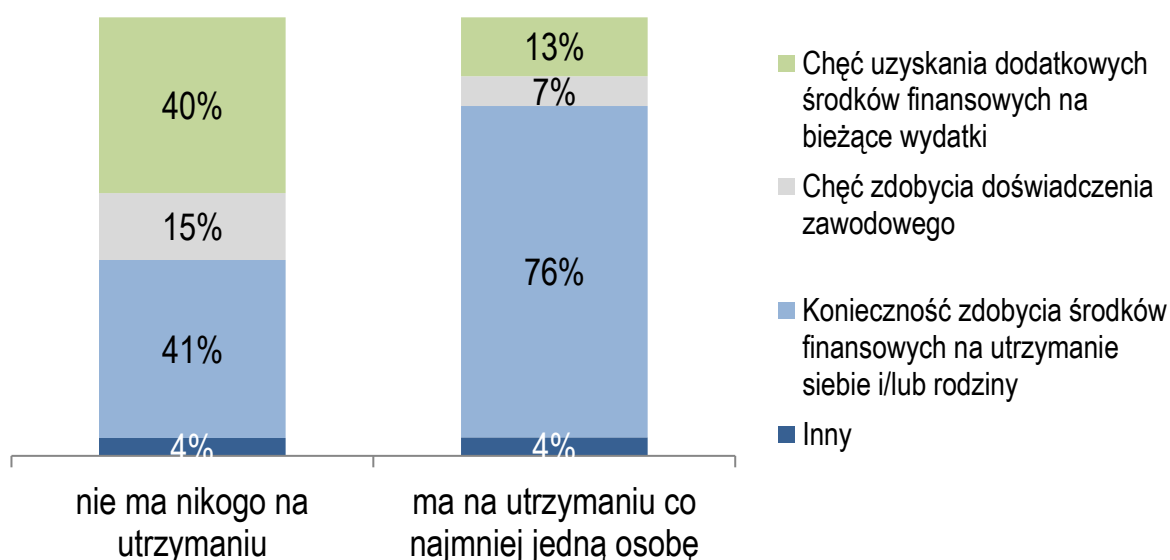
Studia II stopnia odróżniają się od pozostałych poziomów. **Wśród osób studiujących na studiach II stopnia większość motywuje swoją aktywność zarobkową podczas studiów koniecznością utrzymania siebie i/lub rodziny.**

Rysunek 8.36. Który z czynników w największym stopniu zdecydował, że w tym roku akademickim pracował(a) Pan(i) zarobkowo? (ze względu na niepełnosprawność)

Podobnie wygląda sytuacja w przypadku osób z niepełnosprawnościami. **Dominującą motywacją podejmowania pracy na studiach przez osoby z niepełnosprawnościami jest konieczność zdobycia środków na utrzymanie.** Zwraca uwagę wyjątkowo rzadkie wskazywanie jako motywacji chęci zdobycia doświadczenia zawodowego podczas studiów.

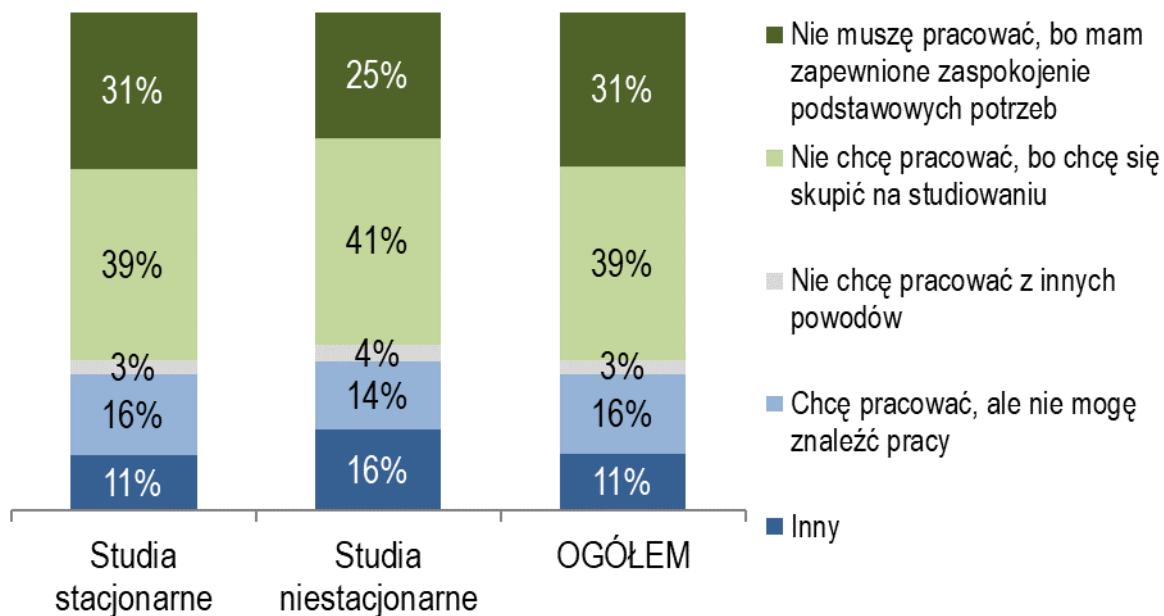
Rysunek 8.37. Który z czynników w największym stopniu zdecydował, że w tym roku akademickim pracował(a) Pan(i) zarobkowo? (ze względu na posiadanie kogoś na utrzymaniu)

Zgodnie z oczekiwaniami i wcześniej opisanymi wynikami, **przygniatająca większość osób mających kogoś na utrzymaniu (ponad ¾) traktuje swoją pracę podczas studiów jako wyraz konieczności utrzymania siebie i/lub rodziny.**

Poniższa seria wykresów ilustruje powody niepodjęcia pracy, które wskazały badane osoby niepracujące podczas studiów.

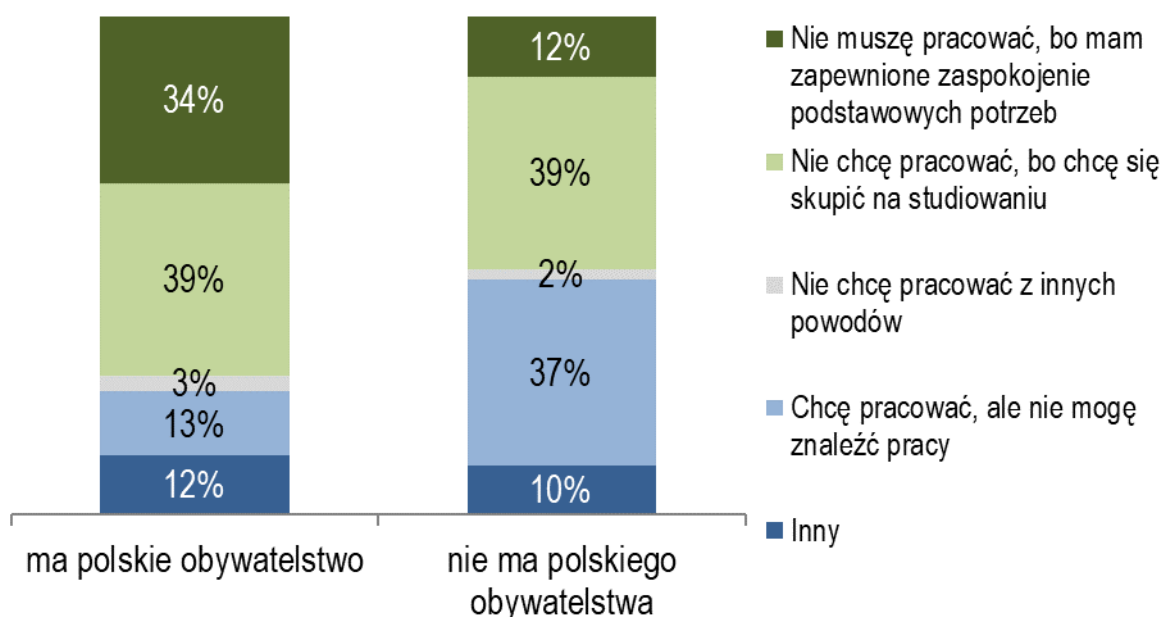
Rysunek 8.38. Jaki jest główny powód, dla którego Pan(i) nie pracuje? (ze względu na tryb studiów oraz ogółem)

Przyczyny niepodjęcia pracy podczas studiów, to jeden z nielicznych przypadków, w których tryb studiów nie różnicuje odpowiedzi badanych. Podobnie jak **wśród ogółu badanych największą grupę stanowią osoby, które nie podjęły pracy podczas studiów ze względu na chęć skupienia się na studiowaniu, zaś jako drugą najczęstszą przyczynę wskazywano zaspokojenie podstawowych potrzeb nawet bez pracy.** Nie dziwi rzadkie wskazywanie niemożności znalezienia pracy jako powodu niepracowania podczas studiów. Warszawski rynek pracy należy do większych i bardziej chłonnych, co widać po bardzo niskim poziomie bezrobocia.

Inaczej sytuacja się ma wśród osób bez polskiego obywatelstwa. **Trudność w znalezieniu pracy jako główna przyczyna niepodjęcia jej podczas studiów była wskazywana przez obcokrajowców wyjątkowo często (37%) – niemal równie często jak chęć skupienia się na studiowaniu (39%).**

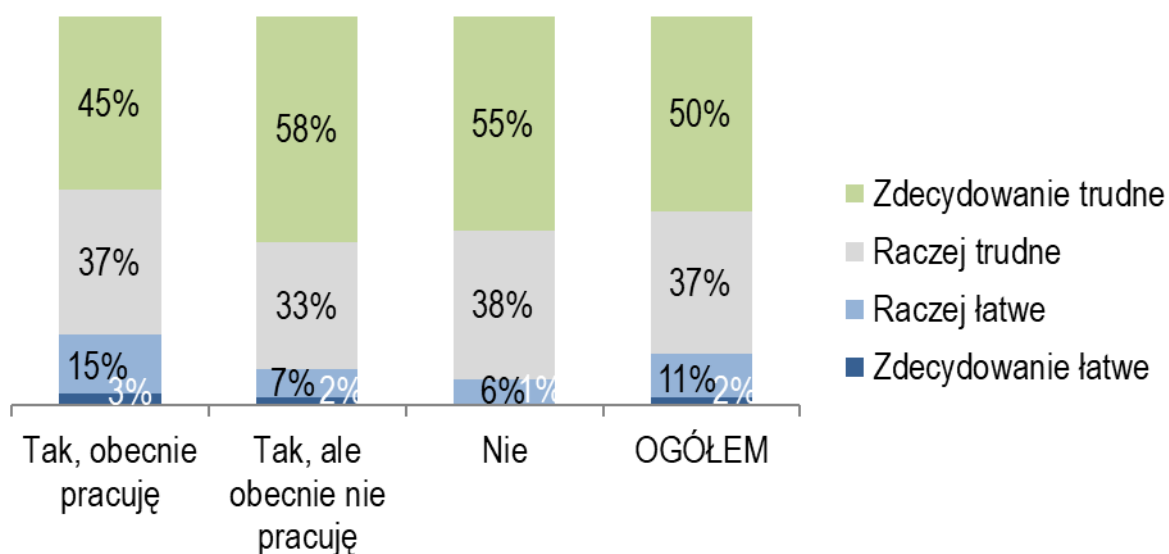
Rysunek 8.39. Jaki jest główny powód, dla którego Pan(i) nie pracuje? (ze względu na obywatelstwo)

Zapytaliśmy również badanych o określenie poziomu trudności łączenia pracy zarobkowej ze studiami.

Połowa badanych stwierdziła, że godzenie studiów z aktywnością zarobkową jest zdecydowanie trudne, podczas gdy za zdecydowanie łatwe uznało to jedynie 2% badanych. Poniższy wykres pokazuje, że **udział osób oceniających łączenie pracy ze studiami za trudne jest przygniatający (87%)**.

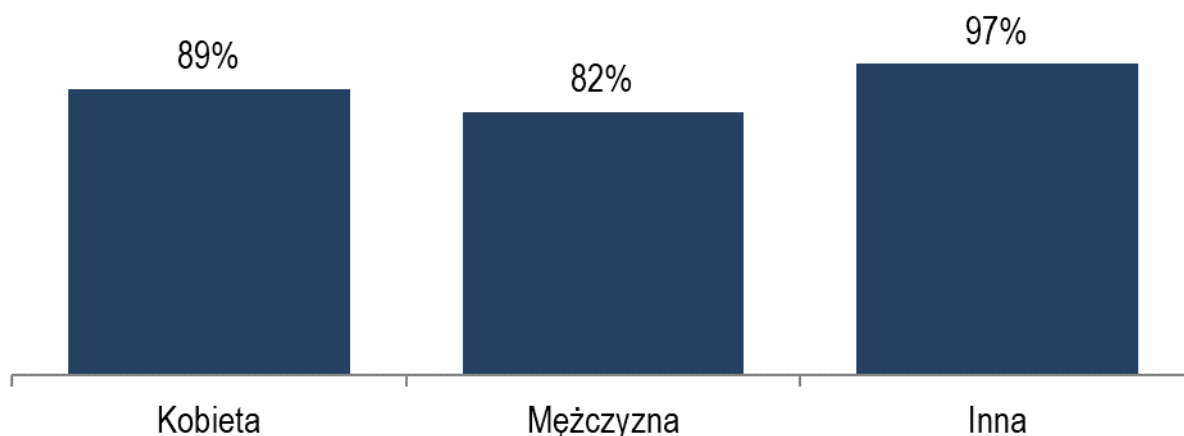
Rysunek 8.40. Czy, w Pana(i) ocenie, godzenie studiów z pracą zarobkową jest łatwe, czy trudne? (ze względu na wykonywanie pracy w bieżącym roku akademickim oraz ogółem)

Nawet osoby, którym udaje się godzić studia z pracą, w przeważającej większości (82%) uznają to zadanie za trudne.

W kolejnych analizach będziemy, dla ułatwienia interpretacji, przedstawiać procenty osób uznających łączenie studiów z pracą za trudne.

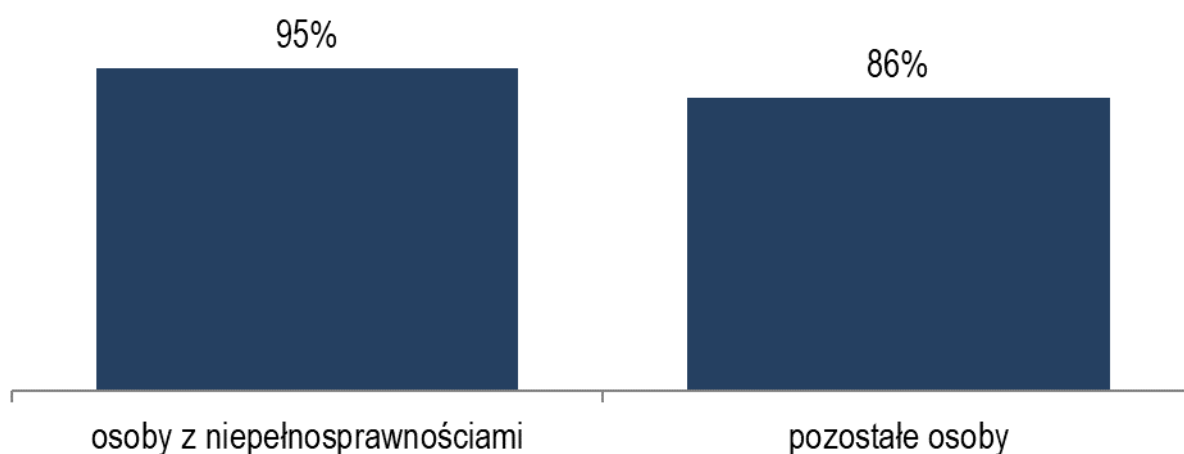
Rysunek 8.41. Czy, w Pana(i) ocenie, godzenie studiów z pracą zarobkową jest łatwe, czy trudne? (procent odpowiedzi wskazujących na trudność godzenia studiów z pracą zarobkową ze względu na płeć)

Mężczyźni najrzadziej (choć i tak w większości) uznawali wyzwanie łączenia pracy zawodowej ze studiami za trudne, zaś najczęściej (97%) – osoby niebinarne.

Również niemal wszystkie (95%) osoby z niepełnosprawnościami oceniły to jako trudne.

Rysunek 8.42. Czy, w Pana(i) ocenie, godzenie studiów z pracą zarobkową jest łatwe, czy trudne? (procent odpowiedzi wskazujących na trudność godzenia studiów z pracą zarobkową ze względu na niepełnosprawność)

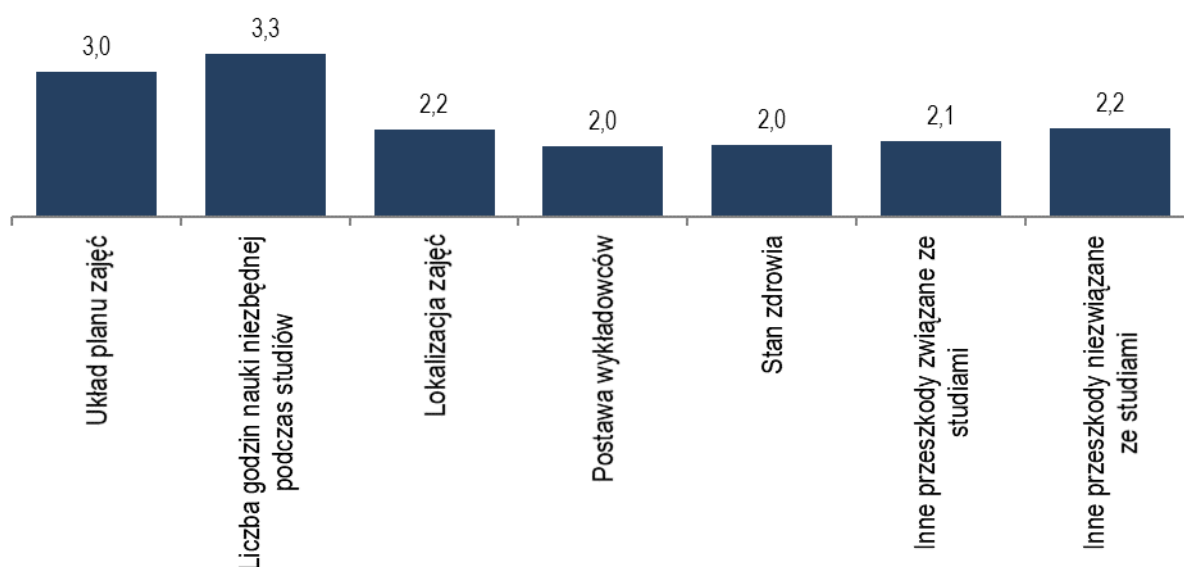

Zapytaliśmy również osoby badane, jakie czynniki, ich zdaniem, stanowią dla nich przeszkodę w godzeniu studiów z pracą zarobkową.

Na poniższych wykresach przedstawiamy wartości średnie wskaźników na pięciopunktowej skali od 1 (wcale nie utrudnia) do 5 (praktycznie uniemożliwia) pokazujących poziom, w jakim poszczególne czynniki, zdaniem badanych, utrudniają im godzenie studiów z pracą zarobkową.

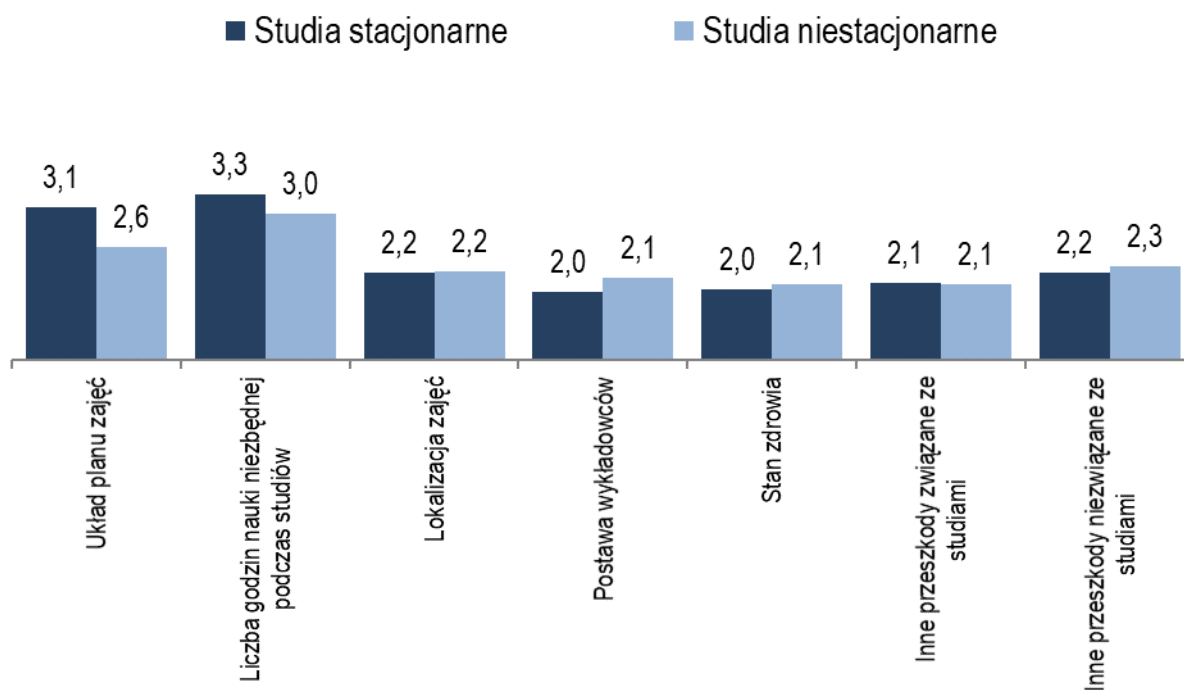
Jak widać poniżej, jako najpoważniejsze przeszkody wskazywano liczbę godzin nauki (w ramach zajęć i poza nimi) niezbędnej podczas studiów oraz układ planu zajęć. Jednak nawet te przeszkody nie były powszechnie uznawane za bardzo poważne – średnia ocena ich trudności była zbliżona do środka skali (wartość 3). Pozostałe czynniki uznawano za wyraźnie mniej utrudniające – średnie wartości około 2.

Rysunek 8.43. W jakim stopniu* poniższe czynniki utrudniają Panu(i) godzenie studiów z pracą zarobkową:

* -średnia dla pięciopunktowej skali: na której 1 oznaczało „wcale nie utrudnia”, a 5 oznaczało „praktycznie uniemożliwia”

Rysunek 8.44. W jakim stopniu* poniższe czynniki utrudniają Panu(i) godzenie studiów z pracą zarobkową (ze względu na tryb studiów):

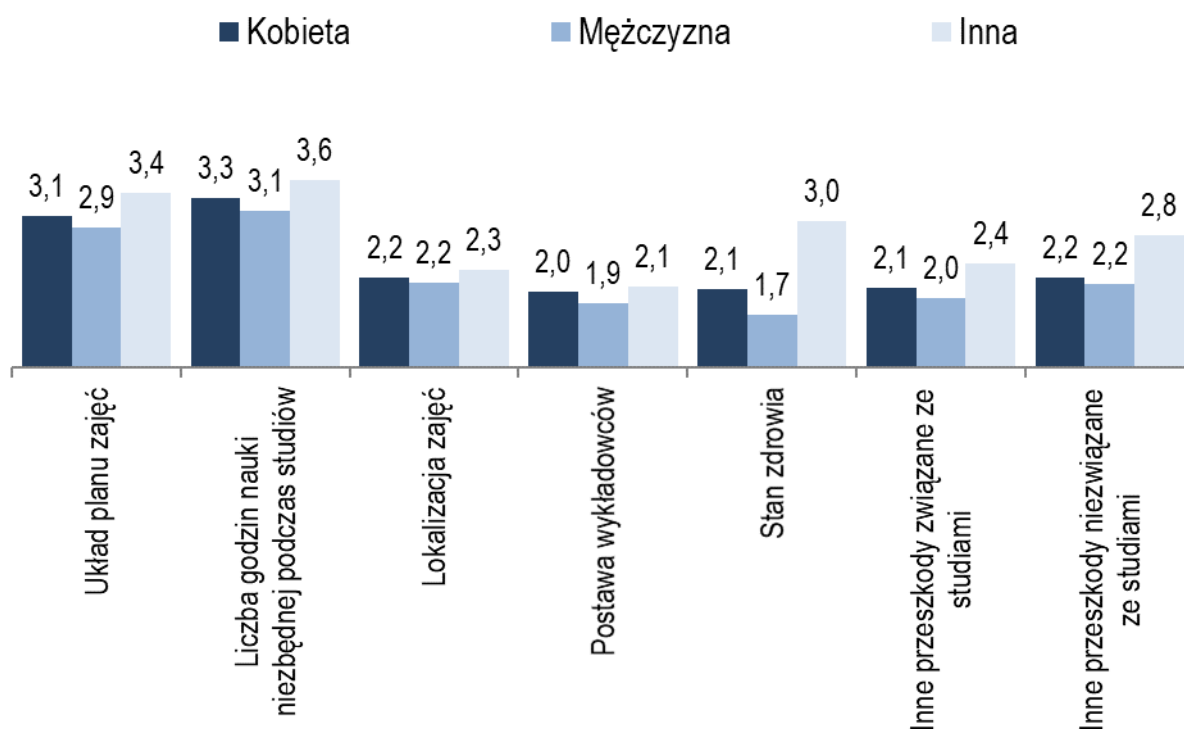

* średnia dla pięciopunktowej skali: na której 1 oznaczało „wcale nie utrudnia”, a 5 oznaczało „praktycznie uniemożliwia”

Studenci i studentki studiów stacjonarnych wskazywali liczbę godzin nauki niezbędnej podczas studiów oraz układ planu zajęć jako poważniejsze przeszkody w łączeniu studiów z pracą niż osoby studiujące w trybie niestacjonarnym. Nie jest to wynik zaskakujący – zajęcia odbywające się w trybie stacjonarnym (kiedyś zwane potocznie studiami dziennymi) z natury rzeczy są w mniejszym stopniu dostosowane do regularnej aktywności zawodowej.

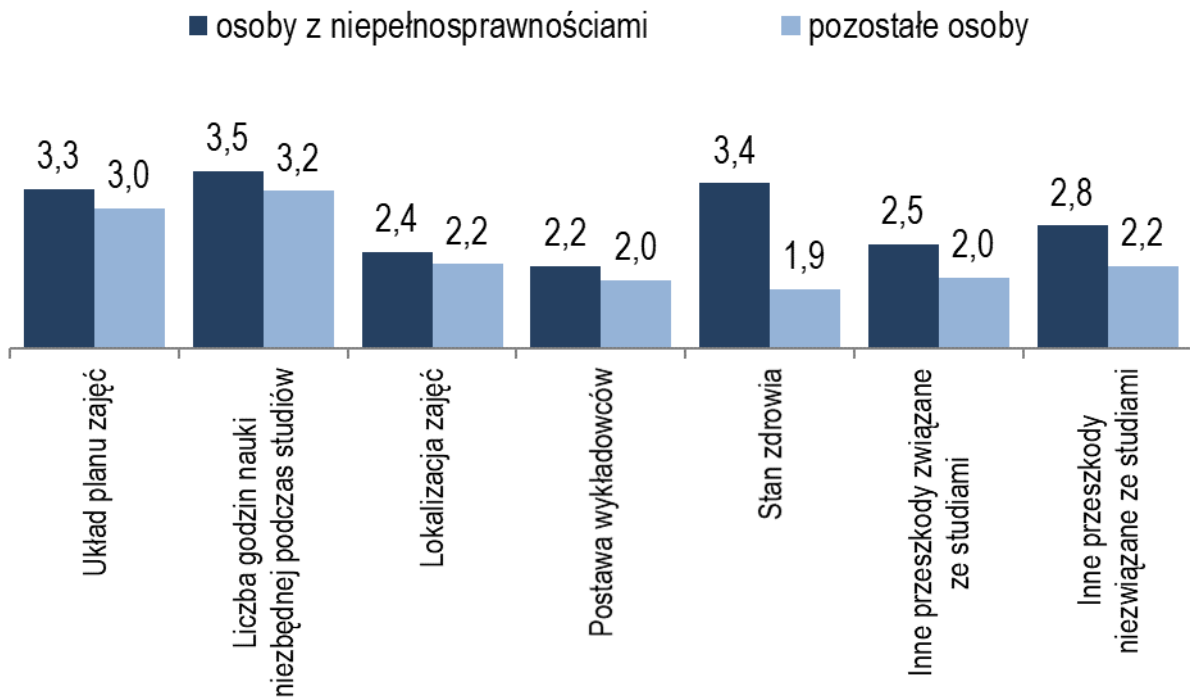
Jak widać poniżej, **kobiety w nieznacznie większym stopniu od mężczyzn wskazywały na wszystkie poszczególne aspekty jako czynniki utrudniające im łączenie studiów z pracą, zaś osoby niebinarne w największym stopniu – wyraźnie wyższym od wskazań kobiet i mężczyzn – uznawały wszystkie badane aspekty za utrudniające im godzenie pracy zarobkowej i studiów. W największym stopniu dotyczy to stanu zdrowia.**

Rysunek 8.45. W jakim stopniu* poniższe czynniki utrudniają Panu(i) godzenie studiów z pracą zarobkową (ze względu na płeć):

* średnia dla pięciopunktowej skali: na której 1 oznaczało „wcale nie utrudnia”, a 5 oznaczało „praktycznie uniemożliwia”

Rysunek 8.46. W jakim stopniu* poniższe czynniki utrudniają Panu(i) godzenie studiów z pracą zarobkową (ze względu na niepełnosprawność):

* średnia dla pięciopunktowej skali: na której 1 oznaczało „wcale nie utrudnia”, a 5 oznaczało „praktycznie uniemożliwia”

Jak widać powyżej, osoby z niepełnosprawnościami oceniały wszystkie badane czynniki jako silniej utrudniające im godzenie studiów z pracą niż pozostałe osoby. W największym stopniu dotyczy to stanu zdrowia jako przeszkody w poradzeniu sobie z pracą w okresie studiów.

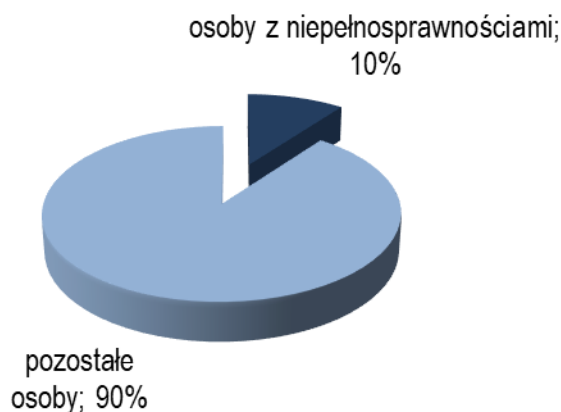
9. Zdrowie i niepełnosprawność

Nie trzeba nikogo przekonywać, że stan zdrowia to ważny czynnik oddziałujący na wszelkie obszary aktywności człowieka. Dotyczy to w szczególności kształcenia i, jak pokazaliśmy w poprzednim rozdziale, aktywności zawodowej. W niniejszym rozdziale skoncentrujemy się na znaczeniu cech zdrowotnych – niepełnosprawności i chorób przewlekłych – dla sytuacji studentek i studentów Uniwersytetu Warszawskiego. Cechy te mogą bowiem pociągać za sobą szczególne potrzeby związane z funkcjonowaniem na uczelni. W pierwszej sekcji rozdziału przedstawimy strukturę cech zdrowotnych osób studiujących na UW oraz ich potrzeb, zaś w drugiej sekcji opiszemy stopień, w jakim oferta UW odpowiada na te potrzeby.

9.1. Charakterystyka osób z niepełnosprawnościami i chorobami przewlekłymi

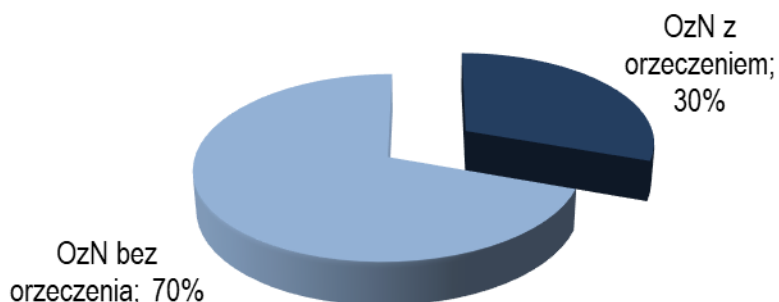
Sekcję tę zaczynamy od ogólnej prezentacji struktury niepełnosprawności w badanej społeczności. W badaniu osobno zapytaliśmy o niepełnosprawność oraz o posiadanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Rozróżnienie to było niezbędne ze względu na to, że tylko część osób mierzących się z dysfunkcjami występuje o formalne uznanie przez państwo ich niepełnosprawności i przyznanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Osobno pytaliśmy badanych posiadających takie orzeczenie o wskazany w nim stopień ich niepełnosprawności.

Rysunek 9.1. Czy jest Pan(i) osobą z niepełnosprawnością? (niezależnie od posiadania bądź nieposiadania odpowiedniego orzeczenia)

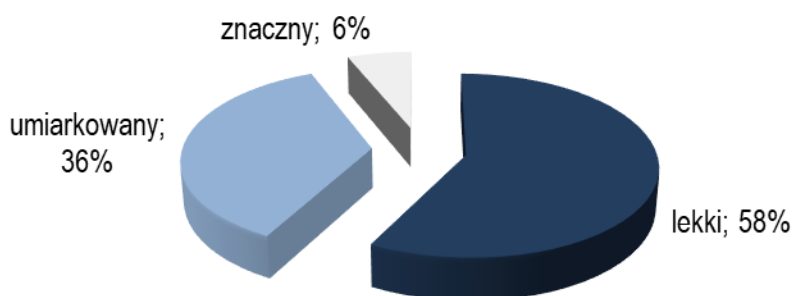
Co dziesiąta osoba badana zadeklarowała, że jest osobą z niepełnosprawnością. Poniższy wykres pokazuje, jaka część z nich posiadała orzeczenie o stopniu niepełnosprawności.

Rysunek 9.2. Czy wobec Pana(i) został orzeczony stopień niepełnosprawności? (tylko osoby, które zadeklarowały niepełnosprawność, n=533)

Jak widać, mniej niż co trzecia osoba z zadeklarowaną niepełnosprawnością posiadała orzeczenie. Kolejny wykres ilustruje rozkład stopni niepełnosprawności w zbiorowości osób z orzeczeniem.

Rysunek 9.3. Jaki stopień niepełnosprawności został wobec Pana(i) orzeczony? (tylko osoby z orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności, n=161)

Ponad połowa studentek i studentów posiadających orzeczenie miała lekki stopień niepełnosprawności. Najrzadziej (6%) występował znaczny stopień niepełnosprawności.

Na podstawie trzech powyższych pytań utworzyliśmy osobną zmienną analityczną, która odróżnia:

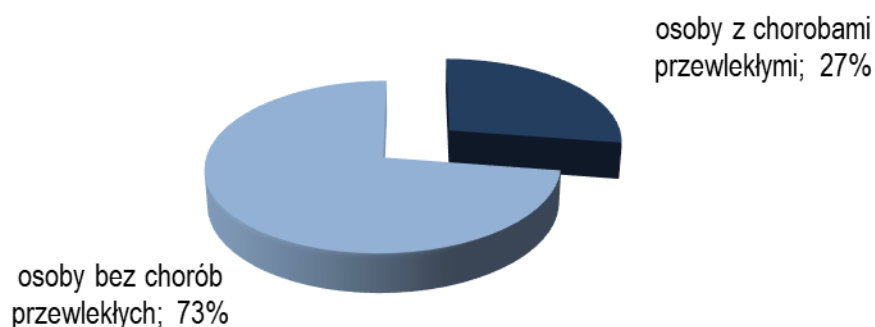
- osoby bez niepełnosprawności,

- osoby z niepełnosprawnościami, ale bez orzeczenia,
- osoby posiadające orzeczenie o lekkim stopniu niepełnosprawności,
- osoby posiadające orzeczenie o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności.

Dwie ostatnie kategorie (umiarkowany i znaczny stopień) niepełnosprawności zostały złączone w jedną kategorię analityczną ze względu na zbyt małą liczbę osób badanych ($n=10$) o znacznym stopniu niepełnosprawności, by można było prowadzić w tej grupie analizy statystyczne.

Osobnym wyzwaniem podczas studiowania jest posiadanie chorób przewlekłych. Niekoniecznie wiążą się one z niepełnosprawnością, jednakże długotrwałe mierzenie się z nimi może mieć destrukcyjny wpływ na sytuację życiową osoby chorej. Oczywiście, posiadanie choroby przewlekłej często współwystępuje z niepełnosprawnością, jednak nie jest z nią równoznaczne: 30% osób mających choroby przewlekłe określiło się jako osoby z niepełnosprawnościami, zaś wśród osób bez chorób przewlekłych udział ten wynosił zaledwie 3%. Poniższy wykres ilustruje rozkład odpowiedzi na pytanie o posiadanie choroby przewlekłej.

Rysunek 9.4. Czy ma Pan(i) chorobę przewlekłą, która w znaczny sposób wpływa na Pana(i) życie codzienne i studiowanie?

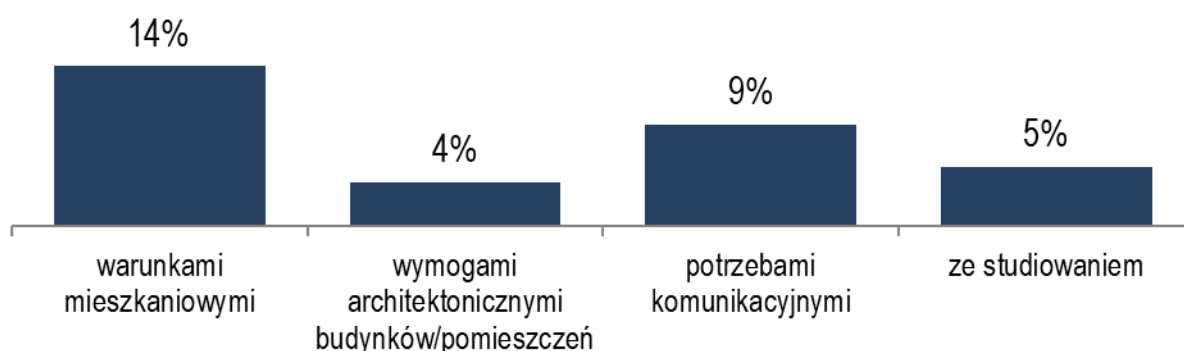
Jak widać, ponad ¼ osób zadeklarowała posiadanie choroby przewlekłej utrudniającej w znaczny sposób jej życie codzienne i studiowanie.

Zapytaliśmy również badanych czy ich sytuacja zdrowotna ma znaczenie dla ich potrzeb związanych z warunkami mieszkaniowymi, wymogami architektonicznymi

budynków/pomieszczeń, potrzebami komunikacyjnymi oraz ze studiowaniem (np. tłumacz języka migowego, materiały w formacie audio itp.).

Poniższy wykres przedstawia udziały osób, które zadeklarowały posiadanie takich potrzeb w poszczególnych aspektach.

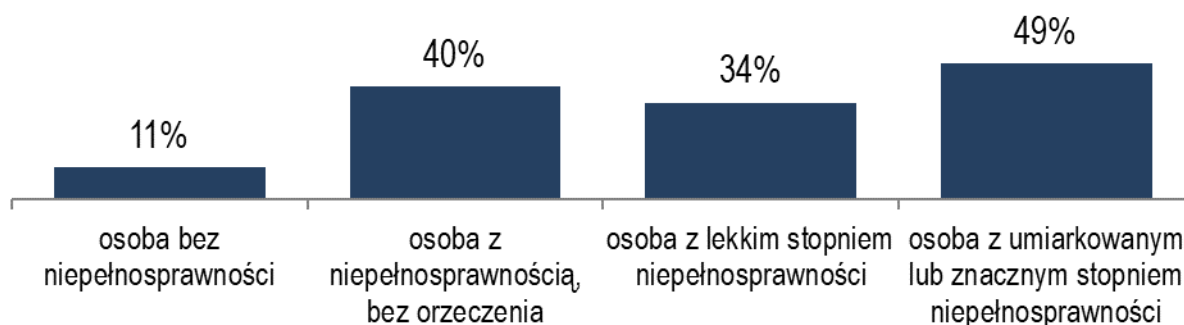
Rysunek 9.5. Czy Pana(i) sytuacja zdrowotna ma znaczenie dla Pana(i) potrzeb związanych z:

Najwięcej osób badanych zadeklarowało posiadanie specjalnych potrzeb dotyczących warunków mieszkaniowych. Najrzadziej wskazywano potrzeby dotyczące wymogów architektonicznych oraz potrzeby związane ze studiowaniem.

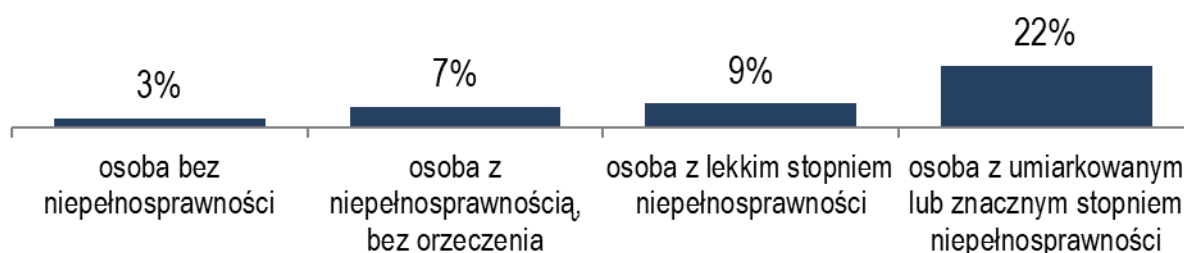
Kolejne cztery wykresy ilustrują, jak deklarowane potrzeby wiązały się z kategorią niepełnosprawności.

Rysunek 9.6. Czy Pana(i) sytuacja zdrowotna ma znaczenie dla Pana(i) potrzeb związanych z warunkami mieszkaniowymi? (ze względu na niepełnosprawność)

Jak widać, potrzeby związane z warunkami mieszkaniowymi najczęściej zgłaszały osoby z najwyższymi stopniami niepełnosprawności (blisko połowa).

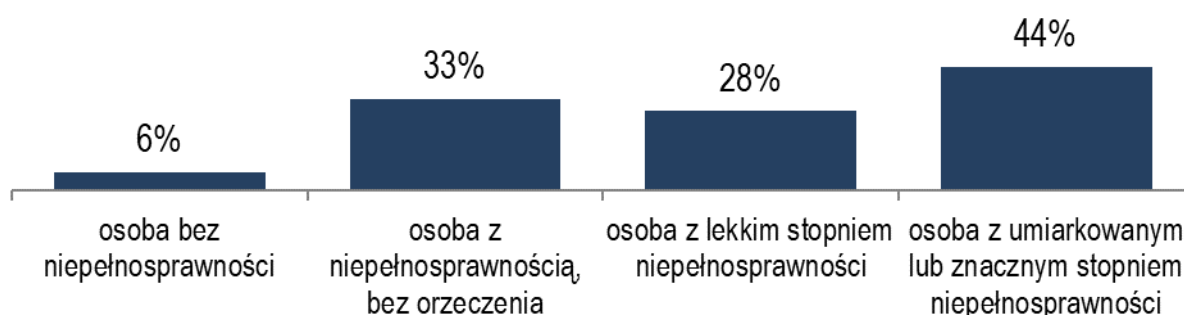
Rysunek 9.7. Czy Pana(i) sytuacja zdrowotna ma znaczenie dla Pana(i) potrzeb związanych z wymogami architektonicznymi budynków/pomieszczeń? (ze względu na niepełnosprawność)

Podobna obserwacja dotyczy potrzeb związanych z wymogami architektonicznymi. **Potrzeby związane z wymogami architektonicznymi najczęściej zgłaszały osoby ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (22%).**

Jak widać na poniższym wykresie, **prawidłowość ta dotyczy też potrzeb komunikacyjnych – 44% osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności zadeklarowało takie potrzeby.**

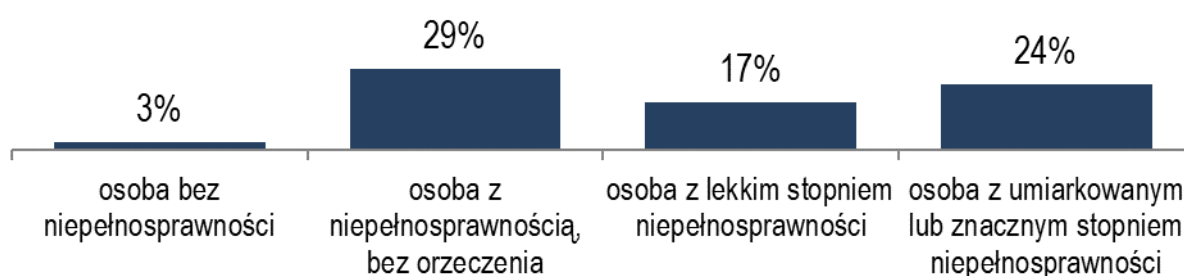
Rysunek 9.8. Czy Pana(i) sytuacja zdrowotna ma znaczenie dla Pana(i) potrzeb związanych z potrzebami komunikacyjnymi? (ze względu na niepełnosprawność)

Jak widać na poniższym wykresie, inaczej ma się sytuacja z deklarowaniem potrzeb związanych ze studiowaniem. **Osoby z niepełnosprawnościami, ale nieposiadające orzeczenia zgłaszały potrzeby związane ze studiowaniem nawet nieco częściej niż osoby**

z najwyższymi stopniami niepełnosprawności (odpowiednio, 29% i 24%). Jest to zależność zrozumiała – niejednokrotnie osoby posiadające rozmaite dysfunkcje, które nie stały się formalną podstawą do orzeczenia, posiadają potrzebę specjalnego wsparcia podczas studiów. Niekiedy wiążą się one z oczekiwaniem drobnych modyfikacji materiałów, sposobu prowadzenia zajęć lub ich zaliczenia.

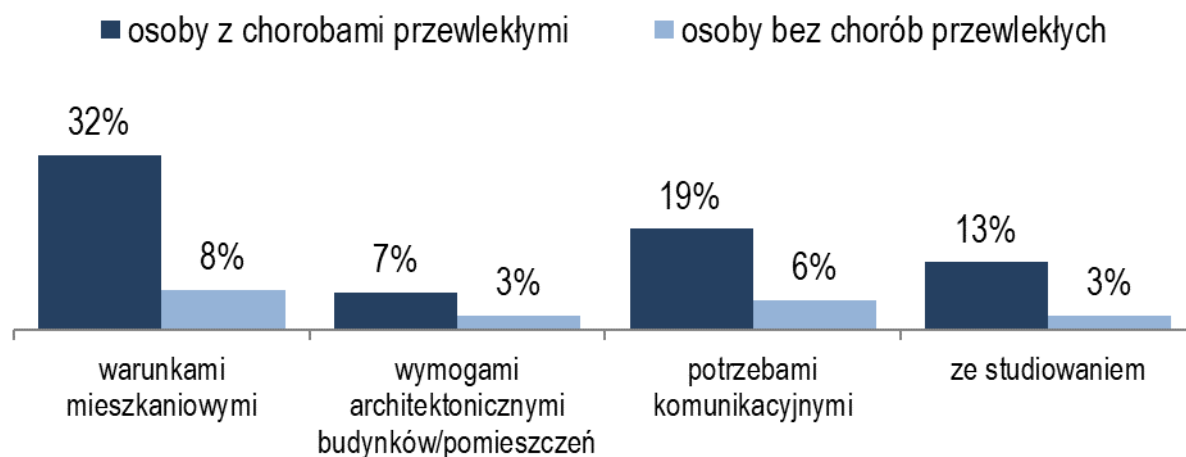
Rysunek 9.9. Czy Pana(i) sytuacja zdrowotna ma znaczenie dla Pana(i) potrzeb związanych ze studiowaniem (np. tłumacz języka migowego, materiały w formacie audio itp.)? (ze względu na niepełnosprawność)

Jak widać z powyższych analiz, **spośród różnych potrzeb poszczególnych grup wyróżnionych ze względu na niepełnosprawność najsilniej zgłaszano potrzeby dotyczące warunków mieszkaniowych (49%) oraz potrzeby komunikacyjne (44%). W obu przypadkach dotyczyło to osób z umiarkowanym lub znacznym stopniem niepełnosprawności.**

Poniższy wykres ilustruje potrzeby osób chorych przewlekle oraz pozostałych osób badanych.

Rysunek 9.10. Czy Pana(i) sytuacja zdrowotna ma znaczenie dla Pana(i) potrzeb związanych z: warunkami mieszkaniowymi, wymogami architektonicznymi budynków/pomieszczeń, potrzebami komunikacyjnymi, ze studiowaniem? (ze względu na choroby przewlekłe)

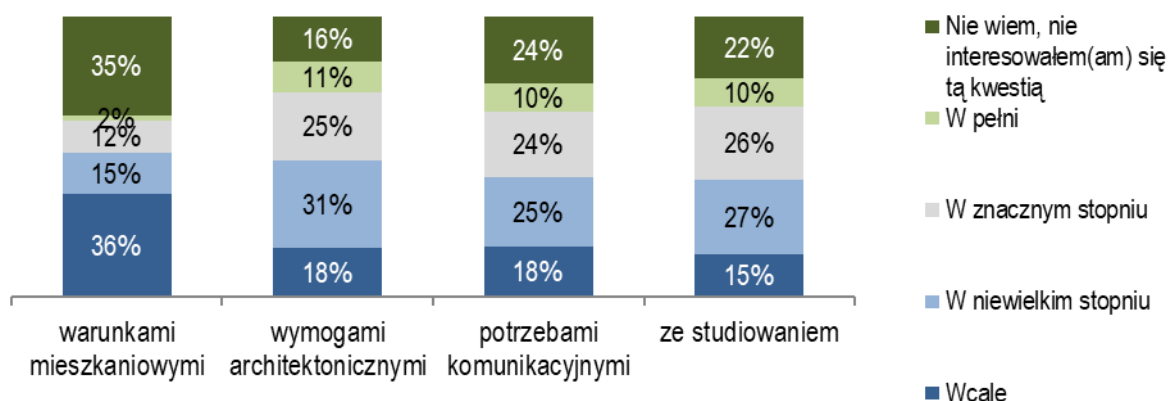

Zgodnie z przewidywaniami, osoby chore przewlekłe częściej niż pozostałe osoby deklarowały potrzeby we wszystkich badanych aspektach. **Podobnie jak w przypadku osób z niepełnosprawnościami, osoby posiadające choroby przewlekłe zgłaszały przede wszystkim potrzeby związane z warunkami mieszkaniowymi (32%) i potrzebami komunikacyjnymi (19%).**

9.2. Oceny wsparcia UW przez osoby ze szczególnymi potrzebami

Osoby, które deklarowały, że ich stan zdrowia przekłada się na specjalne potrzeby związane z jednym z badanych aspektów, były proszone o ocenę wsparcia oferowanego przez UW w tych aspektach. W niniejszej sekcji przedstawiamy rozkład udzielonych przez nie odpowiedzi. Osobno przedstawiamy odpowiedzi na pytanie o ocenę wsparcia UW względem potrzeb związanych z warunkami mieszkaniowymi wśród mieszkańców akademików i pozostałych osób. To kwestia szczególnie ważna w kontekście szerokiej dyskusji w społeczności akademickiej Uniwersytetu Warszawskiego prowadzonej w ostatnich miesiącach w odniesieniu do akademików.

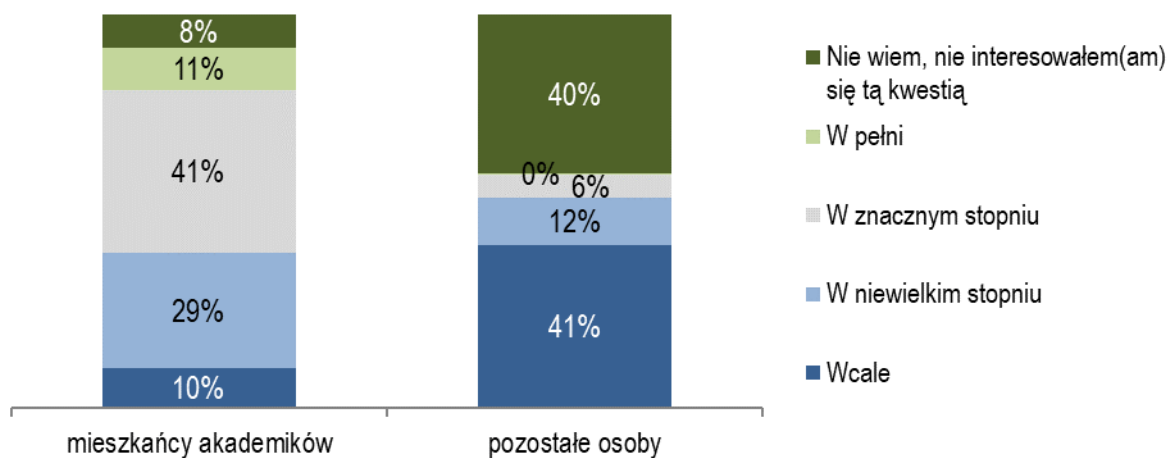
Rysunek 9.11. W jakim stopniu oferta Uniwersytetu Warszawskiego odpowiada na Pana(i) potrzeby związane z:

Jak widać powyżej, osoby badane zgłaszające specjalne potrzeby związane z badanymi aspektami życia akademickiego dosyć krytycznie oceniały ofertę UW w tych obszarach. **W odniesieniu do wymogów architektonicznych, potrzeb komunikacyjnych i potrzeb związanych ze studiowaniem najczęstszą odpowiedzią było, że UW w niewielkim stopniu odpowiada na te potrzeby. Jednak niewiele rzadszą odpowiedzią było, że jednak odpowiada na nie w znacznym stopniu.** Ponadto zwraca uwagę znaczny udział odpowiedzi wskazujących na brak zainteresowania ofertą UW – pomimo zadeklarowania przez te osoby potrzeb w poszczególnych obszarach.

Najbardziej krytyczni badani okazali się w ocenie wsparcia ich przez UW w odniesieniu do warunków mieszkaniowych. W tym przypadku za konieczne uznaliśmy przeanalizowanie ocen głównych adresatów oferty UW w tym obszarze – mieszkańców akademików. Poniższy wykres ilustruje ich odpowiedzi.

Rysunek 9.12. W jakim stopniu oferta Uniwersytetu Warszawskiego odpowiada na Pana(i) potrzeby związane z warunkami mieszkaniowymi (ze względu na zamieszkiwanie w akademiku)

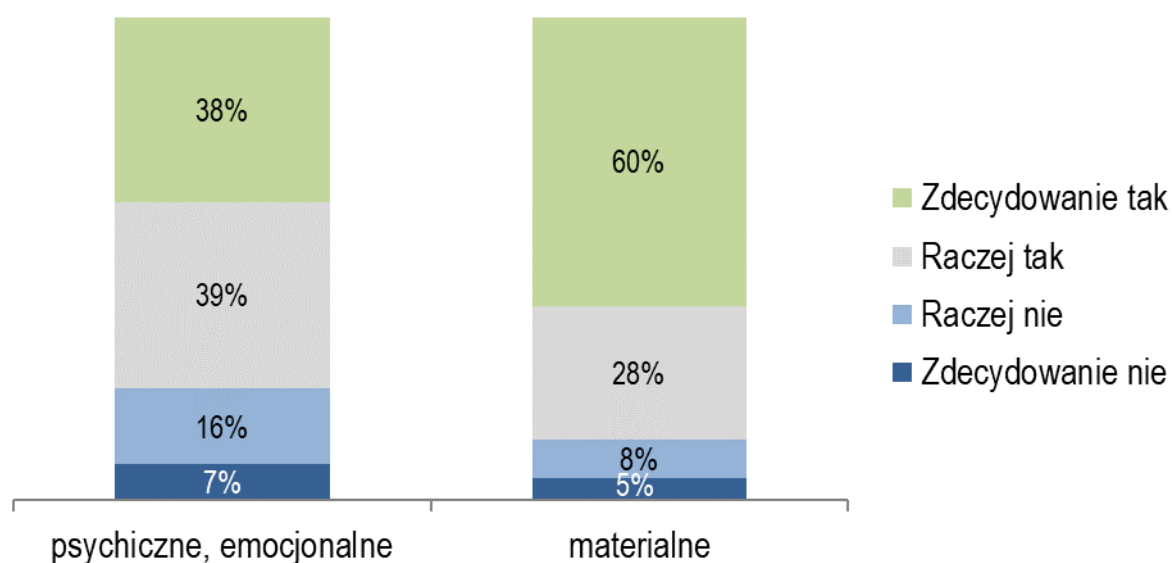
Jak widać, w grupie badanych mieszkańców akademików zaobserwowaliśmy wyjątkowo duży udział osób zainteresowanych ofertą UW (tylko 8% oświadczyło, że nie interesowało się tą kwestią). **Większość mieszkańców akademików, którzy ze względów zdrowotnych deklarowali specjalne potrzeby związane z warunkami mieszkaniowymi, pozytywnie ocenia ofertę Uniwersytetu Warszawskiego w tym obszarze.**

10. Sytuacja rodzinna

Sytuacja rodzinna oddziałuje na kondycję człowieka w rozmaitych wymiarach jego życia. Nie jest to wprawdzie obszar oddziaływania uczelni, jednakże – jako ważny aspekt codziennego funkcjonowania studentek i studentów – znalazł się w badaniu. Niniejszy rozdział służy przeglądowi zagadnień związanych z oceną wsparcia osób studiujących ze strony osób im bliskich.

Zapytaliśmy o możliwość uzyskania przez badanych zarówno wsparcia psychicznego, jak i materialnego. Badane było również to, czy osoby studiujące same udzielają komuś wsparcia. Bardzo znacząca większość (91%) nie wskazała żadnych osób będących na ich utrzymaniu, jednak co jedenasty uczestnik sondażu miał na utrzymaniu przynajmniej jedną osobę. Wart podkreślenia jest fakt, że **sytuacje, w których osoba studiująca systematycznie wspiera kogoś ze swojej rodziny zdarzały się znacznie częściej na studiach II stopnia (14%) niż I stopnia lub jednolitych magisterskich (8%).**

Rysunek 10.1. Ze strony rodziny, bliskich, czy może Pan(i) liczyć na wsparcie:

Jak widać, przeważająca większość osób badanych pozytywnie oceniła wsparcie otrzymywane od bliskich. Większa część badanych deklaruje, że może liczyć na wsparcie materialne niż na wsparcie psychiczne (88% wobec 77%).

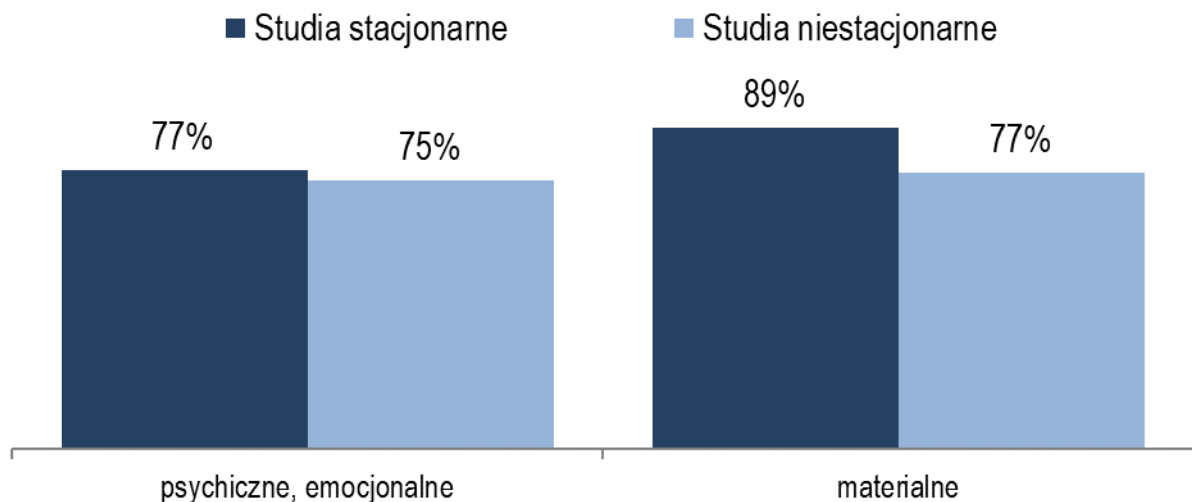
Zestawienie odpowiedzi na oba pytania wskazuje, że:

- **71% badanych może liczyć zarówno na wsparcie emocjonalne, jak materialne**
- 17% może liczyć wyłącznie na wsparcie materialne

- 6% może liczyć wyłącznie na wsparcie emocjonalne
- **6% nie może liczyć na żadne wsparcie ze strony rodziny i bliskich**

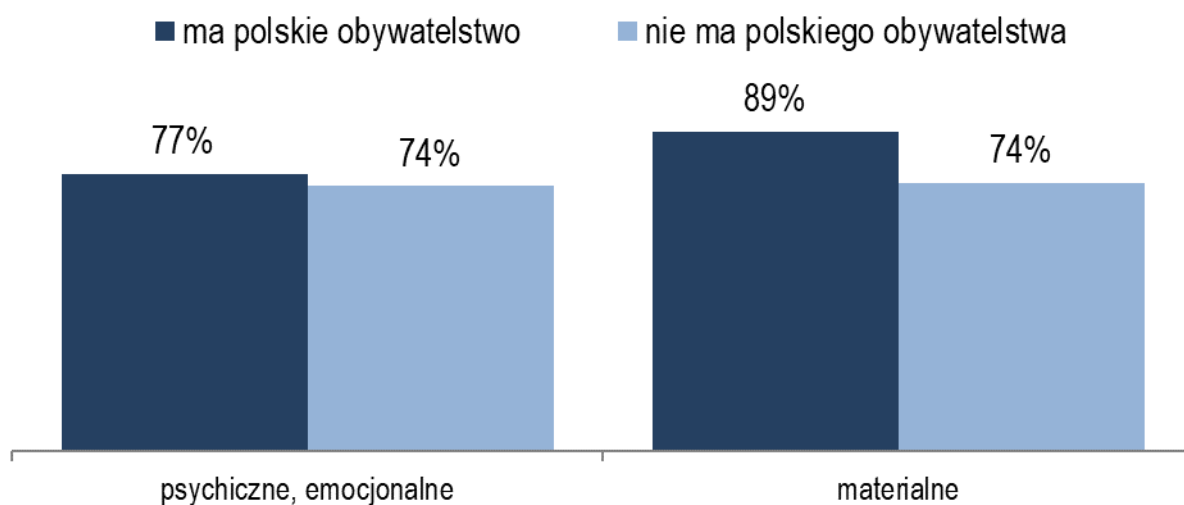
Dla ułatwienia interpretacji na kolejnych wykresach prezentujemy procenty odpowiedzi twierdzących na poszczególne pytania.

Rysunek 10.2. Ze strony rodziny, bliskich, czy może Pan(i) liczyć na wsparcie psychiczne, emocjonalne lub wsparcie materialne (procenty odpowiedzi twierdzących ze względu na tryb studiów)

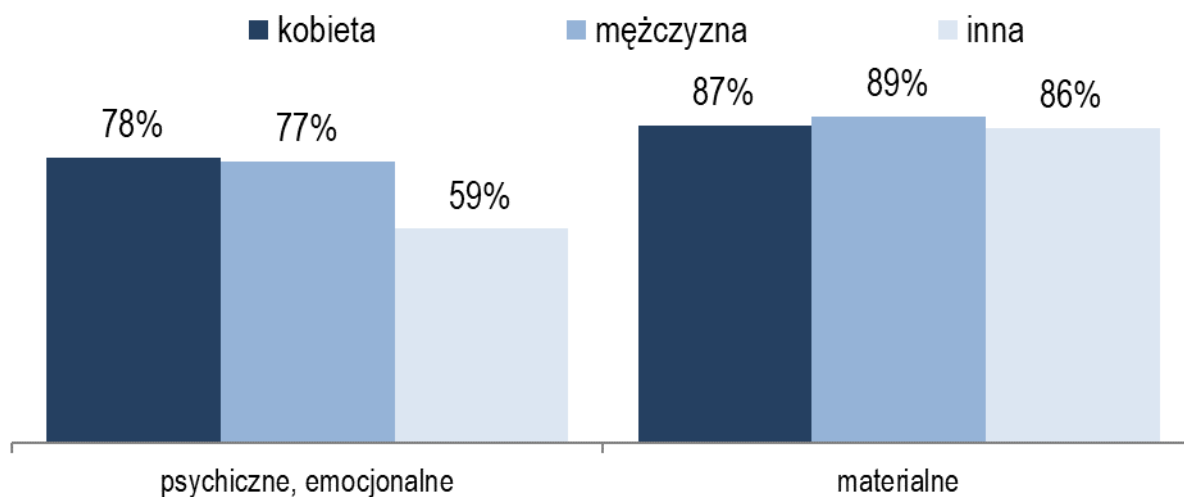
Studenci i studentki ze studiów niestacjonarnych rzadziej deklarowali, że mogą liczyć na wsparcie materialne ze strony bliskich. Wynik ten koresponduje z ich większą samodzielnością finansową i aktywnością na rynku pracy, które opisywaliśmy w rozdziale 8. Nie zaobserwowaliśmy natomiast znaczących różnic ze względu na tryb studiów w odniesieniu do wsparcia psychicznego.

Rysunek 10.3. Ze strony rodziny, bliskich, czy może Pan(i) liczyć na wsparcie psychiczne, emocjonalne lub wsparcie materialne (procenty odpowiedzi twierdzących ze względu na obywatelstwo)

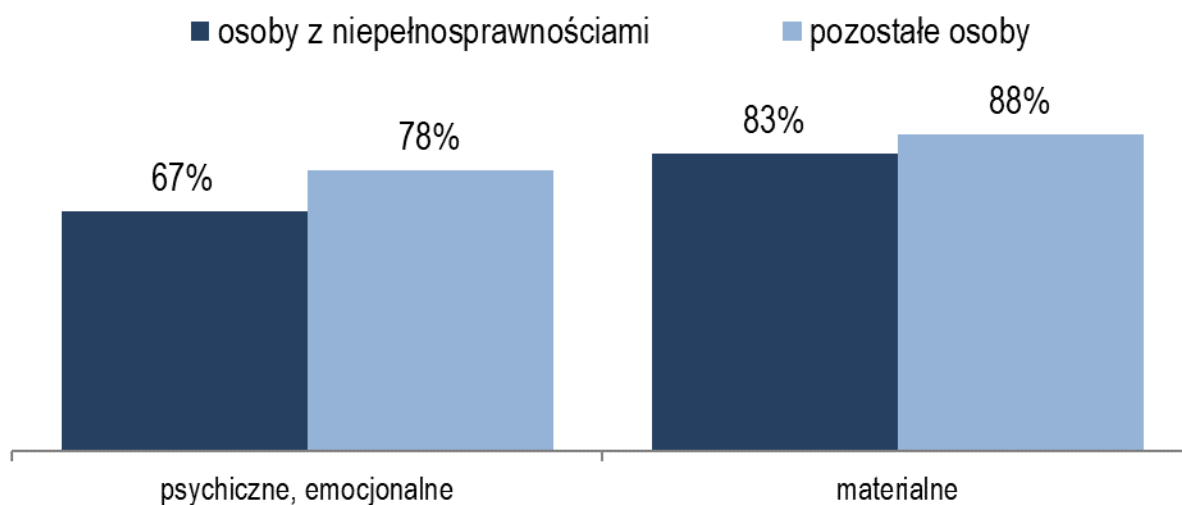
Powyższy wykres pokazuje, że osoby bez polskiego obywatelstwa w mniejszym stopniu niż obywatele polscy mogą liczyć na wsparcie materialne ze strony bliskich. Nie ma natomiast wyraźnych różnic, jeśli chodzi o wsparcie emocjonalne.

Rysunek 10.4. Ze strony rodziny, bliskich, czy może Pan(i) liczyć na wsparcie psychiczne, emocjonalne lub wsparcie materialne (procenty odpowiedzi twierdzących ze względu na płeć)

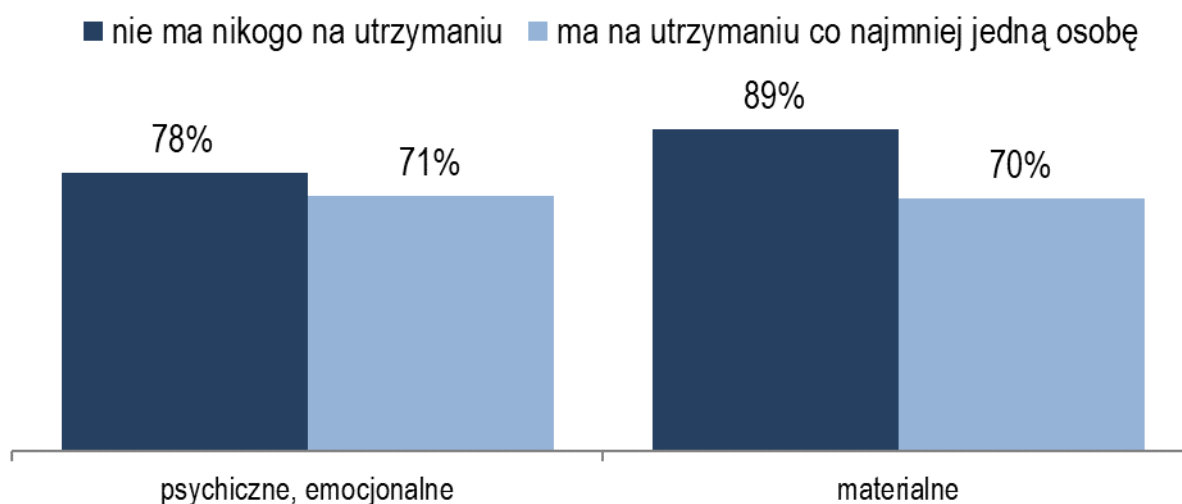
Jak widać, pod względem materialnym płeć nie różnicowała opinii na temat wsparcia ze strony rodziny i bliskich. Różnice pojawiły się natomiast w odniesieniu do wsparcia emocjonalnego, psychicznego. Pod tym względem osoby niebinarne deklarowały wyraźnie rzadziej, że mogą liczyć na takie wsparcie ze strony swoich bliskich.

Rysunek 10.5. Ze strony rodziny, bliskich, czy może Pan(i) liczyć na wsparcie psychiczne, emocjonalne lub wsparcie materialne (procenty odpowiedzi twierdzących ze względu na niepełnosprawność)

Osoby z niepełnosprawnościami również rzadziej niż pozostałe osoby deklarowały, że mogą liczyć na wsparcie emocjonalne, psychiczne ze strony swoich bliskich i nieznacznie rzadziej – na wsparcie materialne.

Rysunek 10.6. Ze strony rodziny, bliskich, czy może Pan(i) liczyć na wsparcie psychiczne, emocjonalne lub wsparcie materialne (procenty odpowiedzi twierdzących ze względu na posiadanie kogoś na utrzymaniu)

Jak widać powyżej, fakt posiadania kogoś na utrzymaniu dość wyraźnie różnicował opinie na temat wsparcia ze strony bliskich. **Osoby mające kogoś na utrzymaniu nieco rzadziej deklarowały, że mogą liczyć ze strony rodziny, bliskich osób na wsparcie psychiczne i dużo rzadziej – na wsparcie materialne niż pozostałe osoby.** Jest to zrozumiała

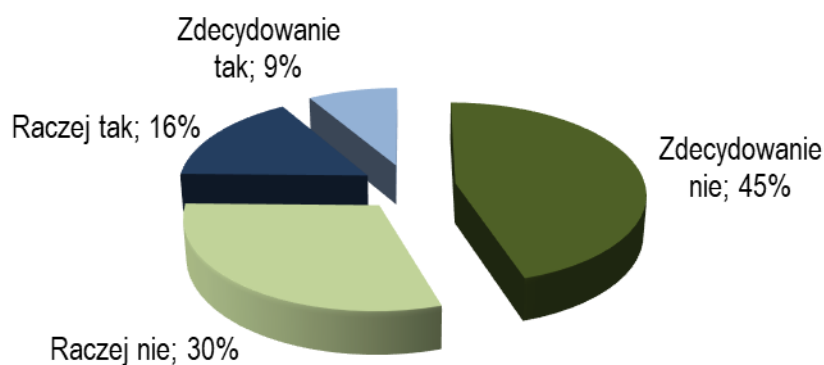
i przewidywalna zależność, gdyż to właśnie osoby mające kogoś na utrzymaniu udzielają innym wsparcia i ta sytuacja wymaga od nich znacznej samodzielności.

Tak jak wspomnieliśmy na początku tego rozdziału, materiał ten ma stanowić przede wszystkim tło ułatwiające zrozumienie kontekstu analiz sytuacji socjalno-bytowej studentów i studentek Uniwersytetu Warszawskiego, nie zaś podstawy do podejmowania przez uczelnię interwencji.

11. Ryzyko porzucenia studiów

W niniejszym badaniu istotną kwestią była również odpowiedź na pytanie, w jakim stopniu osoby studiujące na Uniwersytecie Warszawskim dopuszczają decyzję o porzuceniu studiów (dropout) i jakie czynniki mają dla nich największe znaczenie przy okazji tych rozważań. Wśród czynników wymienionych w kwestionariuszu znalazły się m.in. zagadnienia związane z sytuacją socjalno-bytową.

Rysunek 11.1. Czy rozważał(a) Pan(i) rezygnację ze studiów bez podejmowania kolejnych w najbliższym czasie?

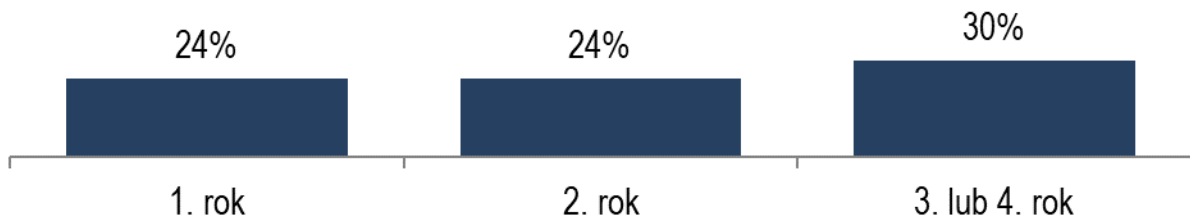

Jak widać powyżej, **co czwarta osoba badana rozważała rezygnację ze studiów**. Wprawdzie najczęstszą odpowiedzią, wskazywaną przez blisko połowę badanych, było zdecydowane odrzucenie możliwości porzucenia studiów, jednakże wspomniane 25% są ważnym sygnałem ostrzegawczym. W kolejnych analizach przedstawimy najwyraźniejsze różnice skłonności do dropoutu różnych grup osób studiujących na UW.

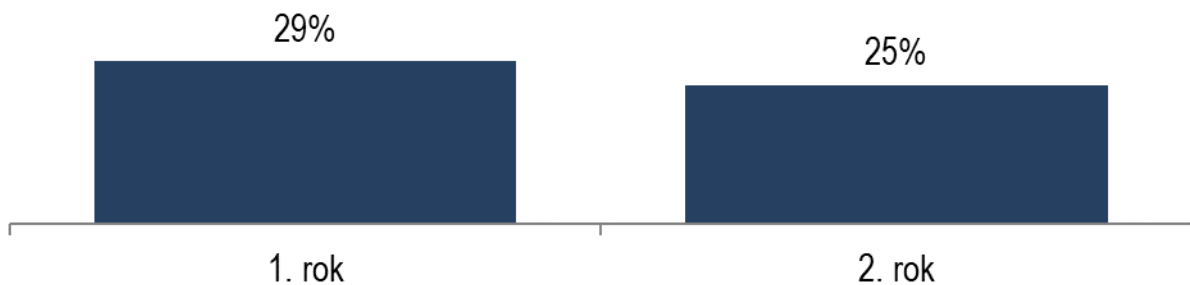
Dla ułatwienia interpretacji będziemy prezentowali procenty osób, które deklarowały skłonność do porzucenia studiów (odpowiedzi: „zdecydowanie tak” lub „raczej tak”).

Poniższe trzy wykresy przedstawiają dynamikę deklarowanej skłonności do porzucania studiów w kolejnych latach kształcenia, osobno na poszczególnych poziomach studiów.

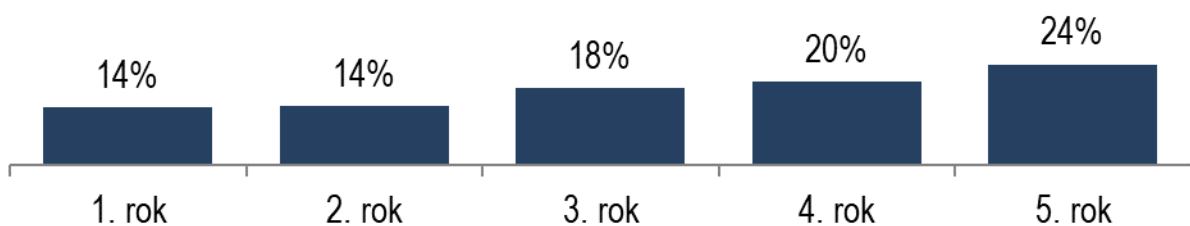
Rysunek 11.2. Czy rozważał(a) Pan(i) rezygnację ze studiów bez podejmowania kolejnych w najbliższym czasie? (procenty odpowiedzi twierdzących ze względu na rok studiów; studia I stopnia)

Rysunek 11.3. Czy rozważał(a) Pan(i) rezygnację ze studiów bez podejmowania kolejnych w najbliższym czasie? (procenty odpowiedzi twierdzących ze względu na rok studiów; studia II stopnia)

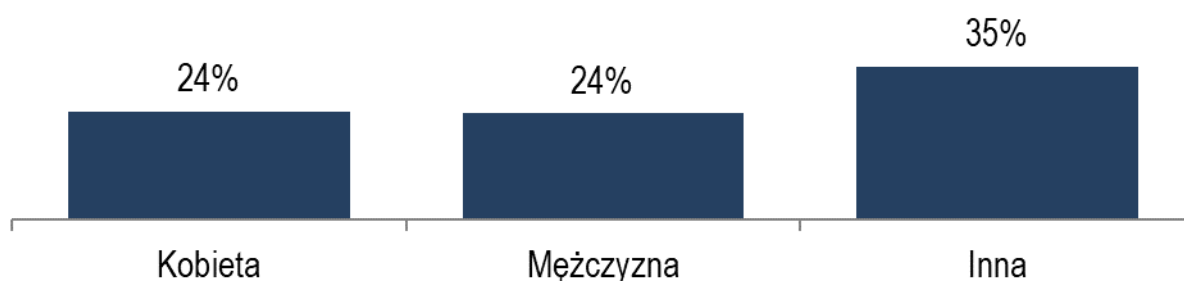
Rysunek 11.4. Czy rozważał(a) Pan(i) rezygnację ze studiów bez podejmowania kolejnych w najbliższym czasie? odpowiedzi twierdzących ze względu na rok studiów; jednolite studia magisterskie)

W przypadku studiów I stopnia i jednolitych studiów magisterskich daje się zauważyć podobieństwo dynamiki – największy udział osób rozważających porzucenie studiów występuje na ostatnim roku po wcześniejszym względnie systematycznym wzroście. W przypadku studiów II stopnia większy procent osób dopuszczał możliwość ich porzucenia na pierwszym roku niż na drugim (29% wobec 25%).

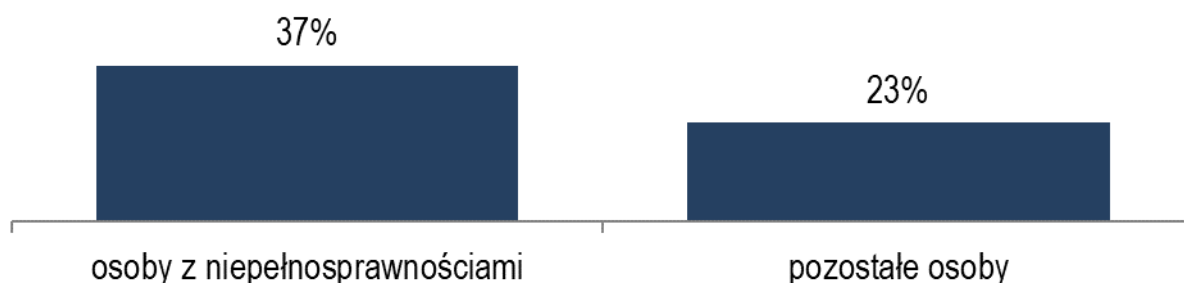
Poniższy wykres ilustruje odpowiedzi badanych ze względu na płeć.

Rysunek 11.5. Czy rozważał(a) Pan(i) rezygnację ze studiów bez podejmowania kolejnych w najbliższym czasie? (procenty odpowiedzi twierdzących ze względu na płeć)

Jak widać, mężczyźni i kobiety okazali się w takim samym stopniu skłonni do dropoutu – wyraźnie niższym niż osoby niebinarne. Porzucenie studiów dopuszczała co czwarta kobieta lub mężczyzna i przeszło co trzecia osoba niebinarna.

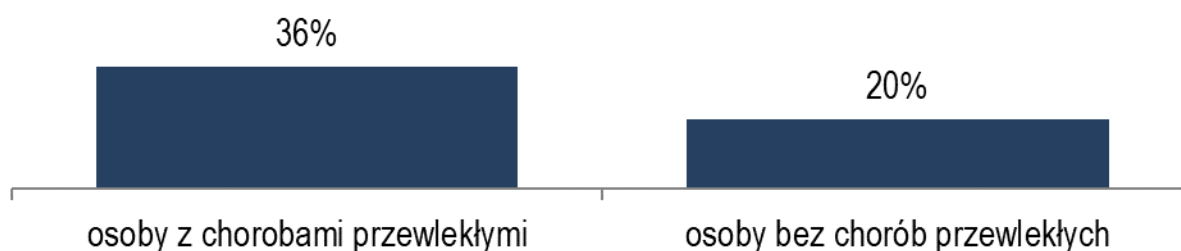
Rysunek 11.6. Czy rozważał(a) Pan(i) rezygnację ze studiów bez podejmowania kolejnych w najbliższym czasie? (procenty odpowiedzi twierdzących ze względu na niepełnosprawność)

Osoby z niepełnosprawnościami okazały się wyraźnie bardziej skłonne do dropoutu niż pozostałe osoby (37% wobec 23%).

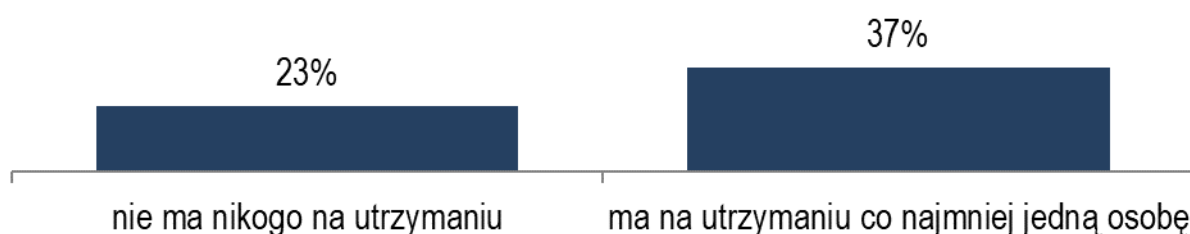
Podobną zależność obserwujemy w przypadku chorób przewlekłych. **Dropout** rozważało 36% osób chorych przewlekłe wobec 20% pozostałych osób.

Rysunek 11.7. Czy rozważał(a) Pan(i) rezygnację ze studiów bez podejmowania kolejnych w najbliższym czasie? (procenty odpowiedzi twierdzących ze względu na choroby przewlekłe)

Jak widać, stan zdrowia to znaczący czynnik wiążący się z ryzykiem porzucania studiów. Do tego wątku powrócimy w analizach motywów ewentualnego dropoutu wskazywanych przez osoby badane.

Rysunek 11.8. Czy rozważał(a) Pan(i) rezygnację ze studiów bez podejmowania kolejnych w najbliższym czasie? (procenty odpowiedzi twierdzących ze względu na posiadanie kogoś na utrzymaniu)

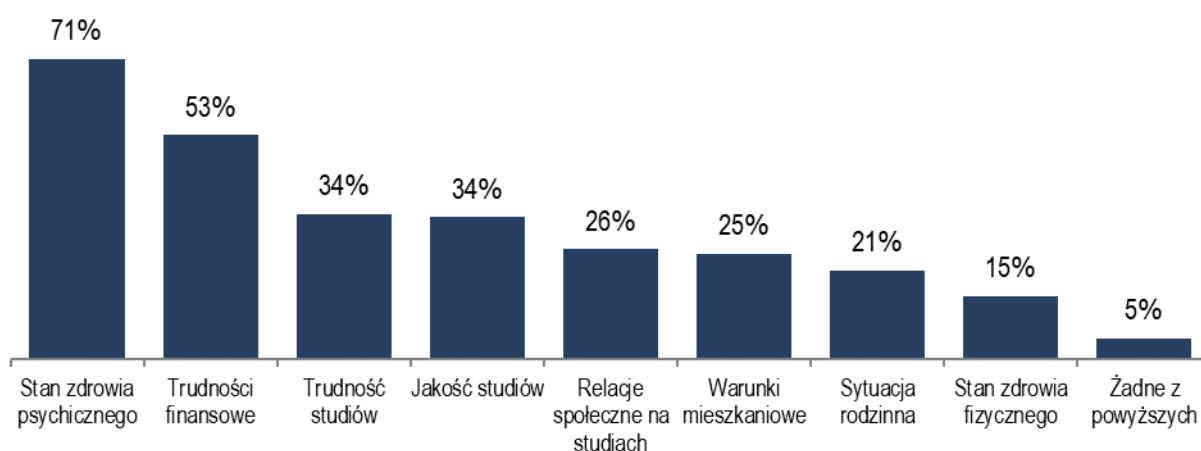

Osoby mające na utrzymaniu co najmniej jedną osobę zdecydowanie częściej rozważały porzucenie swoich studiów niż pozostałe osoby. To również wart szczególnego podkreślenia wątek. Obserwowaną skłonność można wiązać z ich większym zaangażowaniem w pracę zarobkową. Wprawdzie osoby te nie zgłaszały większych niż pozostałe osoby trudności w godzeniu studiów z pracą, jednakże należy pamiętać, że prócz studiów i pracy, do ich obowiązków często należy opieka nad utrzymywaną przez nich osobą (osobami).

Nie stwierdziliśmy natomiast znaczących różnic skłonności do porzucenia studiów w grupach wyróżnionych ze względu na tryb studiów, dziedzinę kształcenia i obywatelstwo.

Osoby, które dopuszczały porzucenie studiów, zapytaliśmy o powody tych rozważań. Poniższy wykres ilustruje, jaki procent osób wskazał poszczególne powody (można było wybrać kilka odpowiedzi). Odpowiedzi na wykresie zostały uporządkowane według częstości wskazań.

Rysunek 11.9. Z jakich powodów rozważał(a) Pan(i) rezygnację ze studiów? (tylko osoby, które rozważały rezygnację ze studiów, n=1288)

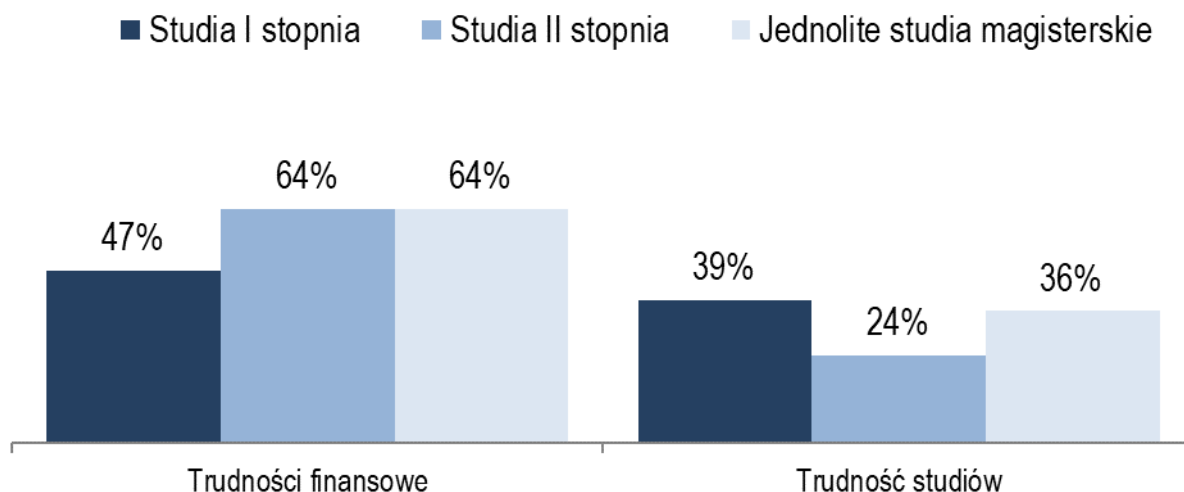
Najczęstszymi wskazywanymi (przez większość badanych) powodami rozważanego dropoutu był stan zdrowia psychicznego (71%) i trudności finansowe (53%). Kolejne powody zostały wskazane przez wyraźnie mniejszą część badanych. Co trzecia osoba wskazała trudność studiów lub ich jakość. Co czwarta – relacje społeczne, stosunki międzyludzkie na studiach lub warunki mieszkaniowe, co piąta osoba wskazała na sytuację rodzinną. Stan zdrowia fizycznego był wskazywany najrzadziej – przez 15% badanych.

Poniżej przedstawiamy powody potencjalnego porzucenia studiów w podziale na grupy, które we wcześniejszej części tego rozdziału zostały zidentyfikowane jako najbardziej zagrożone dropoutem. Dla każdej z tych grup sprawdziliśmy, które powody zostały przez nie wskazane częściej niż przez pozostałe osoby.

W komentarzu do rysunków 11.2.-11.4. wskazaliśmy na różnice między osobami z różnych poziomów studiów w dynamice skłonności do porzucania studiów. Poniższy wykres ilustruje odpowiedzi na pytanie o przyczyny rozważania porzucania studiów w zależności od

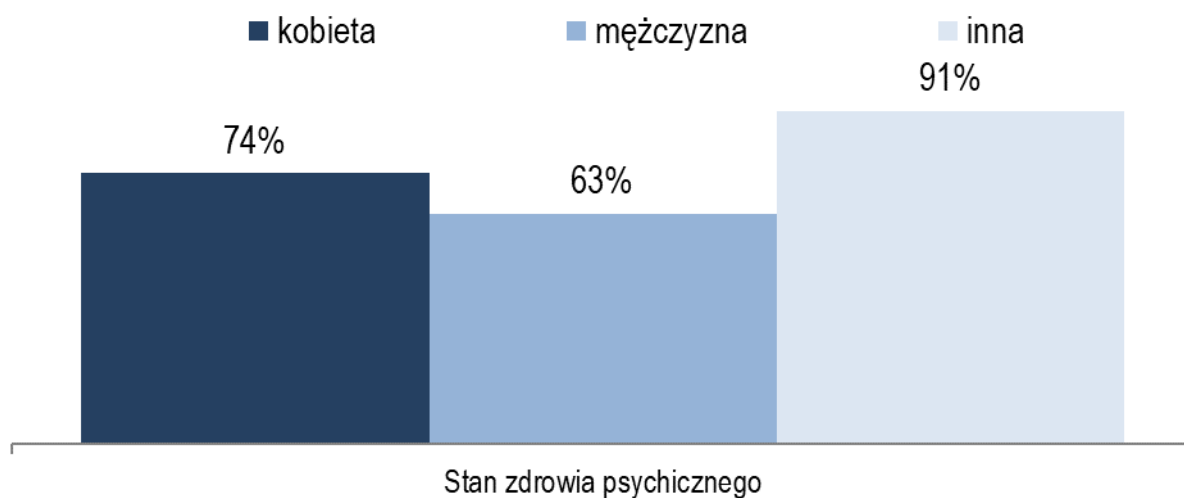
poziomu studiów. Poziom studiów różnicował częstość wskazywania dwóch powodów ewentualnego porzucenia studiów: trudności finansowych i trudności studiów.

Rysunek 11.10. Z jakich powodów rozważał(a) Pan(i) rezygnację ze studiów? (wskazania: trudności finansowe i trudność studiów ze względu na poziom studiów)

Osoby ze studiów II stopnia i jednolitych studiów magisterskich częściej niż studenci i studentki studiów I stopnia wskazywały trudności finansowe jako potencjalną przyczynę dropoutu (64% wobec 47%). Może się to wiązać z tym, że studia te kończą się nadaniem tego tytułu magistra, który z reguły w Polsce oznacza zakończenie kształcenia i wyjście na rynek pracy. **Trudność studiów jako przyczynę ich możliwego porzucenia najczęściej wskazywały osoby studiujące na studiach I stopnia (39%) i jednolitych studiach magisterskich (36%).** Można to wiązać z tym, że na te studia na ogół rekrutuje się bezpośrednio po maturze. W związku z tym dla wielu z tych osób jest to pierwszy kontakt ze specyfiką studiów, która może być dla nich większym wyzwaniem, niż dla osób podejmujących studia II stopnia (te osoby mają już doświadczenie wcześniejszych studiów).

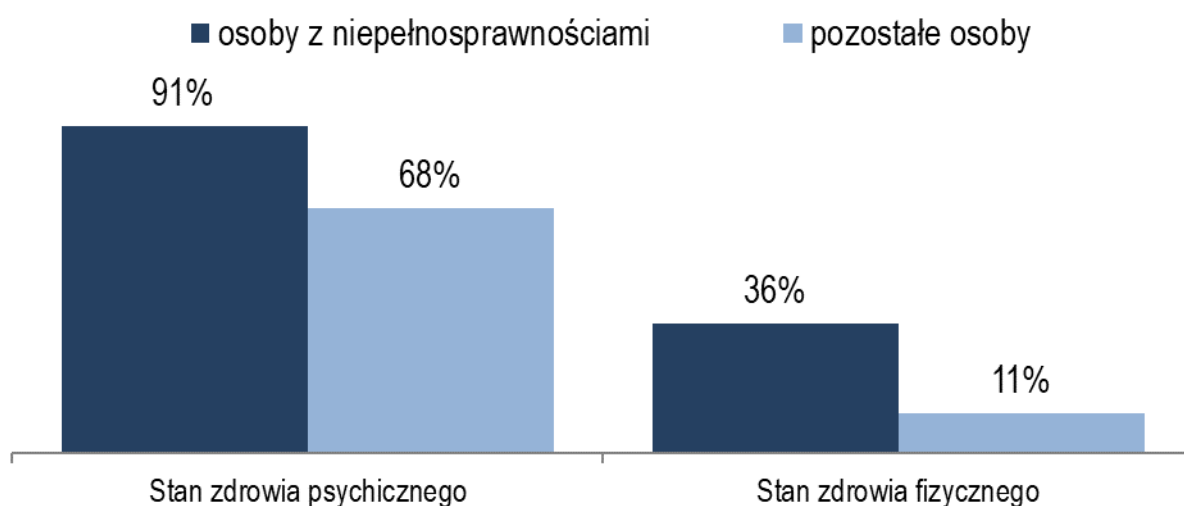
Rysunek 11.11. Z jakich powodów rozważał(a) Pan(i) rezygnację ze studiów? (wskazanie: stan zdrowia psychicznego ze względu na płeć)

Na stan zdrowia psychicznego jako przyczynę potencjalnego porzucenia studiów wskazywały przede wszystkim osoby niebinarne (91%). To znacznie większy udział niż wśród kobiet (74%) i mężczyzn (63%). Warto pamiętać, że właśnie osoby niebinarne najczęściej rozważały dropout.

Niepełnosprawność różnicowała częstość wskazywania, oprócz stanu zdrowia psychicznego, także stan zdrowia fizycznego.

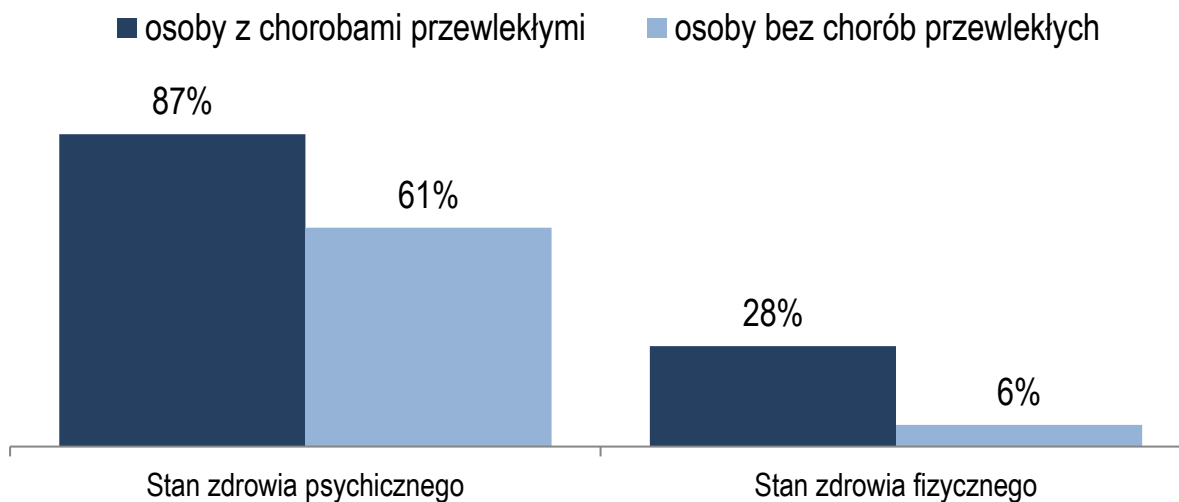
Rysunek 11.12. Z jakich powodów rozważał(a) Pan(i) rezygnację ze studiów? (wskazania: stan zdrowia psychicznego i fizycznego ze względu na niepełnosprawność)

Zwraca uwagę, że aż 91% osób z niepełnosprawnościami (wobec 68% pozostałych osób) wskazało stan zdrowia psychicznego jako źródło potencjalnego dropoutu. Ponadto ponad trzykrotnie częściej niż pozostali badani, osoby z niepełnosprawnościami wskazywały stan zdrowia fizycznego jako powód rozważanego porzucenia studiów (36% wobec 11%).

Podobne zależności zaobserwowaliśmy w przypadku osób z chorobami przewlekłymi, co ilustruje poniższy wykres.

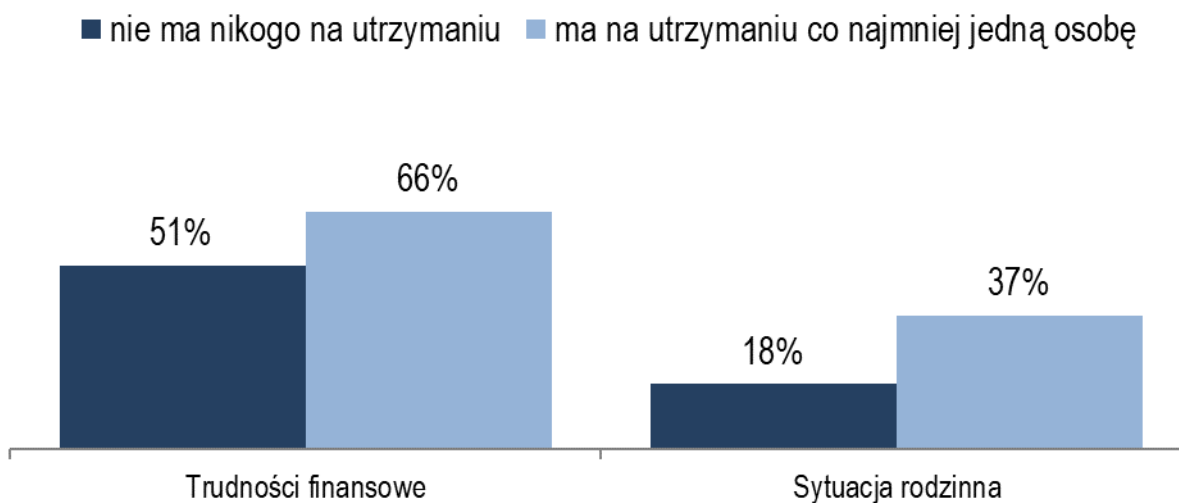
Rysunek 11.13. Z jakich powodów rozważał(a) Pan(i) rezygnację ze studiów? (wskazania: stan zdrowia psychicznego i fizycznego ze względu na choroby przewlekłe)

Osoby z chorobami przewlekłymi wyraźnie częściej niż pozostałe osoby wskazywały na stan zdrowia psychicznego (87% wobec 61%) i stan zdrowia fizycznego (28% wobec 6%) jako przyczyny potencjalnego porzucenia studiów.

Poniższy wykres przedstawia potencjalne przyczyny dropoutu, które różnicowały osoby badane ze względu na fakt utrzymywania kogoś: trudności finansowe i sytuację rodzinną.

Rysunek 11.14. Z jakich powodów rozważał(a) Pan(i) rezygnację ze studiów? (wskazania: trudności finansowe i sytuacja rodzinna ze względu na posiadanie kogoś na utrzymaniu)

Jak widać powyżej, **osoby mające kogoś na utrzymaniu zauważalnie częściej niż pozostałe osoby wymieniały jako przyczynę potencjalnego porzucenia studiów swoje trudności finansowe (66% wobec 51%) i sytuację rodzinną (37% wobec 18%).**

Podsumowując, przedstawione analizy uwarunkowań potencjalnego porzucenia studiów na Uniwersytecie Warszawskim wskazują na kluczowe znaczenie dwóch czynników: dobrostanu psychicznego osób studiujących oraz ich sytuacji finansowej. Potwierdza to duże znaczenie działań funkcjonujących na naszej uczelni podmiotów służących wsparciu w obszarze zdrowia psychicznego oraz pomocy materialnej oraz skalę wyzwań w ich działaniach. Wskazaliśmy ponadto grupy najbardziej narażone na zjawisko dropoutu, których wsparcie może przyczynić się do minimalizacji ryzyka porzucenia studiów na UW przez studentów i studentki z tych grup.

12. Badanie terenowe infrastruktury socjalnej Uniwersytetu Warszawskiego

Niniejszy rozdział stanowi podsumowanie badań terenowych przeprowadzonych przez studentów i studentki z OZZ Inicjatywy Pracowniczej i Samorządu Studentów UW. Koordynatorem tego zespołu był Pan Adam Ochwat, któremu bardzo dziękujemy za wielki i cenny wkład w prace badawcze i organizacyjne zarówno w badaniu terenowym, jak i pracach bieżących zespołu badawczego. Wspólnie z Adamem Ochwatem niniejsze opracowanie zostało przygotowane przez Panie: Olę Łukaszewską i Marię Siemek, którym serdecznie dziękujemy za bardzo cenny wkład w badanie. W zbieranie danych do tego rozdziału zaangażowany był szeroki zespół studencki (wspomniany w dalszej części tego rozdziału), któremu gorąco dziękujemy za zaangażowanie i świetną współpracę.

Poniższy tekst prezentujemy w oryginalnej postaci, jedynie z redakcyjnymi poprawkami. W kilku miejscach, w których zespół Pracowni Ewaluacji Jakości Kształcenia ma odmienne stanowisko, dodaliśmy niezbędne naszym zdaniem uwagi (zaznaczone w tekście jako uwagi PEJK).

W ramach projektu przeprowadzone zostało badanie terenowe zaplecza socjalnego budynków Uniwersytetu Warszawskiego. Jego celem było zebranie i ustrukturyzowanie informacji na temat dostępności konkretnych elementów infrastruktury socjalnej dla studentów i studentek odbywających w nich zajęcia.

12.1. Metodologia

Badanie objęło 66 z 68 nieruchomości uniwersyteckich, które zostały zawarte w wykazie USOS. Znajdują się one (z nielicznymi wyjątkami) na: Kampusie Centralnym, Kampusie Ochota, Kampusie Służew, Powiślu, w okolicach Kampusu Centralnego. Wliczają się w nią w przeważającej liczbie budynki, w których prowadzone są zajęcia dydaktyczne oraz Domy Studenta. Dane do badania terenowego zbierali studenci, członkowie Samorządu Studentów UW i OZZ Inicjatywa Pracownicza (łącznie ponad 20 osób) w okresie styczeń – czerwiec 2024 roku.

W każdym budynku poprzez metodę obserwacji lub/oraz rozmowy z uczęszczającymi tam osobami studiującymi odpowiedziano na następujące pytania:

1. Czy w pobliżu można kupić coś do zjedzenia albo zjeść coś na miejscu?
2. Czy miejsce/miejsca z jedzeniem jest dostępne w tym samym budynku?
3. Czy miejsce/miejsca z jedzeniem jest dostępne dla osób z niepełnosprawnościami?
4. Czy jest miejsce do odpoczynku (pokój socjalny)? Czy jest wyposażone np. w czajnik, możliwość podgrzania jedzenia itp.
5. Czy jest miejsce do nauki? Czy jest wyposażone np. w czajnik itp.
6. Inne komentarze

Pytania te miały nam pomóc przybliżyć obraz warunków socjalnych, w których przebywają na co dzień osoby ze społeczności uniwersyteckiej oraz wystandaryzować oceny. Skupiliśmy się na kwestiach związanych z wyżywieniem, jako że osoby studiujące czy pracownicy często przebywają na uczelni cały dzień, z piętnastominutowymi przerwami, a ceny w lokalach prywatnych w mieście nierzadko przewyższają studencki budżet. Dlatego tak ważne jest, aby umożliwione było zjedzenie pożywnego posiłku w cenie praktycznie na każdą kieszeń. Uwzględniliśmy również przestrzeń do nauki oraz zaplecze w postaci pokoju socjalnego. Pierwsza z nich powinna dawać możliwość przygotowania się do zajęć (znalezienie odpowiedniej przestrzeni do nauki często jest wyzwaniem ze względu na niewystarczający metraż czy okoliczności w miejscu zamieszkania). Natomiast pokój socjalny powinien spełniać zapotrzebowanie na nieodpłatne odgrzanie sobie jedzenia czy przygotowanie ciepłego napoju, jak również umożliwiać integrację między osobami studiującymi, czy odpoczynek. Jeśli chodzi o akademiki, najważniejsze informacje zostały zawarte w sekcji „inne komentarze”.

Poniższe dwa akapity są opinią Autora i Autorek z OZZ Inicjatywa Pracownicza. Zespół badawczy Pracowni Ewaluacji Jakości Kształcenia, mimo odmiennego stanowiska, zdecydował się na zachowanie oryginalnego fragmentu.

Największym wyzwaniem, a zarazem ograniczeniem badania prowadzonego z wyszczególnieniem budynków jest pominięcie realnej perspektywy wszystkich studentów i studentek. Sposoby spędzania czasu na uniwersytecie drastycznie różnią się pomiędzy wydziałami, kierunkami studiów i preferencjami danych osób. Badanie, które w przyszłości będzie w stanie dokładniej odzwierciedlić problemy, z jakimi zmagamy się na co dzień na studiach, będzie musiało wziąć pod uwagę realne sposoby studentów i studentek na

zapewnienie sobie jedzenia i przestrzeni do nauki, oprócz fizycznego istnienia placówek i przestrzeni do tego przeznaczonych.

Drugim elementem metodologii, który okazał się problematyczny, było rozproszenie odpowiedzialności za konkretne badane budynki na zasadzie kontaktu ze znajomymi studiującymi na danych wydziałach. W przyszłości lepszym rozwiązaniem będzie z dużym prawdopodobieństwem zbadanie wszystkich nieruchomości (mimo, że jest to zajęcie czasochłonne) przez wąskie grono osób, dla zachowania spójności i ograniczenia nieporozumień. Niejasny okazał się przede wszystkim status opisów oczekiwanych od osób zaangażowanych – czy powinno być to suche stwierdzenie faktów, osobisty komentarz, spostrzeżenie, czy jeszcze coś innego.

Wedle opinii zespołu PEJK UW celem badania terenowego, którego wyniki umieszczone są w niniejszym rozdziale było wyłącznie przedstawienie faktów. Opinie osób studiujących na UW były zbierane podczas konsultacji i w badaniu jakościowym oraz w trakcie badania kwestionariuszowego, nad którego kształtem pracowały również osoby studiujące zaangażowane w prace zespołu badawczego. Ponadto realizacja badania terenowego wymagała zaangażowania tak szerokiego grona osób ze względów logistycznych. Jak napisano w części wstępnej, badanie trwało przeszło 5 miesięcy. Jeśli zaangażowanych by było mniej studentek i studentów istniałoby znaczne ryzyko niezrealizowania tej części badania. Wystandaryzowaniu i lepszej selekcji informacji zbieranych przez większy zespół służyło natomiast ustalenie zestawu pytań i zagadnień, które wykorzystywały osoby z zespołu podczas badań terenowych.

12.2. Wyniki badania

12.2.1. Zaplecze gastronomiczne na terenie Uniwersytetu Warszawskiego

Dominującą formą zaplecza gastronomicznego Uniwersytetu Warszawskiego są automaty. Znajdują się one w większości budynków, zarówno tych, w których można odnaleźć także bufet jak i tych, gdzie stanowią jedyną opcję żywieniową. Dostępne w nich jedzenie jest drogie, niezdrowe (a nawet szkodliwe) oraz „nie można się nim najeść”. W nielicznych można kupić tak zwane dania obiadowe, warto jednak zauważyć, że znaczna część budynków nie jest wyposażona w kuchenkę mikrofalową, a więc posiłków tych często nie da się podgrzać. Osoby studiujące korzystają z automatów raczej ze względu na brak innych opcji, niż faktyczne preferencje, zwłaszcza, że ceny artykułów bywają nawet o połowę wyższe niż w sklepach spożywczych. Warto więc zaznaczyć, że obecności automatu z żywnością w danym budynku nie powinno się utożsamiać z zapewnieniem osobom studiującym przystępnej i odpowiedniej oferty gastronomicznej.

Na dwudziestu wydziałach zadeklarowano obecność bufetu prowadzonego przez zewnętrzną firmę, z czego 5 lokali jest niedostępna dla osób z ograniczeniami ruchowymi. W większości z nich ceny są raczej przeciętne w porównaniu do warszawskich restauracji - zestawy obiadowe 20-30 zł, śniadaniowe około 15 zł, kawa i herbata do 10 zł [uwaga PEJK: są to ceny znacznie niższe niż ceny z warszawskich restauracji]. Neutralnie bądź dobrze pod względem cenowym oraz dostępności jedzenia, oceniane są bistra na WPiA (ul. Krakowskie P. 26/28), Wydziale Polonistyki („Lalka”), WNPiSM (Gmach audytorijny, „Politicook”), Wydziale Fizyki, Wydziale Biologii, Wydziale Chemii, Wydziale Geologii, Wydziale Matematyki („Kubuś”), Wydziale Neofilologii, Wydziale Nauk Ekonomicznych oraz w Pałacu Zamojskich („Labirynt”, WNPiSM, WO, WAL, ISNS). Obiekty te są jednak zróżnicowane. Przykładowo, w „Labiryncie” osoba studiująca może liczyć na przygotowany na miejscu, „domowy” obiad w cenie 20-30 zł, podczas gdy w bistro na Wydziale Neofilologii jest to raczej odgrzane w kuchence mikrofalowej gotowe danie obiadowe (15-25 zł). W części bufetów, na przykład w tych w budynku Radiochemii (Wydział Chemii), w Starym BUWie oraz w Szpitalu św. Rocha, ceny są tak wysokie, że studenci, jeśli istnieje taka możliwość, wolą korzystać z lokali w innych budynkach lub poza terenem Uniwersytetu. Problematyczny jest też czas działania obiektów oraz dostępność jedzenia – bufet na Wydziale Pedagogicznym podobno działa tylko przez 20 minut. Ciekawe wydaje się, że w związku ze słabą ofertą gastronomiczną, w niektórych budynkach pojawiają się zewnętrzne firmy cateringowe, na wzór tych

obsługujących korporacyjne biura (Gmach Wydziału Matematyki, Informatyki Mechaniki, Wydział Pedagogiczny) oraz „sklepiki samoobsługowe”. Mimo, że sporo bufetów nie jest oceniana negatywnie, warto zauważyć, że ich ceny znacznie odbiegają od tych w warszawskich barach mlecznych, gdzie zupę można kupić nawet za 3 zł [uwaga PEJK: najtańsze zupy w barach mlecznych w Warszawie to około 5 zł], a drugie dania kosztują poniżej 10 złotych [uwaga PEJK: pod warunkiem, że bez ziemniaków i surówki]. Rozwiązaniem tego problemu może być rozwijanie oferty gastronomicznej w ramach Uniwersytetu Warszawskiego, choćby poprzez zwiększenie liczby stołówek (w tym momencie funkcjonuje tylko jedna, w której ceny są niższe niż w barach mlecznych).

Czy miejsce/miejsca z jedzeniem jest dostępne w tym samym budynku?

Odpowiedź: NIE

Nazwa budynku/jednostki	Adres
Budynek SzJO	ul. Krakowskie P. 26/28
SEW	ul. Oboźna 7
EUROREG	ul. Krakowskie P. 30
Wydział Orientalistyczny	ul. Krakowskie P. 32
Instytut Kultury Polskiej	ul. Krakowskie P. 26/28
Dom Studencki nr 6	ul. Radomska 11
Archiwum UW	ul. Smyczkowa 14
Dom Studenta nr 5	ul. Smyczkowa 5/7
Wydział Orientalistyczny	ul. Krakowskie P. 1
Domek Ogrodnika	ul. Dobra 68/70
IEIAK	ul. Żurawia 4
Wydział Orientalistyczny	ul. Hoża 69
Instytut Botaniki, Ogród Botaniczny	ul. Al. Ujazdowskie 4

Czy miejsce/miejsca z jedzeniem jest dostępne w tym samym budynku?**Odpowiedź: TAK, TYLKO AUTOMATY**

Nazwa budynku/jednostki	Adres
WPiA	ul. Oboźna 6
ISZiP	ul. Krakowskie P. 26/28
Budynek Kupców	ul. Oboźna 8
WH	ul. Krakowskie P. 26/28
WGiSR	ul. Krakowskie P. 30
CeNT I	ul. Stefana Banacha 2b
Dom Studencki nr 1	ul. Żwirki i Wigury 97/99
Dom Studencki nr 2	ul. Żwirki i Wigury 95/97
Dom Studenta nr 3	ul. Kickiego 9/12
Dom Studenta nr 4	ul. Ludwika Zamenhofa 10A
Hala Sportowa z Basenem	ul. Stefana Banacha 2a
Wydział Socjologii	ul. Karowa 18
Wydział Filozofii	ul. Krakowskie P. 3
WPol, Kwestura	ul. Karowa 20
WNPISM	ul. Nowy Świat 67
WPiA (Szara Willa)	ull. Wybrzeże Kościuszkowskie 47
WDiB	ul. Bednarska 2/4
WAL	ul. Dobra 72
„Ksawerów”	ul. Al. Niepodległości 22
Wydział Orientalistyczny	ul. Tyniecka 15/17
Wydział Zarządzania	ul. Szturmowa 1/3
WNPISM	ul. Nowy Świat 67

Czy miejsce/miejsca z jedzeniem jest dostępne w tym samym budynku?**Odpowiedź: TAK**

Nazwa budynku/jednostki	Adres
WPiA	ul. Lipowa 4
Wydział Archeologii	ul. Krakowskie P. 26/28
Wydział Polonistyki	ul. Krakowskie P. 26/28
Gmach audytorjny WNPiSM	ul. Krakowskie P. 26/28
Stary BUW	ul. Krakowskie P. 26/28
CeNT III - CNBCH	ul. Żwirki i Wigury 101
FUW	ul. Pasteura 7
Budynek Radiochemii	ul. Żwirki i Wigury 101
Gmach Wydziału Biologii	ul. Miecznikowa 1
Gmach Wydziału Chemii	ul. Pasteura 1
Gmach Wydziału Geologii	Żwirki i Wigury 93
Gmach Wydziału MIM	ul. Stefana Banacha 2
Wydział Orientalistyczny	ul. Krakowskie Przedmieście 1
ISNS	ul. Nowy Świat 69
Wydział Neofilologii	ul. Dobra 55
BUW	ul. Dobra 56/66
Wydział Pedagogiczny	ul. Mokotowska 16/20
Wydział Nauk Ekonomicznych	ul. Długa 44/50
Instytut Pedagogiki Specjalnej i Resocjalizacji	ul. Podchorążych 20
Pałac Kazimierzowski	ul. Krakowskie P. 26/28

Czy miejsce z jedzeniem jest dostępne dla osób z niepełnosprawnościami**Odpowiedź: NIE**

Nazwa budynku/jednostki	Adres
ISNS, WAL, WNPiSM, WO	Pałac Zamojskich
IPSIR	ul. Podchorążych 20
Wydział Archeologii	ul. Krakowskie P. 26/28

12.2.1.1. Stołówka uniwersytecka na ulicy Oboźnej

Biuro Spraw Socjalnych udostępniło informację, że stołówka przy ul. Oboźnej wydaje średnio ok. 290 posiłków dziennie, w tym 85 abonamentowych. Z obserwacji wynika, że studenci stanowią zdecydowaną mniejszość klientów. Również z obserwacji wiadomo, że większość dań kończy się wczesnym popołudniem, przez co po godz. 15 wybór pozostaje niewielki [z systematycznej obserwacji zespołu PEJK wynika, że osoby studiujące stanowią niemalą część użytkowników/czek tej stołówki; ponadto nawet po godz. 17 można zjeść tam z reguły niemalą część dań z karty, choć nie wszystkie, ale są wśród nich zarówno dania wegetariańskie, jak i mięsne]. Stołówka wyróżnia się niskimi cenami w porównaniu do prywatnych lokali oraz teoretycznie dużym wyborem dań. Do jej wad należą małe, ciasne stoły i mała powierzchnia. Posiada ona jednak okna, co stanowi przewagę nad bistrami mieszczącymi się w piwnicach. [uwaga PEJK: największy tłok (głównie osób studiujących) przypada w dni nauki około godz. 15 – wtedy stołówka okazuje się zbyt mała by sprawnie obsłużyć wszystkie zainteresowane osoby].

12.2.2. Przestrzenie socjalne i miejsca do nauki

12.2.2.1. Przestrzenie socjalne

Przestrzenie socjalne znajdują się w większości przebadanych budynków, jednak są bardzo zróżnicowane względem swojej użyteczności i wyposażenia. Zazwyczaj przyjmują formę wydzielonego pokoju, w którym osoby studenckie mogą skorzystać z czajnika i kuchenki mikrofalowej, rzadziej z ekspresu do kawy (Wydział Historii, EUROREG, CeNT I, Gmach Wydziału Geologii, Gmach Wydziału Matematyki, Informatyki i Mechaniki, Wydział Socjologii, Wydział Filozofii, Instytut Stosowanych Nauk Społecznych, Wydział Prawa i Administracji (Lipowa 4), Wydział Pedagogiczny, Wydział Psychologii, Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej, Wydział Orientalistyczny). W części budynków odnajdziemy także kuchnię ze zlewem oraz lodówki.

Ze względu na różne liczebności studentek i studentów korzystających z danego budynku, trudno jednoznacznie określić funkcjonalność pomieszczeń socjalnych. Najczęściej wymienianymi problemami istniejących przestrzeni jest brak odpowiedniej infrastruktury (krzesła, stoły, kanapy), zbyt mały metraż pokoju, dostępność dla osób z ograniczeniami ruchowymi, brak zasięgu sieci eduroam, czy ogólna nieprzyjazność przestrzeni. Część przestrzeni nie znajduje się w osobnych, specjalnie wydzielonych do tego celu, pomieszczeniach. Przykładowo, na Wydziale Psychologii (Stawki 5/7) funkcję tę pełni stara

Sala Gimnastyczna i korytarz z kuchenką mikrofalową, a na Wydziale Socjologii (Karowa 18) jest to „kanciapa” udostępniana przez samorząd studencki.

W kilku budynkach podjęto próbę adaptacji przestrzeni niebędących osobnymi pomieszczeniami pod potrzeby osób studiujących. W Gmachu Wydziału Biologii (Miecznikowa 1) „strefa studencką” jest wydzielony koniec korytarza, na Wydziale Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii (Bednarska 2/4) znajduje się „większy korytarz”, na Wydziale Artes Liberales (Nowy Świat 67) na korytarzu odnajdziemy czajnik. Na korytarzach Wydziału Zarządzania (Szturmowa 1/3) wyłożone są pufy, a w pierwszym semestrze zewnętrzna firma ufundowała „zaulek” z kuchenką mikrofalową. Ciekawym rozwiązaniem jest także szafeczka z herbatą i czajnikiem zlokalizowana w łazience na Wydziale Orientalistyki (Krakowskie Przedmieście 32).

W Instytucie Sławistyki Zachodniej i Południowej (Krakowskie Przedmieście 26/28), Instytucie Botaniki (Al. Ujazdowskie 4) oraz na Wydziale Prawa i Administracji (Oboźna 6) przestrzeń socjalna jest dostępna wyłącznie dla pracowników, a na Wydziale Geografii i Studiów Regionalnych znajduje się pokój z kuchenką mikrofalową, jednak niewiele osób wie o jego istnieniu (Krakowskie Przedmieście 30).

Najlepiej zorganizowane pomieszczenia socjalne można odnaleźć na Wydziale Fizyki (Pasteura 5) oraz Wydziale Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych (Nowy Świat 67). Pierwsze z nich jest wyposażone w kanapy, pufy, stoliki, krzesła, a nawet pianino, dwa stoły do ping-ponga oraz huśtawki. Jest w nim wydzielona osobna kuchnia z kuchenką mikrofalową, lodówką, zlewem, czajnikiem oraz przestrzeń, w której można spokojnie zjeść. Na Nowym Świecie 67 do dyspozycji osób studiujących jest spore pomieszczenie w piwnicy, w którym odnajdziemy segment kuchenny (zlew, dwie kuchenki mikrofalowe, zmywarka, czajnik), kilka stołów, sporo miejsc siedzących, łóżko wyłożone miękkim materiałem oraz stół do piłkarzyków. Co ważne, obydwa pokoje są dostosowane do szerokiej gamy potrzeb studentek i studentów, od odpoczynku i możliwości zjedzenia obiadu, po naukę i integrację. Nie dziwi więc, że często korzystają z nich osoby studiujące w innych budynkach, co czasem jednak skutkuje brakiem miejsca i przepełnieniem (WNPiSM).

Nie najgorzej wypada też Wydział Neofilologii, w którym znajduje się kilka pokoi z czajnikiem oraz zlokalizowane w różnych częściach budynku pufy i siedziska. Dobrze oceniana jest także spora kuchnia w budynku Wydziału Artes Liberales na Dobrej 72.

12.2.2.2. Miejsca do nauki

W części budynków funkcję miejsca do nauki pełnią wyżej opisane przestrzenie socjalne, co jednak nie zawsze jest dobrym rozwiązaniem ze względu na tłok i hałas (CeNT I, Wydział Biologii, Wydział Chemii, Wydział Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych, Wydział Psychologii). W 13 budynkach znajdują się też biblioteki lub czytelnie (WPiA, WH, Budynek SJO, Wydział Polonistyki, Wydział Geologii, Wydział Matematyki, Informatyki i Mechaniki, Wydział Fizyki, Wydział Orientalistyczny, Wydział Filozofii, „Ksawerów”, Wydział Pedagogiczny, Wydział Nauk Ekonomicznych, Instytut Botaniki, Wydział Zarządzania). Większość z nich jest pozytywnie oceniana, jednak osoby studiujące zwracają uwagę na problem z dostępnością miejsc, godziny otwarcia, brak możliwości pracy w grupie oraz brak potrzebnej infrastruktury, takiej jak ogólnodostępne komputery. W przypadku wydziałów zlokalizowanych w rejonie Kampusu Głównego popularna jest Biblioteka Uniwersytetu Warszawskiego, jednak, szczególnie w okresie sesji, zdarza się, że trudno w niej o miejsce siedzące z dostępem do prądu.

W czterech budynkach funkcjonują też pokoje cichej nauki lub pracy indywidualnej (Wydział Socjologii, ISNS, Wydział Neofilologii, Wydział Artes Liberales), jednak ich wyposażenie pozostawia wiele do życzenia (stoły i krzesła, pojedyncze gniazdko elektryczne). Utrudnieniem w korzystaniu może być też konieczność wypożyczenia klucza oraz, tak jak w przypadku Instytutu Stosowanych Nauk Społecznych, hałas od strony ulicy.

12.2.3. Zaplecze gastronomiczne w okolicy Uniwersytetu Warszawskiego

Nieopodal Kampusu Ochota znajdują się dwie restauracje (wietnamska i amerykańska), w których ceny za posiłek wynoszą około 30 zł. W pobliżu Kampusu znajdują się sklepy franczyzowe, ale z niektórych wydziałów droga do nich zajmuje około 10 minut (co nie wystarczy, aby zakupić i zjeść posiłek podczas 15 minutowej przerwy). W budynku Radiochemii (Wydział Chemii) znajduje się bufet, ale osoby studiujące deklarują, że ceny w nim są bardzo wysokie i wolą chodzić do tego na Wydziale Biologii.

Osoby studiujące w okolicach Kampusu Głównego deklarują duże problemy w możliwości znalezienia taniego posiłku. Aby posilić się w piekarni czy pobliskim niewielkim sklepie trzeba stać w dość długich kolejkach, co uniemożliwia zaopatrzenie się w prowiant na przerwie. Ofertę obiadową oferują głównie fast-foody oraz drogie turystyczne restauracje. W jedynej publicznej stołówce, oferta jedzeniowa jest mocno uszczuplona po godzinach

szczytu, a w trakcie nich ciężko znaleźć miejsce siedzące. Na poszczególnych wydziałach znajdują się prywatne bufety, w których ceny wahają się od 20 zł w górę.

Wokół wydziałów na ulicy Dobrej można szukać posiłku w BUWie, w którym znajdują się dość drogie piekarnie i kawiarnie, kiosk. Nie oferują oferty obiadowej. Naprzeciwko tego budynku można zjeść „falafela” (w cenie około 30-40 zł) lub frytki czy przekąskę we franczyzie. W okolicy znajdują się drogie lokale. Na Wydziale Neolingwistyki Stosowanej znajduje się piekarnia, w której ceny są bardzo wysokie oraz barek, w którym można zjeść np. tosty. Znana piekarnia jest jednym z głównych węzłów jedzeniowych w okolicy, co sprawia, że większość stolików jest zazwyczaj zajęta oraz aby się posilić trzeba wystać w długiej kolejce.

Lokalizacja	Lokal	Uwagi
Kampus Główny	Lubaszka	niewielka, stoi się bardzo długo w kolejkach
	Caffe Nero, Costa Coffee	dostępne tam kanapki są bardzo drogie
	Stółówka przy ul. Oboźnej	w godzinach popołudniowych jest ograniczony wybór dań
	Bistra prywatne	część jest dość droga
	Domino's	drogie, niezdrowe jedzenie, promocja dla studentów tylko na wynos
	Sklep „Sumatra” (Społem)	niewielki, stoi się kolejce, wysokie ceny
	Oyster Bar	bardzo drogi
	McDonald's, Żabka, Biedronka	dość mocno oddalone, przerwa nie wystarczy na kupienie i zjedzenie posiłku
Powiśle (ul. Dobra)	Gorąco Polecam, Costa Coffee, Lubaszka	wysokie ceny, kolejki w trakcie przerw
	Carrefour Express	wysokie ceny, kolejki, niezdrowe jedzenie

12.2.4. Akademiki

W świetle zasobów osobowych i czasowych zespołu, zbadane zaplecze akademików stanowi tylko namiastkę stwierdzenia warunków w nich panujących. Standard i zaplecze Domów Studenta było trudne do zbadania ze względu na ich rozmiary, lokalizację, ale też utrudniony wstęp dla osób, które w nich nie mieszkają, i rzekomy zakaz fotografowania i nagrywania wnętrza.

W obu Domach Studenckich nr 2 i nr 6 wskazano na słabe wyposażenie kuchni. Wskazany punktem wspólnym był również długi czas oczekiwania na naprawę zepsutego sprzętu technicznego. W Domu Studenckim nr 2 jako według badanych obowiązuje praktyka pobierania opłaty za żetony do prania w wysokości 15 zł, co zostało określone jako duże utrudnienie, powodujące konieczność przewożenia brudnych materiałów do domu rodzinnego bądź prania ręcznego.

Nazwa budynku	Adres	Uwagi
Dom Studencki nr 2	ul. Żwirki i Wigury 95/97	kuchnie słabo wyposażone, jeden piekarnik na 10 pięter, nieszczelne okna, przez co zimą jest zimno w pokojach, żeton na pranie kosztuje 15 zł, windy często się psują (długo czeka się na ich naprawę)
Dom Studencki nr 6	ul. Radomska 11	kuchnia bez dostępu do świeżego powietrza, światła, zbyt mało lodówek, długie oczekiwanie na naprawę, brak odpowiedniej cyrkulacji powietrza w pokojach z kuchnią

12.2.5. Dodatkowe uwagi od osób zaangażowanych

Zwrócono również uwagę na niedostępność czwartego i piątego piętra na Wydziale Pedagogicznym (ul. Mokotowska 16/20) dla osób z niepełnosprawnościami. Osoby studiujące na ISZiP (ul. Krakowskie Przedmieście 26/28) deklarowały, że w budynku panuje niska temperatura.

Studiujące osoby na sekcji Wydziału Orientalistycznego na ul. Krakowskie Przedmieście 1 oraz w CeNT I na ul. Banacha 2c wskazywały na brak odpowiednich stojaków na rowery wokół terenu budynków.

Uwagi dotyczące komfortu przebywania w salach zajęciowych wskazali studenci i studentki Starego BUWu (ul. Krakowskie Przedmieście 26/28), Wydziału Orientalistycznego (ul. Tyniecka 15/17) oraz Instytutu Stosowanych Nauk Społecznych (ul. Nowy Świat 69). Korzystna według nich byłaby wymiana ławek i stołów, tak by były wygodniejsze, czy żeby zapewniały więcej miejsca na umieszczenie na blacie laptopa.

Wydział Orientalistyczny	ul. Krakowskie P. 1	brak odpowiednich stojaków na rowery
CeNT I	ul. Banacha 2c	brak stojaków na rowery przed wejściem do budynku
Stary BUW	ul. Krakowskie Przedmieście 26/28	sale na poziomie 2. są niewygodnie zaprojektowane, nie da się łatwo wyjść do toalety w czasie zajęć, niewystarczająca ilość miejsca na laptopa
ISZiP	ul. Krakowskie P. 26/28	niska temperatura w budynku
ISNS	ul. Nowy Świat 69	brak stołów/lawek w prawie wszystkich salach - większość jest wyposażona tylko w stare krzesła z rozpadającymi się blatami
Wydział Orientalistyczny	ul. Tyniecka 15/17	niewygodne krzesła, zbyt małe blaty, brak odpowiedniej regulacji termicznej i wentylacji pomieszczeń
Wydział Pedagogiczny	ul. Mokotowska 16/20	4 i 5 piętro jest niedostępne dla osób z niepełnosprawnością

12.3. Podsumowanie i rekomendacje

12.3.1. Zaplecze gastronomiczne dostępne dla społeczności UW w pigułce:

1. Kampus główny: Cafe Sahara (Archeologia), Politicook (WNPiSM), Bufet Marysieńka (Stary BUW), Kawiarenka (Polonistyka), Bistro w Pałacu Kazimierzowskim, Stołówka przy ul. Oboźnej, Kiosk Ruchu
2. Stołówka przy ul. Oboźnej: 290 posiłków dziennie, w tym 85 abonamentowych
3. BUW: Costa Coffee, Gorąco Polecam, Ruch
4. Dobra 55: Aromat, Bufet na poziomie -1
5. Okolice kampusu głównego: dwa lokale Lubaszki, Cafe Kaffka, Syrena Irena, dwie kawiarnie Costa Coffee, Caffè Nero, pizzeria Domino's, Społem, restauracja Mango, restauracja Lobster, restauracja Oyster Bar, punkt Okienko
6. Kampus Ochota: Bistro w CNBCh, Bufet Wydziału Biologii, Jajko bistro na MIM-ie, Bistro na Geologii, Bar na Wydziale Chemii, Bufet Wydziału Fizyki

12.3.2. Przestrzenie socjalne i miejsca do nauki:

Przestrzenie socjalne znajdują się w 22 budynkach, jednak są bardzo zróżnicowane względem swojej użyteczności i wyposażenia. Najlepiej wypadają: Wydział Fizyki (ul. Pasteura 5), WNPiSM (ul. Nowy Świat 67), WAL (ul. Dobra 72), Wydział Neofilologii (ul. Dobra 55). W większości stref socjalnych można liczyć na mikrofalówkę i czajnik, jednak często zgłaszane są utrudnienia w korzystaniu, na przykład brak krzeseł, niedostępność dla osób z niepełnosprawnościami, brak zasięgu sieci Wi-Fi, czy rozmiar samego pokoju.

W pozostałych budynkach:

1. znajduje się przestrzeń socjalna, jednak nie jest dostępna dla osób studenckich (m.in. ISZiP)
2. istnieje przestrzeń socjalna, jednak jest bardzo słabo wyposażona, średnio dostępna (np. w szafka na herbatę i czajnik w łazience na WO KP32)
3. nie ma żadnej przestrzeni socjalnej (Archeologia, SzJO, Polonistyka, SEW, Stary BUW, Szpital św. Rocha, CeNT III, Budynek Radiochemii, WO, WPol, "Ksawerów")
4. jest pokój socjalny, jednak niewiele osób wie o jego istnieniu (WGiSR)

Funkcję pokoju do nauki pełnią zazwyczaj pokoje socjalne, jednak często podnoszonym problemem jest hałas, tłok czy brak odpowiedniej infrastruktury (tak jak w opisie przestrzeni socjalnych: zasięg wifi, przestarzałe meble, ograniczona ilość miejsca). W części budynków znajdują się także biblioteki i czytelnie (WPiA, WH, Budynek SJO, Wydział Polonistyki, Wydział Geologii, Wydział Matematyki, Informatyki i Mechaniki, Wydział Fizyki, Wydział Orientalistyczny, Wydział Filozofii, Instytut Botaniki, Wydział Zarządzania), które przeważnie są dobrze oceniane. Osoby studiujące w pozostałych budynkach mogą korzystać z wydzielonych sal do nauki (zazwyczaj niewyposażonych w nic oprócz stołu i krzeseł) lub, jeśli istnieje taka możliwość, z przestrzeni znajdujących się w pobliskich budynkach.

Podsumowując, badanie terenowe potwierdziło nasze doświadczenia z funkcjonowania na Uniwersytecie Warszawskim, w szczególności w okolicy Kampusu Głównego. Studenci i studentki różnych wydziałów mają bardzo nierównomierny dostęp do żywienia i przestrzeni do nauki. W wielu budynkach znajdują się automaty ze słodyczami, co negatywnie wpływa na dietę osób spędzających w nich czas. Na Kampusie Głównym podaż zdrowych posiłków w dobrych cenach jest znikoma w stosunku do liczby osób, które pracują lub studiuje na uczelni. Pokoje socjalne i przestrzenie do nauki powinny być dalej badane, by lepiej zrozumieć potrzeby społeczności studenckiej. **Naszym głównym wnioskiem jest pilna potrzeba**

zapewnienia wyżywienia oraz przestrzeni do nauki i odpoczynku na wydziałach, gdzie nie są one dostępne, są zbyt małe lub w złym stanie. Uniwersytet powinien stanowić przestrzeń bezpieczną i dostępną, w której cała społeczność może czuć się komfortowo i realizować się bez względu na swoją sytuację finansową czy mieszkaniową.

12.3.3. Rekomendacje do dalszych badań:

1. **Kontynuacja badań terenowych ze szczególnym uwzględnieniem akademików** - tzn. przeprowadzenie wywiadów z mieszkańcami dotyczących komfortu mieszkania w domach studenckich i ich stanu technicznego.
2. **Przeniesienie uwagi badawczej z obiektów uniwersyteckich na praktyki studentów** - skupienie na praktycznej wartości infrastruktury socjalnej, gastronomicznej umożliwiłoby poznanie studenckich preferencji, zapotrzebowania na nią (mamy tu na myśli zbadanie trajektorii korzystania czy może też zaniechania korzystania z infrastruktury socjalnej UW - wskazujemy tu na duży potencjał badania fokusowego).
3. **Poszerzenie danych badawczych o materiał wizualny z obiektów** - wzbogacenie raportów w zdjęcia czy nagrania wideo polepszyłyby poziom analizy.
4. **Wprowadzenie obowiązku regularnego raportowania ze strony jednostek uniwersyteckich, np. dziekanatów o stanie zaplecza socjalnego, gastronomicznego w danych obiektach.**

Aneks

Tabela A3.1. Poziom realizacji i liczba badanych wg jednostki dydaktycznej

Jednostka dydaktyczna	Poziom realizacji	Liczba badanych
Centrum Europejskie	14%	34
Centrum Kształcenia Nauczycieli Języków Obcych i Edukacji Europejskiej UW	17%	52
Instytut Ameryk i Europy	12%	67
Interdyscyplinarne Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego	6%	3
Wydział Archeologii	22%	76
Wydział "Artes Liberales"	21%	91
Wydział Biologii	13%	152
Wydział Chemii	21%	113
Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii	13%	266
Wydział Filozofii	20%	171
Wydział Fizyki	23%	228
Wydział Geografii i Studiów Regionalnych	19%	129
Wydział Geologii	13%	60
Wydział Historii	20%	115
Wydział Lingwistyki Stosowanej	13%	206
Wydział Matematyki, Informatyki i Mechaniki	14%	173
Wydział Medyczny	26%	15
Wydział Nauk Ekonomicznych	12%	259
Wydział Nauk o Kulturze i Sztuce	12%	90
Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych	12%	325
Wydział Neofilologii	12%	292
Wydział Orientalistyczny	13%	149
Wydział Pedagogiczny	14%	98
Wydział Polonistyki	15%	280
Wydział Prawa i Administracji	12%	607
Wydział Psychologii	19%	334
Wydział Socjologii	25%	153
Wydział Stosowanych Nauk Społecznych i Resocjalizacji	16%	158
Wydział Zarządzania	10%	412

Tabela A5.1. Rozkłady odpowiedzi osób z niepełnosprawnościami oraz pozostałych na pytanie: *O których z tych biur i jednostek uniwersyteckich Pan(i) słyszał(a), bądź kiedykolwiek korzystał(a) z oferowanego przez nie wsparcia?*

Biura/ jednostki	kategoria odpowiedzi				
	nie słyszałem(am) o tej jednostce i oferowanej przez nią formie wsparcia	słyszałem(am) o tej jednostce i oferowanej formie wsparcia, ale nie korzystałem(am)	chciałem(am) skorzystać z oferowanego przez tę jednostkę wsparcia, ale mi się nie udało	zdarzyło mi się korzystać raz lub kilka razy ze wsparcia oferowanego przez tę jednostkę	korzystam regularnie ze wsparcia oferowanego przez tę jednostkę
Osoby z niepełnosprawnościami					
Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami	4%	32%	10%	26%	30%
Biuro ds. Pomocy Materialnej	24%	52%	8%	11%	7%
Biuro Karier	36%	52%	6%	6%	0%
Biuro Spraw Socjalnych	56%	37%	3%	3%	1%
Centrum Pomocy Psychologicznej	15%	53%	13%	16%	3%
Główna specjalistka ds. równouprawnienia	55%	42%	2%	2%	1%
Inkubator UW	47%	39%	3%	7%	4%
Konsultantka ds. przemocy seksualnej	64%	35%	1%	0%	0%
Ombudsman	69%	30%	1%	0%	0%
Koordinator ds. przeciwdziałania mobbingowi	51%	40%	3%	5%	1%
Rzecznik praw studenta	28%	67%	2%	2%	1%
Welcome Point	52%	41%	2%	5%	1%
Pozostałe osoby					
Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami	16%	77%	2%	5%	1%
Biuro ds. Pomocy Materialnej	27%	56%	4%	8%	6%
Biuro Karier	27%	62%	5%	6%	1%
Biuro Spraw Socjalnych	51%	44%	1%	2%	1%
Centrum Pomocy Psychologicznej	22%	62%	6%	8%	1%
Główna specjalistka ds. równouprawnienia	58%	42%	1%	1%	0%
Inkubator UW	43%	45%	2%	6%	3%
Konsultantka ds. przemocy seksualnej	66%	34%	0%	0%	0%
Ombudsman	70%	30%	0%	0%	0%
Koordinator ds. przeciwdziałania mobbingowi	56%	42%	1%	1%	0%
Rzecznik praw studenta	25%	73%	1%	1%	0%
Welcome Point	49%	43%	1%	6%	1%

Tabela A5.2. Rozkłady odpowiedzi osób kształcących się w trybie stacjonarnym oraz niestacjonarnym na pytanie: *O których z tych biur i jednostek uniwersyteckich Pan(i) słyszał(a), bądź kiedykolwiek korzystał(a) z oferowanego przez nie wsparcia?*

Biura/ jednostki	kategoria odpowiedzi				
	nie słyszałem(am) o tej jednostce i oferowanej przez nią formie wsparcia	słyszałem(am) o tej jednostce i oferowanej formie wsparcia, ale nie korzystałem(am)	chciałem(am) skorzystać z oferowanego przez tę jednostkę wsparcia, ale mi się nie udało	zdarzyło mi się korzystać raz lub kilka razy ze wsparcia oferowanego przez tę jednostkę	korzystam regularnie ze wsparcia oferowanego przez tę jednostkę
	Tryb stacjonarny				
Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami	12%	74%	3%	7%	4%
Biuro ds. Pomocy Materialnej	25%	56%	5%	9%	6%
Biuro Karier	28%	61%	5%	7%	1%
Biuro Spraw Socjalnych	52%	43%	2%	3%	1%
Centrum Pomocy Psychologicznej	20%	62%	7%	10%	1%
Główna specjalistka ds. równouprawnienia	56%	43%	1%	1%	0%
Inkubator UW	42%	45%	2%	7%	4%
Konsultantka ds. przemocy seksualnej	65%	35%	0%	0%	0%
Ombudsman	69%	31%	0%	0%	0%
Koordynator ds. przeciwdziałania mobbingowi	54%	43%	1%	2%	0%
Rzecznik praw studenta	25%	73%	1%	2%	0%
Welcome Point	47%	45%	1%	6%	1%
	Tryb niestacjonarny				
Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami	28%	62%	3%	5%	3%
Biuro ds. Pomocy Materialnej	36%	51%	4%	6%	3%
Biuro Karier	28%	63%	5%	5%	0%
Biuro Spraw Socjalnych	49%	45%	2%	3%	1%
Centrum Pomocy Psychologicznej	34%	57%	5%	4%	1%
Główna specjalistka ds. równouprawnienia	65%	35%	0%	0%	0%
Inkubator UW	56%	39%	2%	3%	1%
Konsultantka ds. przemocy seksualnej	74%	26%	0%	0%	0%
Ombudsman	75%	24%	1%	0%	0%
Koordynator ds. przeciwdziałania mobbingowi	66%	32%	1%	1%	0%
Rzecznik praw studenta	28%	69%	2%	1%	1%
Welcome Point	68%	28%	0%	3%	1%

Tabela A5.3. Rozkłady odpowiedzi osób kształcących się na różnych poziomach studiów na pytanie: O których z tych biur i jednostek uniwersyteckich Pan(i) słyszał(a), bądź kiedykolwiek korzystał(a) z oferowanego przez nie wsparcia?

Biura/ jednostki	kategoria odpowiedzi				
	nie słyszałem(am) o tej jednostce i oferowanej przez nią formie wsparcia	słyszałem(am) o tej jednostce i oferowanej formie wsparcia, ale nie korzystałem(am)	chciałem(am) skorzystać z oferowanego przez tę jednostkę wsparcia, ale mi się nie udało	zdarzyło mi się korzystać raz lub kilka razy ze wsparcia oferowanego przez tę jednostkę	korzystam regularnie ze wsparcia oferowanego przez tę jednostkę
Studia I stopnia					
Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami	13%	73%	3%	8%	4%
Biuro ds. Pomocy Materialnej	27%	55%	5%	7%	6%
Biuro Karier	31%	59%	4%	6%	1%
Biuro Spraw Socjalnych	54%	42%	2%	2%	1%
Centrum Pomocy Psychologicznej	21%	63%	7%	8%	1%
Główna specjalistka ds. równouprawnienia	57%	42%	0%	1%	0%
Inkubator UW	46%	42%	2%	6%	4%
Konsultantka ds. przemocy seksualnej	65%	34%	0%	0%	0%
Ombudsman	68%	31%	0%	0%	0%
Koordinator ds. przeciwdziałania mobbingowi	58%	40%	1%	2%	0%
Rzecznik praw studenta	25%	73%	1%	1%	0%
Welcome Point	50%	43%	1%	5%	1%
Studia II stopnia					
Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami	18%	70%	2%	7%	4%
Biuro ds. Pomocy Materialnej	26%	55%	5%	11%	4%
Biuro Karier	14%	69%	7%	10%	1%
Biuro Spraw Socjalnych	48%	46%	2%	4%	1%
Centrum Pomocy Psychologicznej	22%	58%	7%	11%	1%
Główna specjalistka ds. równouprawnienia	55%	43%	1%	1%	0%
Inkubator UW	33%	50%	3%	10%	4%
Konsultantka ds. przemocy seksualnej	66%	34%	0%	0%	0%
Ombudsman	70%	30%	0%	0%	0%
Koordinator ds. przeciwdziałania mobbingowi	55%	42%	2%	2%	0%
Rzecznik praw studenta	26%	71%	1%	2%	0%
Welcome Point	46%	44%	1%	7%	2%

Tabela A5.3. Rozkłady odpowiedzi osób kształcących się na różnych poziomach studiów na pytanie: O których z tych biur i jednostek uniwersyteckich Pan(i) słyszał(a), bądź kiedykolwiek korzystał(a) z oferowanego przez nie wsparcia? – ciąg dalszy

	Jednolite studia magisterskie				
Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami	16%	73%	2%	5%	4%
Biuro ds. Pomocy Materialnej	26%	56%	4%	7%	7%
Biuro Karier	36%	57%	4%	4%	0%
Biuro Spraw Socjalnych	52%	42%	1%	3%	2%
Centrum Pomocy Psychologicznej	22%	61%	7%	9%	1%
Główna specjalistka ds. równouprawnienia	38%	0%	0%	0%	0%
Inkubator UW	49%	45%	1%	4%	1%
Konsultantka ds. przemocy seksualnej	67%	32%	0%	0%	0%
Ombudsman	73%	27%	0%	0%	0%
Koordinator ds. przeciwdziałania mobbingowi	56%	42%	1%	2%	0%
Rzecznik praw studenta	27%	70%	1%	2%	1%
Welcome Point	51%	42%	1%	5%	1%

Tabela A5.4. Rozkłady odpowiedzi na pytanie: *O których z tych biur i jednostek uniwersyteckich Pan(i) słyszał(a), bądź kiedykolwiek korzystał(a) z oferowanego przez nie wsparcia? wg obywatelstwa*

Biura/ jednostki	kategoria odpowiedzi				
	nie słyszałem(am) o tej jednostce i oferowanej przez nią formie wsparcia	słyszałem(am) o tej jednostce i oferowanej formie wsparcia, ale nie korzystałem(am)	chciałem(am) skorzystać z oferowanego przez tę jednostkę wsparcia, ale mi się nie udało	zdarzyło mi się korzystać raz lub kilka razy ze wsparcia oferowanego przez tę jednostkę	korzystam regularnie ze wsparcia oferowanego przez tę jednostkę
Polskie obywatelstwo					
Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami	13%	73%	3%	7%	4%
Biuro ds. Pomocy Materialnej	26%	57%	5%	7%	5%
Biuro Karier	27%	62%	5%	6%	0%
Biuro Spraw Socjalnych	52%	44%	1%	3%	1%
Centrum Pomocy Psychologicznej	21%	62%	7%	9%	1%
Główna specjalistka ds. równouprawnienia	56%	43%	1%	1%	0%
Inkubator UW	42%	46%	2%	7%	4%
Konsultantka ds. przemocy seksualnej	65%	34%	0%	0%	0%
Ombudsman	69%	31%	0%	0%	0%
Koordinator ds. przeciwdziałania mobbingowi	55%	42%	1%	2%	0%
Rzecznik praw studenta	23%	74%	1%	2%	0%
Welcome Point	53%	44%	1%	3%	0%
Inne obywatelstwo					
Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami	31%	60%	3%	5%	1%
Biuro ds. Pomocy Materialnej	25%	34%	8%	20%	14%
Biuro Karier	35%	51%	4%	8%	1%
Biuro Spraw Socjalnych	56%	36%	3%	3%	2%
Centrum Pomocy Psychologicznej	26%	56%	9%	7%	1%
Główna specjalistka ds. równouprawnienia	75%	24%	0%	0%	1%
Inkubator UW	63%	29%	3%	4%	2%
Konsultantka ds. przemocy seksualnej	71%	27%	1%	0%	0%
Ombudsman	75%	24%	1%	0%	0%
Koordinator ds. przeciwdziałania mobbingowi	62%	35%	1%	2%	0%
Rzecznik praw studenta	50%	47%	1%	1%	1%
Welcome Point	8%	37%	2%	41%	12%

Tabela A5.5. Rozkłady odpowiedzi na pytanie: *O których z tych biur i jednostek uniwersyteckich Pan(i) słyszał(a), bądź kiedykolwiek korzystał(a) z oferowanego przez nie wsparcia? wg samooceny sytuacji materialnej*

Biura/ jednostki	kategoria odpowiedzi				
	nie słyszałem(am) o tej jednostce i oferowanej przez nią formie wsparcia	słyszałem(am) o tej jednostce i oferowanej formie wsparcia, ale nie korzystałem(am)	chciałem(am) skorzystać z oferowanego przez tę jednostkę wsparcia, ale mi się nie udało	zdarzyło mi się korzystać raz lub kilka razy ze wsparcia oferowanego przez tę jednostkę	korzystam regularnie ze wsparcia oferowanego przez tę jednostkę
	Zła				
Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami	15%	63%	6%	10%	7%
Biuro ds. Pomocy Materialnej	25%	41%	12%	13%	10%
Biuro Karier	31%	55%	7%	7%	0%
Biuro Spraw Socjalnych	53%	37%	5%	5%	2%
Centrum Pomocy Psychologicznej	21%	53%	12%	12%	2%
Główna specjalistka ds. równouprawnienia	61%	37%	1%	1%	0%
Inkubator UW	49%	39%	3%	6%	3%
Konsultantka ds. przemocy seksualnej	69%	30%	1%	0%	0%
Ombudsman	72%	27%	1%	0%	0%
Koordinator ds. przeciwdziałania mobbingowi	58%	37%	3%	2%	0%
Rzecznik praw studenta	31%	65%	2%	2%	0%
Welcome Point	48%	40%	2%	9%	1%
	Przeciętna				
Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami	14%	73%	3%	7%	3%
Biuro ds. Pomocy Materialnej	27%	53%	5%	9%	6%
Biuro Karier	28%	62%	5%	6%	1%
Biuro Spraw Socjalnych	52%	42%	2%	3%	1%
Centrum Pomocy Psychologicznej	21%	61%	7%	9%	1%
Główna specjalistka ds. równouprawnienia	57%	42%	0%	1%	0%
Inkubator UW	44%	44%	2%	6%	3%
Konsultantka ds. przemocy seksualnej	65%	35%	0%	0%	0%
Ombudsman	68%	32%	0%	0%	0%
Koordinator ds. przeciwdziałania mobbingowi	56%	42%	1%	2%	0%
Rzecznik praw studenta	25%	73%	1%	1%	0%
Welcome Point	49%	42%	1%	6%	1%

Tabela A5.5. Rozkłady odpowiedzi na pytanie: *O których z tych biur i jednostek uniwersyteckich Pan(i) słyszał(a), bądź kiedykolwiek korzystał(a) z oferowanego przez nie wsparcia? wg samooceny sytuacji materialnej – ciąg dalszy*

	Dobra				
Biuro ds. Osób z Niepełnosprawnościami	15%	75%	1%	6%	4%
Biuro ds. Pomocy Materialnej	26%	63%	2%	6%	4%
Biuro Karier	26%	63%	4%	7%	1%
Biuro Spraw Socjalnych	52%	46%	0%	1%	1%
Centrum Pomocy Psychologicznej	22%	65%	5%	8%	1%
Główna specjalistka ds. równouprawnienia	56%	43%	1%	1%	0%
Inkubator UW	41%	47%	2%	7%	4%
Konsultantka ds. przemocy seksualnej	65%	35%	0%	0%	0%
Ombudsman	70%	30%	0%	0%	0%
Koordinator ds. przeciwdziałania mobbingowi	54%	43%	1%	1%	0%
Rzecznik praw studenta	24%	74%	0%	2%	0%
Welcome Point	50%	45%	1%	4%	1%

Tabela A5.6. Rozkłady odpowiedzi osób kształcących się w trybie stacjonarnym oraz niestacjonarnym na pytanie: Czy w bieżącym roku akademickim ubiegał(a) się Pan(i) o następujące formy wsparcia na UW?

Forma wsparcia	kategoria odpowiedzi				
	Nie, nie interesowałem(am) się	Nie, bo nie wiedziałem(am) o takiej możliwości	Nie, z innych przyczyn	Tak, ale nie uzyskałem(am)	Tak i uzyskałem(am)
Tryb stacjonarny					
Stypendium socjalne	62%	6%	21%	4%	6%
Stypendium dla osób z niepełnosprawnościami	83%	4%	12%	1%	2%
Zapomoga	76%	8%	12%	1%	3%
Stypendium Rektora	44%	5%	19%	21%	11%
Stypendium na Start	61%	28%	9%	1%	2%
Miejsce w akademiku	70%	1%	13%	3%	12%
Zwolnienie z opłat za studia	75%	14%	7%	1%	3%
Rozłożenie na raty opłat za studia	81%	8%	8%	0%	2%
Tryb niestacjonarny					
Stypendium socjalne	60%	9%	22%	4%	5%
Stypendium dla osób z niepełnosprawnościami	79%	6%	13%	1%	2%
Zapomoga	72%	10%	13%	2%	3%
Stypendium Rektora	55%	9%	19%	15%	2%
Stypendium na Start	62%	29%	8%	1%	0%
Miejsce w akademiku	78%	4%	13%	2%	3%
Zwolnienie z opłat za studia	54%	30%	9%	3%	4%
Rozłożenie na raty opłat za studia	53%	13%	11%	2%	22%

Tabela A5.7. Oceny* poziomu trudności przy składaniu wniosku o poszczególne formy wsparcia materialnego wg obywatelstwa.

Forma wsparcia	Obywatelstwo	
	polskie	inne
Stypendium socjalne	3,8	3,4
Stypendium dla osób z niepełnosprawnościami	2,4	2,8
Zapomoga	2,7	2,8
Stypendium Rektora	2,4	2,5
Stypendium na Start	2,4	2,8
Miejsce w akademiku	4,1	2,4
Zwolnienie z opłat za studia	2,9	2,4
Rozłożenie na raty opłat za studia	1,9	2,0

* średnia dla pięciopunktowej skali: na której 1 oznaczało „bardzo łatwy”, zaś 5 oznaczało „bardzo trudny”

Tabela A5.8. Rozkłady odpowiedzi osób kształcących się w trybie stacjonarnym oraz niestacjonarnym na pytanie: Czy w trakcie studiów na UW ubiegał(a) się Pan(i) o wsparcie finansowe uczelni?

Rodzaje dofinansowania	kategoria odpowiedzi				
	Nie, nie interesowałem(a) się	Nie, bo nie wiedziałem(am) o takiej możliwości	Nie, z innych przyczyn	Tak, ale nie uzyskałem(am)	Tak i uzyskałem(am)
	Tryb stacjonarny				
Przy realizacji projektów badawczych	79%	9%	8%	2%	3%
Na wyjazdy naukowe	73%	10%	8%	2%	8%
Przy organizacji konferencji studenckich	81%	8%	7%	1%	4%
	Tryb niestacjonarny				
Przy realizacji projektów badawczych	80%	9%	8%	1%	1%
Na wyjazdy naukowe	79%	11%	7%	1%	2%
Przy organizacji konferencji studenckich	83%	9%	7%	0%	1%

Tabela A7.1. Oceny* kategorii wydatków pod względem stopnia obciążenia dla budżetu wg trybu studiów

Kategoria wydatków	Tryb studiów	
	stacjonarny	niestacjonarny
Oplaty za studia	1,8	3,9
Oplaty za wynajem mieszkania (pokoju)	3,6	3,7
Oplaty za akademik	2,1	1,7
Wydatki na żywność	3,6	3,5
Wydatki na leczenie i rehabilitację	2,8	2,8
Wydatki na podręczniki lub inne książki potrzebne na zajęcia	1,8	2,0
Wydatki na ksero	1,4	1,5
Wydatki na inne pomoce naukowe	1,8	1,9
Pozostałe wydatki związane ze studiowaniem	2,2	2,5

* średnia dla pięciopunktowej skali: na której 1 oznaczało „w bardzo małym stopniu”, zaś 5 oznaczało „w bardzo dużym stopniu”

Tabela A7.2. Oceny* kategorii wydatków pod względem stopnia obciążenia dla budżetu wg obywatelstwa

Kategoria wydatków	Obywatelstwo	
	polskie	inne
Oplaty za studia	2,3	2,8
Oplaty za wynajem mieszkania (pokoju)	3,6	3,7
Oplaty za akademik	1,9	2,8
Wydatki na wyżywienie	3,5	3,6
Wydatki na leczenie i rehabilitację	2,8	2,7
Wydatki na podręczniki lub inne książki potrzebne na zajęcia	1,9	1,7
Wydatki na ksero	1,4	1,6
Wydatki na inne pomoce naukowe	1,8	1,8
Pozostałe wydatki związane ze studiowaniem	2,3	2,1

* średnia dla pięciopunktowej skali: na której 1 oznaczało „w bardzo małym stopniu”, zaś 5 oznaczało „w bardzo dużym stopniu”

Tabela A7.3. Oceny* kategorii wydatków pod względem stopnia obciążenia dla budżetu wśród osób z niepełnosprawnościami i pozostałych

Kategoria wydatków	Osoby	
	z niepełnosprawnościami	pozostałe
Oplaty za studia	2,5	2,3
Oplaty za wynajem mieszkania (pokoju)	3,7	3,6
Oplaty za akademik	2,3	2,1
Wydatki na wyżywienie	3,7	3,5
Wydatki na leczenie i rehabilitację	3,7	2,6
Wydatki na podręczniki lub inne książki potrzebne na zajęcia	2,0	1,8
Wydatki na ksero	1,5	1,4
Wydatki na inne pomoce naukowe	2,0	1,8
Pozostałe wydatki związane ze studiowaniem	2,5	2,2

* średnia dla pięciopunktowej skali: na której 1 oznaczało „w bardzo małym stopniu”, zaś 5 oznaczało „w bardzo dużym stopniu”